

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI
TÜRK MÜZİĞİ BİLİM DALI**

**ARŞİVLERDE YER ALAN ACEMAŞİRAN KARARLI
İLAHİLERİN MAKÂM VE USÛL AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

MUSTAFA SAYAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Doç. Dr. Burak KURUBAŞ**

KONYA-2024

İçindekiler

ÖZET	19
ABSTRACT.....	19
1. GİRİŞ	20
1.1. Türk Müziğinde Yazılı Nota Bakımından TRT'nin Yeri ve Önemi	22
1.2. Problem Durumu	24
1.3. Araştırmanın Amacı	24
1.4. Araştırmanın Önemi	24
1.5. Sayıtlılar (Varsayımlar).....	25
1.6. Sınırlılıklar.....	25
1.7. Tanımlar	25
2. YÖNTEM.....	25
2.1. Araştırmanın Modeli	26
2.2. Evren ve Örneklem.....	26
2.3. Veri Toplama Teknikleri	26
2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	26
3. BULGULAR VE YORUMLAR.....	28
3.1. Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlar nelerdir? Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum	28
3.1.1. Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlar	29
3.1.1.1. Acemaşîran	29
3.1.1.2. Şevk-Efzâ.....	30
3.1.1.3. Şevk u Tarab	31
3.1.1.4. Şevkâver.....	33
3.1.1.5. Tarz-ı Cedid	33
3.1.1.6. Gülbûse	33
3.1.1.7. Reng-i Dil	34
3.2. İlahinin form özellikleri nelerdir? Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum	34
3.2.1. Türk Müziğinde Formlar	34
3.2.2. İlahi Formu	35

3.3. Arşivlerde Bulunan Acemaşîran Perdesinde Karar Eden Makâmlardaki İlahilerin Makâm ve Usûl Özellikleri Nasıldır? Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum.....	37
3.3.1.Acemaşîran Makâmındaki İlahiler.....	49
3.3.1.1. A Sultanım Sen Var Iken Ya Ben Kime Yalvarayım Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	49
3.3.1.2.Aç Basiret Perdesin Âyine -I Rahman’ A Bak Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	52
3.3.1.3. Ağlayarak Geldim Sana Adlı Eserin Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	54
3.3.1.4. Âlemi Yoktan Var Eden Allahsın Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	57
3.3.1.5. Arz-ı Hâl İçin Sultâna Geldim Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	59
3.3.1.6. Aşkınla âşık yansın ya Rabbi adlı eserin makam ve usûl özellikleri.	62
3.3.1.7. Aşkınla Hep Bu Fakirin Neylesin Ah Neylesin Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	65
3.3.1.8. Ayıpları Örtün Sensin Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	67
3.3.1.9. Ayların Sultânı Hoş Geldin Mübârek Ramazân Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	70
3.3.1.10. Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	73
3.3.1.11. Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	75
3.3.1.12. Bambaşka Ufuklar Açıyor Ruhlara Kur’an Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	77
3.3.1.12. Ben Ben İsem Canda Değil Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	79
3.3.1.14. Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	82
3.3.1.15. Ben Yürürem Yâne Yâne (Meçhul) Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	85
3.3.1.16. Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmed Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri.....	88

3.3.1.17. Bir San'at Var Yarattığı Herşeyde Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri	91
3.3.1.18. Can Elllerinden Gelmişem Fani Mekanı Neylerem Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri	93
3.3.1.19. Canların Şahı Gülmezse Ah Nice Olur Halim Benim Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri	95
3.3.1.20. Cem Olmuş Dervişleri Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri	97
3.3.1.21. Cemalin Şem'ine Mevlâ Gönül Pervânelik Ister Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri	100
3.3.1.22. Cerrahi Benim Özüm Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri	103
3.3.1.23. Derd ü gamdan azad et benim güzel Allah'ım adlı eserin makam ve usûl özellikleri.....	105
3.3.1.24. Derd - Mendim Mücrimi M Dermana Geldim Ya Resûl Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri	108
3.3.1.25. Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	110
3.3.1.26. Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	113
3.3.1.27. Donandı Her Yer Kandiller İle Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	116
3.3.1.28. Dost İle Ettiğin Ahdi Unutma Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	119
3.3.1.29. Durman Yanalım A Kardeş Aşk Meydânında Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	122
3.3.1.30. Ehl-i Melâmet Oldum Nihâyet Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	124
3.3.1.31. Elveda Bizden Sana Ey Şehri Rahmet Elveda Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	127
3.3.1.32. Elvedâ Ey Kalpleri Hândân Eden Ramazân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	129
3.3.1.33. Elvedâ Şehr-i Saadet Elvedâ Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	131
3.3.1.34. Ey Bana İyi Diyen Adımı Derviş Koyan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	134

3.3.1.35. Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	137
3.3.1.36. Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	139
3.3.1.37. Ey Dergehi Cümlelerin Penâhı Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	141
3.3.1.38. Ey Dil Bu Yeter İki Cihanda Sana İz'an Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	143
3.3.1.39. Ey Dostlarım Ağırlaşalım Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	147
3.3.1.40. Ey Harimi Harem-i Lemyezeli Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	149
3.3.1.41. Ey Kerim Allah Ey Gani Sultan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	152
3.3.1.42. Ey Ki Esrar-ı Nihân-râ Rûz U Şeb Der Cüst Ü Cüst Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	155
3.3.1.43. Ey Resûl-i Hazret-i Hak Ve'y Habîb-i Kibriyâ Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	159
3.3.1.44. Ey Şehr-i Nüzul-i Sure Bais Oldun Çok Sürure Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	161
3.3.1.45. Ey Tâlibi Dîdâr Olan Gel Hakka Pervâz Edelim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	164
3.3.1.46. Eyyub'am Dil Müptelayı M Derde Derman İsterem Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	167
3.3.1.47. Ezelde Aşk İle Yandım Kül Oldum Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	170
3.3.1.48. Feyz-i Hüdâ Nûr-i Safâ Ahmed Muhammed Mustafâ Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	173
3.3.1.49. Gaflet İle Hakk'ı Buldum Diyenler Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	176
3.3.1.50. Geldin Geri Gider Misin Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	178
3.3.1.51. Gülşen-i Feyzinde Bülbül Pür Fıgan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	181
3.3.1.52. Habib-i Nur-i İzzetsin Muhammed Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	184

3.3.1.53. Hak Müyesser Etse Varsam Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	186
3.3.1.54. Hak Yoluna Gidenlerin Asâ Olsam Elllerine Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	189
3.3.1.55. Hakka Aşık Olanlar Zikrullahdan Kaçar Mı Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	191
3.3.1.56. Hazret-i Hakk'ın Habîbi, Sevgili Bir Tanesi Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	193
3.3.1.57. Hem Evvelsin Hem Âhir Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	196
3.3.1.58. İbtidadan Yol Sorarsan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri .	198
3.3.1.59. İlahi Neylesin N'itsin Gönül Sensiz Karar Etmez Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	200
3.3.1.60. İrfan Meclisine Erişebilsem Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	203
3.3.1.61. İşitin Ey Yarenler, Kıymetli Nesnedir Aşk Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	206
3.3.1.62. Kadrim Ola Berter Şerefi Nâdı Ali'den Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	209
3.3.1.63. Kâinatı Yaratan Sevgi İle Donatan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	211
3.3.1.64. Kalbini Bağ -I Cinan Et Ravza -I Tevhid İle Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	213
3.3.1.65. Kerim Allah, Rahim Allah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	215
3.3.1.66. Kible-i Mihrabım Izdır Hazret-i Pir Hüdâî Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	218
3.3.1.67. Korktum Kıyamet Gününden Muhammed Unutma Bizi Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	221
3.3.1.68. Küntü Kenzin Serteser Sırr -I Nihâmı Sendedir Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	223
3.3.1.69. Lem'a-i Nûr-i Velayet Hazret-i Sünbül Sinân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	227
3.3.1.70. Lûtfyledin İbtidâ Nârımız Nûr Eyledin Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	231
3.3.1.71. Merhaba Ey Aşk-ı Bâkî Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	233

3.3.1.72. Merhaba Şehr-i Remazan (Gökyüzünde Saf Saf) Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	235
3.3.1.73. Mest Ü Hayrânım Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	238
3.3.1.74. Mürşide Hak Diyen Kişi Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	240
3.3.1.75. Müjde Mü'minler Size İhsan-ı Rahman' Dır Gelen Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	243
3.3.1.76. Müştak Olup Özlediğim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	246
3.3.1.77. Nefsimden Geçemedim Rızana Eremedim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	249
3.3.1.78. Neş'e doldu kâinat, huzur buldu tüm mekân adlı eserin makâm ve usûl özellikleri.....	252
3.3.1.79. Neyleyeyim Dünyayı Bana Allah'ım Gerek Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	255
3.3.1.80. Nice Bir Firkatle Yansın Can Ü Dil Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	257
3.3.1.81. Nur Ile Doldu Yine Kevn Ü Mekân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	261
3.3.1.82. Ol Cihanın Fahrinin Sırrına Kurban Olayım Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	264
3.3.1.83. Onbir Aylık Yoldan Geldin Hoş Geldin Şehr -I Ramazan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	268
3.3.1.84. Sen Canından Geçmeden, Canan Arzu Kılırsın Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	270
3.3.1.85. Sevgi Dolu Cesur Ana Korudu Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	272
3.3.1.86. Sözüm Sirâyet Etse Bu Nefs-i Namurâda Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	276
3.3.1.87. Sultan-ı Kevneyn Kabrinden Kalkınca Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	279
3.3.1.88. Şuride Vü Şeydâ Kılan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri..	282
3.3.1.89. Tâ Dil Virelden Sünbüle Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	284
3.3.1.90. Var Mıdır Âlemde Hiçbir Nesne Bu Candan Leziz Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	287
3.3.1.91. Yâ Resûlallâh Aceb Kimdir Bize Senden Yakîn Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	289

3.3.1.92. Ya Rifâi Ben Seninle Ahd Ü Peymân Eyledim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	292
3.3.1.93. Yâr Ile Ettiğin Ahdi Unutma Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	294
3.3.1.94. Yine Firkât Nârına Yandı Cihân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	297
3.3.2. Şevk u Tarab makâmındaki ilahiler	299
3.3.2.1. Aşkınla Cânım Bendedir Bende Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	300
3.3.2.2. Aşkın Meyine Ben Kana Geldim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	303
3.3.2.3. Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	306
3.3.2.4. Bir Muazzam Pâdişahsın Ki Kulundur Cümle Şah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	309
3.3.2.5. Cenâbındır Şeh-i Pâkize-meşreb Ya Resûlallah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	312
3.3.2.6. Dervişiz Hak Diyerek Zikrederiz Yâ Hû Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	316
3.3.2.7. Durman Yanalım Ateş-i Aşka Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	318
3.3.2.8. Eyle Dil Eyle Cân Ü Dilden Bir Kez Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	321
3.3.2.9. Gönül Fikr-i Hayâlinle Sabahlar Yâ Resûlâllah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	324
3.3.2.10. Kendi Hüsnün Vechi Dilberden Hüveyda Kıldı Aşk Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	327
3.3.2.11. Yuvamdan Uçalı Eylerim Cevlân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	330
3.3.3. Şevk-Efzâ makâmındaki ilahiler	332
3.3.3.1. Ben Dost Hevâsına Düştüm Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	334
3.3.3.2. Biz Bülbülân-ı Ahmed'iz Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	337
3.3.3.3. Bizlere Nasib Etti Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	340

3.3.3.4. Cilvegâh - I Sinede Devran Eder Efkâr -I Hû Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	342
3.3.3.5. Derûnüm Âteş -I Aşkınla Yandır Yâ Resûlallah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	345
3.3.3.6. Durman Yanalım Ateş -I Aşka Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	347
3.3.3.7. Ey Vuslat -I Dildârı Taleb Eyleyen Âşık Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	350
3.3.3.8. Günahların Varsa Eğer Yalvar Affa Dermân Ola Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	352
3.3.3.9. Mest Ü Hayrânım Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	356
3.3.3.10. Müştâk-ı Cemâlinem Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	359
3.3.3.11. Ne Rütbe Bir Kulun Olsa Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	362
3.3.3.12. Yine Gönlüm Çağlamada Aşk Ateşi Dağlamada Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri	365
3.3.3.13. Zâhir Bize Envar-ı Hak Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri .	367
3.4. Repertuvara Alınmayan Eserler	368
4. SONUÇ ve ÖNERİLER	369
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Ulaşılan Sonuçlar	369
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Ulaşılan Sonuçlar	370
4.3. Üçüncü Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar.....	371
4.4. Öneriler.....	388
KAYNAKÇA.....	389
EKLER.....	391
EK.1 İNCELENEN ACEMAŞİRAN, ŞEVK U TARAB VE ŞEVK-EFZÂ MAKÂMLARDAKİ İLÂHİLERİN TASHİH EDİLMİŞ NOTALARI	392
EK-2 TRT VE DEVLET KOROSU ARŞİVLERİNDE BULUNMAYAN ESERLER LİSTESİ	506

Çizelge Listesi

Çizelge 1. A Sultanım Sen Var Iken Ya Ben Kime Yalvarayım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	50
Çizelge 2. Aç Basiret Perdesin Âyine -I Rahman' A Bak Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	53
Çizelge 3. Ağlayarak Geldim Sana Bak Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	55
Çizelge 4. Âlemi Yoktan Var Eden Allahsın Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	58
Çizelge 5. Arz-I Hâl İçin Sultâna Geldim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	59
Çizelge 6. Aşkınla Âşık Yansın Ya Rabbi Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	64
Çizelge 7. Aşkınla Hep Bu Fakirin Neylesin Ah Neylesin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	66
Çizelge 8. Ayıpları Örtün Sensin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	68
Çizelge 9. Ayların Sultânı Hoş Geldin Mübârek Ramazân Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	71
Çizelge 10. Bakıp Cemâl-İ Yâre Çağırırım Dost Dost Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	74
Çizelge 11. Bakıp Cemâl-İ Yâre Çağırırım Dost Dost Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	76
Çizelge 12. Bambaşka Ufuklar Açıyor Ruhlara Kur'an Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	77
Çizelge 13. Ben Ben İsem Canda Değil Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	80
Çizelge 14. Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	83
Çizelge 15. Ben Yürürem Yâne Yâne (Meçhul) Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	86
Çizelge 16. Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmed Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	89
Çizelge 17. Bir San'at Var Yarattığı Herşeyde Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	92
Çizelge 18. Can Ellerinden Gelmişem Fani Mekânı Neylerem Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	94
Çizelge 19. Canların Şahı Gülmezse Ah Nice Olur Halim Benim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	96

Çizelge 20. Cem Olmuş Dervişleri Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	98
Çizelge 21. Cemalin Şem'ine Mevlâ Gönül Pervânelik İster Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	101
Çizelge 22. Cerrahi Benim Özüm Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	104
Çizelge 23. Derd Ü Gamdan Azad Et Benim Güzel Allah'ım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	106
Çizelge 24. Derd - Mendim Mücrimi M Dermana Geldim Ya Resûl Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	109
Çizelge 25. Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	111
Çizelge 26. Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	114
Çizelge 27. Donandı Her Yer Kandiller İle Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	117
Çizelge 28. Dost İle Ettiğin Ahdi Unutma Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	120
Çizelge 29. Durman Yanalım A Kardeş Aşk Meydânında Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	123
Çizelge 30. Ehl-İ Melâmet Oldum Nihâyet Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	125
Çizelge 31. Elveda Bizden Sana Ey Şehri Rahmet Elveda Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	128
Çizelge 32. Elvedâ Ey Kalpleri Hândân Eden Ramazân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	130
Çizelge 33. Elvedâ Şehr-İ Saadet Elvedâ Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	132
Çizelge 34. Ey Bana İyi Diyen Adını Derviş Koyan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	135
Çizelge 35. Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	138
Çizelge 36. Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	140
Çizelge 37. Ey Dergehi Cümlenin Penâhı Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	142
Çizelge 38. Ey Dil Bu Yeter İki Cihanda Sana İz'an Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özellikleri	144
Çizelge 39. Ey Dostlarım Ağırlaşalım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	148

Çizelge 40. Ey Harimi Harem-İ Lemyezeli Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	150
Çizelge 41. Ey Kerim Allah Ey Gani Sultan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	153
Çizelge 42. Ey Ki Esrar-I Nihân-Râ Rûz U Şeb Der Cüst Ü Cüst Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	157
Çizelge 43. Ey Resûl-İ Hazret-İ Hak Ve'y Habîb-İ Kibriyâ Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	160
Çizelge 44. Ey Şehr-İ Nüzul-İ Sure Bais Oldun Çok Sürure Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	162
Çizelge 45. Ey Tâlibi Dîdâr Olan Gel Hakka Pervâz Edelim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	165
Çizelge 46. Eyyub'am Dil Müptelayı M Derde Derman İsterem Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	168
Çizelge 47. Ezelde Aşk Ile Yandım Kül Oldum Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	171
Çizelge 48. Feyz-İ Hüdâ Nûr-İ Safâ Ahmed Muhammed Mustafâ Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	175
Çizelge 49. Gaflet Ile Hakk'ı Buldum Diyenler Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	177
Çizelge 50. Geldin Geri Gider Misin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	179
Çizelge 51. Gülşen-İ Feyzinde Bülbül Pür Fıgan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	182
Çizelge 52. Habib-İ Nur-İ İzzetsin Muhammed Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	185
Çizelge 53. Hak Müyesser Etse Varsam Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	187
Çizelge 54. Hak Yoluna Gidenlerin Asâ Olsam Elllerine Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	190
Çizelge 55. Hakka Âşık Olanlar Zikrullahdan Kaçar Mı Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	192
Çizelge 56. Hazret-İ Hakk'ın Habîbi, Sevgili Bir Tanesi Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	194
Çizelge 57. Hem Evvelsin Hem Âhir Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	197
Çizelge 58. İbtidadan Yol Sorarsan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	199
Çizelge 59. İlahi Neylesin N'itsin Gönül Sensiz Karar Etmez Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	201

Çizelge 60. İrfan Meclisine Erişebilsem Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	204
Çizelge 61. İştin Ey Yarenler, Kıymetli Nesnedir Aşk Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	207
Çizelge 62. Kadrim Ola Berter Şerefi Nâdı Ali'den Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	210
Çizelge 63. Kâinatı Yaratan Sevgi Ile Donatan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	212
Çizelge 64. Kalbini Bağ-I Cinan Et Ravza-İ Tevhid Ile Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	214
Çizelge 65. Kerim Allah, Rahim Allah Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	216
Çizelge 66. Kible-İ Mihrabım Izdır Hazret-İ Pir Hüdâî Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	219
Çizelge 67. Korktum Kıyamet Gününden Muhammed Unutma Bizi Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	222
Çizelge 68. Küntü Kenzin Serteser Sırr -I Nihânı Sendedir Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	224
Çizelge 69. Lem'a-İ Nûr-İ Velayet Hazret-İ Sünbül Sinân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	229
Çizelge 70. Lûtfeyledin İbtidâ Nârımız Nûr Eyledin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	232
Çizelge 71. Merhaba Ey Aşk-I Bâkî Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	233
Çizelge 72. Merhaba Şehr-İ Remazan (Gökyüzünde Saf Saf) Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	236
Çizelge 73. Mest Ü Hayrânım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	239
Çizelge 74. Mürşide Hak Diyen Kişi Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	241
Çizelge 75. Müjde Mü'minler Size İhsan-I Rahman' Dır Gelen Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	244
Çizelge 76. Müştak Olup Özlediğim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	247
Çizelge 77. Nefsimden Geçemedim Rızana Eremedim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	250
Çizelge 78. Neş'e Doldu Kâinat, Huzur Buldu Tüm Mekân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	253
Çizelge 79. Neyleyeyim Dünyayı Bana Allah'ım Gerek Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	256

Çizelge 80. Nice Bir Firkatle Yansın Can Ü Dil Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	259
Çizelge 81. Nur Ile Doldu Yine Kevn Ü Mekân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	262
Çizelge 82. Ol Cihanın Fahrinin Sırrına Kurban Olayım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	266
Çizelge 83. Onbir Aylık Yoldan Geldin Hoş Geldin Şehr-İ Ramazan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	269
Çizelge 84. Sen Canından Geçmeden, Canan Arzu Kılırsın Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	271
Çizelge 85. Sevgi Dolu Cesur Ana Korudu Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	273
Çizelge 86. Sözüm Sirâyet Etse Bu Nefs-İ Namurâda Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	277
Çizelge 87. Sultan-I Kevneyn Kabrinden Kalkınca Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	279
Çizelge 88. Şuride Vü Şeydâ Kılan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	282
Çizelge 89. Tâ Dil Verilden Sünbüle Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	285
Çizelge 90. Var Mıdır Âlemde Hiçbir Nesne Bu Candan Leziz Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	288
Çizelge 91. Yâ Resûlallâh Aceb Kimdir Bize Senden Yakîn Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özellikleri.....	290
Çizelge 92. Ya Rifâî Ben Seninle Ahd Ü Peymân Eyledim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	293
Çizelge 93. Yâr Ile Ettiğin Ahdi Unutma Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	295
Çizelge 94. Yine Firkât Nârına Yandı Cihân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	298
Çizelge 95. Aşkınla Cânım Bendedir Bende Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	301
Çizelge 96. Aşkın Meyine Ben Kana Geldim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	303
Çizelge 97. Ben Bilmez Idim Gizli Ayân Hep Senimişsin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	307
Çizelge 98. Bir Muazzam Pâdişahsın Ki Kulundur Cümle Şah Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	310
Çizelge 99. Cenâbındır Şeh-İ Pâkize-Meşreb Ya Resûlallah Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	314

Çizelge 100. Dervişiz Hak Diyerek Zikrederiz Yâ Hû Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	317
Çizelge 101. Durman Yanalım Ateş-İ Aşka Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	319
Çizelge 102. Eyle Dil Eyle Cân Ü Dilden Bir Kez Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	322
Çizelge 103. Gönül Fikr-İ Hayâlinle Sabahlar Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	325
Çizelge 104. Kendi Hüsünün Vechi Dilberden Hüveyda Kıldı Aşk Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	328
Çizelge 105. Yuvamdan Uçalı Eylerim Cevlân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	331
Çizelge 106. Ben Dost Hevâsına Düştüm Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	335
Çizelge 107. Biz Bülbülân-I Ahmed'iz Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	338
Çizelge 108. Bizlere Nasib Etti Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	341
Çizelge 109. Cilvegâh - I Sinede Devran Eder Efkâr -I Hû Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	343
Çizelge 110. Derûnüm Âteş -İ Aşkınla Yandır Yâ Resûlallah Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	346
Çizelge 111. Durman Yanalım Ateş-İ Aşka Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	348
Çizelge 112. Ey Vuslat -I Dildârı Taleb Eyleyen Âşık Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	351
Çizelge 113. Günahların Varsa Eğer Yalvar Affa Dermân Ola Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	354
Çizelge 114. Mest Ü Hayrânım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	357
Çizelge 115. Müştâk-I Cemâlinem Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	360
Çizelge 116. Ne Rütbe Bir Kulun Olsa Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	364
Çizelge 117. Yine Gönlüm Çağlamada Aşk Ateşi Dağlamada Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge	366
Çizelge 118. Zâhir Bize Envar-I Hak Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge.....	368

Resimler Listesi

RESİM 1. ACEMAŞİRAN MAKAMI DİZİSİ	29
RESİM 2. ŞEVK-EFZÂ MAKAMI DİZİSİ	30
RESİM 3. ŞEVK U TARAB MAKAMI DİZİSİ.....	31

Grafik Listesi

Grafik 1. Acemaşîran Perdesinde Karar Eden İlahîlerin Arşiv Oranlarına Göre Dağılımı	370
Grafik 2. Arşivlerde Ulaşılan Acemaşîran Perdesinde Karar Eden İlahîlerin Form Yapılarına Göre Dağılımı	371
Grafik 3. Arşivlerde Ulaşılan Acemaşîran Makâmındaki İlahîlerin Makâm Kullanımına Göre Dağılımı	372
Grafik 4. Arşivlerde Ulaşılan Acemaşîran Makâmındaki İlahîlerin Nim Hisar Perdesini Kullanım Dağılımı	373
Grafik 5. Arşivlerde Ulaşılan Şevk U Tarab Makâmındaki İlahîlerin Makâm Kullanımına Göre Dağılımı	374
Grafik 6. Arşivlerde Ulaşılan Şevk-Efzâ Makâmındaki İlahîlerin Makâm Kullanımına Göre Dağılımı	374
Grafik 7. Arşivlerde Ulaşılan Acemaşîran Makâmındaki İlahîlerin Meyan Bölümlerinde Kullanılan Makâm Çeşnileri Dağılımı.....	375
Grafik 8. Arşivlerde Ulaşılan Acemaşîran Perdesinde Karar Eden Makâmlardaki İlahîlerin İncelenen Nüshaları Üzerinde Belirtilen Usûllerin Dağılımı.....	376

Tablo Listesi

Tablo 1. Arşivlerde Bulunan Acemaşiran Makâmında Olduğu Tespit Edilen İlahilerin Listesini Gösteren Tablo	37
Tablo 2. Arşivlerde Bulunan Şevk U Tarab Makâmında Olduğu Tespit Edilen İlahilerin Listesini Gösteren Tablo	299
Tablo 3. Arşivlerde Bulunan Şevk-Efzâ Makâmında Olduğu Tespit Edilen İlahilerin Listesini Gösteren Tablo	332
Tablo 4. Arşivlerde Acemaşiran Makâmında Bulunan Eserlerin Sonuç Listesi	376
Tablo 5. Arşivlerde Şevk U Tarab Makâmında Bulunan Eserlerin Sonuç Listesi ..	385
Tablo 6. Arşivlerde Şevk-Efzâ Makâmında Bulunan Eserlerin Sonuç Listesi.....	387

ÖZET

Türk mûsikîsi, içerisinde barındırdığı farklı tür ve biçimleriyle müzikal ve edebi bakımdan oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Bu çalışmada arşivlerde yer alan, Acemaşiran perdesinde karar eden makâmlardaki ilahiler üzerine odaklanılmış ve ulaşılabilen ilahilerin makâm ve usûl analizinin yapılması amaçlanmıştır. Araştırma evrenini arşivlerinde bulunan ve Acemaşiran perdesinde karar eden ilahiler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, Acemaşiran perdesinde karar eden Acemaşiran, Şevk-u Tarab, Şevkefzâ makâmlarında ulaşılabilen 118 adet ilahi olarak belirlenmiştir. Araştırma, Acemaşiran perdesinde karar eden makâmlarda bestelenmiş ilahilerin makâm yapılarının ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve eserlerde kullanılan usûl çeşitliliğinin ve yapılarının tespit edilmesi bakımından önem arz etmektedir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Doküman inceleme tekniğiyle toplanan veriler, betimsel olarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, Acemaşiran perdesinde karar eden makâmlarda 192 adet ilahi nota nüshalarıyla birlikte tespit edilmiş, resmî arşivlerde yer alan, günümüze ulaşmış el yazımı nota nüshalarındaki deforme olmuş bölümler, usûl ve melodik yapı açısından tespit edilen sorunlar düzeltilerek bilgisayar ortamında yeniden notaya alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Türk mûsikîsi, İlahi, Acemaşiran, Makâm, Usûl,

ABSTRACT

Turkish classical music, with its diverse forms and genres, possesses a rich structure in both musical and literary terms. This study focuses on hymns that resolve on the Acemaşiran pitch, drawing from archival sources, with the aim of analyzing the modes and rhythmic patterns of the accessible hymns. The research encompasses hymns found in the TRT repertoire and state choir archives that conclude on the Acemaşiran pitch. The sample consists of 118 hymns composed in the Acemaşiran, Şevk-u Tarab, and Şevkefzâ modes, all resolving on the Acemaşiran pitch. The study is significant in that it provides a detailed examination of the modal structures of hymns composed in these modes and identifies the diversity and characteristics of the rhythmic patterns employed in the works. The research was conducted using a general survey model, one of the qualitative research methods. Data collected through document analysis were descriptively analyzed and interpreted. As a result of the study, 192 hymns resolving on the Acemaşiran pitch were identified, along with their notations. Damaged sections in the handwritten notation manuscripts from official archives were corrected, addressing issues related to rhythmic and melodic structure, and the works were digitally transcribed.

Keywords: Turkish music, hymns, Acemaşiran, maqam, usûl,

1. GİRİŞ

Mûsikî nazariyatının temel taşları olan edvarlar, bir geleneği yaşatmanın yanı sıra, yazıldığı dönemler hakkında bilgilerin aktarılması açısından da tarihî belge niteliğindedir. Özellikle eserlerin mukaddime kısmında müellif tarafından verilen bilgiler, dönem hakkında ipuçları içermesi bakımından önem arz etmektedir.

Mûsikî'yi, IX. yüzyılda nazarî yönü ile yazmaya başlayan ve edvâr geleneğinin temelini oluşturan kişi El-Kindî'dir (Öztuna, Y. 1969, s. 453). Mûsikî nazariyatının ana kaynaklarını oluşturan edvarlarda özellikle XIII. yüzyıl bir ekolün başlangıcı niteliğindedir. Bu yüzyılda Safiyyüddin Urmevî'nin görüşleri Türk mûsikîsine ışık tutmuş, kendinden sonraki dönemlere kaynaklık etmiştir. XV. yüzyıl ise, Kindî'den itibaren mûsikînin riyâzî ilimler başlığında kabul edilmesinin bir nevi sekteye uğrayarak yön değiştirdiği dönemdir (Erkoçoğlu, 2008, s. 300). Yani müziğin matematik temelli değil, nücûm ilmi ile ilişkilendirilerek anlatıldığı ve bu şekilde benimsendiği eserleri içerir. Lâdikli Mehmet Çelebi tarafından mûsikî nazariyesinde çığır açmış zümreye¹ "İlim Erbâbı" ismi verilmiş, kendi dönemindeki nazari anlayışı da "İş Erbâbı" olarak nitelendirmiştir. Bunun sebebi; XV. yüzyıl edvarlarındaki görüşün matematik temelli değil de uygulama temelli olmasıdır. Pisagor'un görüşlerinin yüzyıllar sonrasında tekrar benimsenmeye başladığını gördüğümüz XV. yüzyıl, Sistemci Okul ekolünün görüşlerini de yabana atmaz. Çünkü her ne kadar temel alınan iki görüş mevcut ise de, her ikisinin de yüzde yüz müziğin kuramını karşılayıp karşılamadığı tartışılır. Dönemin nazarî bilginleri, matematiği inanç hükümleri² ile harmanlayarak bir sentez ortaya koymuşlardır. Bu görüşe göre her şey kozmos ile ilgilidir. Kâinattaki canlı veya cansız her şey, evrenin hareketleri, işleyişi, içeriği ile doğru orantılıdır. Bu durum bazen insan tabiatındaki fiziksel özellikler olabildiği gibi, ruhsal durumları da kapsamaktadır. "Edvar yazma geleneğinin bir parçası olarak kabul edilen ekol sistemi, dönemine göre gelişme, farklılaşma, çatışma gibi aşamalardan geçerek yüzyıllar boyunca sürekliliğini sürdürmüştür. Gelenek aktarımında mühim halkalardan sayılan edvarların görüş farklılıkları yansıtması,

¹ Burada bahsi geçen zümre; mûsikî nazariyatını matematik temelli anlatıma dayandıran ekoldür.

² Kur'an-ı Kerim'de burçlara, yıldızlara, gökyüzüne and ile başlayan veya içeren sûrelerin vâroluşuna simgelerini barındırması olarak yorumlanabilir. Bkz. Kur'an-ı Kerim Burûc, Necm, Târik sûreleri.

Türk mûsikîsinin zenginliğinin, çeşitliliğinin yanı sıra yüzyıllar boyunca dinamiğinin artarak devam ettiğinin de yazılı bir kanıtıdır”(İrden, 2018, s. 5-7).

XV. yüzyıla kadar olan dönemde devir, daire gibi kavramlarla anlatılan döngüler, bu yüzyılda makâm olarak adlandırılmıştır. Makâmları anlatmak için, perde isimleri ile bir nevi seyir örneği sunulmuştur. Bu örnekler çoğunlukla bir âvâzeyi geçmeyecek miktarda notaları içermektedir. Dönemin en belirgin özelliklerinden biri; XV. yüzyıla kadar yekgâh olarak bilinen ve ana devirin âgâz sesi olarak tarif edilen sesin -şimdiki yegâh perdesi- bu dönemde birinci ses olarak kullanılmamasıdır. Yekgâh ismi bu dönemde; şimdiki rast perdesi için kullanılmıştır. Önceleri ebced harfleri ile adlandırılan sesler, bu dönemde perde isimleri ile (yekgâh, dügâh, segâh gibi) anılmaktadır. Günümüzde kullanılan perde isimlerinin XV. yüzyıla dayandığı da, bu bilgiler ışığında söylenmektedir.

Geçmişten günümüze Türk tarihi incelendiğinde Türk mûsikîsinin, kültür varlığı bakımından önemi yadsınamaz ölçüde değerlidir. Tek sesli diye tabir edilmesine rağmen içinde barındırdığı ahenk dikkat çekicidir. Öyle ki çok sesli müzik yapısında bulunamayacak hassas ses aralıklarına sahiptir. Bu özgün ses yapıları Türk mûsikîsinin diğer müzik kültürlerinden bariz bir şekilde ayrılmasına sebep olmaktadır.

Yazılı kültürün hâkim olmadığı toplumlarda, kültür aktarımının yapı taşı olan sözlü kültür temelli oluşumlar, gelenek kavramının, kültür birliğinin günümüze kadar gelmesinde mühim bir yer teşkil etmektedir. Türklerde de sözlü kültürün sahası, halk zümresinin oluşturduğu topluluklardan çıkmaktadır. Sözlü kültür aktarımında halkın taşıdığı mühim görevler vardır. Bunların başında da gezgin kültür aktarıcıları olan halk müzisyenleri (âşıklar) gelir. Halkın kabullenip bağrına bastığı âşıklar, sazıyla sözüyle halkın içinden yetişmiş, halkın dertlerine tercüman olmuş gezgin kültür taşıyıcılarıdır. Gezgin olmaları sebebiyle farklı toplulukların arasında yaşayıp gözlemleyen, oranın yemeği, düğünü, cenazesi, asker uğurlaması gibi geleneklerine şahit olan âşıklar, yeni bir yere gittiklerinde, edindikleri bilgileri ve gördüklerini aktarmışlardır. Cenk, kahramanlık gibi halkın milli duygularını tetikleyen destan vb. aktarmalarının yanı sıra, gezip gördükleri yerlerde yaşanan günlük olayları da

sazlarına söz etmişlerdir. Doğruları çekinmeden söyleyen ve sözüne itimat edilen âşıklar, halk için, halka hizmet eden sanatçılardır (Arvas, 2009, s.197).

Kırsal kesimde yetişip büyüyen halk müzisyenleri, aruzlu şiirlerden sonra köylere, kasabalara sığamamış, konaklarda, köşklerde hatta saraylarda geleneği sürdürmeye devam etmişlerdir. Her ne kadar icrâ bölgeleri okumuş zümreleri içerse de bu durum, ‘âşıkların ümmî olması gerçeği’ni değiştirmemiştir. Âşıklar, kendi kültürlerini, müziklerini ve edebiyatlarını ne ölçüde okumuş zümreye aktarabildiyse, okumuş zümrenin elitliği de âşıklara o nispette sirayet etmiştir. Bu etkileşim genellikle yüzeyde kalmış olarak değerlendirilse de ikisini içerik bakımından net olarak birbirinden ayırmak pek mümkün değildir (Tanrıkorur, 1985, s. 570).

Tüm dünyada milletler kendi içinde gelenek ayrılığı göstermektedirler. Yöre, şive, coğrafya vb. durumlar, yaşama tarzı ve edinilen kültür birikiminde rol oynayan faktörlerden bazıları olarak sayılabilmektedir. Bu bağlamda müziğin yöresi, şivesi, yetiştiği topraklar her ne kadar ayrı gibi görünse de aslında birleştirici bir unsur olarak Türk kültürünün temelinde yer almaktadır. Bu sebeple yüzyıllardır süregelen müzik politikalarında müziğin birleştirici gücü üzerine birçok çalışmalar yapılmıştır.

Erken Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen müzik politikaları, müzik türünü ayırtmada etken teşkil etmiştir. Sonrasında ise tür ayırımında TRT mühim bir rol oynamıştır. Popüler kültür etkileri, müzik çeşitliliğini ayırtma bağlamında bir gereklilik öngörmüştür. Halka ulaşım noktasında bir numaralı vasıta görevi üstlenen TRT, arşiv bağlamında önemli bir yere sahiptir. TRT vasıtasıyla halka ulaşım, halkın müzik zevkini manipüle etme bağlamında da kolaylık sağlamıştır (Tanrıkorur, 1985, s. 562).

1.1. Türk Müziğinde Yazılı Nota Bakımından TRT’nin Yeri ve Önemi

Türk Müziğinde ilk arşiv oluşturma çalışmalarının Darü’l-Elhan ile başladığı bilinmektedir. 1916 yılında başlayan bu arşiv oluşturma hareketi bir nevi kurumlar arası görev devri niteliğindedir. Fakat “Sahada bilimsel anlamda türkü metin derlemesi daha doğrusu sözlü kültür üzerine ilk derleme 1882 yılında Kunoş (1862-1945) tarafından yapılmıştır. Kunoş Adakale’ye gider gitmez bir kayıkçının söylediği

türkü ile karşılaşmış ve onunla yaptığı söyleşide kayıkçı, Kunoş'a 'söylediğim beyit şarkı değil; türküdür türkü' demiştir" (Elçi, 2008, s. 41).

Elçi, Yeni mecmua, Çanakkale Özel sayısı'nda Musa Süreyya Bey'in türkülerin derlenmesi konusundaki ilk yazıyı yazdığını ve bu yazısında Musa Süreyya Bey'in "Evvelemerde bir kere rûh-u milliyi hakikaten ihtiva eden o türkülerini cemetmeli ki, sonra onlardan ve onların ruhundan âsâr icâd edilsin" dediğini aktarmaktadır (Elçi, 2008, s. 42)

"Derlemeleri Atatürk'ün 1 Kasım 1934'teki meclis açılış konuşması öncesi ve sonrası ve TRT derlemeleri olmak üzere başlıca üç grup altında değerlendirmek mümkündür. Türkçülüğün mûsikî sahasındaki programı gereği ilki 1925'te Darü'l-Elhan tarafından yerinde tespitte dayanmayan bir şekilde toplanan türküler gereken ihtiyaca karşılık vermemiştir. 1926'da Adana, Antep, Urfa, Niğde, Kayseri, Sivas şehirlerine yapılan gezide Yusuf Ziya, Rauf Yekta, Durrî Tûran ve Ekrem Besimdağ katılırlar. İkinci gezi ertesi yıl Konya, Ereğli, Karaman, Alaşehir, Manisa, Ödemiş ve Aydın'a yapılır. Üçüncü gezi 1928 yılında İnebolu, Kastamonu, Çankırı, Eskişehir, Kütahya ve Bursa'ya gerçekleştirilir. Dördüncü gezi 1929'da Trabzon, Rize, Gümüşhane, Bayburt, Erzincan, Erzurum, Giresun ve Sinop illerine düzenlenir. İkinci derlemeler dönemi 1937-57 yılları arasında her yıl birer gezi üzerinden gerçekleştirilir. Ankara Devlet Konservatuarı üzerinden gerçekleştirilen gezilerde, on bin kadar ezgi, Ferit Alnar, Necil Kazım Akses, Ulvi Cemal Erkin, Halil Bedii Yönetken, Muzaffer Sarısözen ve Ragıp Gazimihal gibi isimler tarafından derlenir. TRT ise 1961, 67 ve 71 yıllarındaki gezilerinde öncelikli olarak kendi repertuarına yönelik derlemelere ağırlık vermiştir" (Mutlu, 2015, s. 8).

Halkın öz kültüründen oluşan bu müzik birikiminin arşivlenme çalışmalarında en önemli rolleri yine halkın içinde yetişen sanatçılar oluşturmuştur. Her ne kadar ümmî olanların sayısı fazla ise de âşıkların kültür, gelenek gibi öz olgular konusunda yerleşik topluluklara göre bilgisi ve görgüsünün fazlaca olduğu bilinmektedir. Vatan içinde disiplinler arası kültür aktarımındaki temel taş olarak her zaman önemli bir yer teşkil etmişlerdir.

“Necip Asım, öncü isimlerden biri olarak,1896’da Türk mûsikîsinin ihyasından, pastoral şiirden, çoban şarkılarından, çöğür şairlerinden dem vurarak, bunların “derlenip toplanması ve neşri”nden bahseder” (Kutluğ, 2018, s. 58).

1.2. Problem Durumu

Türk mûsikîsi sözlü formlarında ilahi formu, oldukça geniş bir yer tutmakta ve Türk mûsikîsi unsurları (makâm, usûl, güfte) bakımından zengin bir yapı sergilemektedir. Bu çalışma, TRT repertuarı ve devlet koroları arşivlerinde yer alan Acemaşîran perdesinde karar eden ilahilerin makâm ve usûllerinin tespit edilmesi bakımından bir durum tespit çalışması niteliği taşımaktadır. Bu kapsamda çalışmanın ana problemini “TRT repertuarı ve devlet koroları arşivlerinde bulunan Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlardaki ilahilerin makâm ve usûl özellikleri nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır.

Araştırmanın yürütülmesinde aşağıdaki alt problemlerin çözümlenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

1. Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlar nelerdir?
2. İlahinin form özellikleri nelerdir?
3. Arşivlerde yer alan Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlardaki ilahilerin makâm ve usûl özellikleri nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Türk Mûsikîsi’nde beste türlerinin kendi içerisinde dahi çeşitlilik gösterdiği malumdur. Kaynaklarda küçük-büyük, dînî-din dışı gibi tasniflerle karşımıza çıkan beste türleri, birçok açıdan birbiri ile farklılık göstermektedir. İlahi formu Türk mûsikîsi külliyyatında sayı bakımından önemli yer tutmaktadır. Bu çalışmada, Türk mûsikîsinin inanç temelli beste biçimlerinden olan ilahi formunda ve Acemaşîran perdesinde karar eden Acemaşîran, Şevk-Efzâ ve Şevk-u Tarab makâmlarında bestelenmiş örneklerinin makâm ve usûl açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırma, Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlarda bestelenmiş ilahilerin makâm yapılarının ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve eserlerde kullanılan usûl çeşitliliğinin ve yapılarının tespit edilmesi bakımından önem arz etmektedir.

1.5. Sayılılar (Varsayımlar)

Bu araştırmada;

1. Kullanılacak olan yöntemin, araştırmanın konusuna, amacına ve problemin çözümüne uygun olduğu,
2. Araştırmada kullanılacak veri toplama araçlarının, araştırma için yeterli olduğu,

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma, arşivlerde bulunan Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlardaki ilahilerle sınırlandırılmıştır. TRT Repertuarında Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlarda ulaşılabilen 47 adet ilahi, devlet koroları arşivlerinde Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlarda ulaşılabilen 71 adet ilahiyle sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Makâm: “1. kıyam edilen, durulan, durulacak yer, durak. 2. Me’ûriyet, me’murluk yeri. 3. Ermişlerden birinin mezarı sanılan yer. 4. Muz. Bir durak ile bir güçlünün etrafında, onlara bağlı olarak toplanmış seslerin umûmî heyeti” (Devellioğlu, 1970, s. 873).

Usûl: “1. Asıllar, kökler. 2. Bir ilmin veya tekniğin asıl mevzûundan önce öğrenilmesi gereken esas, başlangıç bilgi. 3. Başlangıç. 4. Yol, yöntem, tertip, metod, nizam, kaide, düzen, fr. methode. 5. Birinin soyundan gelme kimseler; ana veya baba tarafından atalar”(Devellioğlu, 1970, s. 1654).

Şevk-efzâ: “Şevklendiren, neşe arttıran” (Devellioğlu, 1970, s. 1470).

Şevk u tarab: “neş’e, sevinç ve coşkunluk” (Devellioğlu, 1970, s. 1469).

2. YÖNTEM

Bu çalışma; tarama modeli ve doküman inceleme olmak üzere iki tür araştırma yöntemi ile oluşturulmuştur:

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımı olan tarama modeli kullanılmıştır. “Tarama araştırmacısı nesnenin doğrudan kendisini inceleyebileceği gibi, önceden tutulmuş çeşitli kayıtlara (yazılı belge, istatistik, resim vb.) eski kalıntılar ve alandaki kaynak kişilere başvurarak elde edeceği dağınık verileri, kendi gözlemleri ile bir sistem içinde bütünleştirerek yorumlamak durumundadır” (Karasar, 2002, s. 77).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini arşivlerde yer alan (TRT repertuarı, devlet koroları ve kişisel arşivler) ilahiler oluşturmaktadır. Bu arşivlerde yer alan ve Acemaşiran perdesinde karar eden ilahiler ise araştırmanın örnekleme olarak belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada ana problem durumu ve alt problemler çerçevesinde toplanan veriler doküman incelemesiyle elde edilmiştir. Bu dokümanların başlıcaları araştırma konusuna yönelik kitap, tez, makale, bildiri, TRT müzik dairesi başkanlığı nota yayınları, Devlet Koroları nota arşivleri, ulaşılabilen kişisel nota arşivleridir. Bu araştırmada başvuru doküman inceleme veri toplama tekniği kısaca şu şekilde açıklanmaktadır; “Doküman incelemesi veya analizi tek başına bir araştırma yöntemi olabildiği gibi, diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe yarayabilir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Geleneksel olarak doküman incelemesi, tarihçilerin, antropologların ve dil bilimcilerin kullandığı bir yöntem olarak bilinir” (Yıldırım-Şimşek, 2013, s. 217).

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu araştırmada elde edilen veriler; içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın analiz basamağında;

- Resmî arşivlerde tespit edilen Şevk u Tarab, Şevk-Efzâ, Acemaşîran makâmlarında bulunan ilahiler finale nota yazım programında notaya aktarılmış,
- Tespit edilen ilahilerin makâm seyir özellikleri analiz edilmiş,
- Tespit edilen ilahilerin usûl özellikleri analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda TRT ve Devlet korusu nota arşivlerinde Türk Müzik Kültürünün Hâfızası bölümünde bulunan, bestekârı hayatta olanlar haricinde 94 adet Acemaşîran makâmında, 11 adet Şevk u Tarâb makâmında, 14 adet Şevk-Efzâ makâmında bestelenmiş olarak kayıtlara alınan ilahi formundaki eserler için makâm ve usûl analizleri yapılmıştır. Araştırmanın veri analizi aşamasında kullanılan içerik analizi yöntemi şu şekilde açıklanmaktadır;

- “Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma,
- Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi,
- Bulguların tanımlanması,
- Bulguların yorumlanması.” (Altunışık, Coşkun, & Engin, 2010, s. 322)

Çalışma kapsamındaki eserler usûl geleneği çerçevesinde Mehmet Gönül’ün “Türk Müziği Solfej, Makâm, Usûl, Dikte Alıştırmaları” kitabındaki usûl gereklilikleri ve koşullarıyla karşılaştırma yapılarak ve bu eserdeki usûl şablonlarıyla uyumları dikkate alınarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Eserlerin usûl bakımından analiz edilmesinde;

- Aruz vezni veya hece ölçüsü ile yazılan eserlerin usûl ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,
- Melodi motifleri ve güfte bulunan prozodinin usûl döngüsü içinde belirtilen zaman ve darplarla uyumu,
- Nota süreleri ve güfte kullanımında bulunan vurgu, anlam bütünlüğünün usûl yapısındaki zayıf ve güçlü darplarla uyumu,
- Ölçü içinde kullanılan “sus” işaretleri ve diğer ölçülerde devam eden nağmelerin usûl kalıpları ile ilişkisinin olup olmadığı,

- Eserlerin icrâ esnasında usûlün olması gereken gider ile âhenk içinde olup olmadığı,
- Güfte kullanımı ve nağmelerin tüm eser süresince aynı usûl kurgusu ile bozulmadan, aksamadan, kesintisiz bir biçimde tekrar edip etmediği,
- Usûl boyunca ezgi cümlesi bütünlüğü açısından güftelerde bulunan hece ölçüsünün, makâmsal nağmelerde ise seyir ve durak ilişkilerinin usûl darpları ile bağlı olup olmadığı,
- Güfte ve güftenin bağlı olduğu müzik cümlelerinin hangi birim zamanda tamamlandığı,
- Eserlerdeki müzik cümleleri yapılarının belirtilen usûldeki birim zamanlarla uyumu dikkate alınmıştır.

Eserlerin makâmalarının tespit edilmesinde Yakup Fikret Kutluğ'un "Türk Mûsikisinde Makâmalar" adlı kitabı ve Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makâm, Usûl, Dikte Alıştırılmaları" kitabındaki makâm tariflerinden yararlanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

3.1. Acemaşîran perdesinde karar eden makâmalar nelerdir? Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi; "Acemaşîran perdesinde karar eden makâmalar nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir. Araştırma doğrultusunda belirlenen alt problemin çözümüne yönelik Türk mûsikisi makâm nazariyatı ve geleneği bağlamında Acemaşîran perdesinde karar eden makâmalar ve makâm özellikleri ele alınmıştır.

3.1.1. Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlar

3.1.1.1. Acemaşîran

Resim 1. Acemaşîran makâmı dizisi (Özkan, 2003, s. 223)

Acemaşîran makâmı tarafından birkaç şekilde değerlendirilmiştir. Sistemci okuldan bu yana kullanılan nazari anlayışları bazı nazariyatçılar örnek diziler ile aktarmışlardır.

Acemaşîran makâmı hakkında bazı nazariyat kitaplarında yazan tanım şu şekildedir: “Acem makâmı doyurucu olarak gösterildikten sonra nevâ açılarak beyatî makâmı seyri içine girilir. Eserlerde, beyatî seyrinin Acem seyri ile kadar uzun sürmediği, çârgâh ve segâhta bazen asma kararlar ile düğâhtaki asma kararlardan sonra beyatî seyrine son verilip tekrar neva veya Aceme dönülerek Acemaşîran perdesine doğru pestleşmede niğâr beşlisi içinde Acemaşîran perdesinde ve yine çoğu zaman yedenli olarak karar verdiği görülür” (Kutluğ, 2000, s. 437).

“Tîz durak Acem perdesi civârından seyre başlanır. Bu tîz kısımda gezinildikten sonra, tîz durak Acem perdesinde Çârgâh çeşnisi ile yarım karar yapılır. Bundan sonra ikinci merteye güçlü Çârgâh perdesinde yine Çârgâh çeşnili asma yapılır. Bu arada gerekli yerlerde gereken asma kararlar da gösterilir. Nihâyet, bütün dizide karışık gezinilip ve bu arada istenirse Kaba Çârgâh perdesine Çârgâh çeşnisi ile düşüldükten sonra Acem Aşîrân perdesinde Çârgâh çeşnisiyle tam karar yapılır” (Özkan, 2000, s. 223).

“Gereğince Acem makâmında seyredilir. Beyatî de bu arada kısaca hissedilir. Çârgâh ve Segâhta asma kalıŖlardan sonra Nigar sesleri ile Acemaşîranda karar verilir. Karara gidilirken Nim Hisar perdesi duyurulabilir” (Gönül, 2017, s. 222).

3.1.1.2. Şevk-Efzâ

Resim 2. Şevk-Efzâ makâmı dizisi (Özkan, 2003, s. 486)

Şevk-Efzâ makâmı hakkında bazı nazariyat kitaplarında yazan tanım şu şekildedir:

“Şevk-Efzâ, çargâh-gerdâniye perdelerini açarak başlar. Gerdâniye etrafında ki seslerde dolaşır. Bu seyrinde, Gerdâniye üzerindeki hicaz beşlisinin rolü vardır. Gerdâniyede asma kararlar verir. Buradan çargâh üzerinde kurulu zirgüleli hicaz dizisine geçer ve hicazla olduğu gibi nim hicaz perdesinin simetriği olan dik hisar perdesinde asma karar verdiği görülür. Arel okulunda dik hisar kullanılmaz, hüseyinî kullanılır. Çargâh perdesi güçlü rolündedir. Çargâhta segâh perdesi yeden olarak vazife görür, verilen asma karardan sonra kürdî açılarak Acemaşiran dizisine geçilir, hicaz perdesini nevâya çevirerek ve göstererek karara doğru inilir, Acemaşıranda yedenli olarak karara varılır. Karara giderken kararda asma karar verilerek, zirgüle perdesi alınırsa nikrizli olarak karar verildiği gibi zirgüle perdesi kullanılıp tekrar düğâha dönerek (bu durumda zirgüle perdesi kaldırılmış olur) zirgülesiz, diğer bir deyimle nikrizsiz verildiği de görülmektedir. Bu suretle Şevk-Efzâda iki türlü karar vardır:

a-Zirgülesiz Şevk-Efzâ

b-Nikrizli Şevk-Efzâ

Şevk-Efzâ eserlerde her iki karar şeklini de görüyoruz. Yedenli kararların daha çok kullanıldığı görülüyor. Şevk-êfza yeden perdesinden daha petse doğru pestleştiği görülmemektedir” (Kutluğ, 2003, s. 253).

“Birinci merteye güçlü Gerdâniye perdesi civârından Gerdâniye eksen olmak üzere seyre başlanır. Bu perdenin iki tarafındaki çeşnilerde karışık gezinildikten sonra, güçlü Gerdâniye perdesinde Hicaz çeşnili veyâ Acem perdesinde Nîkrîz çeşnili yarım karar yapılır. Sonra gereken yerlerde gerekli asma kararlar da gösterilerek, Çârğâh perdesine kadar inilir ve bu perdede Zîrgûle’li Hicaz çeşnili, Kürdî perdesinde de Nîkrîz çeşnili asma kararlar yapılır. Daha sonra Acem Aşîrân dizisine geçilir. Bu dizide de karışık gezindikten ve gerekli asma kararları gösterdikten sonra, Acem Aşîrân perdesindeki Nîkrîz beşlisine geçilir. Bu beşli ile Acem Aşîrân perdesinde genellikle yedenli tam karar yapılır. Şevk’efzâ makâmının bir başka çeşidinde ise Çârğâh perdesindeki Zîrgûle’li Hicaz dizisinden sonra, yerindeki Acem Aşîrân dizisine geçilip karar verilir. Bu çeşitte Acem Aşîrân perdesindeki Nîkrîz beşlisi yoktur. Bu da Şevk’efzâ’nın bir çeşididir” (Özkan, 2000, s. 489).

“Çârğâhta zirgüleli Hicaz yapılıp, Kürdi perdesi açılarak ve Hicaz perdesi de Neva yapılarak (Re bakiye bemol kaldırılır) Acemaşîran sesleri ile karar verilir. Karara giderken Acemaşîran üzerinde nikriz de sıklıkla yapılır. Her iki türde karar etmiş eserler mevcuttur” (Gönül, 2017, s. 222).

3.1.1.3. Şevk u Tarab

Resim 3. Şevk u Tarab makâmı dizisi (Özkan, 2003, s. 483)

Şevk u Tarab makâmı hakkında bazı nazariyat kitaplarında yazan tanımlar ve açıklamalar şu şekildedir:

“Sultan III. Selim Hân tarafından bulunan Şevk u Tarab makâmı, iki makâmın birleşmesinden hasıl olmuştur.

1. Sabâ Makâmı

2. Acemaşîran Makâmı

“Makâm evvela sabâ makâmının seyirleri ile başlar. Çargâh perdesi aynı zamanda Şevk u Tarab’ın da güçlü perdesidir. Sabâ makâmı doyurucu olarak gösterilir ve karar perdesi olan düğâh perdesine girilir. Sabâ makâmının seyri bu biçimle tamamlanır. Ardından kürdî perdesi açılır, hicaz perdesi kaldırılarak nevâ gösterilir. Acemaşîran perdesi üzerindeki nigâr beşlisi içinde seyirlere geçilerek, Acemaşîran çeşnisi belli edilir ve karara varılır” (Kutluğ, 2000, s. 256).

“Sultan III. Selim Hân’ın buluşu olan bir makâmıdır. Durağı Acemaşîrân perdesidir. Seyri inici-çıkıcıdır. Yerinde sabâ makâmı dizisine yerinde Acemaşîrân makâmı dizisinin yani Acemaşîrân perdesindeki çargâh dizisinin eklenmesinden meydana gelmiştir. Bâzan Acemaşîrân dizisi yerine sadece Acemaşîrânda çargâh beşlisi eklenir. Giriş seyrinde çok önemli bir yer tutan sabâ makâmının bütün özellikleri Şevk u Tarab makâmında da geçerlidir. Dolayısıyla en önemli asma karar perdeleri segâh ve düğâh perdeleridir. Sabâ makâmı ile seyre başlanır. Bu makâmı meydana getiren çeşnilerde sabâ makâmının bütün özellikleri gösterilerek gezinilir ve birinci mertebe güçlü çargâh perdesinde zirgüleli hicaz çeşnisiyle yarım karar yapılır. Yine karışık gezinilerek düğâh perdesine kadar inilir ve bu perdede ikinci mertebe güçlü olarak sabâ çeşnisiyle asma karar yapılarak sabâ makâmı bitirilir. Daha sonra Acemaşîrân dizisine geçilip, bu makâmın da bütün özellikleri ve asma kararları belirtildikten sonra, Acemaşîrân perdesinde çargâh çeşnisiyle tam karar yapılır” (Özkan, 2006, s. 318).

“Doyurucu bir şekilde Sabâ makâmı işlendikten sonra hicaz perdesi (re bakiye bemol) kaldırılıp kürdî perdesi açılarak Acemaşîran perdesiyle tam karar verilir” (Gönül, 2017, s. 223).

3.1.1.4. Şevkâver

“Sırası ile Çargâhta Rast, Hisar ve Kürdî perdeleri açılarak kısa bir süre yerinde Nihavend yapar ve Acemaşîran işlenerek karar verir” (Gönül, 2017, s. 222).

“Arazbar yapmaya başlayıp Acemaşîran karar veren bir tertiptir” (İrden, 2020, s. 72)

“Çargâh perdesindeki Râst dizisinden ve genellikle güçlü Çargâh perdesi civârından seyre başlanır. Bu dizide karışık gezindikten sonra, güçlü Çargâh perdesinde Râst çeşniyle yarım karar yapılır. Sonra, Râst perdesindeki Bûselik, yâni yerinde Nihâvend dizisine geçilir. Bu dizide de karışık gezinilip asma kararlarla dizinin özellikleri belirtildikten sonra, yerindeki Acem Aşîrân dizisine geçilir ve bu dizide de karışık gezinilerek asma kararlarla özellikleri gösterildikten sonra, bu dizi ile AcemAşîran perdesinde Çargâh çeşnili tam karar yapılır” (Özkan, 2006, s. 493).

3.1.1.5. Tarz-ı Cedid

Kısa bir süre Nevada buselik(Nihavend-i Kebir) işlenir. Sonra Nevada Rast yapılı bu makâmlarda karışık gezinildikten sonra yerinde Nikriz ve Neveser makâmları gösterilir. Sonunda Acemaşîran dizi tutularak Acemaşîran karar verir (Gönül, 2017, s. 223).

“Nevâ perdesindeki Bûselik veyâ Râst dizilerinden biri ile Nevâ perdesi civârından seyre başlanır. Sözü geçen iki dizide karışık gezinildikten sonra, güçlü Nevâ perdesinde Bûselik veyâ Râst çeşniyle yarım karar yapılır. Sonra Nihâvend ve Nev’eser dizilerine geçilir ve gereken asm a kararlarla bu dizilerin özellikleri belirtilerek gezinilir. Nihâyet yerindeki Acem Aşîrân dizisine geçilir ve bu dizinin de özellikleri asma kararlarla gösterildikten sonra Acem Aşîrân perdesinde Ç argâh çeşniyle tam karar yapılır” (Özkan, 2006, s. 495).

3.1.1.6. Gülbûse

Muhayyer açarak seyre başlar. Neva perdesi güçlendirilerek Tahir makâmı sesleri de duyurulur. Kürdî perdesini göstererek Zirgüle perdesi duyurulur, sonra Kürdî yerine Segâh tutularak Acemaşîran'da Nikrizli karar verir (Gönül, 2017, s. 223).

3.1.1.7. Reng-i Dil

Tiz kararı olan Acem perdesinden Çargâha doğru Hicaz sesleri ile Seyre başlar. Devamında Nikriz seyir ile Acemaşîran'da tam karar verir. Tiz kararı olan Acem üzerinde tiz Çargâha kadar nikriz sesleriyle genişleme gösterir (Gönül, 2017, s. 223).

3.2. İlahinin form özellikleri nelerdir? Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi; “İlahinin form özellikleri nelerdir” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma doğrultusunda belirlenen alt problemin çözümüne yönelik ilahi formu müzikal açıdan ele alınmış, formun özellikleri ulaşılabilen kaynaklar doğrultusunda değerlendirilmiştir.

3.2.1. Türk Müziğinde Formlar

Türk Müziği hâfızası içerisinde sahip olunan müzik zenginliğinin aktarılmasında eserlerin bir düzen içerisinde çeşitli biçim ve formlarda olduğunu görmek mümkündür. Bu eserler dahilinde ilâhî aşkı dile getiren, inanç, hasret, özlem, tutku ve bağlılık gibi konular ele alınarak yapılan eserler arasında ilahi formu Türk Müziği açısından ciddi önem arz etmektedir.

“Türk Müziği formları, Türk Halk Müziği ve Klâsik Türk Müziği (Türk Sanat Müziği) adları altında belirginleştirilmekte ya da sınıflandırılmaktadır. Form; icrâ alanı ve mekânı temelinde benzer müzikal özelliklere sahip eserleri tasnif etmek için kullanılan bir kavram olması itibarıyla, Türk müziği eserlerinin tasnif edilmesini oldukça kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla formun üzerinde farklı bir tasniflendirmenin ya da Türk müziği repertuarına yönelik birçok üst başlık veya alt başlık altında tutarlılığı bulunmayan tasniflendirmelerin gerekliliği müzik bilimi açısından günümüzde sorgulanır olmuştur” (Kurubaş, 2024, s. 532).

Formun kelime anlamı için; “biçim, şekil, sûret, bir mûsikî parçasının bestesinde kullanılan şekil” (Ayverdi, 2016, s. 391). Biçim için ise; “şekil, suret, form, tarz, üslup, bir şeyin bütünüyle gösterdiği şekil ve nispet, bir şeyin şekli bakımından kuruluşunun bütünü” gibi tanımlar mevcuttur (Ayverdi, 2016, s. 145).

Tüm sanat dallarında olduğu gibi müzikte de çeşitlilik, kapsadığı zenginliği ifade eder. Türk mûsikîsi kültürü de barındırdığı beste çeşitliliği ile hayli zengin bir arşive

sahiptir. Bu çeşitlilik müzik türleri başlığı altında form ve biçimler olarak ifade edilebilir. Form ve biçim konusunda verilen bazı tanımlar şöyledir: “Genel anlamıyla, ortak özelliklere sahip olguların her biri birer türdür. Bir eserin kurgusal bütünlüğünü sağlamak amacıyla, eseri oluşturan cümlelerin ve bölümlerin sırasal sanatsal düzenlenmesi biçimi oluşturur” (Akdoğan, 1995, s. 1-64).

Yavaşca, Türk Mûsikîsini biçim açısından iki bölüme ayırır. Daha sonra bunları saz eserleri ve sözlü eserler olarak tekrar iki ana bölüme ayırır. Sonrasında ise sözlü beste formlarını din dışı ve dînî olarak tasniflendirir (Yavaşca, 2002, s. 121).

Müziğin türünü ortaya koyan temel unsurun “söz” olduğu sonucundan hareketle bazı sorular akla gelir. Örn: İtrî'nin tekbir bestesi sözleri itibariyle dini mûsikî olarak adlandırılan bir bestedir. Hafızalara yerleşmiş olan bu melodi sözsüz olarak icrâ edildiğinde de dini tema fikri oluşturmaktadır. Peki, bu besteye aşk temalı bir güfte yerleştirilirse beste dini-mistik algıdan popüler müzik algısına dönüşür mü? Müziğin tasnifinde, sözün algı oluşturma gücü göz önünde bulundurulduğunda, müziğin; insanın duygu ve inanç yönelimine göre şekillendiği görülür. Türk mûsikîsinde çeşitliliğin adlandırılması, çoğunlukla yazılı kültür temelli nazım biçimden kaynaklanmıştır.

3.2.2. İlahi Formu

İlahi formu ile ilgili verilen bilgilere ve tanımlara bakıldığında genellikle dînî mûsikîye dair yapılan tanımlamalarla karşılaşılmaktadır. Bu tanımın sebebi de formların icrâ yerlerine ve güfte yapılarına göre tasniflendirilmesidir.

Özalp ilahi formu için; dînî mûsikînin en çok kullanılan, diğer formlara göre daha kısa olduğu için kolayca akılda kalan formlarından olduğunu söylemektedir. Ayrıca güftelerinin tasavvuf şairlerinden seçilerek her makâm ve her usûlden bestelenebileceğini ve ibadet edilen her yerde okunabileceğini ifade etmektedir (Özalp, 1992, s. 48). Yavaşca ise; ilahinin kelime anlamını “tanrıya ilişkin” şeklinde ifade ederek ilahi formu ile ilgili dini mûsikîde en fazla kullanılan form olduğunu söylemektedir. Ayrıca bestelenme şekli itibariyle din dışı mûsikîmizdeki dörtlüklerle tekrarlanan küçük şarkılarla, halk mûsikîmizdeki türküler gibidir diye bir benzetme yapar (Yavaşca, 2002, s. 649).

İlahi formunun temellerine bakıldığında inanç temelli bir yapıyı barındırdığı görülür. Çıkış noktası olarak ise halk edebiyatından beslendiği açıktır. Bununla beraber İslamiyet öncesi dönemlerde şaman, kam, baksı, ozan gibi adlarla anılan ve XVI. yüzyıl itibarıyla halk sanatçısı kimliği ile toplumun kabullendiği âşık kültürü etkileşim ve gelenek aktarımının öncülerinden kabul edilir. Âşıklar, hece ölçüsünü sıkça kullanmış ve gerek inanç temelli gerekse diğer olgular üzerine besteler yapmışlardır. Bu sebeple âşık edebiyatının, ilahi formunun yaygınlaşmasında mühim bir rol aldığı bilinir. Buna örnek olarak Alevi-Bektaşî kültürüne mensup mûsikîşinasların, ilahi formunda verdiği eserler örnek gösterilebilir.

İslamiyet'in kabulünden sonra âşıklık geleneğinin önemli temsilcilerinin dini edebiyat çerçevesinde şekillendiği görülmektedir. Şiirin ezgünlü etkisini, özellikle dini akım olarak nitelendirilen, aynı görüş ve inanca sahip kültür ortamları kullanmıştır. Bu durum, halkın kutsallık çerçevesinde bir edebiyat şeklini özümsemesi için önem arz etmiştir ki Yunus Emre, dini edebiyat çerçevesinde hece ölçüsü ile şiirler söyleyen öncülerdendir. Dini motifler ile hece vezinli şiirler söyleyenlere Hak Âşığı sıfatı, o dönemlerde verilmiştir.

Kaya, XV. yüzyıla kadar âşık edebiyatının yerini destan geleneği ve dînî-mistik edebiyat geleneğinin tuttuğunu söyler. Ayrıca, Türklerin İslamiyet'in kabulünden sonra oluşmaya başlayan klasik edebiyata rağmen -kırsal kesimlerde halkın- aruz veznini değil hece veznini benimseyerek şiirler yazdığını ve bu sebeple Anadolu'da Klasik Türk Edebiyatı ve Halk Edebiyatı olarak iki ayrı edebiyatın ortaya çıktığını belirtir (Kaya, 2003, s. 1).

XVI. yüzyıldan sonra divan şiirinin revaçta olması şiir geleneğini etkilemiş, şairler hece vezninin yanı sıra aruz vezni ile de şiir söylemişlerdir. Hatta âşıklar hece vezni ile şiir yazsa bile araya Arapça-Farsça kelimeler yerleştirmekten geri durmamışlardır. Bu şiir merakı, sadece kalem ile hüneri olup saz çalamayan âşıkları da beraberinde getirmiştir. Öyle ki; sıfatı âşık olup saz çalamayan kişiler de bu zümreden kabul edilmişlerdir.

İlahi formunun güfte yapısına bakıldığında Yunus Emre gibi Hak Âşığı şairlerin şiirlerinde görüldüğü üzere hece vezni sıkça kullanılmaktadır. Çalışmanın örneklem

grubunu oluşturan Acemaşîran, Şevkefzâ ve Şevk u Tarab ilahilere bakıldığında ise aruz ölçülü güftelerin çokça kullanıldığı görülmektedir. Genel olarak değerlendirmek gerekirse, formların kullanım yerleri, kullanım amaçları, güfte içeriği formların tasnifinde en önemli etkenlerdir.

3.3. Arşivlerde Bulunan Acemaşîran Perdesinde Karar Eden Makâmlardaki İlahilerin Makâm ve Usûl Özellikleri Nasıldır? Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi; “Arşivlerde bulunan Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlardaki ilahilerin makâm ve usûl özellikleri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma doğrultusunda belirlenen alt problemin çözümüne yönelik TRT repertuarında bulunan ve Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlardaki ilahiler makâm ve usûl açısından analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında Acemaşîran, Şevk-Efzâ, Şevk u Tarab makâmına ait 118 adet ilahi notasına ulaşılmıştır. Çalışmada; incelemeye alınan eserlerin makâm ve usûl açısından analizleri yapılmış, el yazması notalar bilgisayar ortamında finale nota yazım programında yeniden notaya alınmıştır.

Aşağıda tablosu verilen Acemaşîran eserler alfabetik sıraya göre oluşturulmuş olup, makâm ve usûl tespit ve tahlilleri alfabetik olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Arşivlerde bulunan Acemaşîran makâmında olduğu tespit edilen ilahilerin listesini gösteren tablo

ACEMÂŞİRAN MAKÂMINDAKİ İLAHİLER						
No	Eser Adı	Arşiv No	Bestekâr	Güftekar	Usûlü	Form
1.	A sultanım sen var iken ya ben kime yalvarayım	14004	Zekai Dede	Yunus Emre	Sofyan	İlahi

2.	Aç basiret perdesin âyine -i Rahman' a bak		H. Aslan Hepgür	Nâmî	Düyek	Îlâhi
3.	Ağlayarak geldim sana		Bilinmiyor	Bilinmiyor	Devri Hindi	Îlâhi
4.	Âlemi yoktan var eden Allahsın		Bilinmiyor	Bilinmiyor	Yürük Semai	Cumhur Îlâhi
5.	Arz-ı hâl için sultâna geldim		Latif Ağa	Kuddûsî	Düyek	Îlâhi
6.	Aşkınla âşık yansın ya Rabbi	16289	H. Aslan Hepgür	Muhibbî (Şeyh Safer Dal)	Aksak	Îlâhi
7.	Aşkınla hep bu fakirin neylesin ah neylesin	738	Zeki Altun	Zeki Altun	Düyek	Îlâhi
8.	Ayıpları örten sensin		İzzettin Eskidemir	Bilinmiyor	Düyek	Îlâhi
9.	Ayların sultânı hoş geldin mübârek ramazân	14494	Erdiñç Çelikkol	Reşat Özpirinççi	Müsem en	Îlâhi
10.	Bakıp cemâl-i yâre çağırırım dost dost		Ali Şîrûganî Dede	Niyâzî Mısrî Hz	Yürük Semai	Îlâhi
11.	Bakıp cemâl-i yâre çağırırım dost dost		Asım Molla (Manisalı)	Niyâzî Mısrî Hz	Yürük Semai	Îlâhi
12.	Bambaşka ufuklar		Ali Kemâl	Ali Ulvi	Yürük	Îlâhi

	açıyor ruhlara Kur'an		Belviranlı	Kurucu	Semai	
13.	Ben ben isem canda değil	14034	İzzettin Hümayî elçioğlu	Kenan Rifaî Hz	Sofyan	İlâhi
14.	Ben bilmez idim gizli ayân hep sen imişsin		Ali Rızâ Bey (Eyyûbi Dervîş)	Ahmed Dede (Köse) (Nev'i)	Çifte Düyek	İlâhi
15.	Ben yürürem yâne yâne		Dervîş Kânûni Cüneyd Kosal	Yunus Emre	Sofyan	İlâhi
16.	Bir ismi Mustafa bir ismi Ahmed		H. Aslan Hepgür	Dervîş Musa Dede	Düyek	İlâhi
17.	Bir san'at var yarattığı herşeyde		Ünal Ensâri	Ünal Ensâri	Sofyan – Serbest	İlâhi
18.	Can ellerinden gelmişem Fani mekanı neylerem	18353	Alâeddin Yavaşça	İbrahim Hakkı Erzurumî Hz.	Sofyan	İlâhi
19.	Canların şahı gülmezse ah nice olur halim benim		Hayati Günyeli	Hayati Günyeli	Düyek	İlâhi
20.	Cem olmuş dervîşleri		Nalçacı Dergâhı Şeyhi İhsan Bey	Eşrefoğlu Rûmi (Abdullah)	Düyek	İlâhi
21.	Cemalin şem'ine Mevlâ gönül		Akbaba İmamı Ahmet	İsa Mahvî Efendi	Evsat	Cumhur İlahi

	pervânelik ister		Efendi			
22.	Cerrahi benim özüm		H. Aslan Hepgür	H. Aslan Hepgür	Sofyan	İlâhi
23.	Derd ü gamdan azad et benim güzel Allah'ım		Kemal Tezergil	Muzaffer Özak	Düyek	İlâhi
24.	Derd - mendim mücrimi m dermana geldim ya Resul		Eyyûbî Derviş Ali Rıza Bey (Ali Rıza Şengel)	Îsâ Mahvî Efendi	Düyek	İlâhi
25.	Dermân arardım derdime derdim bana dermân imiş		Ser Müezzin Rıfat Bey	Niyâzî Mısrî Hz	Düyek	İlâhi
26.	Dermân arardım derdime derdim bana dermân imiş		Muallim İsmail Hakkı Bey	Niyâzî Mısrî Hz	Sofyan	İlâhi
27.	Donandı her yer kandiller ile	14132	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Sofyan	ilahi
28.	Dost ile ettiğin ahdi unutma		Muallim İsmail Hakkı Bey	Aziz Mahmut Hüdaî	Düyek	İlâhi
29.	Durman yanalım a kardeş aşk meydânın da		Bilinmiyor	Bilinmiyor	Düyek	İlâhi
30.	Ehl-i melâmet oldum nihâyet	14860	Erol Başara	Ahmed Güneren	Türk Aksağı	İlâhi

31.	Elveda bizden sana ey şehri rahmet elveda	14170	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Devr-i Hindi	İlâhi
32.	Elvedâ ey kalpleri hândân eden ramazân		Erdoğan Çelikkol	Bilinmiyor	Müsem- men	İlâhi
33.	Elvedâ şehri saadet elvedâ		Muallim İsmail Hakkı Bey	Bilinmiyor	Devr-i Hindi	İlâhi
34.	Ey bana iyi diyen adını derviş koyan		Alâeddin Yavaşca	Yunus Emre	Düyek	İlâhi
35.	Ey benim sevgili mevlâm senin aşkın kimde var	14183	Bilinmiyor	Yunus Emre	Düyek	İlâhi
36.	Ey benim sevgili mevlâm senin aşkın kimde var		İzmirli Hacı Mahmut Efendi	Yunus Emre	sofyan	İlâhi
37.	Ey dergehi cümlelerin penâhı		H. Sadeddin Arel	Bilinmiyor	Evsat	İlâhi
38.	Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'an	14142	Hacı Faik Bey	Dîvâne Mehmet Çelebi (Sultan Dîvani)	Sofyan	İlâhi
39.	Ey dostlarım ağırlaşalım		Zeki Altun	Üftâde Hz.	Düyek	İlâhi

40.	Ey harimi harem-i lemyezeli		Yahya Nazım Efendi	Şeyh Said Özok Efendi	Evsat	İlâhi
41.	Ey Kerim Allah ey Gani Sultan	14184	Sadun Aksüt	Niyâzî Mısrî	Müsem- men	İlâhi
42.	Ey ki esrar-ı nihân-râ rûz u şeb der cüst ü cüst		Abdülkadir Töre (Seyyid)	Mehmet Tahir Olgun (Tahir-ül Mevlevi)	Evsat	İlâhi
43.	Ey Resûl-i Hazret-i Hak ve'y Habîb-i Kibriyâ		Bilinmiyor	Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)	Evsat	İlâhi
44.	Ey şehr-i nüzul-i sure bais oldun çok sürure	14174	Bolahenk nuri bey	Abdülehadd in Nûri	Düyek	İlâhi
45.	Ey Tâlibi Dîdâr olan gel Hakka Pervâz edelim		Bilinmiyor	Aziz Mahmut Hüdaî	Düyek	İlâhi
46.	Eyyub'am dil müptelayı m derde derman isterem	19568	Haydar Akdemir	Yunus Emre	Fer	İlâhi
47.	Ezelde aşk ile yandım kül oldum		Muzaffer Özak	Muzaffer Özak	Sofyan	İlâhi
48.	Feyz-i Hüdâ Nûr-i safâ Ahmed Muhammed Mustafâ	14192	Bilinmiyor	Neccârzâde Rıza Efendi	Düyek	İlâhi
49.	Gaflet ile Hakk'ı buldum diyenler		Bilinmiyor	Yunus Emre	Sofyan	İlâhi

50.	Geldin geri gider misin	14207	Zekaizade Hafız Ahmed Efendi	Abdülehadd in Nûri	Düyek	İlâhi
51.	Gülşen -i feyzinde bûlbûl pür figan	14214	Memduh Cumhur	Mustafa Nafiz Irmak	Düyek	İlâhi
52.	Habib-i nur-i izzetsin Muhammed		Seyfettin Osmanoğlu (Şehzade)	Bilinmiyor	Düyek	İlâhi
53.	Hak müyesser etse varsam		Ahmet Hatipoğlu	Yunus Emre	Düyek	İlâhi
54.	Hak yoluna gidenlerin asâ olsam ellerine	14497	Hafız Kemal Gürses (Efendi)	Seyrani	Düyek	İlâhi
55.	Hakka aşık olanlar zikrullahdan kaçar mı		H. Aslan Hepgür	Üftade Hazretleri	Sofyan	İlâhi
56.	Hazret-i Hakk'ın Habîbi, sevgili bir tanesi	14245	H. Sezaî (Hasan Sezâî Efendi "Gülşenî")	Bilinmiyor	Tevşih	İlâhi
57.	Hem evvelsin hem âhir		Lütfi Filiz (Fânî)	Lütfi Filiz (Fânî)	Sofyan	İlâhi
58.	İbtidadan yol sorarsan	14266	Selahattin Demirtaş (Salâhi)	Hatâyî (Şah İsmail)	Devr-i Hindi	İlâhi

			Dede)			
59.	İlahi neylesin n'itsin gönül sensiz karar etmez	16249	Selahattin Demirtaş (Salâhi Dede)	Hüseyin Fahredden Efendi (Şeyh)	Düyek	İlahi
60.	İrfan meclisine erişebilsem	14254	Selahattin Demirtaş (Salâhi Dede)	Şeyh Atıf Efendi	Sofyan	İlahi
61.	İşitin ey yarenler, kıymetli nesnedir aşk	16008	Zeki Atkoşar	Yunus Emre	Sofyan	İlahi
62.	Kadrim ola berter şerefi nâdı Ali'den	14282	Muzaffer Ozak (Aşkî)	Kâhyâzâde Arif Bey	Sofyan	İlahi
63.	Kâinatı yaratan sevgi ile donatan		Lütfi Filiz (Fânî)	Lütfi Filiz (Fânî)	Sofyan	İlahi
64.	Kalbini bağ -ı cinan et ravza -i tevhid ile		Sultan III. Selim	Niyâzî Mısırî Hz.	Düyek	İlahi
65.	Kerim Allah, Rahim Allah	14281	Zekâi Dede	İbrahim Hakkı Erzurumî Hz.	Düyek	Tevşih
66.	Kıble-i mihrabım ızdır hazret-i pir hüdâî	16252	Mustafa Düzgünma n	Mustafa Düzgünman	Düyek	İlahi
67.	Korktum kıyamet gününden	16013	Aslan Hepgür	Yunus Emre	Sofyan	İlahi

	Muhammed unutma bizi					
68.	Küntü kenzin serteser sırr -ı nihânı sendedir		Muallim İsmail Hakkı Bey	Şeyh Muhyi Efendi	Sofyan	İlâhi
69.	Lem'a-i nûr-i velayet Hazret-i Sünbül Sinân		Hacı Fâik Bey	Bilinmiyor	Evsat	İlâhi
70.	Lûtfeyledin ibtidâ nârımız nûr eyledin		Aslan Hepgür	Muzaffer Ozak (Aşkî)	Düyek	İlâhi
71.	Merhaba ey aşk-ı bâkî		Cahit Öney	İbrahim Hakkı Erzurumî Hz.	Müsem- en	İlâhi
72.	Merhaba Şehr-i Remazan (Gökyüzünde saf saf)	18289	Hasan Şanlıtürk	Yılmaz Çiçek	Düyek	İlâhi
73.	Mest ü hayrânım		Aslan Hepgür	Şeyh Ahmed Kuddûsi	Nim Sofyan	İlâhi
74.	Mürşide Hak diyen kişi		Abdülkadir Töre (Seyyid)	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah (Seyfi)	Düyek	İlâhi
75.	Müjde mü'minler size ihsan-ı Rahman' dır gelen	14287	Dursun Çakmak	Ahmed Remzi Dede	Düyek	İlâhi

76.	Müştak olup özlediğim	18728	Hasan Şanlıtürk	Yunus Emre	Sofyan	İlâhi
77.	Nefsinden geçemedim rızana eremedim		Metin Alkanlı	Muhibbî (Şeyh Safer Dal)	Sofyan	İlâhi
78.	Neş'e doldu kâinat, huzur buldu tüm mekân	12596	Erdoğan Çelikkol	Lütfü Alacalar	Düyek	İlâhi
79.	Neyleyeyim dünyayı bana Allah'ım gerek	14506	Bilinmiyor	Aziz Mahmut Hüdaî	Sofyan	İlâhi
80.	Nice bir firkatle yansın can ü dil		Bilinmiyor	Fazlî	Evsat	İlâhi
81.	Nur ile doldu yine kevn ü mekân	14329	Zekaizade Hafız Ahmed Efendi	Aziz Mahmut Hüdaî	Evsat	İlâhi
82.	Ol cihanın fahrinin sırrına kurban olayım		İsmail Hakkı Bey	Niyâzî Mısırî Hz.	Evsat	Tevşih
83.	Onbir aylık yoldan geldin hoş geldin şehr -i Ramazan		Hasan Şanlıtürk	Yılmaz Çiçek	Sofyan	İlâhi (Ramaza niyye)
84.	Sen canından geçmeden, canan arzu kılarınsın		Aslan Hepgür	Yunus Emre	Sofyan	İlâhi
85.	Sevgi dolu cesur ana korudu	14371	Selâhattin İçli	Selâhattin İçli	Sofyan	İlâhi

86.	Sözüm sirâyet etse bu nefsi-namurâda		Abdülkadir Töre (Seyyid)	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah (Seyfi)	Düyek	İlâhi
87.	Sultan-ı kevneyn kabrinden kalkınca	16250	Selahattin Demirtaş (Salâhi Dede)	Bolulu Himmet Bayrami Hz.	Düyek	İlâhi
88.	Şuride vü şeydâ kılan		Bilinmiyor	Yunus Emre	Düyek	İlâhi
89.	Tâ Dil Verelden Sünbüle	14394	Şeyh Mustafa Efendi (Çolakzade)	Sünbülü Fahri Efendi	Düyek	İlâhi
90.	Var mıdır âlemde hiç bir nesne bu candan leziz	16253	Zekâi Dede	Hakkı	Düyek	İlâhi
91.	Yâ Resûlallâh aceb kimdir bize senden yakîn	14440	Zeki Altun	Ali Ulvi Kurucu	Devr-i Hindî	İlâhi
92.	Ya Rifâî ben seninle ahd ü peymân eyledim		İzzeddin Hümâyî Bey	Kenan Rifai Hz.	Müsem- men	İlâhi
93.	Yâr ile ettiğin ahdi unutma	16248	İsmail Hakkı Bey	Aziz Mahmut Hüdaî	Düyek	İlâhi
94.	Yine firakât nârına		Bilinmiyor	Niyâzî	Düyek	İlâhi

	yandı cihân			Mısırî Hz.		
--	-------------	--	--	------------	--	--

3.3.1. Acemaşîran Makâmındaki İlahiler

3.3.1.1. A Sultanım Sen Var İken Ya Ben Kime Yalvarayım Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

Usûlü Eski'de = Welîkânîde

Beste = Zekâî's
Güfte = Yunus E
Emre

Sofyan

ACEMAŞİRAN İLÂHİ-4

YA SULTANIM SEN VAR İKEN YA BEN KİME YALVARAYIM DÜŞÜNÜŞÜN İZİNİN İZİNİN YA MA MA BUD BUD İS MİN GAYÜ NÜSŞİ Nİ Bİ SETTARİ KEN YA BEN KİME YALVARAYIM HÜ HÜ ME ME YALVARAYIM YALVARAYIM EN TE RAB Bİ EN TE RAB Bİ EN TE HAS Bİ EN TE HAS Bİ YA MA YA MA BUD BUD BUD BUD

Çamiye Saipate Bâc
Amerikada mâhûr olmağ
12243. notadan

22 11 1987
Emre

Şeyh Fâbreddin İsfendîcîden geçirdi

Çizelge 1. A Sultanım Sen Var İken Ya Ben Kime Yalvarayım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	A Sultanım Sen Var İken Ya Ben Kime Yalvarayım
Güftekar	Yunus Emre
Bestekar	Zekâi Dede
Arşiv Bilgisi	14004
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde dört adet nüshası ile karşılaşılmaktadır. Arşivde ilk sırada yer alan C. Kosal tarafından yazılmış olan nota nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. Notada S. Ezgi, eserin Dellalzâde ye ait olabileceğini ifade etmektedir. Tercih edilen nüsha ile diğer nüsha Ezgi bakımından mukayese edildiğinde herhangi bir fark bulunmamaktadır. Y. Ömürlü tarafından yazılan nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmektedir. Ayrıca notada eserin güftekarına ve bestekarına dair bilgi yer almamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr dörtlüsü gösterilerek seyre başlanmış, Nevâ perdesi üzerinde kısa bir Buselik çeşnisi gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Devamında Çargâh perdesinden başlanarak Acemaşiran perdesinde karar edilmiştir. İncelenen nüshadaki 12. ve 13. ölçülerde Çargâh perdesi üzerinde Hicaz çeşnisine yer verildiği görülmektedir. Seyirde Çargâh perdesinden Muhayyer perdesine ilerlenerek Neva üzerindeki Buselik çeşnisi gösterilmiş, ilk bölümdeki Acemaşiran perdesine gelen nağmelerle karar edilmiştir. Eserin incelenen nüshasında yazılı olan not dikkate alındığında, mahur makâmında yazıldığı nüshalarının da olduğu belirtilmektedir. Ancak eserin melodik seyri incelendiğinde Çargâh perdesi üzerinde Hicaz çeşnisinin kullanılmış olması, Rast perdesi üzerinden icrâ edildiğinde mahur makâmı olma ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşiran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.

Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/1).

3.3.1.2. Aç Basiret Perdesin Âyine -I Rahman' A Bak Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

ACEM AŞIRAN İLÂHİ
AÇ BASİRET PERDESİN

BESTE
H. Arslan Hespür
GÜLTE
Nâmî

Usûl : Düyek

♩

Aç ba sı ret per de sin — a — yi ne i rah
Çek me zah met an le şil maz sir ri tev hüd
Sû re ti mev hû me den geç kâ mi lin gir
Nûs hâ yi küb râ i ken — et — tin fe râ muş

mâ ne bak Tah tı gâ hi kib ri yâ yi
kâi i le Tû ri dil de berk u rân ol
gön lü ne İş le nir her bir fi il ol
es li ni Nâ mi yâ gel tah ti dil de

Haz re ti Sul tâ ne bak İl lâl leh il lâl leh
Per tev i süb hâ ne bak
Fâ i li zî şâ ne bak
o tu ran câ nâ ne bak

nûr Mu ham med sâi lâl leh İl lâl leh il lâl leh lâ i lâ he il lâl leh

♩

W. İsmail

Çizelge 2. Aç Basiret Perdesin Âyine -I Rahman' A Bak Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Aç Basiret Perdesin Âyine-I Rahman' A Bak
Güftekâr	Nâmî
Bestekâr	H. Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivinde iki adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde 2. sırada yer alan Türk Tasavvuf Musikîsi Vakfı tarafından yazılan nüsha hem eski nüshası olması dolayısıyla hem de Cüneyt Kosal arşivinde yer almasından dolayı incelenmek üzere tercih edilmiştir. İncelenen nüsha ile diğer nüsha ezgi ve usûl bakımından karşılaştırıldığında bir farklılık olmadığı görülmektedir.
Makâmı	Eserde Acem perdesi civarından seyre başlanarak ilk kalış Çargâh perdesinde yapılmıştır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmeler ile tekrar Acem perdesine dönmüş, Muhayyer perdesi civarına genişleme yinelenerek Hisar perdesinin kullanımıyla Dügâh ve Kürdî perdesi kullanılmıştır. Nevâ perdesi civarından devam edilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. Benzer ezgi kullanımıyla Acem civarından başlanarak ve Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmeler kullanılmış ardından Acemaşîranda karar yinelenmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/2).

3.3.1.3. Ağlayarak Geldim Sana Adlı Eserin Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

De Vri Hindî
 اصول و روشنه
 عمود الاسيران / تاليفه

is sa nm bak ma a man
 ra man tağ fir le an ya
 be nâ

Cüneyt KOSAL

Ağlayarak geldim sana
 Fağfirlenâ yâ Rabbenâ
 Lütfeyleyip rahmet bana
 Fağfirlenâ yâ Rabbenâ

İsyânıma bakma aman
 Hâlim olur cü ki yaman
 Yalvarırım ben her zaman
 Fağfirlenâ yâ Rabbenâ

Çizelge 3. Ağlayarak Geldim Sana Bak Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ağlayarak Geldim Sana
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Eser el yazım ve Osmanlı Türkçesi harfleri kullanılarak yazılmıştır. Cüneyt Kosal arşivinde bulunan nüshada Osmanlıca sözlerin notanın üstünde, günümüz Türkçesinin ise notanın altında yazılmış olduğu görülmektedir.
Makâmı	Eserde, Acem perdesi civarından seyre başlanarak ilk kalış Çargâh perdesi civarında yapılmıştır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle tekrar Acem perdesine dönmüş, Muhayyer perdesi civarına genişleme yinelenerek Acem perdesi üzerinde Nikriz makâm nağmeleri kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Şehnaz perdesi kullanılarak devam edilmiş ve Çargâh perdesi üzerinde Hicaz makâm aralıkları kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmıştır. Kürdî ve Nevâ perdeleri kullanarak devam eden seyirde, Acem perdesi tutularak Hisar perdesi de gösterilmiştir. Acemaşîran perdesine önce Nigâr çeşnisi ile, sonra Rast perdesi civarından tekrar Acemaşîran perdesinde Nikrizli kalış yapılmıştır. Meyan niteliği taşıyan bölüm Muhayyer perdesi tutularak başlamıştır. Devamındaki ölçüde Şehnaz perdesi gösterilerek Acemde Nikrizli kalış yapılmıştır. Son nakarat bölümünde Şehnaz perdesi kullanılarak devam edilmiş ve Çargâh perdesi üzerinde Hicaz makâm aralıkları kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmıştır. Kürdî ve Nevâ perdeleri kullanılarak devam edilen seyirde Acem perdesi tutularak Hisar perdesi de gösterilmiştir. Acemaşîran perdesine önce Nigâr çeşnisi ile gelinerek Rast perdesi civarında tekrar Acemaşîran perdesinde Nikrizli kalış yapılmıştır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.

Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında, incelenen nüshasında yazılı olan Devr-î Hindî usûlü ile birbirini karşılamamaktadır. Birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı, melodik boğumlanmaların 14 zamanda tamamlanması bakımından Gönül (2017, s. 108) anlatımında bulunan Devr-î Revan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir. Devr-i Revan usûlü gereğince yeniden notaya alınmıştır.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Devr-î Revan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/3).

3.3.1.4. Âlemi Yoktan Var Eden Allahsın Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

YÜRÜK SEMÂ
ACEMİ AŞKIN
(Cumhuriyet)

Â Hak ile mi yâk tın ki is
var e den Al lah sin
Lûf na yok
in bi hâ bil di rin ar
zu se ma
Zik ri mi zi dâ ma
yâd e den Al lah sin

Y. Ömürü

Âlemi yoktan var eden Allahsın
Hak ile nâ-hakkı ızhâr eden Allahsın
Lûfuna yok intihâ bildirir arz u semâ
Zikrimizi dâimâ yâd eden Allahsın

Çizelge 4. Âlemi Yoktan Var Eden Allahsın Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Âlemi Yoktan Var Eden Allahsın
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde ilk sırada bulunan Yusuf Ömürlü tarafından imzalanan ve yazılan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Eserin bestekâr ve güftekâr bilgisi nota üzerinde bulunmamaktadır. İncelenen nüshada nota ve güftenin bazı bölümlerinin silinmiş olduğu görülmektedir.
Makâmı	Eserde Acem perdesi civarından seyre başlanarak ilk kalış Çargâh perdesi civarında yapılmıştır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmeler ile tekrar Acem perdesine gelerek kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Muhayyer perdesine tekrar genişlemekte ve Hüseyinî perdesinde kısa bir asma kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam edilerek Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam eden seyir Dügâh perdesinde Kürdî çeşniyle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Yürük Semâî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Yürük Semâî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/4).

3.3.1.5. Arz-ı Hâl İçin Sultâna Geldim Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

ACELİ ŞİRÂN
(H.Ş.)

LATİF AĞA

Ar-ız hâl için sul-tânâ gel-dim

Sâ-Ben el ta-bîbe der-sâ-nâna der-di fi-na-ka der-mânâ-ya gel-dim

Arz-ı hâl için sultâna geldim
Sâim lutf u ihâsna geldim

Derd-i îrâke derman arardım
Ben el tabîbe dermânâna geldim

Caiz kulağı ile büsrânü duyup
Şân'-i cemâle pervâne geldim

Aşkına oldum erun gıvîfâr
Kalınad okâm dîvâne geldim

Âmâde olmuş çün homr-ı sâfi
Nûş eyleyüben mastâna geldim

Yağmaladı aşk zühûmü talvârı
İlm ü amelâden bigâne geldim

Hükümünü icrâ etti aşk bende
Yanmağa nâr-ı sûzâna geldim

Mahv ü fenâda buldum safâyı
Yoklukla râh-ı merdâne geldim

Bâdim ki varlık perdedi- Hakk'a
Rûf edip onu cânâna geldim

Eyladi tevhîd hoş benî işâd
Bir katra iken ummânâna geldim

Der ki KUDDÜSİ el-homûlillah
Kaçtm sîvâdan Yezdân'a geldim [1]

Çizelge 5. Arz-ı hâl için sultâna geldim adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Arz-ı Hâl İçin Sultâna Geldim
----------	-------------------------------

Güftekâr	Kuddûsî
Bestekâr	Latif Ağa
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde dört adet nüshası bulunmaktadır. Yusuf ömürlü tarafından yazılan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Yusuf Ömürlü tarafından yazılan ve imzalanan nüshada güftekâr ile ilgili bir bilginin bulunmadığı ve eserin son mısrasında “Kuddûsi” mahlasının kullanılmasından dolayı güftekâr hakkında bilgi sahibi olunmaktadır. Ayrıca eserin usûlünün Düyek olarak belirtilmiş olduğu görülmektedir. Tercih edilen nüsha ile Doğan Ergin tarafından yazılan ve imzalanan nüsha karşılaştırıldığında herhangi bir fark yer almamaktadır. Halil Can tarafından yazılan nüshada usûl Düyek olarak belirtilmiş olan usûl her 2/4'lük birim zamanda ölçülendirilmiş ve her iki ölçüde bir iki kalın çizgi şeklinde yazılmıştır. Güftekâr bilgisi nüsha üzerinde belirtilmemiştir.
Makâmı	Eserde Acem perdesi civarından seyre başlanmış ilk kalış çargâh perdesinde yapıldıktan sonra Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmeler ile tekrar Acem perdesine dönmüştür. Çargâh ve Acem perdeleri civarında hisar perdesinin kullanımıyla Dügâh ve Kürdî perdeleri kullanılarak Acemaşîran perdesinde kalış yapılmıştır. Rast ve Çargâh perdeleri civarından devam edilmiş, Yegâh perdesine kadar genişleme yapılmış ve Acemaşîran perdesinde kalışla karar edilmiştir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî aralıklar kullanılarak yoğunlukla Muhayyer perdesinde kalışlar yapılmıştır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalışlar yapılmıştır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle aynı nağmeler kullanılarak Çargâh ve Acem perdeleri civarında Hisar perdesinin kullanımıyla Dügâh ve Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde kalış yapılmıştır. Rast ve Çargâh perdeleri civarından devam edilerek Yegâh perdesine kadar genişlemiş ve Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde

	uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında, incelenen nüshasında nota üzerinde yazılı olan Düyek usûlüyle örtüşmediği görülmektedir. Düyek usûlünün özelliği olan ilk küçük zamanda sus olarak isimlendirilen hareketi yapmaması, birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı ve melodik boğumlanmaların 8'lik mertebede 16 birim zamanda tamamlanması bakımından Gönül (2017, s. 109) anlatımında bulunan Çifte Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir. Çifte Düyek usûlü gereğince yeniden notaya alınmıştır.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Çifte Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/5).

3.3.1.6. Aşkınla âşık yansın ya Rabbi adlı eserin makam ve usûl özellikleri

XCEMASİFRAN İLÂHİ

Usûl: Xceank Beste: Xslan Haggür
Güfte: Muhîbî (Şeyh Sefar Dâ)

Aş kin La ā şık yan sîn yâ Rab bi

ya na ya na kâl el sun yâ Rab bi

Her se her ā şık ya na rak in ler

Her se her ā şık ya na rak in Ler

Gül zâ ri aş ka yan sîn yâ Rab bi

Se nin a di ni ā şık an dik ça

Kal bin den si vâ git sîn yâ Rab bi

Kay sun in kâ rin bul sun î mâ nin

Kay sun in kâ rin bul sun î mâ nin

SCHIRMER
DÜNYE KÖNÜL

ACEMASIRAN İLÂHİ (Devâmı)

Gör sün di dâ ren Lüt fun yâ Rab bi
 Aşkın la co şan vah de te var sun
 Ki ya ma du ran ku lan yâ Rab bi
 Gö nül de bul yâr ağ yâr ol ma sun
 Gö nül de bul yâr ağ yâr ol ma sun
 Mu hib bi ol yâr ol sun yâ Rab bi

Aşkınla aşık yansın yâ Rabbi
 Yana yana küll olsun yâ Rabbi
 Her şeyi aşık yararık ister
 Güler-i aşka varsın yâ Rabbi

Senin adını aşık andıkça
 Kalkından şivâ gitsin yâ Rabbi
 Kayısun inkârın bulsun imânın
 Bârsın dâdâem lütfun yâ Rabbi

Aşkınla coşan vâhde te varsın
 Kuyûma duran kulan yâ Rabbi
 Gönülde bul yâr ağıyâr olmasın
 Muhibbi ol yâr olsun yâ Rabbi

Bestekârın üyâsı notadan yazıldı.
 30.1.1338. Cümâ Kâmil

Çizelge 6. Aşkınla Âşık Yansın Ya Rabbi Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Aşkınla Âşık Yansın Ya Rabbi
Güftekâr	Muhibbî (Şeyh Safer Dal)
Bestekâr	H. Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	16289
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivinde iki adet nüshası yer almaktadır. İncelemeye alınan nüsha C. Kosal imzası taşımaktadır. Cüneyt Kosal tarafından yazılmış olan nüshada, “Bestekâr’ ın el yazısı notadan yazıldı” notu yer almaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi ile seyre başlanarak Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Sonrasında Nevâda Buselik çeşnisi gösterilmiştir. Kürdî perdesi kullanılarak 8. ölçüde Acemaşîran makâmı seyir özelliği tamamlanmıştır. Acem perdesinde kısa kalış yapılarak 12. ölçüde tekrar Muhayyer perdesinde yapılan kalıştan sonra 9. ve 10. ölçülerde kullanılan melodiler 13. ve 14. ölçülerde de işlenmiştir. 15. ölçüde Gerdâniye perdesinde Hicaz aralıkları kullanılarak Acem perdesinde Nikriz gösterilmiştir. Tekrar Acem perdesi civarından devam edilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. Murabbâ yapısındaki güfteler şarkı formu özelliklerine uygun şekilde bestelenmiş ve güfteler aynı melodi ile tekrar edilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında, birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 106) anlatımında bulunan Aksak usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Aksak usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/6).

3.3.1.7. Aşkınla Hep Bu Fakirin Neylesin Ah Neylesin Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

105/ Usûlü = Düyek

ALİMA AŞIRAN^{sr} Beste Ve Güfte:
(AŞKINLA HEP....) Hp. Zeki ALTUN.

AŞ KIN LA... HEP BU - FA KI - RİN - NEY - LE SIN AH
 NEY - LE SIN DİL DE SEV - DA - YI - MU HAB - BET
 BİL ME ZEM KİM BU - GARİ - BİN
 HEP SE Nİ MED - HEY LE SIN
 BAŞ KA CA NE - SÖY LE SIN
 SA YE İ LUT - FUNDA BUL DU CÜMLE Â - ŞIK
 LAR - NE CAT CÜMLE Â - ŞIK - LAR NE CAT.

AŞKINLA HEP BUFAKİRİN NEYLESİN AH NEYLESİN
 DİL DE SEVDAYI MUTABBET HEP SENİ MEDHETLESİN
 SAYE-İ LUTFUNDA BULDU CÜMLE ÂŞIKLAR NECAT
 BİLMEZEM KİM BU GARİBİN BAŞKACA NE SÖYLESİN.

NOT: Hapo Zeki Altun'un
 Kasetteki sesinden yazıldı.
 Zeki Altun 24.7.1989

imzalı

Çizelge 7. Aşkınla Hep Bu Fakirin Neylesin Ah Neylesin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Aşkınla Hep Bu Fakirin Neylesin Ah Neylesin
Güftekâr	Zeki Altun
Bestekâr	Zeki Altun
Arşiv Bilgisi	738
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde dört adet nüshası bulunmaktadır. H. Günyeli imzalı nota da Zeki Altun'un kendi sesinden notaya alındığı belirtilmektedir. Aynı nüshada Cüneyt Kosal imzasının da bulunması nüshanın Cüneyt Kosal tarafından kendi arşivine de alındığını göstermektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi ile seyre başlanarak Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Tekrar Acem perdesi civarından seyre yeniden başlanarak Çargâh perdesinde kısa bir kalıştan sonra Dügâh ve Nevâ perdelerinde atlamalar yapılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. Muhayyer perdesi ile meyan bölümü gösterilerek Muhayyer üzerinden Kürdî aralıklarla seyir devam etmiştir. Nakarat bölümü niteliğindeki melodilerle güftenin son mısrası okunarak Acemaşîran makâmı seyir olarak tamamlanmıştır. Diğer nüshalarda donanım bölgesinde yazılı olan Kürdî perdesi, incelenen nüshanın hiçbir bölgesinde bulunmamaktadır. İncelenen nüshada Kürdî perdesinin yazılmadığı görülmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/7).

3.3.1.8. Ayıpları Örtten Sensin Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

BESTE: İ. İSKİOĞMUŞ
BÜKTE: LÂ EDİRİ

Düyek   *Acemaşîran İlahî*

A YIPLARI ÖRTEN SEN SİN
 CÜNAHLARI YOK EĞERSİN
 CÜMLE KULLUN NATLUBUSUN
 CÜMLE KULLUN NATLUBUSUN
 LÜTFET BİZE YÂ RABBE NA

AYIPLARI ÖRTEN SENSİN
GÜNAHLARI YOK EĞERSİN
 CÜMLE KULLUN NATLUBUSUN
 LÜTFET BİZE YÂ RABBE NA

Çizelge 8. Ayıpları Örten Sensin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ayıpları Örten Sensin
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	İzzettin Eskidemir
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine rağmen porte üzerinde 4/4'lük birim zamanda Sofyan usûlünde yazılmış olduğu görülmektedir.
Makâmı	Eserde Acem perdesi civarından seyre başlanarak Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerden sonra Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Acem perdesi civarından devam edilerek herhangi bir kalış yapılmadan Acemaşîran perdesinde Hüseyinâşîran yedenli karar edilmiştir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi tutularak başlanmakta ve Çargâh üzerinde Hicaz aralıkları kullanmıştır. Dügâh perdesinde Kürdî kalış ile devam edilerek Sabâ zemzeme makâm çeşnisi oluşturulmuştur. Çargâh perdesi üzerinde Nigâr çeşnileri kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Acem perdesi civarından Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle önce dügâhta ardında Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında, incelenen nüshasında yazılı olan Düyek usûlü ile birbirini karşılamamaktadır. Birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı, melodik boğumlanmaların 8'lik mertebede 16 birim zamanda tamamlanması bakımından Gönül (2017, s. 109) anlatımında bulunan Çifte Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir. Çifte Düyek usûlü gereğince yeniden notaya alınmıştır.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Çifte Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/8).

3.3.1.9. Ayların Sultânı Hoş Geldin Mübârek Ramazân Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

MÜSEMMEN
♩ : 128

ACEM AŞİRAN (İhsâ) /
Ayların sultânı, hoş geldin

Güfte : RESAT ÖZPİRİNÇCI
Beste : ERDİNÇ ÇELİKKOL

ARANAĞMESİ

DÜ Ö DM | TE EM TEER | DÜ Ö DM | TE EK | TEER DÜDM | TEER TEER | DÜDM | TEER TEER |

AY LA RIN SUL TÂ NI HOŞ GEL

DİN MÜ BÂ REK RA MA ZÂN

RAB Bİ MİN İN SÂ NI HOŞ GEL

DİN MÜ BÂ REK RA MA ZÂN (sez) RA MA ZÂN (sez)

SÜS LE DİN EZ MÂ NI HOŞ GEL

DİN MÜ BÂ REK RA MA ZÂN (sez) RA MA ZÂN

PAK LA DİN İN SÂ NI HOŞ GEL

DİN MÜ BÂ REK RA MA ZÂN (sez) RA MA ZÂN

AYLARIN SULTÂNI, HOŞ GELDİN MÜBÂREK RAMAZÂN
RABBİMİN İHSÂNI, HOŞ GELDİN MÜBÂREK RAMAZÂN
SÜSLEDİN EZMÂNI, HOŞ GELDİN MÜBÂREK RAMAZÂN
PAKLADIN İNSÂNI, HOŞ GELDİN MÜBÂREK RAMAZÂN

VURULUS TABLOSU

DÜ Ö DM

Çizelge 9. Ayların sultânı hoş geldin mübârek ramazân makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Ayların Sultânı Hoş Geldin Mübârek Ramazân
Güftekâr	Reşat Özpırinççi
Bestekâr	Erdinç Çelikkol
Arşiv Bilgisi	14494
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Eserde kullanılan güftenin hece ve aruz veznine uygun olduğu görülmektedir.
Makâmı	Eserin incelenen nüshasında aranağme bölümünde seyre Acem perdesinden başlanarak Kürdî perdesinde kalış yapıldıktan sonra Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. Eserin sözlerinin başladığı ilk dört ölçüde Acem perdesi ile Çargâh perdesi arasındaki Nigâr aralıklarıyla seyredilmiş Acemde kalış yapılmıştır. 5. ölçüde tekrar Acem perdesinden başlayan seyirde önce Çargâh perdesinde ardından Kürdî perdesinde kalış yapılarak, 8. ölçüde Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. 5. ve 8. ölçüler aranağme bölümü ile aynı melodiye sahiptir. Form yapısı itibariyle şarkı formuna benzediği görülmektedir. Meyan niteliği taşıyan kısımda Muhayyer perdesi tutularak seyre başlanmış ve Nevâ perdesinde Buselik çeşnisi gösterilmiştir. Sonrasında Çargâh perdesinden başlanarak Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Nakarat niteliği taşıyan aranağme ile benzer melodiler kullanılan 5. ve 8. ölçülerdeki nağmeler ile makâmın seyir özellikleri tamamlanarak Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 106) anlatımında bulunan Müsemmen usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Müsemmen usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/9).

3.3.1.10. Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

Usûl: Yürüksemâi **ACEMASTRAN İLÂHİ** Beste: Dede ALİ SİRÜGANI
Gülte: Niyâzî-i MURİ

BA MİP CE MA LI YÂ RE
MES CİD Ü MEY HÂ NE DE
GEL DİM Ö DOST İ LİN DEN

CA ĞI RI RAM
HÂ NE DE Vİ
KO KA KO KA

DOST RA GÜ (TU) DOST DE NE DEN

DİL OL DU PÂ RE PÂ RE
KÂ BE DE PUT HÂ NE DE
Nİ YÂ Zİ NİN Dİ LİN DEN

CA ĞI RI RAM
CA ĞI RI RAM
CA ĞI RI RAM

DOST DOST DOST DOST DOST DOST

y. Ömürlü - Abdülkadir Türe koleksiyonu - (Tam güfte 14 Mt/2
yayını c. 8 shf 71 den Düzey shf 252)
5.10.1991 *Ömürlü*

Çizelge 10. Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost
Güftekâr	Niyâzî Mısırî Hz.
Bestekâr	Ali Şîrûganî Dede
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Cüneyt Kosal tarafından yazılan ve imzalanan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. İncelenen nüsha ile bilgisayar yazımı nüsha karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık görülmemektedir. Halil Can tarafından yazılan ve imzalanan nüsha el yazımıdır.
Makâmı	Eserde Muhayyer perdesi civarından Acem perdesi merkezli nağmeler kullanılarak çargâh perdesine kadar genişlemekte ve Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Benzer kurulum Acem civarından başlanarak Muhayyer ve Çargâh perdelerine kadar genişleyerek Acem perdesinde kalış yinelenmiştir. Muhayyer perdesi civarından yeniden devam eden seyirde Nevâ perdesinde Buselikli kalışlar kullanılmıştır. Kürdî perdesini kullanmadan düğâh merkezli nağmeler ile Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Yürük Semâî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Yürük Semâî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/10).

3.3.1.11. Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

ACCHADTHAW ELÂNİ Dostu Anis Kalla

Cânây KOSAL

Çizelge 11. Bakıp cemâl-i yâre çağırırım dost dost adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost
Güftekâr	Niyâzî Mısırî Hz.
Bestekâr	Asım Molla (Manisalı)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde ikinci sırada yer alan el yazımı nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüsha bilgisayar yazımıdır. İncelenen nüsha ile diğer nüsha karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık görülmemektedir.
Makâmı	Acem perdesi civarından Muhayyer ve Sünbüle perdelerinden Çargâh perdesine kadar genişleyerek, Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Benzer kurulum Acem civarından başlanarak Muhayyer ve Çargâh perdelerine kadar genişleyerek Acem perdesindeki kalış yinelenmiştir. Acem perdesi civarından Dügâh perdesine Kürdî perdesi de kullanılarak gelinmiş ve Nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Kürdî perdesinden devam ederek Yegâh perdesine kadar genişleme bölgesi gösterilmiştir. Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. Eserin diğer sözleri aynı kurulum ve melodiler ile okunarak eser tamamlanmıştır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Yürük Semâî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Yürük Semâî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/11).

3.3.1.12. Bambaşka Ufuklar Açıyor Ruhlara Kur'an Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

Avestasülâhi

Yürük semâ. **BAMBAŞKA UFUKLAR.** Gâthe: Ali Uvi Kavca
Baza: Ali Kerâli İbrâzihi

Bambaşka ufuk . lar . a ç i y o r . .
ruh la ra Kur . an . . . ruh . .
la ra kur . . . an
yük se le me de dir . . . ma . ri fet ik
mi ne her . . . an . . .
fey zi ne her . . . an

Bambaşka ufuklar açıyor ruhlara KUR'AN, (Ruhlara Kur'an.)
Yüselmededir mârifet_iklâmına her an, (Feyzine her an.)
Kur'an bize yâd_ettiriyor Bezm-i Elestî, (Bezm-i Elestî.)
Mû'min; o tecellînin_uzeldenberi mestî, (Mest-i Elestî.)

İmarla geçen her gece gündüz gibi ayda, (Gün gibi ayda.)
Bir taze bahâr_ölemi her ânı hayâtın, (Anı hayâtın.)
Ernek ne saâdetdir_o İmandaki nûra, (Ondaki nûra.)
Vicdâna safâlar veren_âsûde huzûra, (Gerçek huzûra.)

(*) Mühtelâze.

Vesle: Fa'île felâlele felâlele felâlele

Çizelge 12. Bambaşka ufuklar açıyor ruhlara Kur'an adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Bambaşka Ufuklar Açıyor Ruhlara Kur'an
----------	--

Güftekâr	Niyâzî Mısırî Hz.
Bestekâr	Asım Molla (Manisalı)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi civarından seyre başlanarak Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmeler kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Acem merkezli devam edildikten sonra Çargâh perdesinde kısa bir kalış yapıldığı görülmektedir. Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Usûl olarak bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Yürük Semâî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Yürük Semâî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/12).

3.3.1.12. Ben Ben İsem Canda Değil Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

-Acemağiran İlahî- 22
BEN BEN İSEM CANDA DEĞİL

Beste: İzzeddin Hıncalı
Güfte: Kenan Rufai

Sofyan

Ben ben i sem can da de ğil Ben ben i sem
Ha ni li ben den çı ki ver İka ni li ben

can da de ğil Ben sen i sem ten de de ğil
den çı ki ver Ben li ği vi ran e di ver

Ben sen i sem ten de de ğil Sen ben i sem
Ben li ği vi ran e di ver Can da be ni

ten can n lur Sen ben i sem ten can o lur
is ter i sen Can da be ni is ter i sen

(DÜMNEK SAZ)
Ben ben i sem ten de de ğil Ben ben i sem ten de de ğil
Ben li ği at can o lu ver Ben li ği at can o lu ver D.C.

Ben ben isem canda de ğil
Ben sen isem tende de ğil
Sen ben isem ten can olur
Ben ben isem tende de ğil

Hasılı ben'den çıkıver
Benli ği virañ ediver
Canda beni ister isem
Benli ği at can oluver

Çizelge 13. Ben Ben Isem Canda Değil Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ben Ben Isem Canda Değil
Güftekâr	Kenan Rifaî Hz.
Bestekâr	İzzettin Hümayî
Arşiv Bilgisi	14035
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde beş adet nüshası bulunmaktadır. Cüneyt Kosal imzası taşıyan nüsha incelenmek için tercih edilmiştir. Diğer nüshalarda Bilgisayar Yazımı, Y. Ömürlü, Necati ve Ziya imzaları taşımaktadır. Tercih edilen nüsha bilgisayar yazımı ve Necati imzası taşıyan nüshalarla karşılaştırıldığında melodi ve güfte açısından herhangi bir fark bulunmamaktadır. Ziya imzası taşıyan nüshada ise eserin bestekârı İzzettin Kuve -i olarak yanlış belirtilmiştir. Y. Ömürlü imzası taşıyan nüshada ise eserin güftekârına dair bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâmın özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi ile seyre başlanarak Nigâr çeşnisi ile Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Acem perdesi civarından seyre devam edilerek Nevâ perdesinde kısa asma kalış yapılmış olup ve Dügâh perdesine Kürdî kullanarak gelinmiştir. Çargâh perdesi gösterilerek Acemaşîran perdesine gelen melodi ile Acemaşîran perdesinde Acemaşîran makâmında karar edilmiştir. Meyan niteliği taşıyan bölüme Çargâh perdesinden başlanmıştır. Dügâh perdesi üzerinde Sabâ makâmı gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Nakarat niteliği taşıyan aynı zamanda eserin aranağmesi olan bölümde Nevâda Nim Hicaz perdesi yeden kullanılarak kalış yapılmıştır. Çargâh perdesi gösterilerek Acemaşîran perdesine gelen melodi ile Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. Acemaşîran makâm özellikleri tam anlamıyla yerine getirildiği için başka bir makâm olma ihtimali söz konusu olmamaktadır. İncelenen eser Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve

	güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/13).

3.3.1.14. Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

ACEM ASİRAN
(İİHNİ)

EYYÜBİ | ERVİS ALİ RIZÂ BEY

CİFTE DÜYEK

Ben bil mez i dim giz li a yan
hep sen i miş sin
Ten ler de vü can lar ca ni hâr han
hep sen i miş sin
hep sen i miş sin
Sen den bu cihân iç re ni şan
is ter i dim ben. Y.Ömürü

Ben bilmez idim gizli ayân hep sen imişsin
Tenlerde vü canlarda nihân hep sen imişsin
Senden bu cihân içre nişân ister idim ben
Âhîr bunu bildim ki cihon hep sen imişsin

Çizelge 14. Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin
Güftekar	Ahmed Dede (Köse) (Nev'i)
Bestekar	Ali Rızâ Bey (Eyyûbi Derviş)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. Usûl Çifte Düyek olarak belirtilmektedir. Ancak nota üzerinde her ölçü 4/4' lük birim zaman ile Sofyan usûlü kalıbına göre yazılmış, 4 ölçüde bir 2 kalın çizgi kullanılmıştır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından seyre başlanarak Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmeler ile Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Acem perdesi merkezli nağmeler ile Sünbüle perdesine kadar genişleme yapılmış ve Acem perdesinde kalış yinelenmiştir. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından Çargâh perdesine kadar gelinerek Hisar perdesinin kullanımıyla Dügâh perdesinde Kürdî perdesi kullanılarak kalış yapılmıştır. Dügâh perdesi civarından Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmeler ile Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi tutularak seyre başlanmakta ve Sabâ makâmı nağmeleri kullanılarak Dügâh perdesinde kalış yapılmıştır. Sabâ makâm çeşnisi duyurularak Acem perdesi civarından Sünbüle perdesine kadar olan nağmeler ile Acem perdesinde kalış yinelenmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 109) anlatımında bulunan Çifte Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında ile icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Çifte Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/14).

3.3.1.15. Ben Yürürem Yâne Yâne (Meçhul) Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

Usûl: 4/8 ~~ŞARAYAN~~ ACEMAŞIRAN İLÂHİ Beste: ?
Güfte: Yunus Emrî

BEN YÜRÜREM YÂNE YÂNE AL
LAH YÂ HÜ YÂ AL LAH
AŞK Bİ YÂ Dİ ŞE Nİ KA NE AL LAH
GEL GÖR BÜ Nİ AŞK NEY LE Dİ AL
LAH YÂ HÜ YÂ AL LAH
NE Â Kİ LEM NE Dİ YA NE AL
LAH YÂ HÜ YÂ AL LAH

~~BEN YÜRÜREM YÂNE YÂNE
AŞK BİYADİ BENİ KÂNE
NE ÂKİLEM NE DİVÂNE
GEL GÖR BENİ AŞK NEYLEDİ~~

" LEVHA - 12
TÜRK EDEBİYATINDA İLK

MUSTAFA YAVUZLUĞUR // DİP NOTU
ZULHAN ESKİ YAZI SİR MİTTAĞI
18.11.1983

~~AŞKIN BENİ MESTEYLEDİ
ALDI GÖNLÜM HASTEYLEDİ
ÖLDÜRMEYE KASTEYLEDİ
GEL GÖR BENİ AŞK NEYLEDİ~~

BEN YÜNÜS-İ Aİ-ŞARAYİM
AŞK ELİNDEN AVÂREYİM
BAŞTAN AYÂĞE VÂREYİM
GEL GÖR BENİ AŞK NEYLEDİ

Çizelge 15. Ben Yürürem Yâne Yâne (Meçhul) Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ben Yürürem Yâne Yâne (Meçhul)
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	14034
Eser Nüshaları	Eserin TRT ve devlet korosu arşivlerinde altı adet nüshası yer almaktadır. İncelenmek üzere tercih edilen nüsha Cüneyt Kosal tarafından imzalanmıştır. Diğer nüshalar O. P., El Yazım, Yusuf Ömürlü, Halil Can ve Bilgisayar yazımdır. Cüneyt Kosal imzalı nüsha ile O. P. ve Bilgisayar yazımı nüshalar karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. El yazımı olan nüsha eski yazım dili olan Türkçe/Osmanlıca kullanılmıştır. Nüsha üzerinde notayı yazan kişiyle ilgili bilgi bulunmamaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından imzalanan nüsha eserin düyek usûlünde olduğu belirtilmektedir. Ayrıca eserin Güftekârıyla ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Halil Can tarafından imzalanan nüsha eserin usûlü Düyek olarak yazılmıştır. Fakat porte üzerinde “4/4-2/4” ibaresi ile 2 ölçüden sonra 2 kalın çizgi ile ölçülendirilmiştir. Ayrıca el yazımı olan nüshada nota ve güftenin bazı bölümleri okunmaz durumda olduğu görülmektedir. Ayrıca eserin güftekârı ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Eser makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlamaktadır. Çargâh ve Acem perdeleri üzerinde bulunan Nigâr çeşnisini göstererek Muhayyer ve Çargâh perdeleri arasında seyir ederek Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından devam edilerek Çargâh perdesine gelinmiştir. İncelenen nüshada görüldüğü üzere Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz ve devamından Kürdî perdesinde bulunan Nikriz makâm çeşnileri olduğu görülmektedir. Kürdî perdesinden devam edilerek Acemaşîran perdesine gelinmektedir. Acem perdesi civarından devam edilerek Hisar perdesinin de kullanılmasıyla Acemaşîran perdesi tekrar gösterilmektedir. Acemaşîran makâmı kararını pekiştiren

	<p>nağmeler ile karar yinelenmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesi üzerinde Hicaz makâm çeşnisini gösterilmektedir. Eserin bu bölümündeki seyri Çargâh makâm seyrini bütünüyle yansıtmaktadır. Çargâh civarından başlanarak devam eden seyir Gerdâniye üzerinde Hicaz makâm aralıkları kullanılarak Tiz Segâh perdesine kadar genişlemektedir. Şehnaz perdesinin kullanımı ardından Muhayyer perdesinesini göstererek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Son Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından devam edilerek Çargâh perdesine kadar inilmektedir. İncelenen nüshada görüldüğü üzere Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz ve devamından Kürdî perdesinde bulunan Nikriz makâm çeşnileri olduğu görülmektedir. Kürdî perdesinden devam ederek Acemaşîran perdesine gelinmektedir. Acem perdesi civarından devam ederek Hisar perdesinin de kullanımıyla Acemaşîran perdesi tekrar gösterilmektedir. Acemaşîran makâm kararını pekiştiren nağmeler ile karar tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
<p>Usûlü</p>	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
<p>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</p>	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/15).</p>

3.3.1.16. Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmed Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

Rüçkâ ACEMASİRAN *İSMİ* HESTE ASLAN HEPSİR
SÖZ - DERSİŞ MUSA GÖC.

BİR İSMİ MUSTAFA BİR İSMİ AHMED
ALLA HÜMME SALLİ ALA MUHAMMED
RÜZÜ MARŞER DE ZE EYLE MEDET
ALLA HÜMME SALLİ ALA MUHAMMED

GELDİ DOĞRU BİR İLE BU KÂİNAT
İMNETİ OLAN KAVİM GÜLDÜ NECAT
SERTADİ ALEMİ İDELİM SALÂT
ALLA HÜMME SALLİ ALA MUHAMMED

DERSİŞ MUSA HALİS EYLE NİYETİN
EMRİNE İHTİSÂL EYLE HAZRETİN
İŞTE BİŞİK DOĞRU YOLU CENNETİN
ALLA HEMME SALLİ ALA MUHAMMED

3. 11. 1984
HEPSİR
M. HEPSİR

Çiftözlü Tansima
S.Ş. Ergün Hat. 141 802

M. HEPSİR

Çizelge 16. Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmed Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmed
Güftekar	Derviş Musa Dede
Bestekâr	H. Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İncelenen nüsha eseri notaya alan kişi ve eserin Bestekârı olması sebebiyle en doğru nüsha olarak kabul edilmiştir.
Makâmı	Eser makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlamakta ve Nevâ perdesinde Hicaz perde yedenli kalış yapılmaktadır. Muhayyer perdesi gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi civarından devam edilerek Acemaşîran perdesini gösterilmekte ve ilk mısrasın bitmesiyle Acemaşîran makâmı tamamlanmaktadır. İkinci mısra yeniden Acem perdesi civarından başlayarak Muhayyer perdesine kadar genişlemektedir. Nevâ perdesinde yedenli karar yinelenerek düğâh perdesine Hisar ve Kürdî perdeleri kullanılarak gelmektedir. Acemaşîran perdesinde kalış yinelenmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölüm Muhayyer perdesi tutarak başlamaktadır. Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz aralıkları kullanarak Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle, Acem perdesinde Nikriz makâm çeşnisi kullanılmıştır. Nakarat niteliği taşıyan bölüm ile aynı nağmeler kullanılarak Acem perdesi civarından başlanarak Muhayyer perdesine kadar genişlemektedir. Nevâ perdesinde yedenli kalış yinelenerek Düğâh perdesine Hisar ve Kürdî perdeleri kullanılarak gelmektedir. Acemaşîran perdesinde karar yinelenmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/16).
-------------------------------------	---

Çizelge 17. Bir San'at Var Yarattığı Herşeyde Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Bir San'at Var Yarattığı Herşeyde
Güftekâr	Ünal Ensâri
Bestekâr	Ünal Ensâri
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Eserin şarkı formuyla benzer özellikler taşıyan zemin, nakarat ve meyan bölümleri ardından nakarat kısmına dönmeden Münaca't kısmı olarak isimlendirilen serbest bölüm yer almaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak çargâh perdesine kadar genişleyen nağmeler ile Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam eden nağmeler ile Acemaşîran perdesinde hüseyñîaşîran yedenli karar gösterilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi tutularak nevâ ve Muhayyer perdeleri arasında buselik gösterilmekte ve ilk tekrarda Muhayyer, ikinci tekrarda Acem perdesinde kalış yapılarak tamamlanmaktadır. Acem perdesi civarından devam eden nağmeler ile Acemaşîran perdesinde hüseyñîaşîran yedenli karar gösterilmektedir. Serbest bölümde kürdî perdesi kullanılarak çargâh perdesi merkezli seyrederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Son zikir bölümü olarak nitelenen bölümde ritimli şekilde düğâh perdesinden başlanarak Acemaşîran perdesinde hüseyñîaşîran yedenli karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâmı tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/17).

3.3.1.18. Can Elllerinden Gelmişem Fani Mekanı Neylerem Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

VASFI HALI
 ACEMŞİRAN İLÂHİ *Benden Alâcettin Yâkubca*
 28.1970-22. Akademi

Can el-le-rin-den gel-mi-şim fâ-ni mekân-ı ney-le-rim
 Ol mül-ke mey-lini sal-mu-şum ben bu ci-hâ-ır ney-le-rim
 Af-ken sa-râ-ı ben iç-mi-şim dil göl-ge-ni-ne seç-mü-şüm
 Ben var-le-şim, dan seç-mi-şim nâ-mü ni-sâ-ı ney-le-rim
 Dilden dile bir ter-cü-man var-ken ne söy-ler bi-li-san
 Güne câ-nü-dil-ür hem za-ban nut-ku bayâ-ır ney-le-rim
 Hak-ke ce-mi-i halk-dan mü-tağ-ı-yım bil-lâ-hi ben
 Hal-lâ-ku â-lem var-i-ken hal-ke Zama-nı ney-le-rim
 Ya Haz-re-ti (Al-lâh) Al-lâh bi-ye-lim bi-smil-lâh (Allâh)

Her bölümün sonunda son satırdaki zikir okunabilirliği gibi,
 Sözün icrâda, cemaatın yerinde zikir okunması.
 Şifre: İbrahim Akke Erzurum Hz.

Çizelge 18. Can Elllerinden Gelmişem Fani Mekânı Neylerem Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Can Elllerinden Gelmişem Fani Mekânı Neylerem
Güftekâr	İbrahim Hakkı Erzurumî Hz.
Bestekâr	Alâeddin Yavaşça
Arşiv Bilgisi	18353
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde iki adet nüsha bulunmaktadır. İlahînin tercih edilen nüshası el yazımı bir nüshadır. Eserin son ölçüsünden sonra zikir diye bir not düşülmüştür. Eser icrâsı sırasında “Her bölümün sonunda son satırdaki zikir okunabildiği gibi, sazsız icrâda aranağme yerine zikir okunur” şeklinde yazılı olan notta eserin nasıl okunması konusunda bir açıklama yapılmıştır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnişi üzerinde seyre başlanmış, ilk kalış Acem perdesinde yapılmıştır. Acemaşîran makâm dizisi içerisinde sırasıyla Kürdî perdesine kadar gelip, Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. Zikir bölümü her güftenin ardına okunarak makâm pekiştirilmiştir. Eserin tüm güfteleri aynı melodi ile okunmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında ile icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/18).

3.3.1.19. Canların Şahı Gülmezse Ah Nice Olur Halim Benim Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

USÛLÜ - DÜYEK ACEMAŞIRAN

Göple ve Beste =

HAYATİ GÜNYELİ

CAN LA RIN SA - HI GÜL - MEZ - SE
DO SE Rİ SEN - BİR KUY - TU - YA
GÜ VEN ME DÜN YA - MA - LI - NE

AH Nİ CE O - LUR HA - LİM BE NİM AH
DALAR İ SEN - BİN UN - KU - YA
KAN MA - YA SIN HER BA - LI - NE

BU RUGU NA - YÜZ CE - VIR - ME
HEZ EĞRİ DER SEN DOB - RU - YA
GE ZER İ SEN BU KIB Rİ LE AH Nİ CE O - LUR
AH Nİ CE O - LUR AH Nİ CE O - LUR

HA - LİN SE NİN - AH - NİN
HA - LİN SE NİN - AH - NİN
HA - LİN SE NİN - AH - NİN

2. 4. 1987 pers.

Dünyeli

CANLARIN ŞAHI GÜLMEZSE
AH NİCE OLUR HALİM BENİM (AH)
BOYDÜĞUNA YÜZ CEVİRME
AH NİCE OLUR HALİM SENİN

DİŞER İSEN BİR KUYTUYA
DALAR İSEN BİN UNCUYA (AH)
HEP EĞRİ DERSEN DOĞRUYA
AH NİCE OLUR HALİM SENİN

GÜVENME DÜNYA MÂLİNE
KANMAYASIN HER BÂLİYE (AH)
GEZERİSEN BU KIBRİLE
AH NİCE OLUR HALİM SENİN -

EPENDİM'E

(A1=Hile)

Çok Kıymetli Çüneyt Kasal Âbime
(Sözleri) Şeyhülislam'ın

Dünyeli

Çizelge 19. Canların Şahı Gülmezse Ah Nice Olur Halim Benim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Canların Şahı Gülmezse Ah Nice Olur Halim Benim
Güftekâr	Ünal Ensâri
Bestekâr	Ünal Ensâri
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüsha bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh ve Muhayyer perdelerine kadar genişleyen nağmeler ile Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Acem perdesi civarından devam eden nağmeler ile Kürdî perdesinde kısa kalışın ardından Acemaşîran perdesinde Hüseyînâşîran yedenli karar gösterilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında ile icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/19).

3.3.1.20. Cem Olmuş Dervişleri Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

Acemaşîran İlâhî

USÛLÜ: Sofyan BESTE: Nalçacı Seyhi
İhsan ef.
GÜFTE: Eşrefoğlu Abdullah

Cem olmuş dervişleri
Pîrim Abdülkâdir'in
Yolunda sadıkları
Elim verdim eline
Kurban oldum diline
Canım fedâ yoluna
Pîrim Abdülkâdir'in
Ansinin balyım
Bahçesinin güllüyüm
Bağımın bülbülüym
Pîrim Abdülkâdir'in
İnkâr eden ol anı
Müşid eder şeytanı
Aslıdürür Geylânî
Pîrim Abdülkâdir'in

Sana derim hey kişi
Çıkar kalbden teşvişi
Od'a yanmaz dervîşi
Pîrim Abdülkâdir'in
Evliyâlar rehberi
Hakk'ın sırta mazhan
Başında kudret gülü
Pîrim Abdülkâdir'in
Hak katında uludur
İki cihan doludur
EŞREFOĞLU kuludur
Pîrim Abdülkâdir'in

İsmail Kocaeli

Çizelge 20. Cem Olmuş Dervişleri Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Cem Olmuş Dervişleri
Güftekâr	Eşrefoğlu Rûmi (Abdullah)
Bestekâr	Nalçacı Dergâhı Şeyhi İhsan Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin kevlet korusu arşivlerinde beş adet nüshası bulunmaktadır. İncelenmek üzere tercih edilen nüsha O. P. İmzası taşımaktadır. Diğer nüshalar M. D. Dikmen, Y. Ömürlü, H. Can ve bilgisayar yazımıdır. Tercih edilen nüsha ile M. D. Dikmen ve bilgisayar yazımı olan nüshalar karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık görülmemektedir. Yusuf Ömürlü tarafından imzalanan nüshada usûl olarak Düyek olarak belirtilmiş, 8/8'lik ibaresine uygun olarak portede gösterilmiş ve ölçülendirilmiştir. Ayrıca eserin Güftekâr künyesine dair bilgi nota üzerinde bulunmamaktadır. Halil Can tarafından imzalanan nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmiştir, ancak Düyek olarak belirlenmesine rağmen nota üzerinde “4/4 ve 2/4” ibareler bulunmaktadır. Her 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile ölçülendirilmiştir. Eserin güftekârıyla ilgili bilgi notada yer almamaktadır. Ayrıca el yazımı olan nüshada nota ve güftelerin çoğu bölümleri silinmiş durumdadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Muhayyer perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesinde kadar genişleyen nağmeler ile Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesinden devam ederek Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümde yeniden Acem perdesinden başlanarak Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Kürdî perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölüme Çargâh perdesi tutularak başlanmakta ve Sabâ makâm nağmelerini kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmeler ile Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölüm ile aynı nağmeler kullanılarak Acem perdesinden devam edilmekte ve Kürdî perdesinde kalış

	yapılmaktadır. Kürdî perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır(Bkz.Ek-1/20).

3.3.1.21. Cemalin Şem'ine Mevlâ Gönül Pervânelik İster Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

ACELİ-ŞARAH
(Cümler İlmî)

EVSAT

Cemâlî şem'ine Mevlâ gönül pervânelik ister
Şiyle kalmaya oâb gönül sâzânelik ister
Vâcîn amre cümme vâcîl ister e addânen
Bâzâp oâb de cümme gönül dâbrânelik ister
Cemâlî aşk ile vâcîp bu MÂNÎ'î şîvâden gelip
Şarâb-ı vâcâfî içip gönül mestâbânelik ister

Çizelge 21. Cemalin Şem'ine Mevlâ Gönül Pervânelik İster Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Cemalin Şem'ine Mevlâ Gönül Pervânelik İster
Güftekar	İsa Mahvî Efendi
Bestekar	Akbaba İmamı Ahmet Efendi
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde Yusuf Ömürlü tarafından imzalanan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. İncelenen nüshada eserin güfte ve bestekârıyla ilgili bilgi notada yer almamaktadır. Eser incelendiğinde diğer nüshalardan farklı olarak 5/8 + 4/8 + 4/8 + 5/8 + 4/8 + 4/8 olarak ölçülandırılmış ve her 2 satırda 1 Evsat Usûlünün tamamlandığı görülmektedir. Halil Can tarafından yazılmış nüshada bu bilgiye yer verilmiştir. Ayrıca arşivlerde bestekar bilgisi bulunmamaktadır. Halil Can tarafından yazılan ve imzalanan nüshada eserin güftekarıyla ilgili bilgi nota üzerinde bulunmamaktadır. Evsat Usûlü olarak belirtilen eserin usûl yapısı 5/8 + 4/4 + 5/8 + 4/4 olarak her 4 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile ölçülandırılmıştır. Eserin ikinci portesinin ilk ölçüsünde eksik bir 8'lik değer görülmektedir. Ölçü hatası dışında yazım olarak farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh ve Acem perdeleri civarından seyre başlanmaktadır. Muhayyer ve Çargâh perdeleri arasından karışık seyir edilerek 2. ölçünün sonunda Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından devam ederek ilk kalışını Nevâ perdesinde ve Kürdî perdesinde yapılarak Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmeler kullanılmaktadır. Acemaşîran perdesinde Hüseyinâşîran yedenli karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi üzerinde Uşşak nağmeleri kullanılarak başlanmakta ve Sünbüle perdesi gösterilerek Gerdâniye üzerinde Hicaz çeşnişiyle Acem perdesinde Nikriz nağmeleri kullanılmıştır. Acem perdesi civarından devam edilerek Segâh yedenli Çargâh perdesinde kalışlar görülmektedir ve Acem perdesine yönelerek

	<p>kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölüm ile aynı melodileri kullanarak Acem perdesi civarından devam ederek ilk kalışı Nevâ perdesinde ve Kürdî perdesinde yaparak Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmeler kullanılmaktadır. Acemaşîran perdesinde Hüseyinâşîran yedenli karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 111) anlatımında bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/21).</p>

3.3.1.22. Cerrahi Benim Özüm Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

Söylen: ACEM - AŞIRAN
CERRAHI-BENİM ÖZÜM
BESTE:GÜPTE:
Derviş:ASLAN.

Cerra hi beni me... kâ be ye dö nük, yü...
Kulol san kapu su... na... yüz sür sen rav sa...
Doyul mas cemâline... ne... E ril me ke sa li...
Cerra hi dervîşi -ye... hen AŞ KI MU HIB Bİ -ye...

Tevhid dir da im so eüm... MU HAM MED... i kıl.. gö züm
Birca nım var feda... dir... gö nül ler... sulta.. na na
Selâ tû se lâm ver din... hemçili ne ... A..... li ne
MU RED DİN ben de si yes... MU HAM MED... Un ac ti yen

LA I LAHE IL LAL LAH ALLAH NUR..E MU HAMMED SAL..L..L LAH ALLAH

BAKI AL LAH IL LAL LA...H LA I LA HE IL..L..L..L LAH...

15-5-1967.

--1--

Cerrahi benim özüm
Kâbeye dönük yüzüm
Tevhiddir daim eümüm
MUHAMMED iki gözüm

--3--

Doyulmaz cemaline
Kılmaz kemaline
Selâtü selâm verdin
Hen Ehline Aline

--2--

Kul olsun kapısına
Yüz olsun nevâsine
Bir eümüm var fedâdır
Gözüler sultanına

--4--

Cerrahi dervîşiyem
Hen AŞKI MUHİBİYEM
MURKEDİN bendesiyem
MUHAMMED ümmetiyem

-DEKARAT- LA ILAHE ILLALLAH NUR MUHAMMED SALILAH
BAKI ALLAH ILLALLAH LA ILAHE ILLALLAH

Efendimin ismine bestelediğim
ilk tahkimdir

A. Şirvan

.....
:TUTKAN-İŞPUSK...
.....

Çizelge 22. Cerrahi Benim Özüm Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Cerrahi Benim Özüm
Güftekâr	H. Aslan Hepgür
Bestekâr	H. Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde iki adet nüsha bulunmaktadır. Tercih edilen nüsha eserin bestekârının imzasını taşımaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem civarından başlanıp Sümbüle perdesine kadar genişleyen Nağmeler ile seyredilmekte ve Acem perdesinde kalışı yapılmıştır. Acem perdesinden yeniden devam ederek Kürdî perdesinin de kullanımı ile önce Dügâh ve ardından Acemaşîran perdesinde kalış yapılarak makâm seyir özelliği tamamlanmıştır. Güfte bölümünde nakarat olarak belirtilmiş olan bölümde Muhayyer perdesi tutularak başlanmakta ve Sümbüle perdesi göstererek Acem perdesinde kalış yapmaktadır. Acem perdesi civarından devam edilerek Muhayyere kadar genişleyen nağmeler ile önce Kürdî perdesinde ardından Dügâh perdesi civarından Hüseyinâşîran perdesi yedeniyle Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/22).

3.3.1.23. Derd ü gamdan azad et benim güzel Allah'ım adlı eserin makam ve usûl özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHİ   Beste : Kemal Tezergil

Lüye

Der dü gam dan A za det be nim gü zel
Al la hım mah zun kâl bi mi sa det
Be nim gü zel Al la hım
Sen sîn an cah pe na hım gök le re çı
Aş kı hu zu ra gel dim zul met ten nû
kar a hım Af fet be nim gü hım
ra gel dim Gam dan sü ru ra gel dim
be nim gü zel Al la hım.....
lûf un çok dur bi li rim ni met te rin
gö rü rüm gö rü rüm Al lah de yip
ge ze rim ..... be nim gü zel Al la hım.....

Canevt KOSAL

Halil Can
(27.7.1920)

Çizelge 23. Derd Ü Gamdan Azad Et Benim Güzel Allah'ım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Derd Ü Gamdan Azad Et Benim Güzel Allah'ım
Güftekâr	Muzaffer Özak
Bestekâr	Kemal Tezergil
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde dört adet nüshası bulunmaktadır. Dört nüshadan ikisi Halil Can tarafından yazılan ve imzalanan nüshalardır. Sayı bakımından çok olmaları tercih edilme sebebi olmuştur. Tüm nüshalar usûl ve melodi bakımından birbiriyle karşılaştırıldığında herhangi bir farkın olmadığı görülmektedir.
Makâmı	<p>Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Muhayyer civarından seyre başlanarak ilk ölçüde Acem perdesinde, ikinci ölçüde çargâh perdesinden devam ederek Acemaşîran perdesinde kalış yapılmaktadır. Muhayyer perdesi civarından yeniden devam ederek önce Neva perdesinde ardından Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Acem civarından yeniden devam ederek sırasıyla Çargâh ve ardından Kürdi perdelerinde kısa asma kalışlar yapılmaktadır. Dügâh civarından devam eden melodi Acemaşîran perdesinde karar ederek makâmın seyir özelliği tamamlamaktadır. Nakarat bölümünde Muhayyer perdesi civarından başlanıp Nevâ perdesinde Hicaz perdesi yeden alınarak kısa kalışlar yapılmaktadır. Nevâ perdesinde Buselik makâm çeşnileri duyurulduktan sonra Acem merkezli nağmeler ile Çargâh ve ardından Kürdî perdelerinde kısa asma kalışlar gösterilmektedir. Dügâh civarından devam eden nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir.</p> <p>Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi tutularak başlanmakta ve Dügâh üzerinde sabâ nağmeleri kurarak seyre devam edilmektedir. Bu bölümün ikinci ölçüsünde Irak perdesinde yapılan kısa kalış Bestenigâr makâm kuruluşu oluşturulmuştur. Çargâh perdesi merkezli nağmelerle devam ederek Dügâhta yapılan Uşşaklı kalışla sabâ makâm nağmeleri gösterilmiştir. Acem perdesi civarından devam eden nağmelerle</p>

	nakarat bölümünün benzer nağmeleri kullanılarak Acemaşîran makâmı seyir özelliği sergilenmektedir. Nakarat bölümü ile aynı nağmeler kullanılarak eserin son mısraı okunmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/23).

3.3.1.24. Derd - Mendim Mücrimi M Dermana Geldim Ya Resûl Adlı Eserin Makam Ve Usûl Özellikleri

EY YEK
 ACE HASRAN (Tevşih)
 EYVÜRİ ERVİŞ AU RIZA BEY

Der di men dim müc ri mem der
 ma nâ gel dim ya re sû lah
 lah me ded
 Sâ Sen gi bi muh ih sâ ca nam ih sul
 sa na na gel dim ya ya Re sû lah lah
 me ded
 Et me Mah vî ben de ni red
 ey şâ fâ at
 ma de ri

Y.Ömürü

Dardmendin mücrimim dermâna geldim yâ Resûl
 (Allah Meded)
 Sâilem muhtâcinem ihsâna geldim yâ Resûl
 (Allah meded)
 Etme MAHVÎ bendeni red ey şefâat menba'ı
 Sen gibi ihsânı çok sultâna geldim yâ Resûl (1)

Çizelge 24. Derd - Mendim Mücrimi M Dermana Geldim Ya Resûl Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Derd - Mendim Mücrimim Dermana Geldim Ya Resûl
Güftekâr	İsâ Mahvî Efendi
Bestekâr	Eyyûbî Derviş Ali Rıza Bey (Ali Rıza Şengel)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet Korusu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İncelenmek üzere Yusuf Ömürlü tarafından yazılan ve imzalanan nüsha tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanıp Çargâh ve Sünbüle perdelerine kadar genişleyen nağmelerle gezinerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmeler yinelemekte ve Dügâh perdesi üzerinde Uşşaklı kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi üzerinde yapılan kalışın ardından Acem makâmı tamamlanmaktadır. Nevâ perdesi civarına yeniden gelerek seyre devam edilmekte Kürdî perdesinin kullanımı ile Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından başlanarak Dügâh perdesi üzerinde Kürdî nağmeleri çokça kullanılmıştır. Acem perdesi merkezli nağmelerle devam ederken Tiz Çargâh perdesine kadar genişletilmiş bölge gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle aynı nağmeler kullanılarak eserin son mısrası okunmakta ve Acemaşîran makâmı seyir özelliği yeniden gösterilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan

nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/24).

3.3.1.25. Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMİŞİRAN
(MÂNİ)

RÜYK

Dermân arardım derdime derdim bana dermân imiş [Sübhan Allah Sultan Allah
Burhân arardım aslıma aslım bana burhân imiş Her derlere dermân Allah
Müzniblere gufrân Allah)

Sağ u solum gözler idim dost yüzünü görsem deyü
Ben taşrada arar idim ol cân içinde cân imiş
Öyle sanırdım ayıryam dost gayrıdır ben gayrıyam
Benden görüp işiteni bildim ki ol cânân imiş
Savm u salât ü hacc ile sanma biter zâhid işin
İnsân-ı kâmil olmağa lâzım olan irfân imiş
Kanden gelir yolun senin ya kande varır menzilin
Nerden gelip gittiğini anlamayan hayvân imiş
Müşid gerekir bildire Hakk'ı sana hakka'l-yakîn
Müşidi olmayanların bildikleri gümân imiş
İşit NİYÂZÎ'nin sözün bir nesne örtmez Hak yüzün
Hak'tan ayan bir nesne yok gözsüzlere pinhân imiş (1)

Çizelge 25. Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş
Güftekar	Niyâzî Mısri Hz
Bestekar	Ser Müezzîn Rifat Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde dört adet nüshası bulunmaktadır. İncelenmek üzere tercih edilen nüsha Yusuf Ömürlü tarafından yazılmış ve imzalanmıştır. Nüshalarda eserin usûlü Düyek olarak belirtilmektedir. İncelenen nüsha üzerinde eserin güftekar ve bestekar bilgisi bulunmamaktadır. Güftenin son mısrasında bulunan Niyazi mahlasından eserin güftesinin Niyazi Mısri'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Eserin güftekar ve bestekar bilgileri yalnızca Halil Can tarafından yazılan ve imzalanan iki nüshanın birinde bulunmaktadır. Halil Can tarafından yazılan ilk nüshada güftekar bilgisi bulunmamaktadır. Eserin usûlünün Düyek olduğu belirtilmiş ve 2/4'lük birim zaman şeklinde Nim Sofyan usûlünde ölçülendirilmiştir. Her iki ölçüde iki kalın çizgi ile ölçülendirildiği görülmektedir. El yazma olan nüshada notaların ve güftenin bazı bölümlerinin yıpranmış olduğu görülmektedir. Halil Can tarafından yazılan 2. nüshada ise güftekar ve bestekar bilgileri nota üzerinde bulunmamaktadır. Düyek usûlünde olduğu belirtilmesine rağmen 4/4 ve 2/4 şeklinde ölçülendirilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Tiz Çargâha kadar genişleyen nağmeler ile Nevâ perdesinde kısa bir kalış yapılarak Çargâh ve Acem perdelerini merkez alan nağmeler ile devam edilmekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem civarından devam ederek Çargâh üzerinde Nigâr olarak isimlendirilen çeşni gösterilmiş, Dügâh perdesi üzerinde Kürdî perdesi kullanılarak kalış yapılmıştır. Dügâh civarından devam eden nağmelerle Çargâh perdesinde Segâh yedenli kısa bir kalışın ardından Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi

	<p>tutularak Sabâ makâm çeşnisi ile Dügâha gelinmekte ve ardından Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Kürdî perdesi kullanımıyla Sabâ Zemzeme isimli makâm çeşnisi gösterilmektedir. Ancak Sabâ makâm nağmeleri üzerine Kürdî perdesi ve Zirgüle perdesi kullanımıyla Dügâh makâm çeşnisi ortaya çıkmaktadır. Gerekli seyirler yapıldıktan sonra Çargâh üzerinde kısa bir kalış yapılarak Acemaşîran perdesinde yeniden karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/25).</p>

3.3.1.26. Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

VE = 2/4 *Şejek* **MAKAMI** *Acemâran câh* **BESTEKÂRI** *Şemâil Hakkı 13.* **ME'HAZİ**

der man a rar dem der di me der dem bir me
 der man i mis
 bir han so rar dem as le me as dem bir me
 bir han i mis
 ja al lah ja al lah der ma min al
 lah

29-10-98

Cüneyt KOSAL

Çizelge 26. Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş
Güftekâr	Niyâzî Mısırî Hz
Bestekâr	Muallim İsmail Hakkı Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde beş adet nüshası bulunmaktadır. Üç adet Halil Can tarafından yazılan ve imzalanan, bir adet Yusuf Ömürlü tarafından yazılan imzalanan ve bir adet bilgisayar yazımı nüshaya ulaşılmıştır. Halil Can tarafından yazılan ilk nüshada eserin Düyek usûlünde olduğu belirtilmiş ancak 2/4'lük birim zamanda her iki ölçüde bir kalın çizgiyle ölçülandırılmıştır. Güftekâra dair bilgi bulunmamaktadır. Halil Can tarafından yazılan iki nüshada ise ilk nüshaya benzer özellikler yer almaktadır. Halil Can tarafından yazılan son nüshada ise yine usûlü Düyek olarak belirtilmiş ve portre üzerinde 4/4-2/4 şeklinde ölçülandırılarak her iki ölçüde iki kalın çizgi ile ölçülandırılmıştır. Yusuf Ömürlü tarafından yazılan ve imzalanan nüshada eserin güftekâr bilgisi bulunmamaktadır. Eserin son mısrasında geçen Niyazi mahlasından eserin güftesinin Niyazi Mısırî'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca nota ve güftenin bazı bölümlerinin silinmiş olduğu görülmektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Çargâh perdesi üzerinde Nigâr çeşnisi kullanılarak kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi üzerinde Kürdî'li kalışın ardından Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Çargâh perdesi civarından devam ederek Hisar perdesinin de kullanımıyla Dügâh üzerinde Kürdî nağmeleri tamamlanmış, Acem'deki kalış farklı nağmelerle yinelenmiştir. Eserin son bölümünde Çargâh civarından başlanarak sırasıyla önce Kürdî, ardından Dügâh ve Hüseyinâşîran perdesi yedeni ile Acemaşîran perdesinde karar edilmiştir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.

Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Nim Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Nim Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/26).

3.3.1.27. Donandı Her Yer Kandiller İle Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Sofyan ACEMAŞTIRAN İLÂHÎ-17 Beste = ?
Göfte = ?

DO NAN DI HER YER . . . . . KAN DİL LER . . . . . İ
SAY MÜ SA LÂT LA . . . . . SÂD OL DU DİL

LE . . . . . DOL DU CA MI . . . . . LER . . . . . E FEN DİM
LER . . . . . MÜ' MIN LER AŞ . . . . . RI . . . . . E FEN DİM

MÜ' MIN LER . . . . . İ LE . . . . . ZİK RÜ TES BİH . . . . .
RAB İ NE EL LER . . . . . RE SÖ LI EK

LER . . . . . SAF DİL LER . . . . . İ LE . . . . .
REM . . . . . ÜM ME TI KUL LAR . . . . .

1- SA NA EY LER LER . . . . . E FEN DİM ŞEH RI RE . . . . . ME
HOŞ SA FA GEL DİN . . . . . E FEN DİM ŞEH RI RE . . . . . ME
2- SE NI SÖY LER LER . . . . .

ZAN . . . . .
ZAN . . . . .

Yeniden yazdım. 1. 4. 1990

Ömer Köse

Çizelge 27. Donandı Her Yer Kandiller İle Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Donandı Her Yer Kandiller İle
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	14132
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde altı adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde ilk sıralarda yer alan Cüneyt Kosal tarafından imzalanan nüsha incelenmek için tercih edilmiştir. Diğer nüshalar Hasan Çay, Köksal, Muallim İsmail Hakkı Bey ve İ. B. K. Y. imzaları taşımaktadır. İncelenen nüsha ile diğer notalar melodi açısından karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık gözlenmemektedir. Muallim İsmail Hakkı Bey tarafından imzalanan nüshanın üzerinde usûl belirtilmemektedir. Ancak portede 2/4 ifadesi bulunmaktadır. Her iki ölçüden sonra iki kalın çizgiyle ölçülendirmeler görülmektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi içinde Acem perdesinden başlanarak, önce Çargâh perdesinde ardından Acem perdesinde kalışlar yapılmaktadır. Acem perdesinden devam eden seyirle Çargâh perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinden sonra Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesine gelinmektedir. Dügâh perdesinden Kaba Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Dügâh perdesine tekrar gelerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesinde, Muhayyer perdesinden devam eden seyirle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesinden devam eden seyirle Çargâh perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinden sonra Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesine gelinmektedir. Dügâh perdesinden Kaba Çargâh perdesine kadar genişleyen melodiyle Dügâh perdesine tekrar gelinerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222)

	tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/27).

3.3.1.28. Dost ile Ettiğin Ahdi Unutma Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

KARAGÖZLÜ
DOST

DÜYEK

Dost ile ettiğin ahdi unutma
ah di u nut ma
Gel gönül dost illerine
ji le ri ne gi de lim
Sa kın bu vî ran ev
de va ta t tut ma Yömürü

Dost ile ettiğin ahdi unutma
Gel gönül dost illerine gidelim
Sakın bu vîran evde vatan tutma
Gel gönül dost illerine gidelim

Kudretimiz yettiğince aşalım
Pervaz vurup yüce beller aşalım
Seninle dost illerine düşelim
Gel gönül dost illerine gidelim

Cânân ilin varıp görmek dilersen
Hayat iklimine ermek dilersen
Solmaz gülşen gülün dermek dilersen
Gel gönül dost illerine gidelim

Dosttan yana kanat büküp uçalım
Ak u karaya bakmayıp geçelim
Hızır gibi âb-ı hayat içelim
Gel gönül dost illerine gidelim

Hak'kan HÜDÂÛ'ye ihsân olurdu
Her vech ile yollar âsân olurdu
Onulmaz dardine dermân olurdu
Gel gönül dost illerine gidelim (1)

Çizelge 28. Dost İle Ettiğın Ahdi Unutma Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Dost İle Ettiğın Ahdi Unutma
Güftekar	Aziz Mahmut Hüdâî
Bestekar	Muallim İsmail Hakkı Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde dört adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde eserin bestekârına dair bilgi bulunmamaktadır. Halil Can tarafından yazılan nüshalarda bu bilgi yer almaktadır. Eserin nüshaları Yusuf Ömürlü tarafından bir adet, Halil Can tarafından iki adet ve bilgisayar yazımı olarak bir adet nüsha bulunmaktadır. Halil Can tarafından yazılan iki nüshada eserin Düyek usûlünde olduğu belirtilmesine rağmen eser 2/4'lük olarak ölçülendirilmiş ve her iki ölçüde bir iki kalın çizgiyle gruplandırılmıştır. Eserin güftekarıyla ilgili bilgi bulunmamaktadır. El yazımı olan nüsha da güftenin ve notaların bazı bölümleri silinmiş durumdadır. Yusuf Ömürlü tarafından yazılan nüshada ise güftekar ve bestekar bilgileri yer almamaktadır. Eserin son güftesinde Hüdâî mahlasından eserin güftekarının Aziz Mahmut Hüdâyî olduğu anlaşılmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmakta ve ilk kalış Çargâh perdesinde yapılmaktadır. Yeniden Acem perdesi bölgesine yönelerek Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalınmıştır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem civarından başlanarak farklı melodilerle ilk kalı yine Çargâh perdesinde yapılmaktadır. Nevâ perdesi civarından Acemaşîran perdesine gelerek makâmın seyir özelliği tamamlanmakta ve karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Gerdâniye ve Muhayyer perdeleri tutularak başlanmakta Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde Nikrizli kalış yapılmaktadır. Acem merkezli nağmelerle Nevâ perdesi üzerinde kısa bir Buselik çeşnisi duyurularak Acem perdesinde kalınmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümün nağmeleri kullanıldıktan sonra Acem civarından

	<p>yeniden başlanarak farklı nağmelerle ilk kalış yine Çargâh perdesinde yapılmaktadır. Nevâ perdesi civarından Acemaşîran perdesine gelerek makâmın seyir özelliği tamamlanmakta ve karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/28).</p>

3.3.1.29. Durman Yanalım A Kardeş Aşk Meydânında Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

AÇEMASRAK
(11227)

DÜYEK

Dur man ya na lim a kardeş
aşk mey da nin da
gel gel a şık mey da na
ta lip i sen cã na na Y.Ömrü

Durman yanalım a kardeş aşk meydânında
Gel aşık meydâna tîlip isen cãnâna

Çizelge 29. Durman Yanalım A Kardeş Aşk Meydânında Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Durman Yanalım A Kardeş Aşk Meydânında
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından yazılmış olan nüshada güftekâr ve bestekâr bilgileri bulunmamaktadır.
Makâmı	Esede makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak ilk kalış Çargâh perdesinde yapılmaktadır. Dügâh üzerinde Sabâ çeşnisi gösterilerek Çargâh perdesindeki kalış yenilenmektedir. Bu bölümde Acemaşîran makâmı anlatımlarının dışında farklı bir çeşni olarak görülmektedir. Çargâh perdesi civarından devam ederek Nevâ üzerinde Hicaz perdesiyle yedenli kısa bir kalışın ardından Dügâh perdesi civarından Hisar perdesinin de kullanımıyla Acemaşîran perdesinde Hüseyinâşîran yedenle karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır. Acemaşîran makâm nağmeleri içinde Sabâ çeşnisinin kullanımına farklı bir örnek olarak değerlendirilmiştir.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 109) anlatımında bulunan Çifte Düyek usûlünün velle ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir. Eserin incelenen nüshasında yazılı olan Düyek usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Çifte Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/29).

3.3.1.30. Ehl-i Melâmet Oldum Nihâyet Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Türk Aksâsı Acemaşiran
 No: 168
 Söz: Ahmet Güneren
 Müzik: Erol BAŞARA

Eh li me lâ met ol dum ni hâ yet et nem si
 kâ yet Aş kin jo lun da
 Dil de e me lim Sen sin gü ze lim Lüt fet
 Tut e lim Aş kin jo lun da

Ehl-i melâmet
 Oldum nihâyet
 Etmem şikâyet
 Aşkın yolunda
 Dilde emelim
 Sensin gücelim
 Lüt fet tut elim
 Aşkın yolunda

Çizelge 30. Ehl-i Melâmet Oldum Nihâyet Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ehl-i Melâmet Oldum Nihâyet
Güftekâr	Ahmed Güneren
Bestekâr	Erol Başara
Arşiv Bilgisi	14860
Eser Nüshaları	Eserin Devlet korusu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İncelenmek üzere tercih edilen Nüsha el yazımıdır. El yazım olan nüshada notada ve güftede bazı kısımların silinmiş olduğu görülmektedir. İncelenen nüsha ile diğer nüsha karşılaştırıldığında usûl ve melodi açısından herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	İncelenen eserin ilk girişinde aranağme yer almaktadır. Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi içerisinde Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Muhayyer perdesinden devam ederek Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî makâm aralıkları ile Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh ve Acem perde atlaması yapılarak Hisar perdesi gösterilmektedir. Acemaşîran perdesi üzerinde Çargâh makâmı aralıkları kullanılarak karar edilmektedir. Güftenin başladığı bölümde Acem perdesi civarından seyre başlanmaktadır. İlk kalış Acem perdesinde yapılmaktadır. Sünbüle perdesinden devam ederek Çargâh perdesi üzerindeki Nigâr çeşnisi kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh ve Acem perdelerini kullanarak Hisar perdesi gösterilmektedir. Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Türk Aksağı usûlünün velvele ve ana kalıbında ile icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Türk Aksağı usûlünde yeniden yazılan

	eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/30).
--	---

3.3.1.31. Elveda Bizden Sana Ey Şehri Rahmet Elveda Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHİ
ELVEDÂ BİZDEN SANA

Uslû : Devrîhîdîl Güfte : ?
Beate : ?

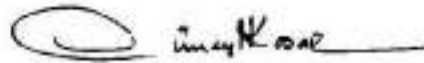
El - ve - dâ biz - den sa - na ey şeh - ri rah - met - me - di - ni - le
zey - nâ - du - t - len cüm - le mes - cîd -

el - ve - da Sen gi - der - sie li - le bi - zi -
ler te - ram Zih - rü - lü - bi - hü - be - d - vîh

pak - dî has - ret el - ve - dâ
gh - dî kem - ler el - ve - dâ

Elvedâ bizden sana ey şehri rahmet elveda
Sen gidersin ile bizî yâkı hasret elveda
Nür ile zeyn'oldu âlem cümle mescidler temâm
Zür ü tesbih ü terâvîh gâzî bunlar elveda

TÜRK TASAVVUF MÜSİKİSİ VAKFI

 İsmail Koral

Çizelge 31. Elveda Bizden Sana Ey Şehri Rahmet Elveda Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Elveda Bizden Sana Ey Şehri Rahmet Elveda
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	14170
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde altı adet nüshası bulunmaktadır. Cüneyt Kosal tarafından imzalanan Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı tarafından yazılan nüshası incelenmek için tercih edilmiştir. Bazı nüshalarda nota ve güftelerinin bazı bölümlerinin el yazımı veya eski olmasından dolayı okunamaz halde olduğu görülmektedir.
Makâmı	Eser üzerinden aranağme olarak belirtilen bir bölüm bulunmamaktadır. Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi içinde seyir yaparak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi içinde Sünbüle perdesine kadar genişleyerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesinden devam eden seyir Dügâh perdesinde Kürdî perdesi kullanılarak yapılan kalıştan sonra, Dügâh ve Nevâ perdeleri kullanılarak Acemaşîran perdesinde tam karar yapılmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı ve nağme yapısının usûl ile bütünlüğü bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Devr-î hindî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Devr-î Hindî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/31).

3.3.1.32. Elvedâ Ey Kalpleri Hândân Eden Ramazân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

MÜSEMME
(♩ : 128)

ACEM AŞİRÂN (İlahî)
Elvedâ ey kalpleri hândân eden Ramazân

Beste : Erdinç ÇELİKKOL
Güfte : Bilinmiyor

EL VE DÂ EY KALP LE Rİ HÂN
DÂN E DEN RA MA ZÂN
EL FİRÂK EY İN SANI İN
SAN E DEN RA MA ZÂN
FEY ZÜ RAH MET VE NE CÂD
HEP Sİ SEN DE RA MA ZÂN
SEN DE İN Dİ O MUH TE REM
KUR'ÂN RA MA ZÂN

ELVEDÂ EY KALPLERİ HÂNDÂN EDEN RAMAZÂN
EL-FİRÂK EY İNSANI İNSÂN EDEN RAMAZÂN
FEYZ-Ü RAHMET VE NECÂD, HEPSİ SENDE RAMAZÂN
SENDE İNDİ O MUHTEREM KUR'ÂN RAMAZÂN

Çizelge 32. Elvedâ Ey Kalpleri Hândân Eden Ramazân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Elvedâ Ey Kalpleri Hândân Eden Ramazân
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Erdoğan Çelikkol
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bulunan bu nüsha bestekârın kendisi tarafından yazılmıştır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmakta ve ilk kalış Çargâh perdesinde yedenli olarak yapılmaktadır. Dügâh perdesi ne kadar gelen nağmelerin ardından Acem perdesinde kalınmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle başlanarak önce Dügâh perdesine ardından Acemaşîran perdesine gelerek yedenli şekilde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanmaktadır. Dügâh perdesine kadar gelen nağmelerle Acemde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölüm ile aynı nağmeler kullanılarak Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle önce Dügâh perdesine ardından Acemaşîran perdesine gelerek yedenli şekilde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Türk Aksağı usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Müsemmen usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/32).

3.3.1.33. Elvedâ Şehr-i Saadet Elvedâ Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEBAŞKAN
(Cumhuriyet)

İSMAIL HAKKI BEY

CEVAZ-I HINDİ

El ve da şeh ri sa a det

el ve da

ve da şet

Biz le ri mah zün edip terk et me sen

et me sen

Elvedâ şehr-i saadet elvedâ (elvedâ)
 Elvedâ senden şefaat elvedâ (elvedâ)
 Bizleri mahzûn edip terk etme sen
 Elvedâ lûf ü inâyet el-firâk

Çizelge 33. Elvedâ Şehr-i Saadet Elvedâ Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Elvedâ Şehr-i Saadet Elvedâ
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Muallim İsmail Hakkı Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde dört adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüshalar Hakan Alvan, Halil Can, Yusuf Ömürlü ve bilgisayar yazımı nüshalardır. Tercih edilen nüsha ile diğer nüshalar karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık görülmemektedir. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından yazılan nüshalarda nota ve güftenin bazı bölümlerinin silinmiş olduğu görülmektedir. Halil Can'ın el yazma olan nüshasında eserin Devr-î Hindî usûlünde olduğu belirtilmesine rağmen 3/8+4/8 şeklinde her iki ölçüde iki kalın çizgiyle ölçülendirilerek yazılmıştır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmakta ve ilk kalışın Çargâh perdesinde yedenli olarak yapıldığı görülmektedir. Dügâh perdesine kadar gelen nağmelerin ardından Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle başlanarak önce Dügâh perdesine ardından Acemaşîran perdesine gelerek yedenli şekilde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanmaktadır. Muhayyer perdesinde Kürdî makâm nağmeleri kullanılarak başlayan bölümde Acem perdesinde Nikriz çeşnisi kullanılmaktadır. Devamında Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölüm ile aynı nağmeler kullanılarak Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle önce Dügâh perdesine ardından Acemaşîran perdesine gelerek yedenli şekilde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları, güfte kullanımı ve melodik boğumlanmaların her iki ölçüde bir tamamlanması ve tartım kalıplarının Devr-î Revan usûl velvelesi

	ile birebir uyuşması bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Devr-î Revan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir. Eserin incelenen nüshasında yazılı olan Devr-î Hindî usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Devr-î Revan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/33).

3.3.1.34. Ey Bana İyi Diyen Adını Derviş Koyan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEM AŞIRAN İLÂHİ
EY BANA İYİ DİYEN ADINI DERVİŞ KOYAN

BESTE : DRALÂEDDİN YAVAŞÇA
GÖPTE : YUNUS EMRE
(Beste Tarîhi : 412/1990-Vîşnezâde)

DÜYEK

EY BA NA İ Yİ Dİ YEN A DI NI DER VİŞ KO YAN
A CEB DER VİŞ Mİ O LUR HIR KA İ LE TAÇ GI YEN
BU Dİ LİM Zİ KİR SÖY LER GÖN LÜM FE SAT ZİK REY LER
GİT BÖY LE Mİ ZİK REY LER HAK KI AŞK İ LE SE VEN
YU NUS GÜ MAN SIZ Bİ LİR YA LAN CI YOL DA KA LIR
BİR GÜN MAK SU DUN BU LUR GER ÇEK LİK İ LE GE LEN

Y. Pamukçu

EY BANA İYİ DİYEN ADINI DERVİŞ KOYAN ACEB DERVİŞ Mİ OLUR HIRKA İLE TAÇ GIYEN	BU DİLİM ZİKİR SÖYLER GÖN LÜM FESAT ZİKREYLER GİT BÖYLE Mİ ZİKREYLER HAKKI AŞK İLE SEVEN	YUNUS GÜMANSIZ BİLİR YALANCI YOLDA KALIR BİR GÜN MAKSUDUN BULUR GERÇEKLIK İLE GELEN
---	---	--

Çizelge 34. Ey Bana İyi Diyen Adını Derviş Koyan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Bana İyi Diyen Adını Derviş Koyan
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Alâeddin Yavaşca
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Güftekâr bilgisinin notada belirtilmesine karşı arşiv bilgilerinde bulunmamaktadır.
Makâmı	<p>İncelenen eser aranağme ile başlamaktadır. Eserde Acemaşîran perdesinden başlanarak Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle seyredilmekte ve Hüseyinîaşîran perdesi yedeniyle karar ederek makâmın seyir özelliği gösterilmiştir. Söz bölümünde Çargâh perdesi civarından başlanıp Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle seyredilmekte ve Acem perdesinde kısa bir asmak kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam eden nağmelerle Dügâh üzerinde Kürdî çeşnisi duyurulmakta ve Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlamaktadır. 2. ve 3. güftelere geçmeden önce aranağme çalınmaktadır. İkinci güftenin okunduğu bölümde Şehnaz, Muhayyer ve Sünbüle perdeleri kullanılarak Çargâh perdesi üzerinde Hicaz makâm aralıklarıyla Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesi tutularak Dügâh üzerinde Kürdî perdesi ve ardından Acemaşîran perdesinde karar yapılmaktadır. Üçüncü güftenin okunduğu bölümde Çargâh perdesi tutularak Sabâ ve Segâh perdeleri kullanımıyla Dügâh üzerinde Sabâ çeşnisi gösterilmektedir. Acem perdesi civarından seyrine devam eden nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir.</p> <p>İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/34).
-------------------------------------	---

3.3.1.35. Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûl = Düyek BESTE = ?
 ACEMAĞIRAN İLÂHÎ GÜFTE = YUNUS.

(AH) EY BE NİM SEV Gİ . . . . . Lİ MEV LÂM SE . . . NİN AŞ . . KİN
 BO ĞA ZİM DA HAL . . . . . KA ZİN CİR EL . . . LE RİM DE

KİM DE VAR YÂ . . . . . HÜ . . . . . KİM SE BİL MEZ
 KÜN TE VAR YÂ . . . . . HÜ . . . . . E GER HAK KI

SEN . . . . . Bİ LİR SİN . . . . . SE . . . . . NİN AŞ KİN
 İS . . . . . TER İ . . . . . SEN . . . . . KÜN . . . . . TE LÂ RİN

BEN DE VAR YÂ . . . . . HÜ . . . . . SON
 KİR DA VAR YÂ . . . . . HÜ . . . . .

YÂ HA BİB AL . . . . . LAH . . . . . YÂ RE SU LÂL LAH

27.12.1984
 Cüneyd Kosal
 (yeniden yazdım)

CÜNEYD KOSAL

Çizelge 35. Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde dört adet nüshası bulunmaktadır. Cüneyt Kosal el yazması olan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. İncelenen nüshayla diğer nüshalar arasında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından seyre başlanıp, Muhayyer perdesi ile Çargâh perdesi aralığında gezindikten sonra Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam eden nağmelerle Dügâh perdesi üzerinde Uşşaklı kalışla Acem makâmı seyir özelliği tamamlanmaktadır. Dügâh perdesi civarından devam eden nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Acem perdesi civarından Tiz Çargâh perdesine kadar nağmelerle Acem perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zaman başına düşen hece sayısı ve melodik boğumlanmalar ilk iki mısradaki 20 zamanda tamamlanmıştır. Ancak eser üzerinde yazılı olan Düyek usûlünün kalıpları bağlantı bölümü niteliğindeki son terennümde velvele ve ana kalıbı açısından uyumlu olmaktadır. Eserin baştan sona bir düzen içerisinde icrâ edilebilmesi açısından dörtlük birim zamanda iki ölçü boyunca Fahte usûlünün kullanılması, 4 ölçü boyunca Düyek usûlünün kullanılması bakımından Gönül (2017, s. 110) anlatımında bulunan Fahte ve Düyek usûllerinin velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Fahte-Düyek sıralı usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/35).

3.3.1.36. Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHÎ
(Ey benim sevgili Mevlâm)

Sofyan
J=88

Beste: İzmirli Hacı Mehmed Ef.
Güfte: Yûnus Emre

Ey be nimsev gî il Mevlâm Ey be nimsev gî il Mevlâm
Seyrinde bir ır mak gördüm Seyrinde bir ır mak gördüm
Bi çâ re dir Â şık Yû nus Bi çâ re dir Â şık Yû nus

Se nin aş kın kim de var yâ HÛ
Türlü rah met on da var yâ HÛ
Hakka ar ma şan ge rek yâ HÛ

Kimse bil mez sen bil ir sin Kimse bil mez sen bil ir sin
Hakkavar mak is ter i sen Hakkavar mak is ter i sen
Hakka ar ma şan tev hid dir Hakka ar ma şan tev hid dir

Se nin aş kın ben de var yâ HÛ
Ol ır mak ta yun da var yâ HÛ
Tevhi di ni sür de var yâ HÛ

1	2
Ey benim sevgili Mevlâm	Seyrinde bir ırmak gördüm
Senin aşkın kimde var yâ HÛ	Türlü rahmet onda var yâ HÛ
Kimse bilmez sen bilirsin	Hakka varmak ister isen
Senin aşkın bende var yâ HÛ	Öl ırmakta yunda var yâ HÛ

Bi çâ redir şık Yû nus
Hakka armağan gerek yâ HÛ
Hakka armağan tevhid dir
Tevhidini sürde var yâ HÛ

Çizelge 36. Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	İzmirli Hacı Mahmut Efendi
Arşiv Bilgisi	14183
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde iki adet nüshası bulunmaktadır. Nüshaların kim tarafından yazıldığı belirtilmemektedir. İncelenen nüsha ile diğer nüsha karşılaştırıldığında usûl ve melodi açısından herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Nüsha üzerinde aranağme olarak belirtilen bir bölüm bulunmamaktadır. Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinden devam eden nağmede Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlamıştır. Aynı nağmeyle güftenin tamamı okunmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/36).

3.3.1.37. Ey Dergehi Cümlelin Penâhı Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

A C E K A Ç İ R A E İ L Â E İ
 (H. Saçettin Arel)
 Ersat 20/4

By der- ge- le- cüm-le-nin pe-
 na- ha- le- cüm- de- nin vu-
 cüm- ge- li- tek- lük-
 lar i- çin- de- var- e-ler- Hak
 zâ- tıy- ve- si- kib- ri-ya- yı
 mut- lak- Sen- ein
 o- he- kıy- ku- tul- he- kıy- yak
 Her cil- ve- no- Hak de- nil- se
 la- yak

Cüneyt KOSAL

Çizelge 37. Ey Dergehi Cümlelerin Penâhı Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Dergehi Cümlelerin Penâhı
Güftekar	Bilinmiyor
Bestekar	H. Sadeddin Arel
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde iki adet nüshası bulunmaktadır. Bilgisayar yazımı ve el yazımı olan iki adet nüsha arasında eski ve Cüneyt Kosal imzası olması sebebiyle el yazısı nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmıştır. Segâh perdesinin de kullanımıyla Dügâh üzerinde Uşşak çeşniyle Acem makâmı gösterilmektedir. Acemaşîran perdesiyle seyir yeniden Acem civarına taşınmakta ve birbirini takip eden nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Dügâh perdesi civarından başlanarak Sabâ makâm özellikleri gösterilmektedir. Şehnaz perdesine kadar genişleyen nağmelerle Çargâhta kalış yapılmaktadır. Sonrasında yine aynı kurulum ile devam ederek Irak perdesinde kalış yaparak Bestenigâr makâmı gösterilmektedir. Bu kurulumun ardından Sabâ makâm seyrine devam ederek benzer nağmelerle Acemaşîran perdesinde Şevk u tarab makâmı gösterilmektedir. Acem perdesi civarından devam eden nağmelerle Acemaşîran perdesinde Acemaşîran makâmı özelliklerine göre karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 111) anlatımında bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/37).

3.3.1.38. Ey Dil Bu Yeter İki Cihanda Sana İz'an Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

USUL = DÜYEK   ACEMAŞTRAN İLÂHİ   BESTE = Hacı FAİK Bey
GÜFTE = ?

EY DİL BU YE TER İ Kİ Gİ HAN ... DA SANA İZ' ...

AN ... BİR DİR BİRİ Kİ OL MAYA YOK ...

BİL MİŞ OL İM ... KÂN ... MA BU DUM AL

LAH ... HAK SÖY LE YE ÇEK SEN DE SE Nİ ...

OR TA DA NEN ... VAR ... A LEM DE HE MAN

BEN DE Dİ ĞİN ... DİR SA NA NOK ... SAN ...

MA BU DUM AL LAH ...

30.12.1984
Doğan Dikmen'in yazdığı
notadan.
"Salâhî Dedâ'dan geçirilmiştir."

CÜNEYD KOSAL

Çizelge 38. Ey Dil Bu Yeter İki Cihanda Sana İz'an Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Eser Adı	Ey Dil Bu Yeter İki Cihanda Sana İz'an
Güftekar	Dîvâne Mehmet Çelebi (Sultan Dîvani)
Bestekar	Hacı Faik Bey
Arşiv Bilgisi	14142
Eser Nüshaları	<p>Eserin arşivlerde yedi adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde bulunan nüshalarda usûl ve makâm bakımından karışık durumlar yer almaktadır. Şevk-Efzâ ve Acemaşîran olarak iki makâmda arşivlere alınmıştır. Nüshalar üzerinde güftekâra ait bilgi bulunmamaktadır. Eserin nüshaları bilgisayar yazımı, el yazım, Cüneyt Kosal, Necati, Mustafa Doğan Dikmen, Yusuf Ömürlü ve Halil Can imzaları taşımaktadır. Cüneyt Kosal imzası taşıyan nüsha incelenmek için tercih edilmiştir. İncelenen eserin diğer nüshalar arasında uyuşmayan birçok bölümü bulunmaktadır. Usûl açısından bazı nüshalar Düyek, bazılarında ise Sofyan olduğu nüsha üzerinde yer almaktadır. İncelenen el yazımı nüshada eserin güftekarı belirtilmemektedir. Necati imzası taşıyan nüshada eserin makâmı Şevk-efzâ olarak belirtilmektedir. Eserin güftekarı nota üzerinde belirtilmemektedir. Mustafa Doğan Dikmen tarafından imzalanan örnekte eserin Sofyan usûlünde olduğu belirtilmektedir. Güftekar ve bestekar ile ilgili bilgi belirtilmemiştir. Yusuf Ömürlü tarafından imzalanan nüshada eserin usûlünün Düyek olduğu belirtilmektedir. Eserin makâmı ise Şevk-Efzâ olarak belirtilmektedir. Güftekarı ve bestekarı belirtilmemiştir. El yazımı olan nüshada nota ve güftede çoğu bölümün silinmiş olduğu görülmektedir. Halil Can tarafından imzalanan nüsha eserin Düyek usûlünde olduğu belirtilmektedir. Ancak nota üzerindeki ölçüler 2/4'lük birim zaman ile ayrılmış olup her iki ölçüden sonra iki kalın çizgiyle gruplandırılmıştır. İncelenen nüshada makâm Şevk-efzâ olarak belirtilmektedir. Güftekar ve bestekar bilgisi bulunmamaktadır.</p>
Makâmı	Eserde Muhayyer perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesi üzerinde Nigâr çeşnisi duyurarak başlanmaktadır. Çargâh

	<p>perdesinde kısa kalış yapılarak Nevâ perdesi civarından Muhayyer perdesine kadar genişlemekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Hisar perdesi kullanımıyla Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Kürdî civarından sırasıyla Kürdî, Dik Zirgüle, Rast ve Zirgüle perdeleri kullanılarak Rast perdesi üzerinde Hicaz çeşni kullanılmaktadır. Çargâh perdesinden devam ederek Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm çeşnili kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesinin kullanımıyla Acemaşîran perdesinde Nigâr çeşni gösterilerek makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesinde Sabâ makâmı gösterilmektedir. Dügâh perdesi üzerinde Sabâ makâmı seyri tamamlanarak Irak perdesinde Segâh makâm çeşnisi ile kalış yapılmakta ve Bestenigâr makâm çeşnisi duyurulmaktadır. Çargâh perdesi civarından devam ederek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Son nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından devam ederek Hisar perdesi kullanımıyla Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Kürdî civarından sırasıyla Kürdî, Dik Zirgüle, Rast ve Zirgüle perdeleri kullanılarak Rast perdesi üzerinde Hicaz makâmı kullanılmaktadır. Çargâh perdesinden devam ederek Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm çeşnili kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesinin kullanımıyla Acemaşîran perdesinde Nigâr çeşnisiyle makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eser kayıtları ve diğer nüshalar ışığında eserin karar bölgelerinde sıkça Şevk-Efzâ nağmeleri kullanmakta olduğu görülmektedir. Ancak eserin başlangıçta ve karar bölgesinde Acemaşîran nağmeleri kullanması, başlangıçta bulunan Acem perdesi merkezli nağmeler kullanması, Şevk-Efzâ makâmında başlangıçta Acem perdesine ağırlık veren referansların bulunmayışı bakımından Şevk-Efzâ makâmında olmadığı kanaatine varılmıştır. Eserin seyir karakteri, Şevk-Efzâ nağmeleri kullanan Acemaşîran makâmının çeşidi olarak değerlendirilmektedir.</p>
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodî sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında

	bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir. Eser incelenen nüshasında yazılı olan Düyek usûlüyle edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/38).

3.3.1.39. Ey Dostlarım Ağırlaşım Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMASİRAN İLÂHİ   BESETE: HACI HÂFİZ ZEKİ ALTUN
GÖPTE: Hz ÜFTÂDE

DÜYEK

EY DOST LA RİM AĞ LA ŞA LIM O RUĞ A YI GİT Tİ Yİ NE
ET MİŞ İ Dİ AH DE VE FÂ VER MİŞ İ Dİ CA NA SA FA

HASRET İ LE İN LE SE LİM O RUĞ A YI GİT Tİ Yİ NE
OL MUŞ İ Dİ DER DE Şİ FA

BİR NUR İ Dİ HAK DAN GELİB YE RE GÖ ĞE NÜ RU DO LUB
ÜF TA DEYİ SÂD EY LE YEN MÜ 'MİN LE Rİ YÂD EY LE YEN

SA DİK LA RİN E LİN A LUB O RUĞ A YI GİT Tİ Yİ NE
KAY GU DAN Â ZÂDEY LE YEN

Ey dostlarım ağırlaşım
Oruç ayı gitti yine
Hasret ile inle gelim
Oruç ayı gitti yine

Bir nur idi hakdan gelib
Yere göğe nuru dolub
Sadıkların elin alub
Oruç ayı gitti yine

Etmış idi ahde vefâ
Vermiş idi cânâ şâfâ
Olmuş idi derde şifâ
Oruç ayı gitti yine

"Üftâdeyi" şâd eyleyen
Müminleri yâd eyleyen
Kaygudan âzâd eyleyen
Oruç ayı gitti yine

Çizelge 39. Ey Dostlarım Ağırlaşım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Dostlarım Ağırlaşım
Güftekâr	Üftâde Hz.
Bestekâr	Zeki Altun
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İncelenmek üzere tercih edilen nüsha C. Enes Ergür'e aittir. Eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine rağmen porte başında "C" simgesiyle 4/4'lük Sofyan usûlünde olduğu ve ölçülendirildiği görülmektedir. İki nüsha birbiriyle karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Muhayyer perdesi gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde ilk portedeki aynı nağmeler kullanılarak başlanmakta, Dügâh ve Kürdî perdeleri gösteren nağmelerle Acemaşîran perdesi gösterilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi tutularak başlanmakta ve fazlaca Muhayyer perdesi duyurulmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle aynı nağmeler kullanılarak güftenin farklı bir bölümü okunmakta ve Acemaşîran makâmı seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/39).

3.3.1.40. Ey Harimi Harem-i Lemyezeli Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAGITKAN İLÂHİ - Beste: Şayh Usto E. L. G. Göfte: Nâdir

EY HARİMİ... Mİ... NA...
RE... Mİ... LEM YE... ZE... Lİ...
NAH... RE... Mİ... FER...
VA... FI... KAN... DI...
DE... LI... SE... DİR... RA... ZU... YA... E... ZE... LI... US... LI...
GA... Mİ... I... FER...
İ... NE... TA... SUB... HU... KI... YAM...

EY HARİM-İ HAREM-İ LEM-YEZELİ
NAHREM-İ PEĞGE-JERÂ-YI EZELİ
GAMİ-İ GER'İNÂ TA SUBH-KİYAM
SÂF-İ KANDİLİDİR ESHAB Ü VELİ

Sayın Mustafa Dügünmen'in
Kütüphanesi'nden 2.8.1986
Cüneyt Koral

Çizelge 40. Ey Harimi Harem-i Lemyezeli Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Harimi Harem-i Lemyezeli
Güftekar	Şeyh Said Özok Efendi
Bestekar	Yahya Nazım Efendi
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde dört adet nüsha bulunmaktadır. İncelenmek üzere dördüncü sırada yer alan Cüneyt Kosal tarafından yazılan ve imzalanan nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüshalar bilgisayar yazımı, Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından yazılmış ve imzalanmış nüshalardır. İncelenen nüsha ile diğer nüshalar arasında bazı tartım ve nota farklılıkları bulunmaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından imzalanmış olan nüshada güftekar ve bestekar bilgileri bulunmamaktadır. Halil Can tarafından yazılan nüshada eserin güftekar bilgisi bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh ve Acem perdeleri civarından başlamakta, Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Çargâh perdesinde yedenli kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesi civarından devam ederek Hüseyinî perdesi üzerinde kısa bir Uşşak nağmesiyle Muhayyere kadar genişlemekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem civarından devam ederek Hisar perdesinin de kullanımıyla Çargâh perdesi merkezli seyredilmektedir. Dügâh perdesinde Kürdî nağmeli kalışın ardından Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanarak Muhayyer üzerinde Kürdî nağmeleri kullanılmakta ve ardından Acem perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz nağmeleri ile devam ederek Acem perdesinde Nikriz çeşnisi gösterilmekte ve Acem perdesinde Nigâr nağmeleri ile kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle kullanılan aynı nağmelerle Acem ve Hisar perdesinin de kullanımıyla Çargâh perdesi merkezli seyredilmektedir. Dügâh perdesinde Kürdî nağmeli kalışın ardından Acemaşîran perdesinde karar

	edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/40).

3.3.1.41. Ey Kerim Allah Ey Gani Sultan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Makam : ACEMAŞIRAN İLÂHİ
Usul : MÜSEMMEH

'Bende-i Mevânâ
Beste : SÂDUN AKSÛT
Güfte : Niyâzi-i mütâ'

Ey KE RİM AL LAH - - - - - EY GA Nİ SUL
TAN - - - - - DERT Lİ YİZ - - - - - SEN DEN
U MA RİZ DER MAN (AL LAN) LÜT FU NA HAD
YOK - - - - - İN SA NE PA YAN - - - - -
DERT Lİ YİZ - - - - - SEN DEN U MA RİZ DER
MAN (AL LAN) GER Çİ KUL LAR DA - - - - -
MA' Sİ YET GÖK DUA - - - - - RAN ME TIN - - - - -
MEV LÂM DA Hİ AR TUK DUA - - - - -
Gay ri DAN Bİ ZE HIÇ ME DEĞ YOK
DUA - - - - -

5-5-1985 - 27-5-1985 tarihleri
arasında bestelenen bu ilâhîyi beste-
leyen, Sadun Aksüt'ün arzusu ile
Müsemme usûlüne tatbik ederek
yazdım. 30.8.1986
İsmail Kozal

Çizelge 41. Ey Kerim Allah Ey Gani Sultan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Kerim Allah Ey Gani Sultan
Güftekâr	Niyâzî Mısrî
Bestekâr	Sadun Aksüt
Arşiv Bilgisi	14184
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde iki adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde ilk başta yer alan Cüneyt Kosal tarafından yazılan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüsha E. Ç. A. imzası taşımaktadır. İncelenen nüsha ile diğer nüsha karşılaştırıldığında usûl ve melodi açısından herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Muhayyer gösteren nağmeyle Hüseyinî perdesine gelinmektedir. Nevâ ve Hüseyinî perdelerinin ardından Dügâh perdesinde Kürdî makâm aralıkları kullanılmaktadır. Dügâh ve Nevâ atlaması göstererek Acemaşîran perdesinde Çargâh makâm aralıklarıyla karar edilmektedir. Acem civarından devam ederek Acem perdesi üzerindeki Nigâr çeşnisi içerisinde seyir ederek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi gösterildikten sonra sırasıyla Sünbüle, Şehnaz, Gerdâniye, Acem, Hisar, Nevâ perdelerini de gösteren Nevâ perdesi üzerinde eksik Kürdî çeşnisi duyurulmaktadır. Nakarat niteliğindeki bölümde Acemaşîran perdesi üzerinde Nigâr çeşnisi kullanılarak başlanmaktadır. Çargâh perdesinden devam ederek Yegâh perdesine kadar genişlemektedir. Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh civarından başlanmaktadır. Dügâh perdesi üzerinde Sabâ makâm çeşnisi gösterilerek Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi civarında devam ederek Gerdâniye üzerinde Hicaz çeşnisi duyurulmaktadır. Sabâ makâm aralıklarıyla Çargâh perdesine kalış yapılmakta hemen ardından Nevâ perdesi gösterilerek Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde yer alan aynı nağmelerle makâmın seyir özelliği tamamlanarak karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222)

	tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 106) anlatımında bulunan Müsemmen usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Müsemmen usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/41).

3.3.1.42. Ey Ki Esrar-ı Nihân-râ Rûz U Şeb Der Cüst Ü Cüst Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

EVSAT ACEM ASIRAN (12/8) SEYYİC ABÜLKADİR BÛY

Ey kî es si râ
 ri ni hâ ni râ
 rû zu şeb der
 cüs tû cüst
 Bî şî nev vi e zî men
 ki hc me yek
 le mi a en
 vâ ri hvâ t
 Sem cân ni râ
 ber i kv ca
 mi gû zer in

gu suş post
 kâdi gî ri in ni râ
 ce na bi
 gavvi si a zam
 nûk te gûst
 Nîst bî rû rû nû
 de rû nan
 zer re i nâ
 li zi dost

x.Ömürlü

Ey ki esâr-ı nihân-râ rûz u şeb der üst ü cîst
 Bijav az man ki heme yak lem'a-i anvar-ı hûst
 Sem'i cân-râ ber kücâ mi gûzer in gûş-i post
 Yodgir in râ canâb-ı gavv-i a'zam nûke gûst
 "Nîst bîrûn u derûnem zerre-i hâlî zi dost"
 "Sûretem âyîne-i ma'nî vü ma'nî ayn-ı âst"

Ey olan ma'nâ-yı meddûlü butûn u zâhirîn
 Neşve-yâb-ı câm-ı vahdet kü bu abd-i fâtinîn
 Himmâliyle Hazret-i Sultân Abdülkâdir'in
 Beyhi âst tercemân-ı hâlî olsun TÂHİR'in
 "Nîst bîrûn u derûnem zerre-i hâlî zi dost"
 "Sûretem âyîne-i ma'nî vü ma'nî ayn-ı âst"

Çizelge 42. Ey Ki Esrar-ı Nihân-râ Rûz U Şeb Der Cüst Ü Cüst Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Ki Esrar-ı Nihân-râ Rûz u Şeb Der Cüst ü Cüst
Güftekar	Mehmet Tahir Olgun
Bestekar	Abdülkadir Töre
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde iki adet nüshası bulunmaktadır. Yusuf Ömürlü'nün yazmış olduğu nüshada ölçüler $5/8+4/8+4/8+5/8+4/8+4/8$ şeklinde ölçülendirilmiştir. Bestekâra dair bilgi verilirken güftekar bilgisi bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerinden farklı olarak Tiz Çargâh perdesinden başlayan nağmelerle Acem perdesi merkezli nağmeler kullanılmaktadır. Acem perdesi üzerine Nigâr olarak isimlendirilen çeşni ile seyredilmekte ve ikinci ölçünün sonrasında Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından devam ederek Dügâh üzerinde Kürdî nağmeleri kullanılmaktadır. Dügâh civarından devam ederek Kaba Çargâh perdesine kadar genişlemekte ve Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Dügâh üzerinde Sabâ nağmeleri kullanılarak başlanmıştır. Bir ölçü boyunca Sabâ nağmelerle seyredilmiştir. Dügâh üzerinde Uşşak nağmelerinin ardından Acem perdesi merkezli Nağmeler ile devam edilmekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle aynı nağmeler kullanılarak Acem perdesi civarından devam ederek Dügâh üzerinde Kürdî çeşniyle kalış yapılmaktadır. Dügâh civarından devam ederek Kaba Çargâh perdesine kadar genişlemekte ve Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan olarak nitelendirilen bölümde Muhayyer perdesi tutularak başlanmaktadır. Muhayyer üzerinde Kürdî nağmeler kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılarak Muhayyer perdesine kadar genişlemekte ve Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümde kullanılan nağmelerle Acem perdesi civarından devam ederek Dügâh

	<p>üzerinde Kürdî nağmeleri kullanılmaktadır. Dügâh civarından devam ederek Kaba Çargâh perdesine kadar genişlemekte ve Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında ile icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/42).</p>

3.3.1.43. Ey Resûl-i Hazret-i Hak Ve'y Habîb-i Kibriyâ Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMABİRAN İLÂHİ - 56
(TAVFİK)

Basta = ?
Güfte = Hz. Bezzâf

Zâinî's Eusab

Ey Resûl-i Hazret-i Hak ve'y Habîb-i Kibriyâ
Ve'y ziyâ-yı ayn-ı âlem ve'y imâm-ı enbiyâ

Hazret-i Hak'ın Habîbi sevgili bir târesi
Olduğun'çün oldu âlem hüsnünün divânesi

Zât-ı pâkindir sebep bu âlemin icâdine
Olmasa teprîfin olmazdı cihân kâpânesi

Yâ Resûlallah vîsâlin bâzmine pâyeste kıl
Tâ gönül olsun şarâb-ı aşkının mestânesi

Aşkım ancak muradı hazretindem kim ola
Şînâ-yı bâzm-i hassın âlemin bigânesi

Gınc-i aşkın mahzânî olmuş Bezzâfî gâliba
Kim imâret istemez bu gönülümün vîrânesi

Divân Şif. 130

Not: İkinci saygıta başlayan başka bir
Acemabiran İlâhî var. No: 62

12.5.1988 Çiğdem Köse

Çizelge 43. Ey Resûl-i Hazret-i Hak Ve'y Habîb-i Kibriyâ Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Resûl-i Hazret-i Hak Ve'y Habîb-i Kibriyâ
Güftekâr	Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde üç adet nüshası bulunmaktadır. İncelenmek üzere Cüneyt Kosal tarafından yazılan nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüshalar bilgisayar yazımı ve Yusuf Ömürlüğe ait olan nüshalardır ve Yusuf Ömürlü nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından seyre başlanmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle çargâh perdesinde kalış yapılarak ilk ölçü tamamlanmıştır. Tekrar Acem civarından devam ederek farklı nağmelerle Muhayyer perdesine gelinmekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem civarından devam ederek Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Dügâh perdesine kadar kürdî çeşnişiyle gelinmekte ve Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesinden devam ederek Acemaşîran perdesine kadar gelinmekte ve Hüseyînâşîrân perdesi yeden alınarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında ile icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/43).

3.3.1.44. Ey Şehr-i Nüzul-i Sure Bais Oldun Çok Sürure Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Acem-Ağırân makamında
Düyek usûlünde

İlâhî
1/4

Bestesi: (Fâzılî) (Târîk)
Güfteci: (Abdülkâdir
Nârî)

Ey şehr - i nü - zul - i sü -
-re, bâ - in ol - dun çok
sü - rü - re, Gark ey - le -
-sin bi - - - zi nü - re,
Gark ey - le - - sin bi - - - zi nü -
-re, Şehr - (ri) Re - ne - san
mer - ha - - - ba,

H. F. ...
...

...
...
...

Çizelge 44. Ey Şehr-i Nüzul-i Sure Bais Oldun Çok Sürure Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Şehr-i Nüzul-i Sure Bais Oldun Çok Sürure
Güftekar	Abdühaddin Nûri
Bestekar	Abdülkadir Töre
Arşiv Bilgisi	14174
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde yedi adet nüshası yer almaktadır. Arşivlerin en başında yer alan nüsha Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. Cüneyt Kosal arşivinde (bestekar olarak) “Bolahenk Nuri Bey’ e kayıtlı” diye not düşülmüştür. Diğer nüshalar üç adet bilgisayar yazımı nüsha, diğerleri ise İ. B. K. Y., Halil Can ve Yalçın Tura tarafından imzalanan nüshalardır. İncelenen nüsha ile diğer nüshalar karşılaştırıldığında usûl ve melodi açısından herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Halil Can’ın el yazımı olan nüsha eserin eski bir nüshasıdır. Eserin Düyek usûlü olduğu nüsha üzerinde belirtilmiştir. Ancak notada “2/4” ifadesi bulunmaktadır. İki ölçüden sonra iki kalın çizgi ile ölçülendirilmektedir. Bestekâra dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yalçın Tura imzası taşıyan nüshada güftekar ve bestekar bilgileri nüsha üzerinde bulunmamaktadır. Bilgisayar yazımı nüshada güftekar Yunus Emre olarak belirtilmektedir. Eserin bestekârı hakkında bilgi bulunmamaktadır. Bu nüshada diğer nüshalardan farklı olarak meyan bölümünden sonra nakarat kısmında ‘Mâh -ı mübârek merhaba’ güftesi okunmaktadır. Diğer nüshalarda bu bölümün olmadığı görülmektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesinde bulunan Nigâr dörtlüsü içinde seyredilmektedir. İlk kalış Acem perdesinde yapılmaktadır. Acem civarından devam edilerek Muhayyer perdesine kadar genişlemektedir. Nevâ perdesi gösterilerek Dügâh perdesi civarından devam edilmektedir. Acemaşîran perdesi üzerinde bulunan Çargâh çeşnisi ile makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesinden başlanmaktadır. Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî

	makâm aralıklarını kullanılmaktadır. Tiz Çargâh ve Nevâ perdeleri arasında seyir yapıldıktan sonra Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/44).

3.3.1.45. Ey Tâlibi Dîdâr Olan Gel Hakka Pervâz Edelim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûl: Dîgâk *ACEMAŞIRAN LÂHİ* 53. *Beste: Güfte: ASİZ MAHMUD HÜDA?*

EY TÂ Lİ Bİ Dİ DAA O LAN
MEN ZİL U ZAK DİR NİM MET ET
YOL KİM VE Kİ AĞ Dİ GÖ ZÜN

GEL HAK KA PER VÂZ E DE LİM
CAN İ LE YOL DA HİZ MET ET
LÂ NÂ NE TAR SİR Dİ Ö ZÜN

GEL HAK KA PER VÂZ E DE LİM
CAN İ LE YOL DA HİZ MET ET
CÂ NÂ NE TAR SİR Dİ Ö ZÜN

EY AŞK İ LE Bİ MAA O LAN
VA RIN Nİ SÂ Rİ HAZ AŞT ET
DİN LE HÜ DÂ ? NİN GÖ ZÜN

GEL HAK KA PER VÂZ E DE LİM
* * * * *

GEL HAK KA PER VÂZ E DE LİM
* * * * *

Rûstâ Eriş'den aldığım eski yazı
bu notadan 9.6.1930

İsmail Kâzım

Çizelge 45. Ey Tâlibi Dîdâr Olan Gel Hakka Pervâz Edelim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey Tâlibi Dîdâr Olan Gel Hakka Pervâz Edelim
Güftekâr	Aziz Mahmut Hüdâî
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde üç adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde ilk sırada bulunan Cüneyt Kosal tarafından yazılan ve imzalanan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar bilgisayar yazımı ve el yazımıdır. Bilgisayar yazımı olan nüsha, incelenen nüsha ile karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık görülmemektedir. El yazımı olan nüshada ise eski Türkçesi notanın üst tarafında, günümüz Türkçesi ise notanın altında yazılmıştır. Eserin usûlü Sofyan olarak belirtilmekte, güftekâr ve bestekâr bilgisi bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem civarından Seyre başlanmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde ilk kalış yapılmaktadır. Acem perdesinden Dügâh perdesine kadar Kürdî nağmeleri kullanılarak gelmekte ve Zirgüle perdesi kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Acemaşîran perdesinden devam edilerek tekrar Acemaşîran perdesinde kalınmaktadır. Acemaşîran perdesinden devam ederek Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. İncelenen nüsha üzerinde ikinci ve üçüncü portelerde kullanılan nağmelerde Acem perdesinden Dügâh perdesine kadar Kürdî nağmeleri kullanarak gelmekte ve Zirgüle perdesini kullanarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin

	Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/45).
--	--

3.3.1.46. Eyyub'am Dil Müptelayı M Derde Derman İsterem Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

A C E M A Ş İ R Â N İ L Â H İ
Eyyüb'am Dil Müptelâyan Beste:Haydar AKDEMİR
Güfte:Yûnus Emre

FER
♩ = 108 (06.06.2002)

By. yû.. bam dîl müp.. telâ.. yın der.. de der.. nân ja... te rem.....
 A... çıkam dîl has.. tayın .. hen cê.. na cê.... nân ja... te rem.....
 Yâ kü.. bam benâğ.. la dım.. Yû - suf. i çin... çektin.... fı rak.....
 Yû sâ. fan. zindân.. i çin... de faz. la Rem... nân. ja... te rem.....
 (SAZ)
 Mü. nâ... nın. Tû... ru nar. dım Dost ce mâ.. lın gör. ne yi.....
 Git. ti ak.. lımâ çeh ol. dem sı r. rı Sûb.. hân. is... te rem.....
 Yû nus Em.. renkin. se ler. hiç bil. ne di hâ... lın... be nis.....
 Hâ.. lını arz. et.. me ge bir... mer. dir... fân is... te re çü.....

1) Eyyüb'am dil-müptelâyan, derde dermân isterem.
Ağkâen dil-hastayım hem, cânı cânın isterem.

2) Yâ kü b'am ben ağladım, Yûsuf için çektim firak,
Yûsuf'am zindân içinde, fâzî-i Ralûmân isterem.

3) Müsâ'nın Tû'una vardım, dost cemâlin görmeyi,
Gitti aklım nâğah ol dem, sırr-ı sübân isterem.

4) Yûnus Emre'm kimseler hiç, bilmedi hâlim benim,
Hâlimi arz etmege bir merd-i infân isterem.

Çizelge 46. Eyyub'am Dil Müptelayı M Derde Derman İsterem Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Eyyub'am Dil Müptelayım Derde Derman İsterem
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Haydar Akdemir
Arşiv Bilgisi	19568
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından seyre başlanarak Çargâh perdesi üzerindeki Nigâr çeşnisi duyurulmaktadır. Acem perdesi yinelenerek Acem üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi ile Tiz Çargâh perdesine kadar genişlemektedir. Acem perdesinde kalış yapılarak ölçü tamamlanmaktadır. Acem perdesinden devam eden nağmeyle Nevâ perdesinde Nim Hicaz perdesini yeden alarak Buselik çeşnisi gösterilmektedir. Rast perdesine kadar Kürdî perdesi kullanılarak tekrar Çargâh perdesinde asma kalış yapılmaktadır. Çargâh ve Acem perdeleri kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi kullanılarak seyre başlanmaktadır. Acem perdesi üzerinde Nikriz nağmelerle Çargâh perdesi üzerinde Hicaz çeşnisi gösterilmektedir. Çargâh perdesi üzerinde Hicaz aralıklarıyla Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle Nevâ perdesinde Buselik çeşnisi ve Çargâh perdesinde yedenli kalınmıştır. Çargâh ve Acem perdeleriyle Acemaşîran perdesine kadar gelinip, Acemaşîran perdesinde Çargâh aralıklarıyla karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 108) anlatımında bulunan Fer usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Fer usûlünde yeniden yazılan nüshası

	eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/46).
--	--

3.3.1.47. Ezelde Aşk İle Yandım Kül Oldum Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHİ
EZELDE AŞK İLE YANDIM KÜL OLDUM

Gölge ve Sesler : " Hz. Aşık "
Muzaffer Çelik 2014 (1985)

İlâhî : Sâliyan

(Ah) E - zel - de aşk | - - - le yan - dım kül ol -

dum Nâr - ıç - ne nur - la - - - ra

han - dım gül ol - - - dum Şevk i - le a -

di - - - ne an - dım dil ol - - - dum

Mey - dâ - nı aş - ta â - şık dev - râ - na gel -

dım Hû - de - yip Al - la - - - ham

cev - lâ - ne gel - - - dım

Ezelerde aşk ile yandım kül oldum
Nâr ıçne nurları benden gül oldum.
Şevk ile anımsadım dil oldum
Meydân-ı aşka âşık devrüne geldim
Hû deyip Allahım cevâbına geldim.

Çizelge 47. Ezelde Aşk ile Yandım Kül Oldum Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ezelde Aşk ile Yandım Kül Oldum
Güftekar	Muzaffer Özak
Bestekar	Muzaffer Özak
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde üç adet nüshası bulunmaktadır. İlk sırada bulunan Türk Tasavvuf Müziği Vakfı tarafından yazılan nüshadır ve incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar ise Mustafa Doğan Dikmen ve Aslan Hepgür imzaları taşımaktadır. Diğer nüshalar incelenen nüsha ile karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmakta, Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnişi ile seyredilmekte ve ilk kalış Acem perdesinde yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Dügâh perdesine gelinmekte ve Nevâ perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Zemin bölümündeki melodilere benzer bir şekilde Acem perdesi merkezli seyre devam edilmektedir. Acem perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar yinelenmektedir. Güftenin ikinci mısrasının okunduğu melodiyle son mısra aynı şekilde okunarak makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Düyek usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/47).

3.3.1.48. Feyz-i Hüdâ Nûr-i Safâ Ahmed Muhammed Mustafâ Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûl = Dügâk

ACBMAŞTRAN İLÂHI

23

BELTE = ?

GÜFK = ?

FEY Zİ HÜ... DÂ... NÜ... Rİ SA

FA... AH MED MU... HAM...

MED MUSTA FA... ŞEM... Sİ DU...

HÂ... BED Rİ DÜ CÂ...

AH MED MU... HAM... MED MUS TA

FA...

25.12.1984
 İsmail K. Bal
 (D. Dikmen'in gâzâsı notaları)

FEYZ-İ HÜDÂ, NÛR-İ SAFÂ
 AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ
 ŞEMS-İ DUHÂ, BEDR-İ DÜCÂ
 AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ

FEYZ = BÂĞ-S, İNSAN
 ŞEMS = GÜNEŞ
 DUHÂ = KUSLUK VAKTİ
 BEDR = DOLUNAY, ON GECELİK AY
 DÜCÂ = KARANLIK

Eser Adı	Feyz-i Hüdâ Nûr-i Safâ Ahmed Muhammed Mustafâ
Güftekâr	Neccârzâde Rıza Efendi
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	14192
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde beş adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerin ilk sırasında Cüneyt Kosal imzası taşıyan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar ise Mustafa Doğan Dikmen, iki adet Halil Can ve bilgisayar yazımı nüshalardır. Arşivlerde ve ilahilerin Acemaşîran makâmında olan tüm nüshalarında eserin güftekârı ile ilgili hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Aynı güftenin Hüseyinî makâmında bestelenen örneğinden güftekârın ‘Neccârzâde Rıza Efendi’ ye ait olduğu tarafımızca tespit edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşni gösterilerek Çargâh perdesine kadar genişlemektedir. Nevâ civarından devam ederek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem civarından devam ederek Çargâh perdesi üzerinde Nigâr gösterilmektedir. Hisar perdesi gösterilerek Kürdî perdesi güçlendirilmektedir. Acemaşîran perdesi üzerinde Çargâh çeşni ile karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanmaktadır. Sünbüle perdesi gösterilerek zemin bölümündeki benzer nağmelerle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan son bölümde Acem civarından devam ederek Çargâh perdesi üzerinde Nigâr gösterilmektedir. Acemaşîran perdesi üzerinde Nigâr çeşniyle karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin

Nüsha Hakkında	Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/48).
-----------------------	---

Çizelge 48. Feyz-i Hüdâ Nûr-i Safâ Ahmed Muhammed Mustafâ Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

3.3.1.49. Gaflet ile Hakk'ı Buldum Diyenler Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Acem Aşiran Makamında Nâhi

Düyek **Gülte** : Yunus Emre
Bostokârı : Meçhul

The musical score is written in staff notation with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The lyrics are written below the notes. The score consists of four staves of music.

1. GAFLET İLE HAKKI BULDUM DİYENLER
2. ER YARIN, HAK DİVANINDA BELLÖLÖR.
3. AHİRET TEDÂRİKİN, GÖRDÜM DİYENLER,
4. ER YARIN, HAK DİVANINDA BELLÖLÖR.

*Gaflet ile Hakkı, buldum diyenler,
Er yarın, Hak divanında bellölor. (1)
Ahîret tedârikin, gördüm diyenler,
Er yarın, Hak divanında bellölor.*

*Kiminin adı safâ, himinin deroîş,
Deroîş isen kardeş, tahvâya çalış.
Gislice yollardan sen Hakka eriş,
Er yarın, Hak divanında bellölor.*

*Devletliyim dayâ, fakire gülme,
Gülüp gülüp kardeş, kem nazar kılma,
Ölâm oardır yâhû, sen gâfil olma,
Er yarın, Hak huzûrunda bellölor.*

Çizelge 49. Gaflet İle Hakk'ı Buldum Diyenler Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Gaflet İle Hakk'ı Buldum Diyenler
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde üç adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerin ilk sırasında bulunan bilgisayar yazımı nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar el yazımı ve baskı yazıdır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem civarından seyre başlanıp, Çargâh perdesine kadar genişlemekte ve Acem perdesinde kalınmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmelerle Hisar perdesinin de kullanımıyla Nevâ perdesinde gelmekte ve ardından Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Eserin tüm güfteleri aynı melodiyle okunmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Düyek usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/49).

3.3.1.50. Geldin Geri Gider Misin Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûl: Dâyer **ALEMATIRAN İLÂHİ** BESTE: AHMED İBRAHİM
"LEKBİZZADE" GÜPTE: ABDÜLKEMAL NÜRİ

GEL... DİN GE... RI...
NÜ... Rİ... İ... DER...

Gİ... DER... Mİ... SİN... EL... VE... DA...
Bİ... LE... ME... DİK... SA... NA... İZ...

ŞEH... Rİ... Rİ... ME... ZAN...
ZET... KI... LA... MA... DİK...

Bİ... Zİ... GA... RİB... E... DER... Mİ...
YEZ... GİT... Dİ... ĞİN... DU... YA... MA...

SİN... EL... VE... DA... ŞEH...
DİK... EL... VE... DA... ŞEH...

Rİ... RE... ME... ZAN...
Rİ... RE... ME... ZAN...

25.12.1986
İsmail Koral
İsmail Koral

GELDİN GERİ GİDER MİSİN
ELVEDÂ ŞEHİR-İ RİMEZAN
BİRİ GARİB EDER MİSİN
ELVEDÂ ŞEHİR-İ RİMEZAN

NÜRİ İDER, BİLEMEDİK
SANA İZZET KILAMADIK
YEZ GİT DİĞİN DUYAMADIK
ELVEDÂ ŞEHİR-İ RİMEZAN

ÖNEK KOSAL

Çizelge 50. Geldin Geri Gider Misin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Geldin Geri Gider Misin
Güftekar	Abdühaddin Nûri
Bestekar	Zekaizade Hafız Ahmed Efendi
Arşiv Bilgisi	14207
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde beş adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerin ikinci sırasında Cüneyt Kosal imzası taşıyan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. İki adet bilgisayar yazımı ve iki adet Ercüment Batanay imzası taşıyan nüshalar bulunmaktadır. İncelenen nüsha ve bilgisayar yazımı nüshalar karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Ercüment Batanay imzalı notalar birbirinin aynısıdır. Nüsha üzerinde güftekâra dair bilgi bulunmamaktadır. Eserin usûlünün Sofyan olduğu belirtilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem civarından başlanarak Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşni gösterilmektedir. Ardından Segâh perdesi gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinden tekrar Acem perdesine geliş yinelenmiş ve asma kalış yapılmıştır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesinden başlanarak Acemaşîran perdesine kadar gelinmektedir. Karar hissiyatını güçlendirmek için Yegâh perdesine kadar genişlemekte ve Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Dügâh üzerinde Hicaz aralıkları kullanılmakta ve Rast perdesinde Nikriz çeşni gösterilmektedir. Nevâ perdesi üzerinde Buselik çeşniyle Hicaz-Humâyun çeşni gösterilmektedir. Son nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesinden başlanarak Acemaşîran perdesine kadar gelinmektedir. Karar hissiyatını güçlendirmek için Yegâh perdesine kadar genişlemekte ve Acemaşîran perdesinde Çargâh çeşni ile karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında

	bulunan D�y�k usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşiran makâmında ve D�y�k usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/50).

3.3.1.51. Gülşen-i Feyzinde Bülbül Pür Figan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Düyek

ACEM-AŞIRAN İLÂHİ

Beste : Memduh CUMHUR
Göze : Mustafa Nafiz IRMAK

Gül-şen-i fey- zinde bülbül pür fi- gan
Aşk ferahıyla inler âsmân
Biz garibiz bekleriz senden amân
Bülbül pâkından meded Sümbül Sınan

Gülşen-i feyzinde bülbül pür figan
Aşk ferahıyla inler âsmân
Biz garibiz bekleriz senden amân
Bülbül pâkından meded Sümbül Sınan

Çizelge 51. Gülşen-i Feyzinde Bülbül Pür Figan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Gülşen-i Feyzinde Bülbül Pür Figan
Güftekâr	Mustafa Nafiz Irmak
Bestekâr	Memduh Cumhur
Arşiv Bilgisi	14214
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerinde üç adet nüsha bulunmaktadır. İncelenmek üzere TRT repertuvarında bulunan nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüshalar ile karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde Acem perdesi civarından seyre başlanarak ilk kalış çargâh perdesi civarında yapılmaktadır. Muhayyer perdesinden tekrar Acem perdesine gelerek kalınmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşni aralıkları kullanılarak Tiz Çargâh perdesine kadar genişlemekte ve çargâh perdesine gelerek kısa bir kalış yapılmaktadır. Kürdî perdesini göstererek Acem perdesinden başlayan Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliğini tamamlayan tamamlayan nağmelerle karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan güftenin üçüncü mısrasıyla okunan bölümde sabâ makâm çeşnisiyle başlanmaktadır. Sabâ çeşnisi duyurulduktan sonra Irak perdesinde segâh çeşnisi ile yedenli kalış yapılarak Bestenigâr makâmı gösterilmektedir. Dügâh perdesinde uşşak makâm çeşnisi gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan ikinci mısranın okunduğu nağmelerle Acemaşîran perdesinde tekrar kalış yapılarak makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak incelenen nüshada bulunan bazı tartım hataları tarafımızca düzenlenmiştir.

	Eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/51).
--	---

3.3.1.52. Habîb-i Nur-i İzzetsin Muhammed Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Habîb-i Nur-i İzzetsin Muhammed Adlı

Cüneyt KOSAL

Çizelge 52. Habib-i Nur-i İzzetsin Muhammed Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Habib-i Nur-i İzzetsin Muhammed
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Seyfettin Osmanoğlu (Şehzade)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivinde tek nüshası bulunmaktadır. Eser, eski yazım bir nüshadır. İlahinin notası Eski Türkçe/Osmanlıcadır. Güfte notanın üst kısmında yer almaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından seyre başlanmıştır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnişi içerisinde Acem perdesinde kalış yapılmıştır. Acem perdesinden başlandıktan sonra Dügâh üzerinde Kürdî nağmeler kullanılarak kısa bir kalışın ardından Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi tutularak seyre başlanmaktadır. Nevâ perdesi üzerinde yeden kullanılarak yapılan kısa Buselik çeşni gösterildikten sonra Sünbüle perdesinden devam ederek Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölüm ile aynı nağmeler kullanılarak Acem perdesinden başlanıp, Dügâh üzerinde Kürdî nağmelerle kısa bir kalışın ardından Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/52).

3.3.1.53. Hak Müyesser Etse Varsam Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHI Beste: Ahmet Halî Paşa
(Hak müyesser etse varsam...) Güfte: Yunus Emre

Düyek
♩ = 80

Hak müyesser et se varsam, sana güzel Kâ be tul lah
 Hak müyesser et se varsam, sana güzel Kâ be tul lah
 Baku ben hay râ nin ol sam, sana güzel Kâ be tul lah
 Baku ben hay râ nin ol sam, sana güzel Kâ be tul lah

Saz

Miyân

Kâ be nin çev re si dağ lar dî dâr gör müş sular çağ lar
 Kâ be nin çev re si dağ lar dî dâr gör müş sular çağ lar
 Â şık Yü nus dur maz ağ lar, sana güzel Kâ be tul lah
 Â şık Yü nus dur maz ağ lar, sana güzel Kâ be tul lah

1970 Anı

Hak nasib etse varsam, sana güzel Kâbetullah
 Baku ben hayranın olsam, sana güzel Kâbetullah
 Kâbe'nin çevresi dağlar dîdâr görmüş sular çağlar
 Âşık Yûnus durmaz ağlar, sana güzel Kâbetullah

Çizelge 53. Hak Müyesser Etse Varsam Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Hak Müyesser Etse Varsam
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde üç adet nüshası bulunmaktadır. Eserin bestekârı olması ve diğer iki nüsha ile saz kısımlarında olan farklılıklar sebebiyle bestekâr tarafından notaya alınan el yazım nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından seyre başlanarak Muhayyer perdesi ve Çargâh perdesi aralığında seyrederek Nevâ üzerinde Buselik çeşnisi gösterilmektedir. Hicaz perdesi yeden alınarak Nevâ perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem civarından seyredip, Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Güftenin ikinci mısrasında Acem perdesinden devam ederek Çargâh perdesinde Segâh perdesi yeden alınarak kalınmakta, Kürdî ve Hisar perdeleri kullanılarak Kürdî perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Kürdî perdesi civarından devam ederek Kaba Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen nüshada dördüncü portedeki nağmeler aranağme olarak tekrar kullanılmakta ve karar yinelenmektedir. Meyan olarak belirtilen bölümde Çargâh perdesi tutularak Dügâh perdesine Sabâ nağmeleri kullanılarak gelinmekte ve Çargâh perdesine kalınmaktadır. Sabâ makâm nağmeleriyle Irak perdesine kadar genişletilmiş pest bölgeye gelinmekte ve Bestenigâr çeşnisi gösterilmekte, Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem merkezli nağmeler kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle benzer nağmeler kullanılarak Acem perdesinden devam edip Çargâh perdesinde yedenli olarak kalınmakta ve ardından Kürdî ve Hisar perdeleri kullanılarak Kürdî perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Sonrasında Kürdî perdesi civarından devam ederek

	Kaba Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acemaşîran perdesinde makâm seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/53).

3.3.1.54. Hak Yoluna Gidenlerin Asâ Olsam Ellerin Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Acemaşîran İîhî

BESTE: Büyük hafız
Kemal ef.
GÜFTE: Seyrânî

usûlü: Düyek

Hak yo lu na gi den le rin
Sey ra ni na kal dir den par le ma ğın

A Vak sa fi ol dir sam Hak el le dur ri ma ğın

Her pîr ya vas fi na i den le rin
Der ya ya a kan ır ma ğın

Kur ban ol sam dil le ri ne
Kat re ol sam sel le ri ne

Kur ban ol sam dil le ri ne ar

Hak yoluna gidenlerin
Asâ olsam eilenen
Her pîr vashî idenlerin
Kurban olsam eilenen

Torununuz bir dedenin
Tehmînuvuz bir kedenin
Mâkîr ile cerek edenin
Sîdîh olsam belkînin

Bir seâda olsam çîrek
Bîr olundu yâkîn ink
Yâpsâlar kemağîn terk
Yârzuîlînîn telâkîr

Yârûm yâre çevîrseler
Vocâdumû kavîrseler
Hâman gîbî savîrseler
Muhabbetin yâleline

SEYRÂNÎ kâdir perrağîn
Vaktîdir Hakk'a dûmağîn
Çeryâye okur imâğîn
Kâfir olsam selâkîn

im. y. K. 2012

Çizelge 54. Hak Yoluna Gidenlerin Asâ Olsam Elleriine Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Hak Yoluna Gidenlerin Asâ Olsam Elleriine
Güftekar	Seyrani
Bestekar	Hafız Kemal Gürses
Arşiv Bilgisi	14497
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde beş adet nüsha bulunmaktadır. İncelenmek üzere Cüneyt Kosal tarafından yazılan tercih edilmiştir. Bu nüsha diğer dört nüsha ile karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilmekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi civarından Tiz Nevâ perdesine kadar genişleyerek yine Acem perdesinde kalışlar yapılmaktadır. Dügâh perdesi civarından Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/54).

3.3.1.55. Hakka Aşık Olanlar Zikrullahdan Kaçar Mı Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Makâm: ACEM AŞIRAN

- HAKKA AŞIK OLANLAR -
İhtisâs - 89

SÖZ: SÜFYÂDE-NAZRETLERİ

Usûl : SOFYAS

MÜSİK: DERYAŞ-NAÇI

Süre :

: ASLAN-NEPĞUR

HAKKA A ŞIK O LAN - LAN ZİN NUL LAN DAN KA ÇAR MI
 GEL SİN MA Rİ FET... A LAN YOK TUR SOĞUN DE YA LAN
 GÖR ÇEK Mİ SÖZ YA BEN LER GÖR DÜM DENGEZ GÖ BEN LER
 İYİ Mİ İN YANIP Mİ YER HÜL HÜL LER Gi si Ö YER

K RİP O LAN ÇEV ER RİN BOŞ YER LERE SA ÇAR MI
 EM MA KEYS KULO LAN HAY Nİ ÇER Mİ DE ÇER Mİ
 Kİ RA MEYS EREN..... LER ÇİZ Lİ SİR\ RI A ÇAR MI
 DER VİŞ LERE TAŞ TAN İ MAN İLE GÜ ÇER Mİ

YA AL LAN YA AL LAN LÂ İ LÂ HE İL LÂ L LAN

BA Kİ AL LAN İL LÂ L LAN LÂ İ LÂ HE İL LÂ L LAN

25-1-1991 Pazartesi İSTANBUL

Dr. Faruk TARABYA

Cüneyt KOSAL

Çizelge 55. Hakka Âşık Olanlar Zikrullahdan Kaçar Mı Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Hakka Aşık Olanlar Zikrullahdan Kaçar Mı
Güftekâr	Üftade Hazretleri
Bestekâr	H. Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh ve Acem perdeleri civarından başlanmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmeler kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam edip Nevâ perdesinde kısa asma kalışın ardından Acemaşîran perdesinde yedenli olarak karar edilmektedir. Acem civarından sünbüle perdesine kadar farklı nağmelerle Acem perdesindeki kalış yinelenmektedir. Sonrasında yine Acem perdesi civarından çargâh perdesinde kısa bir kalışın ardından Acemaşîran perdesinde yedenli olarak edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/55).

3.3.1.56. Hazret-i Hakk'ın Habîbi, Sevgili Bir Tanesi Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

UŞUL: DÜYEK

ACEMAŞIRAN İLAHİ

BESTE: ?
GÜFTE: H2. SEZÂT

HAZ RE TI -- HAK -- -- KIN MA Bİ -- Bİ -- --
YÂ RE SU -- LÂL -- -- LAH Vİ SÂ -- LİN -- --

--- SEV Gİ 'Lİ BİR --- TÂ NE Gİ ---
--- BEZ Mİ NE SÂ --- YÂS TE KİL ---

OL DU GÜN GÜN --- OL DU A --- LEM
TÂ GÖ NÜL OL --- GÜN ŞE RÂ --- Bİ

HÜS NÜ NÜN Bİ --- VÂ NE Sİ ---
AŞ Kİ NİN MES --- TÂ NE Sİ ---

ZÂ TI PÂ --- KİN -- DİA SE BİR BU ---
GEN Cİ AŞ --- KİN -- MAH ZE Nİ OL ---

--- LE MİN İ --- CÂ Dİ NA ---
--- MUŞ SE ZA İ --- GÂ Lİ BÂ ---

OL MA SA TES --- AŞ FİN OL MAZ ---
KİM İ MÂ RET --- İS TE MEZ BU ---

OL Cİ HAN KÂ --- ŞÂ NE Sİ
GÖN LÜ MÜN Vİ --- KÂ NE Sİ

25.12.1994
Gültekin Fannarın Arkadaşları (Nol'a dok.)
CÜNEYD KOYAL

Çizelge 56. Hazret-i Hakk'ın Habîbi, Sevgili Bir Tanesi Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Hazret-i Hakk'ın Habîbi, Sevgili Bir Tanesi
Güftekar	Hiz. Sezaî (Hasan Sezaî Efendi "Gülşenî")
Bestekar	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	14245
Eser Nüshaları	Eserin TRT ve devlet korosu arşivlerinde altı adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde ikinci sırada yer alan Cüneyt Kosal imzası taşıyan nüsha incelenmek için tercih edilmiştir. Diğer nüshalar; El Yazım, A. D. G., İ. B. K. Y., Halil Can imzalı ve bilgisayar yazımı nüshalardır. Tercih edilen nüsha ile diğer nüshalar incelendiğinde bazı küçük tartım farklılıklarının haricinde genel olarak aynı ezgi yapısı görülmektedir. İ. B. K. Y. tarafından yazılan nüshada eserin güftekarına dair bilgi yer almamaktadır. El yazım ve A. D. G. tarafından imzalanan nüshalarda nota ve güftenin bazı bölümleri silinmiş haldedir. Halil Can'ın tarafından imzalanan nüshada güfte notanın üst kısmında yer almaktadır. Güftekâra ait bir bilgi yer almamaktadır. Eserin Düyek usûlünde olduğu nüsha üzerinde belirtilmiştir. Ancak notada "2/4"lük ölçü ifadesi bulunmaktadır. Her iki ölçüden sonra iki kalın çizgi ile ölçülendirilmektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilerek Çargâh perdesine kadar genişlemektedir. Nevâ perdesi civarından devam ederek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesinden başlanıp, Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâm çeşnisi gösterilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi civarında Sabâ makâm çeşnisi gösterilerek Acem perdesinde kalınmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümdeki aynı nağmelerle güftenin dördüncü mısrası okunmaktadır. Acem civarından başlanıp, Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâm çeşnisi gösterilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222)

	tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/56).

3.3.1.57. Hem Evvelsin Hem Âhir Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHİ
(HEM EVVELSİN HEM ÂHİR)

SOFYAN LÜTFİ FLİZ

HEM EV VEL, SEN HEM Â HİR
HEM BÂ TİN SİN HEM ZÂ HİR HİR
YO LUN İZ LE VE TÂ HİR
Ö LUR LAR İHP SEL TA NİM

Hem evvelsin hem âhir
Hem bâtırsın hem zâhir
Yolun izleyişin tâhir
Olurlar hep sultanım

Senin aşkıyla yanar
Rahmetine dayanar
Uykulardan uyanar
Mutlu kuldür sultanım

Bu Fâni Hakk'a tapar
Her işi Hakk'la yapar
Sevgi topunu kapar
Bahriyardır sultanım

Çizelge 57. Hem Evvelsin Hem Âhir Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Hem Evvelsin Hem Âhir
Güftekâr	Lütfi Filiz (Fânî)
Bestekâr	Lütfi Filiz (Fânî)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İki nüshada bilgisayar yazımıdır. Melodi bakımından karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi içerisinde Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi civarından başlanıp, Çargâh perdesinde yedenli olarak kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesi civarından Dügâh perdesi üzerinde Kürdî nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/57).

3.3.1.58. İbtidadan Yol Sorarsan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûl: Devrîhîndî

ACEMAŞIRAN NEFES

Selâhaddin Devrîhî
Besteci (Salâhi Dede)
Selâhaddin Deme
Göktepe Hatâyî

İB Tİ DA DAN YOL SO RAR. ŞAN Şİ Fİ

YOL MU HAM MED A LI NİN DİR HÜ

YOL MU HAM MED A LI NİN DİR HÜ

YET NİP İ Kİ DİL SO RAR. ŞAN Şİ Fİ

DİL MU HAM MED A LI NİN DİR HÜ

DİL MU HAM MED A LI NİN DİR HÜ

Salâhi Dede'nin kasetteki
konuşmalarından
Ömer Köse

İBTİDADAN YOL SORAR SAN
YOL MUHAMMED ALİNİNDİR.
YET NİP İ Kİ DİL SORAR SAN
DİL MUHAMMED ALİNİNDİR

GECE OLUR BÜNDÜZ OLUR
CÜMLE ÂLEM DÜNDÜZ OLUR
GÖRSE KAĞ BİN ÖLDÜZ OLUR
AY MUHAMMED ALİNİNDİR

ŞAN HATAYİ HAŞTA İNLER
CÜMLE ÂLEM ANİ DİNLER
NÜR OLMUŞ ÂLEME DOĞAR
GÜN MUHAMMED ALİNİNDİR

Çizelge 58. İbtidadan Yol Sorarsan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	İbtidadan Yol Sorarsan
Güftekâr	Hatâyî (Şah İsmail)
Bestekâr	Selahattin Demirtaş (Salâhi Dede)
Arşiv Bilgisi	14266
Eser Nüshaları	Eserin TRT ve Devlet Korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüsha Cüneyt Kosal tarafından imzalanan ve el yazımı nüshadır. Nüsha üzerinde “Salâhî Dede’nin kasetteki sesinden 22.07.1986” şeklinde bir not bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterildikten sonra Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından başlanarak Dügâh perdesi civarında Kürdî perdesi gösterilerek Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Kürdî perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Eserin tüm güfteleri aynı melodi kuruluşu ile icrâ edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Devr-î Hindî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Devr-î Hindî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/58).

3.3.1.59. İlahi Neylesin N'itsin Gönül Sensiz Karar Etmez Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Makâm : ACEMAŞİRAN İLÂHÎ 2
 Usul : DÜYER
 Beste : SALÂHİ DEDE
 SELAHADDİN DEMİRTAŞ
 Güfte : FAHREDDİN E/İsmâ

İ LÂ Hİ NEY LE SİN NİT SİN
 GÖ NÜL SEN SİZ KA RAR ET MEL
 E GER GEL SİN E GER GİT SİN
 GÖ NÜL SEN SİZ KA RAR ET MEL
 GÜ SEN SİN FAH Nİ NİN YÂ Rİ
 SE VİN DİR GA RİP NÂ ÇÂ Rİ
 PİRİM NÜ RED DİN CER RA Hİ
 GÖ NÜL SEN SİZ KA RAR ET MEL

İLÂHÎ NEYLESİN NİT SİN
 GÖNÜL SENSİZ KARAR ETMEZ
 EĞER GELSİN EĞER GİTSİN
 GÖNÜL SENSİZ KARAR ETMEZ
 GÜ SENSİN FAHANNIN YÂRİ
 SEVİNDİR GARİP NÂ-GÂRİ
 PİRİM NUREDDİN CERRAHİ
 GÖNÜL SENSİZ KARAR ETMEZ

21. kezden aldığım bir
 nota ve kısıtlı.
 27.11.1982

Salâhî Dede

Beslenimden önce

Çizelge 59. İlahi Neylesin N'itsin Gönül Sensiz Karar Etmez Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	İlahi Neylesin N'itsin Gönül Sensiz Karar Etmez
Güftekâr	Hüseyin Fahreddin Efendi (Şeyh)
Bestekâr	Selahattin Demirtaş (Salâhi Dede)
Arşiv Bilgisi	16249
Eser Nüshaları	Eserin TRT ve devlet korusu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Cüneyt Kosal tarafından yazılmış olan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. İncelenen nüsha bilgisayar yazımı ve O. P. tarafından imzalanmış olan nüsha ile karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Cüneyt Kosal tarafından imzalanan nüshada “bestekârından geçildi” notundan bestekâr ile birebir kendisinin meşk ettiği anlaşılmaktadır. O. P. tarafından imzalanan nüshada Güfte bakımından ikinci ve üçüncü güftelerinde Abdülehad Nûri efendiye ait olduğuna dair not düşüldüğü görülmektedir. Cüneyt Kosal tarafından yazılmış olan nüsha, diğer iki nüsha ile usûl ve melodik yapı bakımından herhangi bir farklılık göstermemektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşni gösterildikten sonra Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Hüseyin ve Gerdâniye perdelerinden gelip Nevâ perdesi üzerinde kısa bir Buselik çeşni duyurulmaktadır. Çargâh ve Hisar perdeleri gösterilerek Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi civarından devam edip Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanarak Hicaz perdesinin de kullanımıyla Nevâ perdesi üzerinde yine Buselik çeşniyle kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam edip Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz çeşni kullanılmaktadır. Acem perdesinde Nikriz makâm çeşni gösterilmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümle benzer şekilde Hüseyin ve Acem perdelerinden devam edip Nevâ perdesi üzerinden kısa bir Buselik çeşni duyurulmaktadır. Çargâh ve Hisar perdeleri gösterilerek Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır.

	Dügâh perdesi civarından gelip Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/59).

3.3.1.60. İrfan Meclisine Erişebilsem Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûl = Sofyana

Beste: Selâsaddin Dîmirtaş
Sözler: Zede
Güfte: Seyyâ Atif Efendi

ACEMAĞIRAN İLÂHI - 9

İR PAN ME Lİ ST NE E Rİ SE BİL
HÂS RE Tİ NÜ AED DUY AŞ MİN BEN BE

SEM (AL LAN) SEM (AL LAN) VA NIP AN LAR
Rİ (AL LAN) Rİ (AL LAN) A TIF DER VİŞ LE RİN

GÜ RÜ SE BİL SEM VA NIP AN LAR
ED NÂ NEM TE Rİ A TIF DER VİŞ

LE GİN ED NÂ NEM TE Rİ

A) NIP AN VA Nİ NÂ (AL LAN) VA Rİ SA BİL SEM
GE LİR SEN DE MEZ GER (AL LAN) GEL ME DÜN GE Rİ

AŞ MİN NEM VA Nİ NÂ GER (AL LAN) GEL ME DÜN GE

SEM SOL DA Rİ AAK MAZ LAR
Rİ NA PU DAN SAV MAZ LAR

A LAR LAR SE Nİ (SE Nİ SE Nİ) YOL DA Bİ AAK
A LİR LAR SE Nİ (SE Nİ SE Nİ) MA PU DAN SAV

MAZ LAR A LİR LAR SE Nİ
MAZ LAR A LİR LAR SE Nİ

12.12.1989
İrfan Meclisine Erişebilsem Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri
İrfan Meclisine Erişebilsem

Çizelge 60. İrfan Meclisine Erişebilsem Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	İrfan Meclisine Erişebilsem
Güftekâr	Şeyh Atıf Efendi
Bestekâr	Selahattin Demirtaş (Salâhi Dede)
Arşiv Bilgisi	14254
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde beş adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerin ikinci sırasında yer alan Cüneyt Kosal tarafından imzalanmış olan nüsha incelenmek için tercih edilmiştir. Diğer nüshalar; el yazım, O. P., Mustafa Doğan Dikmen, D. Ergin tarafından imzalanmış nüshalardır. İncelenen nüsha ile diğer nüshalar karşılaştırıldığında Mustafa Doğan Dikmen tarafından yazılan nüshada usûl farkı olduğu görülmektedir. Bu detay dışında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Mustafa Doğan Dikmen tarafından imzalanmış nüshada eserin usûlünün Düyek olduğu belirtilmektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Muhayyer perdesinden başlanarak Acem perdesinde kalınmaktadır. Acem perdesinden devam edip Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilerek Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi tutularak Evç perdesiyle Muhayyer perdesine tekrar gelinmektedir. Evç ve Acem perdesi yinelenerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Aynı melodik kurulum yinelenerek ikinci dolapta Sünbüle perdesi gösterilmektedir. Sünbüle perdesinden devam edip Çargâh perdesine kadar gelerek Nevâ perdesi tutulmaktadır. Çargâh ve Hisar perdeleri gösterilerek Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesinden devam edip Çargâh perdesi üzerinde Hicaz çeşnisi duyurulmaktadır. Acemaşîran perdesinde Nıkriz nağmeleri duyurulduktan sonra Dügâh perdesi kullanılarak Yegâh perdesine kadar genişlemektedir. Acemaşîran perdesinde Nigâr aralıklarıyla karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanarak Muhayyer perdesi üzerinde Uşşak makâm aralıkları kullanılmaktadır. Nevâ ve Sünbüle perdeleri kullanılarak

	<p>Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye ve Şehnaz perdeleri gösterilerek Acem perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri için hazırlık yapılmaktadır. Tiz Çargâh perdesi gösterilerek Acem perdesi üzerinde Nikriz makâm çeşnisini duyurulmaktadır. Muhayyer perdesi kullanılarak Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümle benzer melodiler kullanılarak Çargâh perdesine kadar gelip Nevâ perdesi tutulmaktadır. Çargâh ve Hisar perdeleri gösterilerek Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesinden devam edip Rast perdesi üzerinde Hicaz çeşni duyurulmaktadır. Acemaşîran perdesinde Nikriz nağmeleri duyurulduktan sonra Dügâh perdesi kullanılarak Yegâh perdesine kadar genişlemektedir. Acemaşîran perdesinde Nigâr aralıklarıyla karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/60).</p>

3.3.1.61. İştin Ey Yarenler, Kıymetli Nesnedir Aşk Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRÂN İLÂHİ - 82 Şairi: YUNUS EMRE
Bakm: Zekri AKKOĞAR

SAPYAN
(1/180)
(Sürüşme)

İ Şİ DİN EY YÂ REN LER KİY MET Lİ NES NE DİR AŞK (SAZ)
DA BA DÜ ŞER YÂ EY LER GÜ NİL LE NİŞ NE DİR AŞK (SAZ)
A KİL LA Rİ ŞA ŞİR TİR ŞER YA LA RA RA GÜ ŞÜ RÜR

DEĞ ME LE Rİ Bİ TE NEZ HÜR MET Lİ NES NE DİR AŞK
SİL TAN LA Rİ KUL ET LER GÜŞ EY Lİ NES NE DİR AŞK
Nİ CE Çİ ŞER Pİ Şİ RİR PEK OD LU NES NE DİR AŞK

DEĞ ME LE Rİ Bİ TE NEZ HÜR MET Lİ NES NE DİR AŞK (SAZ)
SİL TAN LA Rİ KUL EY LER GÜŞ ET Şİ NES NE DİR AŞK
Nİ CE Çİ ŞER Pİ Şİ RİR PEK OD LU NES NE DİR AŞK

HEM LE PÂ DİR HEH SÂ PÂ HAM ZÂ Yİ AT Tİ KAF' A (SAZ)
Kİ ME KİM AŞK YUR DİL OK GÜŞ SÂ İ LE KAY Gİ YOK
MİS KİM YÂ NUS NEŞ LE SİN ŞER DİN Kİ ME ŞEY LE SİN

HEM CE PÂ DİR HEH SÂ PÂ HAM ZÂ Yİ AT Tİ KAF' A (SAZ)
Kİ ME KİM AŞK YUR DİL OK GÜŞ SÂ İ LE KAY Gİ YOK
MİS KİM YÂ NUS NEŞ LE SİN ŞER DİN Kİ ME ŞEY LE SİN

AŞK İ LE DİR MÜŞ TA PA ŞEY LET Lİ NES NE DİR AŞK
FER YÂD İ LE Â Nİ OK TİR KAT Lİ NES NE DİR AŞK
VAR SİN ŞEŞ TU TOY LA SİN LER ZET Lİ NES NE DİR AŞK

AŞK İ LE DİR MÜŞ TA PA ŞEY LET Lİ NES NE DİR AŞK (SON)
FER YÂD İ LE Â Nİ OK TİR KAT Lİ NES NE DİR AŞK
VAR SİN ŞEŞ TU TOY LA SİN LER ZET Lİ NES NE DİR AŞK (SAPYAN)

"SAX"

İsmail Hakkı

Çizelge 61. İşitin Ey Yarenler, Kıymetli Nesnedir Aşk Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	İşitin ey yarenler, kıymetli nesnedir aşk
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Zeki Atkoşar
Arşiv Bilgisi	16008
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde bir adet nüsha bulunmaktadır. Bulunan nüsha Cüneyt Kosal tarafından imzası taşımaktadır. Eserin nüshası el yazım olup aranağme en alt satırda yer almaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından seyre başlanmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi ile seyrederek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Yapılan nağmeler yinelenerek Sünbüle perdesi tutulmaktadır. Sünbüle perdesinden devam ederek Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisini kullanarak Çargâh perdesine kadar gelmekte ve Acem perdesinde tekrar kalış yapılmaktadır. Acem perdesinden devam eden melodiyle Kürdî perdesini kullanarak önce Rast perdesine ardından Acemaşıran perdesine gelerek Acemaşıran perdesinde karar etmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi civarından başlanarak Sabâ makâm çeşnisi gösterilmektedir. Benzer Sabâ makâm çeşnisi ile devam ederek Çargâh Muhayyer perdelerini kullanmaktadır. Ardından Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümdeki nağmelerle Sünbüle perdesinden devam ederek Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi kullanılarak Çargâh perdesine kadar gelmekte ve Acem perdesinde tekrar kalış yapılmaktadır. Acem perdesinden devam eden melodiyle Kürdî perdesi kullanılarak önce Rast perdesine ardından Acemaşıran perdesine gelerek Acemaşıran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşıran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında

	bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. k-1/61).

3.3.1.62. Kadrim Ola Berter Şerefi Nâdı Ali'den Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

SOFYAN   ACEM-AŞIRAN-İLAHİ-   BESTE-ESSEYH-EL HAC-ASKI-M-ÖZAK-İNZ-
KADRİM OLA   KADRİM OLA   GUFTE-KAHYA ZADE ARIF-ET-

KADRİM OLA BER TER ŞERE Fİ NÂ Dİ A Lİ
DE-----N NUS RET BU LA YIM DEM BE DEM
DA DİA Lİ DEN A-----L LAH DEN
MEY DA Nİ MU HAB BET TE Kİ FE----- YA Dİ A Lİ
DE-----N DÜ Dİ DE İ ZEH RA Kİ ŞE
ZARAB BE Nİ DÜR ZA Dİ A Lİ DEN A-----L LAH YA RAB BE Nİ DÜR
EY LE ME E-----V LÂ DİA Lİ DEN A-----L LAH
DEN

KADRİM OLA BERTER ŞEREF-İ NÂD-I ALİDEN
NÜSRET BULAYIM DEM-BE-DEM İMİÂD-I ALİDEN
MEYDAN-I MUHABBETTERİ FERVÂD-I ALİDEN
DÜ DİDE-I ZEHRA İKİ ŞEHZÂD-I ALİDEN
YARAB BENİ DÜR EYLEME EVLÂD-I ALİDEN

Büftceci, Tansun S.N. Ergun Ant. 1/1984

İsmail Kural

6-11-1984-NEWYORK-YONKERS-

ASLAN-MEPGÜR-

A. H. H. H.

Çizelge 62. Kadrim Ola Berter Şerefi Nâdı Ali'den Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Kadrim ola berter şerefi nâdı Ali'den
Güftekâr	Kâhyâzâde Arif Bey
Bestekâr	Muzaffer Ozak (Aşkî)
Arşiv Bilgisi	14282
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Aslan Hepgür tarafından yazılan ve imzalanan bu nüsha, eserin diğer güfteleriyle ilgili Cüneyt Kosal tarafından "S. N. Ergün Ant. 2/624" bir bilgi notu eklenmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilmekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Hisar perdesi gösterilmekte ve Kürdî perdesi kullanılarak Dügâh perdesine gelinmektedir. Dügâh perdesinden devam edip, Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanmaktadır. Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerden sonra Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Hisar perdesi gösterilmekte ve Kürdî perdesi kullanılarak Dügâh perdesine gelinmektedir. Dügâh perdesinden devam edip Acemaşîran perdesine gelmekte ve Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Nakarat niteliğindeki bölümdeki melodilerle güftenin beşinci mısrası okunmakta ve karar hissiyatı yinelenmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/62).

3.3.1.63. Kâinatı Yaratan Sevgi İle Donatan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHİ
(KÂİNATI YARATAN SEVGİ İLE DONATAN)

SOFYAN LÜTFİ FİLİZ

KA İ NA TI YA RA TAN SEV Gİ İ LE DONA TAN ...S.A.Z...
KA İ NA TI YA RA TAN SEV Gİ İ LE DONA TAN ...S.A.Z...
HA YAT VE RİP YA ŞA TAN BİR AL LAH TUR BİR AL LAH
HA YAT VE RİP YA ŞA TAN BİR AL LAH TUR BİR AL LAH

Kâinatı yaratan
Sevgi ile donatan
Hayat verip yaşatan
Bir Allah'tır, bir Allah

Allah yarattı insan
İnsanda oldu niyyan
Babbîn kimdir bil ey can
Bir Allah'tır, bir Allah

İç, dış, erveî ve âhîr
Altı yönde Hakîk zâhîr
Fânî'yi eden tâhîr
Bir Allah'tır, bir Allah

Çizelge 63. Kâinatı Yaratan Sevgi İle Donatan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Kâinatı Yaratan Sevgi İle Donatan
Güftekâr	Lütfi Filiz (Fânî)
Bestekâr	Lütfi Filiz (Fânî)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Nüsha üzerinde imza bulunmamaktadır.
Makâmı	Eseride Acem civarından Seyre başlanarak Muhayyer ve Çargâh perdeleri arasında seyredilmektedir. Çargâhta yapılan kısa kalışın ardından aynı melodiyle ilk mısra tekrarlanmaktadır. Muhayyer perdesinden devam ederek Nevâ perdesi üzerinde yedenli bir asma kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesi civarından devam ederek Dügâh perdesi üzerinde Kürdî nağmeleri kullanılmaktadır. Çargâh perdesi civarından devam ederek Hisar perdesi kullanımıyla Çargâh perdesinde kalış yinelenmektedir. Dügâh perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde Hüseyniâşîran perdesi yedeniyle karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/63).

3.3.1.64. Kalbini Bağ -I Cinan Et Ravza -I Tevhid Ile Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACBULSİRAN
(İlâhî)

DÜYEK

Kal bini bağ la cin an et rav za i tev hid ile

nar el Rav za i

tey hid i le

Can di mâ şin kel mu

al tar nef ha i

ter hid i le

Yükümlü

Kalbini bağla cinan et ravza-i tevhid ile
Cem dâstgah-ı fâri muvâzır mefrya-i revkâd ile

Kûbe-i nâre-i şîrînâ bî-mâlûkâyet yâllârın
Kâf' eder arzûbâ-yı şâh bîr tem'ârî revkâd ile

Her ne denâî rûs-ı yek' edilyse izyâret sevin
Ağave bî-yek' yâsîn bu gümre-i revkâd ile

Mânevîyâzî vîsâ ü çârâ seyr' edip arşâ gelâz
Küm kü mâhûc' eyledilyse cezbe-i revkâd ile

Ey NÂFİZİ cüm'î kâllok' güm'âlem' sefâ eder
On salûr bîn' pardeyâ bîr' lezize-i revkâd ile [1]

Çizelge 64. Kalbini Bağ-1 Cinan Et Ravza-i Tevhid Ile Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Kalbini Bağ-1 Cinan Et Ravza-i Tevhid Ile
Güftekar	Niyâzî Mısırî Hz.
Bestekâr	Sultan III. Selim
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet Korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. İncelenmek üzere tercih edilen nüsha Yusuf Ömürlü tarafından yazılmış ve imzalanmıştır. Bestekâr ve güftekar bilgileri nota üzerinde yer almamaktadır. Halil Can tarafından yazılan nüshada usûlü Düyek olarak belirtilmesine rağmen eser 2/4'lük birim zamanda her iki ölçüde iki kalın çizgiyle ölçülandırılmıştır. Bir diğer nüsha bilgisayar yazımıdır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Nigâr çeşnisi kullanılarak Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalış yenilenmektedir. 2. mısranın nağmeleri başlangıçtaki nağmelerle üç ölçü boyunca devam ederek Çargâh perdesinde yeniden kalış yapılmaktadır. Çargâh civarından devam eden nağmelerle Acemaşîran perdesinden Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/64).

3.3.1.65. Kerim Allah, Rahim Allah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Sofyan

ACEMAŞIRAN İLÂHİ ^{35.} Baste: Zekî Dede
Gülte: İbrahim Hakkî Erzurumî

ME RİM AL LAN KA HİM AL LAN
Cİ NÂN SEN SİN Cİ NÂN SEN SİN
Zİ Vİ LİN YOK Mİ SÂ LİN YOK
MU NÂN MEO MÜS . . . . TA PÂ HAK KI

A MAN AL LAN A MAN AL LAN
ÖS NÖL LER ÖS NÖL LER
VE Zİ RİN YOK MÜ Sİ RİN YOK
A Lİ? Hİ MÜR TE SÂ HAK KI

A LİM AL LAN A RİM AL LAN
ZU KEV Nİ LÂ . . . . ME NÂN SEN SİN
SE Rİ KİN YOK NA Zİ RİN YOK
SE Nİ Dİ KEV . . . . SE SÂ HAK KI

A MAN AL LAN A MAN AL LAN

ME DEO SEN DEN MÜ İN AL LAN

KE RİM SEN DEN KE RİM AL LAN

A MAN AL LAN A MAN AL LAN

12.2.1985 de Vakıf'dan aldığım orijinal
hafâzî bir notadan ilk defa yazdığım
notayı, güfte'nin tam yerleştirilebilmesi
için yeniden yazdım 16.1.1990

E. İsmail Koca

Çizelge 65. Kerim Allah, Rahim Allah Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Kerim Allah, Rahim Allah
Güftekâr	İbrahim Hakkı Erzurumî Hz.
Bestekâr	Zekâî Dede (Tevşih)
Arşiv Bilgisi	14281
Eser Nüshaları	<p>Eserin devlet korosu arşivlerinde dört adet nüsha bulunmaktadır. Bu nühalardan ikisi Cüneyt Kosal tarafından yazılmış olan nüshalardır. Arşivin ilk sırasında yer alan Cüneyt Kosal imzalı nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. İncelenen nüsha üzerinde “12.02.1985 de Vakıf”dan aldığım arızaları hatalı bir notadan ilk defa yazdığım notayı güftenin tam yerleştirilmesi için yeniden yazdım 18.01.1990” şeklinde bir not düşüldüğü görülmektedir. Diğer nüshalar Yusuf Ömürlü ve D. Ergin imzaları taşımaktadır. Yusuf Ömürlü imzası taşıyan nüshada eserin Düyek usûlünde olduğu belirtilmiştir. Eserin güftekârıyla ilgili herhangi bir bilgi nüsha üzerinde bulunmamaktadır. D. Ergin imzası taşıyan nüshada eserin Sofyan usûlünde olduğu belirtilmektedir.</p>
Makâmı	<p>Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh ve Acem perdeleri gösterilerek başlanmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi duyurularak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesinden devam ederek Hisar perdesinin de kullanımıyla Dügâh perdesine kadar gelinmektedir. Çargâh perdesinden Acemaşîran perdesine gelerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İlk 4 ölçüde bulunan melodik kurulum ile güftenin farklı bölümleri tekrar okunmaktadır. Meyan niteliği taşıyan bölümde Dügâh perdesi civarından Kürdî perdesi kullanılmakta ve Dügâh perdesinde asma kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi tutularak devam eden nağmelerle Dügâh üzerinde Sabâ makâm çeşnisi gösterilmektedir. Rast, Çargâh perdeleri gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Giriş bölümünde kullanılan benzer nağmelerle makâmın seyir özelliği yeniden tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük</p>

	ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/65).

3.3.1.66. Kible-i Mihrabım İzdır Hazret-i Pir Hüdâî Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

USÛLÜ: Dâyeğ   ACEMAŞTIRAN İLÂHÎ-44   BEŞİT VE GÜFTE-
MUSTAFA DÜĞÜNMAN

KIB LE İ MİM RÂ Bİ MİZ DİR HAZ RE Tİ PİR HÜ
DÂ İ Sİ NE DE MEH TÂ Bİ MİZ DİR HAZ RE Tİ
PİR HÜ DÂ İ HAZ RE Tİ PİR HÜ DÂ İ
CAN DA CÂ NÂ Nİ MİZ DİR DİL DE DE İ
MA Nİ MİZ Zİ KÂ Rİ MİZ EL KÂ Rİ MİZ DİR HAZ RE Tİ
PİR HÜ DÂ İ HAZ RE Tİ PİR HÜ DÂ İ

KİBLE-İ MİHRÂBİMİZDİR HAZRET-İ PİR HÜDÂİ
SİNEDE MENTÂBİMİZDİR HAZRET-İ PİR HÜDÂİ
CANDA CÂNÂNİMİZDİR DİLDE DE İLÂNİMİZ
ZİKNİMİZ EZMÂRİMİZDİR HAZRET-İ PİR HÜDÂİ

Seyyid Mustafa Düğünman'ın
kaset tebe sesinden...

28.9.1986

Emayiload

Çizelge 66. Kible-i Mihrabım Izdır Hazret-i Pir Hüdâî Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Kible-i Mihrabım Izdır Hazret-i Pir Hüdâî
Güftekâr	Mustafa Düzgünman
Bestekâr	Mustafa Düzgünman
Arşiv Bilgisi	16252
Eser Nüshaları	Eserin Devlet korusu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüsha Cüneyt Kosal tarafından el yazımı bir nüshadır. İncelenen nüsha üzerinde “Mustafa Düzgünman’ın kasetteki sesinden 28.07.1986” notu yer almaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesi üzerinde Nigâr çeşnisi içinde seyir edilmektedir. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilerek Muhayyer perdesine kadar genişlemekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından devam edip önce Çargâh perdesinde ardından Rast perdesine kadar gelmektedir. Nevâ perdesinden devam ederek Acemaşîran perdesine Nigâr çeşnisiyle gelmektedir. Kürdî perdesinden devam eden melodiyle Yegâh perdesine kadar gelip, Yegâh perdesi üzerinde Buselik çeşnisi duyurulmaktadır. Dügâh perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Nevâ üzerinde Sabâ çeşniyle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Bu bölümde Acem perdesi Sabâ makâm çeşnisinin güçlüsü olarak kullanılmaktadır. İki ölçü boyunca Nevâ perdesi üzerinde Sabâ makâm çeşnisi duyurularak Nevâ üzerinde Buselik çeşnisiyle devam edilmekte ve sonrasında Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde kullanılan aynı melodilerle kullanılarak güftenin dördüncü mısrası okunmakta ve Acemaşîran makâm kararı yinelenmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında

	bulunan D�y�k usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşıran makâmında ve D�y�k usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/66).

3.3.1.67. Korktum Kıyamet Gününden Muhammed Unutma Bizi Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Seriyen 95. A-ASIRAN- /LÂHİ Söz. Hz. YUNUS
Beste. Aslan HEPSÜR...

KORKTUMKI YA MET BÜ NÜN DEN MUHAM MED ... U NUTMA Bİ Zİ
HER CAN KAL KIN CA KAB RİN DEN EFEN DİM U NUTMA Bİ Zİ
SANA GE LİR HUL LE BU RAK NU RUN OL MUŞ AR ŞA Dİ REK
ÜMME Tİ NE LÜTFUN GE REK HÂBİ BİM U NUTMA Bİ Zİ
ÜM ME Tİ NE LUTFUN GE REK EFEN DİM U NUT Bİ Zİ

25.4.1984
NEWYORK
A-HEPSÜR

1

KORKTUM KIYAMET GÜNÜNDEN MUHAMMED UNUTMA BİZİ
HER CAN KALKINCA KABİRİNDEN EFENDİM UNUTMA BİZİ
SANA GELİR HULLE BURAK NURUN OLMUŞ ARŞA DİREK
ÜMMETİNE LÜTFUN GEREK HABİBİM UNUTMA BİZİ

2

YAKDI BENİ NEFSİN KAHRI YIKILDI GÖNLÜMÜN ŞEHİRİ
SENSİN ALEMLERİN FAHRİ MUHAMMED UNUTMA BİZİ
DERVİŞ YUNUS KALMIŞ NAÇAR YAŞ YERİNE KANLARSAÇAR
...SENİN SÖZÜN HAKKA GEÇER EFENDİM UNUTMA BİZİ...

Câneyt KOSAL

Çizelge 67. Korktum Kıyamet Gününden Muhammed Unutma Bizi Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Korktum Kıyamet Gününden Muhammed Unutma Bizi
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	16013
Eser Nüshaları	Eserin Devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İncelenen eserin hem bestekârı hem de notayı yazan kişi olarak Aslan Hepgür' ün yazmış olduğu nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi ile seyre başlanarak Segâh perdesi de kullanılarak Acem perdelerinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi içinde Muhayyer perdesine kadar genişlemekte ve Acem perdesindeki kalış yinelenmektedir. Çargâh perdesindeki Nigâr çeşnisi ile seyre devam edip, mKürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Kürdî perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanarak Nevâ perdesi üzerinde bulunan Buselik çeşnisi yedenli şekilde gösterilmektedir. Tekrar Muhayyer perdesi civarına gelerek kalış yinelenmektedir. Gerdâniye perdesi tutularak Acem perdesi üzerinde Nikriz çeşnisi kullanılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Acemaşîranda karar yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölüm melodileri ile güftenin 4. Mısrası tekrar okunmakta ve makâm seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan

nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/67).

3.3.1.68. Küntü Kenzin Serteser Sırr -I Nihâni Sendedir Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACELİ MEZGÂR
NİHÂNİ

İLYEK İSMÂİL HAKKI BEY

Kün tü ken zin
ser te ser sir
ri ni bâ ni
sen de dir
U za ma lır al ta bâ
hin tin ru ka mu zu a ş
hen kin a be yâ ni ni
sen de dir
Sen se ni bil
din i se

"Küntü kenzi" in serteser sırrı nihâni sendedir
 "Lî moallâh" in rumûzu hem ayânı sendedir

Sen seni bîdîn ise cümle cihânı onlağın
 Zâhir ü bâtin kamu aşkın niğânı sendedir

Senin için devr eder bu kâinât keyl ü nahâr
 On selâz bin âlemin mutlak niğânı sendedir

Zâhidü gitme yabâna iste bul sende seni
 Nühâ-i Hak'ın bugün cümle moâni sendedir

See seni bilmek dilersem âlem-i mârûya gel
 Cümle imin MÜBÎT'ye sırrı ayânı sendedir (1)

Çizelge 68. Küntü Kenzin Serteser Sırrı -I Nihâni Sendedir Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Küntü Kenzin Serteser Sırr-ı Nihâni Sendedir
-----------------	--

Güftekâr	Şeyh Muhyi Efendi
Bestekâr	Muallim İsmail Hakkı Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerde ilk sırada bulunan Yusuf Ömürlü tarafından yazılmış ve imzalanmış olan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Eserin usûlü Düyek olarak belirtilmektedir. Diğer nüshalar Muallim İsmail Hakkı Bey ve Halil Can tarafından yazılmıştır. Muallim İsmail Hakkı Bey tarafından yazılan nüsha eski Türkçedir. Eserin usûlüne dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Portre üzerinde 2/4 ibaresi yer alırken her iki ölçüde iki kalın çizgiyle gruplandırma yapıldığı görülmektedir. Halil Can tarafından yazılan nüshada usûl Düyek olarak belirtilmektedir. Bu nüshada nota ve güftenin bazı bölümleri silinmiş durumdadır. Eserin güftekâr bilgisine dair bilgi nota üzerinde yer almamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından Seyre başlanmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalınmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmelerle devam ederek ikinci kalış Nevâ üzerinde Buselik çeşniyle yapılmaktadır. Nevâ civarından devam eden nağmelerle Çargâh perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri kullanılarak kısa bir kalış yapılmakta ve Acem merkezli nağmelerle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde yine Acem civarından başlanarak Nevâ perdesinde kısa bir kalışın ardından Segâh perdesi kullanılarak Dügâh perdesinde Uşşaklı kalış yapılmakta ve Acem makâmının seyir özelliği gösterilmektedir. Dügâh perdesi civarından devam ederek Kürdî perdesi de kullanılarak Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi tutularak başlanmakta, Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî nağmeleri kullanılarak Gerdâniye perdesinde Buselikli kısa bir kalış yapılmaktadır. Muhayyer perdesinden devam eden bölüme Acem perdesi tekrar gösterilerek Çargâh üzerinde Nigâr çeşnisi

	<p>duyurulmakta ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölüm kullanılan melodilerle yine Acem perdesi civarından başlanarak Nevâ perdesinde kısa bir kalışın ardından Dügâh perdesinde Uşşaklı bir kalış yapılmakta ve Acem makâmının seyir özelliği gösterilmektedir. Dügâh perdesi civarından Kürdî perdesi de kullanılarak Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 109) anlatımında bulunan Nim Hafif usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Nim hafif usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/68).</p>

3.3.1.69. Lem'a-i Nûr-i Velayet Hazret-i Sünbül Sinân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

MECMASİRAN
(Cumhur İlahi)

ENSAR
HACI FAİK BEY

Le ma i nû
ri ve lâ yet
Haz re ti sün
bül Si nan
Mak bî ai en
li ta rî kat
Haz re ti sün
bül Si nan
Vâ 'ar li der
ga hi iz zet

vâ ki fi es

mâ ri üi V. Ömürü

'Lem'a-i nûr-ı velâyet Hazret-i Sünbül Sinân
 Mukbil-i ehl-i tarîkat Hazret-i Sünbül Sinân
 Vâsıl-ı dergâh-ı izzet vâkıf-ı esvâr-ı dil
 Mukbil-i ehl-i tarîkat Hazret-i Sünbül Sinân

Çizelge 69. Lem'a-i Nûr-i Velayet Hazret-i Sünbül Sinân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Lem'a-i Nûr-i Velayet Hazret-i Sünbül Sinân
Güftekar	Bilinmiyor
Bestekar	Hacı Fâik Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerin ilk sırasında yer alan Yusuf Ömürlü'ye ait nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Halil Can tarafından yazılan diğer nüsha üzerinde nota ve güftelerin bazı bölümleri silinmiş durumdadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmakta ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi civarından devam ederek Çargâh perdesinde yedenli asma kalış görülmektedir. Çargâh perdesinde yapılan asma kalış yinelenerek Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalınmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde yine Acem perdesi civarından başlanarak Nevâ perdesinde kısa bir kalışın ardından Dügâh perdesinde Uşşaklı kalış bir yapılmakta ve Acem makâmı gösterilmektedir. Dügâh perdesi civarında Kürdî perdesi de kullanılarak Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi tutularak başlanmakta Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî nağmeleri kullanılarak Gerdâniye perdesinde Buselikli kısa bir kalış yapılmaktadır. Muhayyer perdesinden devam eden bölümde Acem perdesi tekrar gösterilerek Çargâh üzerinde Nigâr çeşnisi duyurulmakta ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde kullanılan melodilerle yine Acem civarından başlanarak Nevâ perdesinde kısa bir kalışın ardından Dügâh perdesinde Uşşaklı bir kalış yapılmakta ve Acem makâmı gösterilmektedir. Dügâh perdesi civarından Kürdî perdesi de kullanılarak Yegâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan

	Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 111) anlatımında bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/69).

3.3.1.70. Lûtfyledin İbtidâ Nârımız Nûr Eyledin Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

-LAHİN- A, AŞIRAN - 26 8/7 Hz Aşkî / Muğaffar Üzöl

LÜTFYLEDİN İBTİDÂ NÂRIMIZ NUR EYLEDİN
 HAL VE Tİ BÜL BÜ LÜ SÜN CERRAHİNİN GÜLÜSÜN
 KIL DİK SA NA İKBİDÂ YA HAZRETİ NUREDDİN
 HAK KİN SEÇ KİN KULU SÜN YA HAZRETİ NUREDDİN

LÜTFYLEDİN İBTİDÂ NÂRIMIZ NUR EYLEDİN
 KIL DİK SA NA İKBİDÂ YA HAZRETİ NUREDDİN

HÂLVETİ BÜLBÜLÜSÜN CERRAHİNİN GÜLÜSÜN
 HAK KİN SEÇ KİN KULU SÜN YA HAZRETİ NUREDDİN

AŞKULLAHIN ŞUURU MUHAMMED' ALİ NURU
 ZATINDADIR ZUHURU YA HAZRETİ NUREDDİN

KERAMATIN NUMAYAN HİMMENLERİN BİPAYAN
 SENDE BULUR ARAYAN YA HAZRETİ NUREDDİN

AŞKİ SÖYLER HALİNİ VASF EDER KEMÂLİNİ
 BEZL EYLE VİSALİNİ YA HAZRETİ NUREDDİN

25.5.1983 İSTANBUL

- A. HEPSÜR -

A. Hepsür

Çizelge 70. Lûtfeyledin İbtidâ Nârımız Nûr Eyledin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Lûtfeyledin İbtidâ Nârımız Nûr Eyledin
Güftekar	Muzaffer Ozak (Aşkî)
Bestekar	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşniyle Acem perdesinde kalış yapılmakta, ardından Gerdâniye ve Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmelerle tekrar Acem perdesinde kalınmaktadır. Acem perdesinden devam eden nağmelerle önce Çargâh ve ardından Dügâh perdesine Kürdî çeşniyle gelerek Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/70).

3.3.1.71. Merhaba Ey Aşk-ı Bâkî Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞIRAN İLAHİ
Merhaba ey aşk-ı bâkî

Şiir: Erzurumlu İbrahim Hakkı Ha.
Bendir: Dr. Cahit Öney
23.8.1990

Musameen
144 (Yürük)

Mer ha ba cy aş ki tâ ki mer ha ha
Pür ve fa sîn pür ve fa sîn pür ve fa
HAK KI Hak dan gâfil ol maz san müdam
Can fe zâ sîn Can fe zâ sîn Can fe zâ
Ev vel â hür yâ ri gâ ran sîn müdam
Can fe zâ sîn can fe zâ sîn can fe zâ
HAK KI Hak dan gâfil ol maz san müdam
Pür sa fa sîn Pür sa fa sîn Pür sa fa

Merhabâ ey aşk-ı bâkî merhabâ Evvel âhür yâc-ı gâmîssa müdam
Pür ve fâsîn pür ve fâsîn pür ve fâsî Canfezâsîn canfezâsîn canfezâ
Hakkı Hak'dan gâfil olmazsın müdam Hakkı Hak'dan gâfil olmazsın müdam
Pür sa fâsîn pür sa fâsîn pür sa fâsî Pür sa fâsîn pür sa fâsîn pür sa fâsî

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün

Çizelge 71. Merhaba Ey Aşk-ı Bâkî Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Merhaba Ey Aşk-ı Bâkî
----------	-----------------------

Güftekâr	İbrahim Hakkı Erzurumî Hz.
Bestekâr	Cahit Öney
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmakta, Çargâh ve Muhayyer perdeleri arasında seyrederek Acem perdesinde kalınmaktadır. Acem perdesinden devam ederek Dügâh perdesi üzerinde Kürdî çeşnisi kullanılmakta ve Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlamaktadır. Meyan niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından başlanarak Dügâh üzerinde kısa bir Sabâ çeşni gösterilmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümle aynı melodiler kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 106) anlatımında bulunan Müsemmen usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Müsemmen usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/71).

3.3.1.72. Merhaba Şehr-i Remazan (Gökyüzünde Saf Saf) Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

18298 ACEMAŞİRAN (REMAZAN) İLAHİ Beste: HASAN ŞANLIÖREK
 DÜZEK (Süre: 4 di) (♩ = 100) MERHABA ŞEHR'I REMAZAN SÖZ: YILMAZ ÇİÇEK
 (Giriş) (Ağırca) Gökyüzünde saf saf olmuş melekler

Mer ha ba mer ha ba şeh ri re ma san
 Mer ha ba mer ha ba şeh ri re ma san
 Gök yü zün de saf sa fol muş me lek ler
 Gök yü zün de saf sa fol muş me lek ler
 Se fa sin dan çar ka dö ner fe lek ler
 se fa sin dan çar ka dö ner fe lek ler
 Bu ay da hep ka bul o lur di lek ler
 Bu ay da hep ka bul o lur di lek ler
 BİTİŞ KISMI AĞIRCA
 Mer ha ba mer ha ba şeh ri Re ma san
 Mer ha ba mer ha ba şeh ri Re ma san

Merhaba merhaba Şehr'i Remazan
 Gök yüzünde saf saf olmuş melekler
 Sefasından çarka döner felekler
 Bu ayda hep kabul olur dilekler
 Sefasından çarka döner felekler
 Merhaba merhaba Şehr'i Remazan.

T.R.T.
 MÜZİK DAİRESİ
 T.S.M.

15 Ekim 1991
 ÇİÇEK

Çizelge 72. Merhaba Şehr-i Remazan (Gökyüzünde Saf Saf) Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Merhaba Şehr-i Remazan (Gökyüzünde saf saf)
Güftekâr	Yılmaz Çiçek
Bestekâr	Hasan Şanlıtürk
Arşiv Bilgisi	18289
Eser Nüshaları	Eserin TRT ve devlet korosu arşivlerinde 2 adet nüsha bulunmaktadır. TRT Müzik Dairesi Başkanlığı tarafından onaylanan nüsha incelenmek üzere tercih edilmektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından Acem perdesinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilerek seyir başlanmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmeler kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinden devam edilip Kürdî perdesi kullanılmadan Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Acem perdesi civarından başlanıp çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilmektedir. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi ile Sünbüle perdesine kadar genişleyerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Gerdâniye ve Muhayyer perdelerinden başlanmaktadır. Acem perdesinden başlanıp sırasıyla önce Çargâh, Kürdî ve Rast perdelerinde kısa kalışlar yapılmaktadır. Acemaşîran perdesinde karar yinelenmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi tutularak başlanmaktadır. Sabâ ve Segâh perdeleri kullanılarak Rast perdesine kadar gelmekte ve Çargâh perdesinde tekrar kalış yapılmaktadır. Çargâh makâm çeşnisi duyurulrak melodi Acem perdesi civarına taşınmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde kullanılan melodilerle Gerdâniye ve Muhayyer perdelerinden başlanmakta, Acem perdesinden başlanıp sırasıyla önce Çargâh, Kürdî ve Rast perdelerinde kısa kalışlar yapılmaktadır. Acemaşîran perdesinde karar yinelenmektedir. Eserin giriş ve bitiş bölümleri aynı güfte ve melodiler ile başlamakta ve makâmın seyir özelliği yinelenmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde

	uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/72).

3.3.1.73. Mest Ü Hayrânım Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHİ
MEST Ü HAYRÂNIM

Gâibe : Şeyh Ahmed Kuddûsî Hz.
(1646-1746-1846)
Beste : Kerecî'nî Akim Hespîrî
(1934-2001)

Usûl: Hân-Solfej

Mes - tû hay - - - rû - - - nun zû - rû gir - - - yû - - - nım
İr - fan is - - - te - - - yen ih - sâ'n is - - - te - - - yen
Hû is - mi 8 - zâm Hû Hû de ho - com

Her dem E - sa - num Hû de - mek is - ter is - ter
Ce - nân is - te - yen Hû de - mek is - ter is - ter
Kud - dî - sı nu - süm Hû de - mek is - ter is - ter

İl - lî - lah il - lî - lah il - lî - lah il - lî - lah
İl - lî - lah il - lî - lah il - lî - lah il - lî - lah

İl - lî - lah il - lî - lah il - lî - lah il - lî - lah
İl - lî - lah il - lî - lah il - lî - lah il - lî - lah

Mest ü hayrânım	Terket sıvâyı
Zâr ü giryânım	Olma mürâyı
Her dem fâkım	Seven Hûdâ'yı
Hû demek ister	Hû demek ister

Gözünden yağlar	Gece ol kâim
Akmağa başlar	Gündüzün sâim
Cümle kurt kuşlar	Ehî-i Hak dâim
Hû demek ister	Hû demek ister

İrfân isteyen	Hû ism-i İzzân
İzhân isteyen	Hû Hû de hocam
Câhân isteyen	Kuddûsî müddân
Hû demek ister	Hû demek ister

D. İsmail Koca

Çizelge 73. Mest Ü Hayrânım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Mest ü hayrânım
Güftekar	Şeyh Ahmed Kuddûsi
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır Türk Tasavvuf Musikîsi Vakfı tarafından yayınlanmış olan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde Acem perdesi civarından seyre başlanarak Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Ardından Sünbüle perdesi civarından başlanıp Acem perdesi üzerindeki kalış yinelenmektedir. Acem merkezli melodilerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/73).

3.3.1.74. Mürşide Hak Diyen Kişi Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMÂŞİRAN
(MÂHÎ)

DÜYEK SEYYİD ABDÜLKADİR BEY

Mür şî de Hak di
yoh ki şî
Mur Gay sı di sin Hak yok bil
mek mek ge rek rek
Ev li yâ ya
u yan ki şî vömü-lü

Mürşide hak diyen kişi
Mürşidi hak bilmek gerek
Evlîyâya uyan kişi
Gaynâin yok bilmek gerek

Condan gör pinin yüzün
Ayasma izinden izin
Mürşid-i kâmilin sözün
Atılmış ok bilmek gerek

Döndür yüzün Hak'tan yana
Mürşidin gör önden sena
Her ne gele şeyhden sana
Az ise çok bilmek gerek

Söz bilir haber arıyan
Anlamaz durup tanıyan
Evlîyâ nâkûn dinleyen
Kortını tok bilmek gerek

Esal Hak'ta iken cânım
Var idî ohd ü peymânın
İstersen SEYFİ'îmânın
Hakk u hukuk bilmek gerek

Çizelge 74. Mürşide Hak Diyen Kişi Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Mürşide Hak Diyen Kişi
Güftekâr	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah (Seyfi)
Bestekâr	Abdülkadir Töre (Seyyid)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Bunlar bilgisayar yazımı, Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından yazılmış olan nüshalardır. İncelenmek üzere tercih edilen Nüsha Yusuf Ömürlü tarafından yazılmış ve imzalanmıştır. Halil Can tarafından yazılan nüshada usûlün Düyek olduğu belirtilmektedir. Ancak nüshada ölçülerin her iki çizgide iki kalın çizgi ile gruplandırıldığı görülmektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Çargâh perdesi ve Muhayyer perdesi arasında seyrederek ilk kalış Acem perdesinde yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem civarından başlanıp Yegâh perdesine kadar gelen nağmelerle seyredilmekte ve Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi merkezli nağmelerle Tiz Çargâh perdesine kadar genişlemekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde kısa bir Hicaz çeşnisi kullanılarak Acem perdesinde yeniden kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde kullanılan nağmeler kullanılarak Acem civarından Yegâh perdesine kadar seyrederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan

nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/74).

Çizelge 75. Müjde mü'minler size ihsan-ı Rahman' dır gelen adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Müjde Mü'minler Size Ihsan-ı Rahman' Dır Gelen
Güftekâr	Ahmed Remzi Dede
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	14287
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Türk Tasavvuf Musîkisi Vakfı tarafından yazılan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar Cüneyt Cosal ve D. Çakmak tarafından yazılmıştır. İncelenen nüsha diğer nüshalar ile karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh ve Acem perdeleri gösterilerek başlanmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi duyurularak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesinden başlanıp, Kürdî perdesi de kullanılarak Nevâ perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh ve Nevâ perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî makâm aralıkları kullanılarak Muhayyer perdesinde kalınmaktadır. Şehnaz perdesiyle Acem perdesinde Nikriz nağmeleri kullanılmaktadır. Çargâh perdesi civarından devam ederek Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî çeşni yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesinden başlanıp Kürdî perdesi de kullanılarak Nevâ perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh ve Nevâ perdesi civarından devam eden seyirle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin

Hakkında	Acemaşiran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/75).
-----------------	---

3.3.1.76. Müştak Olup Özlediğim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

BOYYAN ACERNAŞIRAN İLÂHÎ
 Sûre:3,15 dk. RAMAZAN İLÂHİSİ Mîmâr: HASAN ŞANLITÜRK
 (♩ = 198) (Müştek olup özlediğim) Şâa : YÛNUS EMRE

I- Müş tek o lup ır le di Kim gah ri Ra me zan ner ha ha
 Ra kıp yo lun gâz le di Kim
 gah ri Re me zan ner ha ba ma hi mü ba rek ner ha ba
 2 Sa fa gel din is ze ti le da hi a zim ni ma ti le
 mü min le re rah ne:ti le gah ri Ra ma zan *mer ha ba ma hi mü ba rek mer ha ba*
 3- Mü nin le rin bay ra mî dir on bir a yın sul tû nî dir
 Hak kin bi se fer mâ nî dir
 gah ri Re me zan ner ha ba ma hi mü ba rek mer ha ba
 -----aravaşne-----
 4- On bir ay lık yol dan ge lir bir ay bi ze mâh san o lur
 müz sip le re gâf rah o lur

Acemşîran ilahî'nin devamı. Hasan Şanlıtürk

2.

Şeh ri Re me san mer ha ba ma hi mü ba rek mer ha ba

Der viş Yü Nus se ver öz den kau la ye şa dü ker gîz den

hoş nut ol sun oğın le min den

Şeh ri re me san mer ha ba

ma hi mü ba rek mer ha ba

Şeh ri Re me san mer ha ba ma hi mü ba rek mer ha ba

1-Şuğrak olup özelediğim
Şehr-i Remazan merhabe
Pakıp yolun vâsileliğim
Şehr-i Remazan merhabe
Mah-i mübarek merhabe

2-Sefa geldiğin izzet ile
Şahi esin ni'zet ile
Mü'minlere rahmet ile
Şehr-i Remazan merhabe
Mah-i mübarek merhabe

3-Mü'minlerin hayramıdır
On bir ayın sultânıdır
Hakkın bize ferâhıdır
Şehr-i Remazan merhabe
Mah-i mübarek merhabe

4-On bir aylık yoldan gelir
Bir ay bile şühân olur
Mü'minlere şüfâ olur
Şehr-i Remazan merhabe
Mah-i mübarek merhabe

5-Derviş Yûnus sever özdün
Kulu yeşî şeker gözdün
Hoşnut olsun cûnlanışın
Şehr-i Remazan merhabe
Mah-i mübarek merhabe

Çizelge 76. Müştak Olup Özlediğim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Müştak Olup Özlediğim
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Hasan Şanlıtürk
Arşiv Bilgisi	18728
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Acem perdesi üzerinde Nigâr çeşnisi gösterilerek seyre başlanmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nevâ ve Hüseyinî perdelerinde kısa asma kalıŖlardan sonra Acem perdesi civarından devam edilmektedir. Sırasıyla Çargâh, Kürdî ve Rast perdelerinde kısa kalıŖlardan sonra tekrar Acemaşîran perdesinde kalınmaktadır. Eserin diğerk güfteleri benzer melodilerle tekrar edilmektedir. Ancak güfte yapısına uygun olması amacıyla tartım kalıpllarında bazı değışikliklerin olduğu görölmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/76).

3.3.1.77. Nefsimden Geçemedim Rızana Eremedim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûl : Sofyan

Çeltik : Mâhîyyül Cezzâhî
Hâşimî Sâfîrî İbâdî Hz.
Sesler : Mâhîyyül Cezzâhî

Nef - sim - den ge - çe - me - dim Rı - za - na e -
Câ - mâ - mü fik - re - de - rim Hâ - bî - bî - ni

re - me - dim Ben be - ni bi le - me - dim
se - ve - rim Şe - fa - a - tın di - le - rim

Lât - fey - le Ra - hîm Al - lah Levn et - tir hep
Lât - fey - le Şe - fîy Al - lah Gü - nah - lar hep

nef - si - mi Fes - et - tir - me vak - ti - mi
ben - den - dir Şe - vap - lar - sa sen - den - dir

Bul - mak i - çin ken - di - mi Lât - fey - le Ke -
Mu - hib - bi üf - ken - den - dir Lât - fey - le A -

rim Al - lah Bul - mak i - çin ken - di - mi
zîz Al - lah Mu - hib - bi üf - ken - den - dir

Lât - fey - le K - Yüm Al - lah Af - fın ge - niş lâ - yu - ât
Lât - fey - le K - Yüm Al - lah

Lâ - tak ve - ta - cî - tu - fâk Fer - man - ı - te - ol - di - tab Lât - fey - le Gâ - far Al - la

Çizelge 77. Nefsinden Geçemedim Rızana Eremedim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Nefsinden Geçemedim Rızana Eremedim
Güftekâr	Muhibbî (Şeyh Safer Dal)
Bestekâr	Metin Alkanlı
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanıp Çargâh perdesine kadar gelinmekte ve ardından Acem perdesinde ilk kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Dügâh perdesi üzerinde Kürdî nağmeleri gösterilmekte ve Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Devam eden aynı melodiler tekrar niteliğinde olmayıp, güftenin farklı bir bölümünün okunmasında kullanılmıştır. Çargâh perdesi tutularak devam eden seyirde Sabâ çeşnisi gösterilerek Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen seyirle Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Sünbüle perdesinden devam ederek Acem perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri kullanılmaktadır. Acem perdesi üzerinde Nigâr nağmeleriyle devam ederek Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Hisar perdesinin kullanımıyla Kürdî perdesi üzerinde kısa bir Rast çeşnisi gösterilmektedir. Kürdî perdesi civarından başlanıp Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/77).

3.3.1.78. Neş'e doldu kâinat, huzur buldu tüm mekân adlı eserin makâm ve usûl özellikleri

ACEM ASİRÂN İLÂHİ

USÛLÜ : DÜYEBK NEŞ'E DOLDU KÂİNÂT ... MÜZİK : ERDİNÇ ÇELİKÖZ
 ♪. 128 SÖZ : LÜTFÜ ALACALAR

NEŞ'E DOL DU KÂ İ NÂT HU ZUR BUL DU TÜN ME KÂN PÜR NÛR OL DU
 GÜ NÛL LER BOL DU KÂLP LERE ! MÂN DİL LER DE AL LAH SE Sİ
 KÂLP LER DE Zİ KİR HER AN ON BİR A YIN SUL TÂ Nİ
 MER HA BÂ YÂ RE ME ZÂN DİL LER DE AL LAH SE Sİ
 KÂLP LER DE Zİ KİR HER AN ON BİR A YIN SUL TÂ Nİ
 MER HA BÂ YÂ RE ME ZÂN YER SE LÂHİR SE MÂ YÂ
 YÜ CE TEK BİR SES LE Rİ SE VİNÇLE RE GAR KOL DU MÛL LA RİN
 NE FİS LE Rİ VEC DE GELDİ GÜ NÛL LER DOL DU İ MÂN HİS LE Rİ
 SUL TÂN LA RİN SUL TÂ Nİ MER YA BÂ YÂ RE ME ZÂN
 VEC DE GEL Dİ GÜ NÛL LER DOL DU İ MÂN HİS LE Rİ
 SUL TÂN LA RİN SUL TÂ Nİ MER HA BÂ YÂ RE ME ZÂN

NEŞ'E DOLDU KÂİNÂT, HUZUR BOLDU TÜM MEKÂN
 PÜR NÛR OLDU GÖNÛLLER, DOLDU KÂLP LERE İMÂN
 DİLLERDE ALLAH SESİ, KÂLP LERDE ZİKİR HER AN
 ON BİR AY'IN SULTÂNİ, MERHABÂ YÂ REMEZÂN...

YÜKSELİRKEN SEHÂV, YÜCE TEKİR SESLERİ
 SEVİNÇLERE GARKOLDU, KULLARIN NEFİSLERİ
 VECDE GELDİ GÖNÛLLER, DOLDU İMÂN HİSLERİ
 SULTANLARIN SULTÂNİ, MERHABÂ YÂ REMEZÂN.

imzalı

Çizelge 78. Neş'e dolu kâinat, huzur buldu tüm mekân adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Neş'e Doldu Kâinat, Huzur Buldu Tüm Mekân
Güftekâr	Lütfü Alacalar
Bestekâr	Erdoğan Çelikkol
Arşiv Bilgisi	12596
Eser Nüshaları	Eserin TRT ve devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İncelenen nüsha ile diğer nüsha karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh ve Acem perdeleri üzerinde bulunan Nigâr çeşnileri gösterilerek seyre başlanmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen seyirle çeşitli Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından başlanıp, önce Nevâ ve Çargâh perdelerinde kısa kalışlar gösterilmektedir. Sünbüle perdesine kadar tekrar genişleyerek Acem perdesinde kalış yapılmıştır. 21. ölçüde Nevâ perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinden devam eden seyir Hüseyinâşîran perdesine kadar genişletilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından seyre başlanmaktadır. Sünbüle perdesi de kullanılarak, Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî makâm çeşnisi vurgulamaktadır. Tiz Nevâ perdesine kadar genişleyen seyrin ardından, Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Son nakarat niteliği taşıyan bölümde 9. ölçüdeki nağmelerle devam ederek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Güftenin son iki mısrası benzer melodilerle devam ederek Nevâ perdesinde kalınmaktadır. Çargâh perdesinden devam eden seyir, Hüseyinâşîran perdesine kadar genişletilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin bazı ölçü hataları düzeltilerek Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/78).
-------------------------------------	--

3.3.1.79. Neyleyeyim Dünyayı Bana Allah'ım Gerek Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Acemaşiran İlahi

USÛLÜ: Sofyan BESTE: (?)
GÜPTE: Hz. Hüdâî

Ney la ye yim dün yâ yı Ba na Al la
Eh li dün ya dün yâ da Eh li uk bâ
hım ge rek Ge rek mez mâ sı vâ yi da
uk bâ do Her bi ri bir sev dâ da
Ba na Al la hım ge rek Bey hu de he
Ba na Al la hım ge rek
vâ yi ka Hak ki bu la gör yâ hû
hü dâ t nin sö zü bu ba na Al la
hım ge rek op.

N'eyleyeyim dünyayı
Bana Allâh'im gerek
Gerekmez mâsivâyı
Bana Allâh'im gerek

Eh-i dünyâ dünyâda
Eh-i ukbâ ukbâda
Her biri bir sevâda
Bana Allâh'im gerek

Derdli dermânın ister
Kullar sultânın ister
Aşık cânânın ister
Bana Allâh'im gerek

Fanî devlet gerekmez
Dürü ziynet gerekmez
Hak'sız Cennet gerekmez
Bana Allâh'im gerek

Mecnûn ister Leylâ'yı
Vâmik ister Azrâ'yı
N'edem gayri sevâyı
Bana Allâh'im gerek

Bülbül güle karşı zâr
Pervâneyi yakmış nâr
Her kulun bir derdi var
Bana Allâh'im gerek

Beyhude hevâyı ko
Hakk'ı bul-gör yâhu
HÜDÂİ'nin sözü bu
Bana Allâh'im gerek

imykoe

Çizelge 79. Neyleyeyim dünyayı bana Allah'ım gerek adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Neyleyeyim Dünyayı Bana Allah'ım Gerek
Güftekâr	Aziz Mahmut Hüdaî
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	14506
Eser Nüshaları	Eserin Devlet korosu arşivlerinde altı adet nüshası bulunmaktadır. Cüneyt Kosal tarafından imzalanmış olan nüsha O.P., el yazımı ve bilgisayar yazımı olan nüshalarla karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Yusuf Ömürlü imzası taşıyan ve el yazımı olan diğer iki nüsha Cüneyt Kosal tarafından yazılmış olan nüsha ile karşılaştırıldığında güftenin mahlas kullanan bölümü ezgi yapısının farklı olduğu tespit edilmiştir. Yusuf Ömürlü tarafından yazılan nüshada eserin Düyek usûlünde olduğu belirtilmektedir. Ayrıca bazı ölçülerde bulunan tartım ve melodi farklılıkları olduğu görülmektedir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Muhayyer perdesi civarından Acem ve Çargâh perdeleri üzerinde bulunan Nigâr çeşnileriyle seyre başlanmakta ve Acem perdesinde ilk kalış yapılmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen seyirle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Muhayyer perdesi civarından Çargâh perdesine kadar gelerek Hisar perdesi kullanılmaktadır. Dügâh üzerinde Kürdî makâm çeşnisi duyurularak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Eserin tüm güfteleri aynı nağmelerle okunmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/79).

3.3.1.80. Nice Bir Firkatle Yansın Can Ü Dil Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMİSİRAN
(Gümhur İlahî)

EVSAF

Ni ce bir fîr
kat le
yan sîn câ
nû dil
Mer ha met kul
mer ha
met kul
yâ Ra hîm,
Key se ri
yus

lat la kan sîn
câ nû dil v.Ömürü

Nice bir firkafe yansın cân ü dil
Merhamet kıl merhamet kıl yâ Rahîm
Kevser-i vuslele karsın cân ü dil
Merhamet kıl merhamet kıl yâ Rahîm

Zâîr pâkin âzleyübür âzümüz
Çün cemâlin gözleyübür gözümüz
Yâ İlahî dem-be-çem bu âzümüz
Merhamet kıl merhamet kıl yâ Rahîm

Cân âe cümân klübür işiyâk
Nâîr hicr ile olubür ifîrâk
Ey karîmê sâ be-key bu ifîrâk
Merhamet kıl merhamet kıl yâ Rahîm

Enbiyânın evliyânın aşkına
Asfiyânın etkiyânın aşkına
Fakr-i âlem Mustafâ'nın aşkına
Merhamet kıl merhamet kıl yâ Rahîm

FAZL kula lûf u İshân et meded
Firkâî dardına dermân et meded
Vuslele yâd ü hânâîn et meded
Merhamet kıl merhamet kıl yâ Rahîm (I)

Çizelge 80. Nice Bir Firkatle Yansın Can Ü Dil Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Nice Bir Firkatle Yansın Can Ü Dil
Güftekâr	Fazlî
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Yusuf Ömürlü ile Halil Can tarafından notaya alınan nüsha arasında hiçbir farklılık bulunmamaktadır. Bir diğer nüsha bilgisayar yazımıdır. İncelenen üç nüshada bestekâr bilgisi bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından seyre başlanmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalınmaktadır. Muhayyer perdesi tutularak devam eden nağmelerle ikinci kalış muhayyer perdesinde yapılmaktadır. Muhayyer perdesi üzerinde Uşşak nağmeleri kurularak Acem perdesindeki kalış tekrarlanmaktadır. Acem perdesinde zemin bölümü tamamlanmaktadır. Nakarat bölümü olarak nitelendirilen kısımda Acem perdesi civarından başlanıp Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh üzerinde Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesine gelinmektedir. Hüseyînâşîran perdesi yeden alınarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanmakta ve Muhayyer üzerinde Tiz Segâha kadar genişleyen seyirle Kürdî çeşnisi duyurulmakta ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Şehnaz ve Tiz Segâh perdeleri kullanılarak Acem perdesi üzerinde Nıkriz nağmeleri kullanılmakta ve Acem perdesinde Nigâr çeşnisiyle kalış yapılmaktadır. Nakarat bölümünde Acem perdesi civarından başlanıp, Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh üzerinde Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesine gelinmektedir. Hüseyînâşîran perdesini yeniden alınarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde

	uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/80).

3.3.1.81. Nur İle Doldu Yine Kevn Ü Mekân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

USÛL: NİMEVYAT **ACEBAŞKAN İLÂNİ** 13 **BEŞİT:** ^{Zekâ: Zade} Hı Şahmed issey **GÜPTE:** M. HÜRÂT

NÜ... Rİ LE... DEL... DU... Yİ NE... KAV...
MA... Sİ VA... HUB... BUN... A RA... DAN...

NÜ... ME KÂN... DEL... Dİ LÜT FİY...
SÜ... RE GÜR... BEL... Mİ... VAH DÖT...

LE MÜ BA ARA... ME ZAN... (AH)
DE SA FA LAR... SÜ... RE GÜR... (AH)

ŞAY... NO... LUB A GİL Dİ EB... VÂ...
ZA... Tİ... Bİ GÜ NC HÜ DA... Yİ...

Bİ... Cİ NAN... GEL... Dİ HOŞ LÜT...
İ... RE GÜR... GEL... Dİ LÜT FİY...

FİY LE ŞEN... Rİ... RE ME ZAN...
LE MÜ BA REK... RE ME ZAN...

35.12.1984
M. HÜRÂT

MÜBİLLE DOLDU YİNE KEVN Ü MEKÂN
GELDİ LÜTFİYLE MÜBÂREK REMEZÂN
ZEYNALUB ÂGİLDİ EBVÂB İ CİNÂN
GELDİ HOŞ LÜTFİYLE ŞEHİT REMEZÂN

MÜBİLLE DOLDU YİNE KEVN Ü MEKÂN
GELDİ LÜTFİYLE MÜBÂREK REMEZÂN
ZEYNALUB ÂGİLDİ EBVÂB İ CİNÂN
GELDİ HOŞ LÜTFİYLE ŞEHİT REMEZÂN

Kevn = Varlık, vücûd.
Ebvâb = Kapılar
Cinân = Cennetler

MEVÂZİT İLÂNİ VE BEŞİT
Göftenin Tamamı İsin
Hidayi Divanı - Sayfa
126

ÖZNEVİSİ KOLAL

Çizelge 81. Nur İle Doldu Yine Kevn Ü Mekân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Nur İle Doldu Yine Kevn Ü Mekân
Güftekar	Aziz Mahmut Hüdaî
Bestekar	Ahmed Efendi(Ramazaniyye)
Arşiv Bilgisi	14329
Eser Nüshaları	<p>Eserin devlet korosu arşivlerinde dört adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerin ilk sırasında bulunan Cüneyt Kosal tarafından yazılan ve imzalanan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Eserin usûlü incelenen nüshada Nim Evsat olarak belirtilmektedir. Arşivlerde ise Evsat olarak kaydedilmiştir. Ayrıca arşivlerde bestekar ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmazken, incelenen nüshada bestekârın ismi yer almaktadır. Diğer nüshalar; Yalçın Tura, İ. B. K. Y. ve Halil Can tarafından imzalanmış nüshalardır. Yalçın Tura tarafından imzalanan nüshada eserin usûlü Nim Evsat olarak belirtmektedir. Eserin güftekarıyla ilgili bir bilgi nüshada yer almamaktadır. Bestekarla ilgili bilginin nüsha üzerine sonradan not edildiği görülmektedir. İ. B. K. Y. tarafından imzalanan nüshada usûlün Evsat olduğu belirtilmektedir. Eserin güftekar ve bestekarına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Halil Can tarafından imzalanan nüsha eserin usûlünün Evsat olduğu görülmektedir. Eserin güftekar ve bestekarına dair bir bilgi bulunmamaktadır.</p>
Makâmı	<p>Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Muhayyer perdesinden başlanarak Acem perdesi üzerinde Nigâr çeşnisi gösterilerek kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinde de kısa asma kalış yaparak Çargâh ve Acem perdelerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilerek tekrar Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Acem perdesi civarından devam ederek Hisar perdesi de kullanılarak Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Usûlün son darbı ile Çargâh perdesi tutularak Çargâh perdesi üzerinde Hicaz aralıkları kullanılmaktadır. Şehnâz perdesine kadar genişleyen nağmelerle Çargâh perdesinde yedenli kalış yapılmaktadır. Çargâh makâmı bu seyirle tamamlanmaktadır.</p>

	Muhayyer perdesi kullanımıyla Acem perdesindeki kalış yinelenmektedir. Acem perdesi civarından devam ederek Hisar perdesi de kullanılarak Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde makâm seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/81).

3.3.1.82. Ol Cihannı Fahrinin Sırrına Kurban Olayım Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMASİRAN
(Tevsîh)

EYSAT İSMÂİL HAKKI BEY

Ol cihannın fahrinin sırrına kurban olayım. Mut be i lev g' lâ den ki nın sa zi ne kur ban ban o la yim Ev il ya o na Ni yâ zî.

ku lu kur- ban
ol du lar Y.Ömür lü

Ol cihânen fâhîşin senna kurbân olaym
 Hutbe-i Levlâk'inin şânna kurbân olaym
 "Kâbe kavseyi ev ednâ" şuna kurbân olaym
 Ben onun îm ile idbânna kurbân olaym
 Ben onun esrârı mî'râna kurbân olaym

Her ne denli enbiyâ vü müselîn kim geldiler
 Ümmet olmaları Hak'tan temenni kıldılar
 Evliyâ ana NİYAZÎ kul v kurbân olâdılar
 Bes onun ayâğın taşına kurbân olaym
 Yoluna gidenlerin isine kurbân olaym (!)

Çizelge 82. Ol cihanın fahrinin sırrına kurban olayım adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Ol Cihanın Fahrinin Sırrına Kurban Olayım
Güftekar	Niyâzî Mısırî Hz.
Bestekâr	İsmail Hakkı Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İlk sırada Halil Can tarafından yazılmış olan nüshada güftesi nota üzerinde yer almakta icrâ edilebilirlik açısından zorlayıcı durumdadır. Güftekar bilgisi nota üzerinde yer almamaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından yazılan nüsha incelenmektedir. İncelenmek üzere tercih edilen nüshada bestekâr ve güftekar bilgileri bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Muhayyer perdesi civarından ve Acem perdesi merkezli nağmelerle başlanmaktadır. İlk kalış Acem perdesinde yapıldıktan sonra ikinci kalış Çargâh perdesinde yapılarak yeniden Acem perdesine dönülmektedir. Acem perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri kullanılarak kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Dügâh üzerinde Uşşaklı kalınarak Acem makâmın seyir özelliği gösterilmektedir. Nevâ perdesi civarından devam edilerek Kürdî perdesi kullanımıyla da Acemaşîran perdesine gelinmektedir. Acemaşîran perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri kullanılarak karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi tutularak başlanmakta ve Sabâ makâmı nağmeleriyle Dügâhta kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Nigâr çeşni kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri kullanılarak kalış yenilenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Dügâh üzerinde Uşşaklı kalarak Acem makâmı tamamlanmaktadır. Nevâ perdesi civarından devam ederek Kürdî Perdesi kullanımıyla da Acemaşîran perdesine gelinmektedir. Acemaşîran Perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri kullanılarak karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine

	büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/82).

3.3.1.83. Onbir Aylık Yoldan Geldin Hoş Geldin Şehr -I Ramazan Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMASIRAN İLÂHİ

(HOŞ GELDİN ŞEHR'İ REMEZAN)   Beste: ERSAN ŞANLITÜRK

SOFYAN   Üçbir aylık yoldan geldin.   SÖZ : YILMAZ ÇİÇEK

Süre: 4dk. (♩ = 400)

1- On bir ay lık yol dangeyâin hoşgeldin şeh ri re me san
2- On bir ay âa bir ge lizbin bis le ri çök öz le tir ein
3- Sev mek i çin gel din bi ze nâir ol duman vil bi ol se

1- Gâ nûl le re bay ram ol dım ney ha ba şeh ri re me san
2- Üs le ye ul şeh bi lir sic ney ha ba şeh ri re me san
3- Bay ram ol du ne pi mi se ney ha ba şeh ri re me san

MARAZ

1-2-3- On bir ay dir üs le ris biz yol la ri m

gâ le ris biz san ol mas san ney le ris biz

ney ha ba şeh ri re me san hoş geldin şeh ri re me san

BİDİŞİ AĞIRCA

Hoş gel din şeh ri re me san

Canevâ KOSAL

1 - Üçbir aylık yoldan geldin
Hoş geldin Şehr'i remezan
İsmiyle bayram oldum
Herşeye şehr'i remezan.

2- Üçbir ayda bir geldin
Bisleri çok bilsin
Telâfını sen bilirsin
Herşeye şehr'i remezan

MARAZ

MARAZ

Üçbir aydır bilirdim bis
Yollarını gülerim bis
Sen olmasan neylirdim bis
Herşeye şehr'i remezan
Hoş geldin şehr'i remezan

3- Sevmeğin seni geldin bis
Nâr oldun sen kalbime
Bayram oldu hepimize
Herşeye şehr'i remezan.

MARAZ

Çizelge 83. Onbir Aylık Yoldan Geldin Hoş Geldin Şehr-i Ramazan Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Onbir Aylık Yoldan Geldin Hoş Geldin Şehr-i Ramazan
Güftekâr	Yılmaz Çiçek
Bestekâr	Hasan Şanlıtürk
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Çargâh perdesi ve Sünbüle perdesi aralığında seyredilerek ilk kalış Acem perdesinde yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından seyredilip Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle birinci tekrarda Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Aynı yapıyla devam ederek son iki ölçüde Nevâ perdesi civarında Acemaşîran perdesine gelerek karar edilmekte ve makâm tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Nim Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Sofyan usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Nim Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/83).

3.3.1.84. Sen Canından Geçmeden, Canan Arzu Kılırsın Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMAŞİRAN İLÂHİ
SEN CÂNINDAN GEÇMEDEN

Ustâ : Sofyan Gâfî : Yunus Emre
Beste : Aslan Heggür

Sen câ - nû - den geç - me - den Câ - nân ar - zu
Bi - le - me - din sen se - ni Şâ - def - te ne

ki - lar - sîn Bel - den zîn - râr kes - me - den
cev - her - sîn Mis - ra sul - tân ol - ma - den

İ - rman ar - zu ki - lar - sîn Men a - re - fe
Kan' - an ar - zu ki - lar - sîn Yu - nus im - di

nef - se - ha Der - sîn il - lâ de - ğil - sîn
her der - de Ey - yüb - gi - bi aab - ey - le

Me - lâ - ik - den yu - ka - rı Sey - rîn ar - zu ki - lar - sîn
Der - de kat - la - na - maz - sîn Der - mîn ar - zu ki - lar - sîn

Lâ i - lâ - he il - lâ - lah Nar Mu - ham - med sâl - îl - lah
Lâ i - lâ - he il - lâ - lah Nar Mu - ham - med sâl - îl - lah

Bâ - ki Al - lah il - lâ - lah Lâ i - il - he il - lâ - lah
Bâ - ki Al - lah il - lâ - lah Lâ i - il - he il - lâ - lah

Sen cânından geçmeden cânın arzû kılırsın Bilemedin seni sadette ne cevherisin
Beldes zînrâr kosmeden lîlân arzû kılırsın Mısra sultan olmadan Ken'ân arzû kılırsın

"Men arefe nûschü" dersin illâ deĝlisin Bâkîleyin sadeten bîmezzin ki yudasin
Melâikeden yukarı seyriñ arzû kılırsın Ömrin geçti içmadın umrîn arzû kılırsın

Tif - ı nâ - veste ikon oğün aî edinin Yunus inçdi her derde Eyyüb gibi sâbreyile
Ele çevğün almadan meyçân arzû kılırsın Derde katlanamazsın dermîn arzû kılırsın

TÜRK TASAVVUF MÜSİKİSİ VAKFI

Çizelge 84. Sen Canından Geçmeden, Canan Arzu Kılırsın Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Sen canından geçmeden, canan arzu kılırsın
Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin arşivlerde iki adet nüshası bulunmaktadır. Türk Tasavvuf Musikisi Vakfı tarafından yazılan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde ilk kalkış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından başlanarak Hisar perdesinin de kullanımıyla Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâmı nağmeleri kullanılmakta ve ardından Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi tutularak başlanmakta Muhayyer üzerinde Kürdî nağmeleri kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde kullanılan nağmelerle Acem perdesi civarından başlanarak Hisar perdesinin de kullanımıyla Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâm nağmeleri kullanılmakta ve ardından Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/84).

ME BÜ MES TİR NE DE AY DIR... YA RA TAN
 NE DE TAŞ TAN PUT LAR O LUR BİR TAN RI
 O ME KÂH DAN O ZA HAN DAN HÜ HEZ ZEH
 KÂ DE KU RUP DE Sİ NE LİN TEV Hİ DE...
 (BENDİR...)
 (BENDİR...)
 AL LAM DÖS TÜR PEY GAM BİR LER A TA Sİ...
 İ MÂN İ LE KÖ RÜN DÜ D A TES TEN
 ZÜ LÜM BİR Tİ PUT LAR DÜŞ TÜR SON RA Sİ
 CEN NET OL DU BÜ TÜN Cİ HAN VAH DET TEN...

ARİŞ: A + B, C + B, D + B

Câneyt KOSAL

Çizelge 85. Sevgi Dolu Cesur Ana Korudu Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Sevgi Dolu Cesur Ana Korudu
----------	-----------------------------

Güftekâr	Selâhattin İçli
Bestekâr	Selâhattin İçli
Arşiv Bilgisi	14371
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. İncelenen nüsha da eser akışıyla ilgili; “Akış A+B, C+B, D+B” şeklinde bir not belirtilmektedir. B olarak belirtilen bölüm nakarat niteliği taşımaktadır.
Makâmı	Eserde aranağmeyle bendir sazıyla karar sesi olan Acemaşîran perdesinde çalınması gereken bir bölümle başlanmaktadır. Sazlar ile kısa melodik kalıplarla Kürdî ve Acemaşîran perdelerine gelen nağmeler kullanılmaktadır. İncelenen eserin 6. ölçüsünde söz bölümü için teslim niteliğinde Acem perdesine yönelen nağmeler kullanılarak Acem perdesinde kalınmaktadır. Söz bölümünde Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesine gelinmektedir. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr makâm aralıklarıyla Acem perdesine tekrar yönelerek kalış yapılmaktadır. Acem perdesi üzerinde bulunan Nigâr makâm çeşnisi içinde Sünbüle perdesine kadar genişleyerek Çargâh perdesindeki kalış tekrarlanmaktadır. Sünbüle perdesinden başlanıp Acem perdesinde kalış tekrarlanmaktadır. B bölümünde Muhayyer perdesi civarından başlanarak, sırasıyla Acem ve Çargâh perdeleri gösterilmektedir. Aranağme bölümünde bulunan nağmelerle benzer şekilde sırasıyla Kürdî, Dügâh, Rast ve Acemaşîran perdeleri kullanılarak Acemaşîran perdesinde güçlü kalışlar yapılmaktadır. Son ölçüde ise Gerdâniye perdesinden başlanarak Acem ve Hüseyini perdelerini gösterilmekte ve Acem perdesinde karar edilmektedir. C olarak gösterilen bölümde aranağmeyle benzer bir şekilde başlanarak Kürdî ve Acemaşîran perdeleri kullanılmaktadır. C bölümünün dördüncü ölçüsünde ise Çargâh makâm nağmeleri kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinde Hicaz makâm aralıkları kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh ve Şehnaz perdeleri gösterilerek Çargâh perdesi üzerinde Hicaz çeşnileriyle devam edilmekte ve Sabâ perdesinde kalış

	<p>yapılmaktadır. Sırasıyla Çargâh, Kürdî perdeleri gösterilmekte ve Zîrgüle perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinden devam eden nağmelerle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. B bölümün okunmasıyla makâmın seyir özelliği tamamlanmakta ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır.</p> <p>D olarak gösterilen bölümde benzer aranağmeyle başlanarak üç ölçü boyunca aynı nağmeler gösterilmektedir. Dördüncü ölçüde Çargâh perdesi civarından başlanarak Muhayyer perdesine gelinerek genişleyen bölge gösterilmektedir. Muhayyer perdesi üzerinde bulunan Kürdî makâm aralıkları kullanılmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Muhayyer perdesindeki kalışlar yinelenmektedir. Çargâh perdesinden başlayan melodilerle Muhayyer perdesi tekrar gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. B bölümü okunarak makâmın seyir özelliği tamamlanmakta ve Acem perdesinde karar edilmektedir. Eserin formunun fantezi formuna daha yakın olduğu görülmektedir. Eserde formun etkisiyle Acem perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/85).</p>

3.3.1.86. Sözümler Sirâyet Etse Bu Nefs-i Namurâda Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEMASİRAN
(İlâhî)

SEYYİD ABDÜLKADİR BEY

RUYEK

Sö züm si râ
yet et se
Bu nef si nâ
Gez mez şî hâ
mu ra da
hc vâ da
Ki y up ta ri
ki Hak ko KÖMÜRÜ

Sözüm sirâyet etse bu nefsi-nâmurâda
Koyup tarîk-i Hakk'ı gazmaz idî havâda

Zâhîrde bu baktığın bâhîrde ey nazarsız
Bâten zâhîrde gör ola ipin küpâde

Vahdet deminde evvel ohd etmiş idî Hakk'a
Terk eyleyip ol ohdî dîl verdi şimdî yâde

Mekkûlî Hazret-i Hak olmağa hanî tîbat
Vuslat demine ermez kalan kişi riyâde

Biri iki görerler bu menzile erimesiz
Zirâ ki vahdet-i Hak fenâdâdir fenâde

Mekkûde evvel bîhîr SEYYİD NİZAMOĞLU'nun
Göre cemâl-i Hakk'ı didârı evliyâde (1)

Çizelge 86. Sözümler Sirâyet Etse Bu Nefs-i Namurâda Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Sözümler Sirâyet Etse Bu Nefs-i Namurâda
Güftekar	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah (Seyfi)
Bestekar	Abdülkadir Töre (Seyyid)
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından yazılan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar ise bilgisayar yazımı ve Halil Can tarafından yazılan nüshadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi civarından başlanarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem civarından devam ederek Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâm nağmeleri kullanılmaktadır. Acemaşîran perdesine gelerek makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Meyan niteliği taşıyan bölümde Gerdâniye perdesi civarından başlanarak Gerdâniye üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılmakta ve Acem perdesinde kısa bir Nikriz çeşnisi gösterilmekte ardından Nigârlı şekilde Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümündeki aynı nağmelerle Acem civarından devam etmekte Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâm nağmeleri kullanılmaktadır. Acemaşîran perdesine gelerek makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Çifte Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Düyek usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Çifte Düyek usûlünde yeniden yazılan

	nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/86).
--	---

3.3.1.87. Sultan-ı Kevneyn Kabrinden Kalkınca Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

USÛL: Dügâh   ACEMAŞIRAN İLÂHİ ^{30.}   Beste: Selâhaddin Demirtaş
"SALÂHİ DEDE"   Gözle: . . . . .

SUL TÂ NI KEV NEYN KAB RIN DEN
KAL KIN CA
DI YE BE NİM ÜM MET LE
RİM Nİ CE OL DU
CEB RÂ İL HAZ RE TI HA ZİR
O LUN CA
DI YE BE NİM ÜM MET LE
RİM Nİ CE OL DU

Selâhaddin Demirtaş'ın kâğıdındaki sesinden özeleğin esvârında yazdığı bu ilâhîyi muhterem Sefer Dâîm müsavvâr-ı ile âzâğık'e çarîrdim
19.1.1330.   Selâhaddin Demirtaş

Çizelge 87. Sultan-ı Kevneyn Kabrinden Kalkınca Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Sultan-ı Kevneyn Kabrinden Kalkınca
Güftekâr	Bolulu Himmet Bayrami Hz.
Bestekâr	Selahattin Demirtaş (Salâhi Dede)
Arşiv Bilgisi	16250
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Cüneyt Kosal tarafından yazılan ve imzalanan nüshada “Salahi Dede’nin kasetdeki sesinden Aksak usûlünde yazdığı bu ilahiyi muhterem Sefer Dal’ın müsaadesiyle düyek usûlüne çevirdim” notu bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi perde aralıkları gösterilerek Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Çargâh perdesi civarına dönülerek Muhayyer perdesine kadar genişlemeyen bölge kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesinden başlanarak Sünbüle perdesine kadar genişlemekte ve Çargâh perdesine gelinmektedir. Dügâh perdesi uzunca gösterilerek Kürdî perdesi kullanımıyla Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesini gösterilerek Sabâ makâm aralıklarıyla Dügâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Bir ölçü kadar Hüseyinî makâm seyri gösterilerek Muhayyer perdesine gelinmektedir. Gerdâniye civarından devam ederek Sünbüle perdesine genişleyen melodiyle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesinden başlanarak Sünbüle perdesine kadar genişlemekte ve Çargâh perdesine gelinmektedir. Dügâh perdesi uzunca gösterilerek Kürdî perdesi kullanımıyla Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin

Hakkında	Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/87).
-----------------	---

Güftekâr	Yunus Emre
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde dört adet nüshası bulunmaktadır. En eski örneklerinden olan el yazımı nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Bilgisayar yazımı olan nüsha da usûl Düyek olarak belirtilmiştir. Ancak Sofyan usûlü gibi 4/4 olarak ölçülendirilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem civarından başlanıp, Çargâh ve Muhayyer arasında seyredilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Aynı kullanımla devam ederek Dügâh üzerinde Kürdî nağmeleri kullanılmakta ve Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından devam ederek Tiz Çargâh perdesine kadar genişleme yapılmakta ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi civarından Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Giriş bölümündeki nağmeler kullanılarak eserin son mısrası okunmakta ve makâmın seyir özelliği yeniden tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/88).

3.3.1.89. Tâ Dil Virelden Sünbüle Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

USÛLÜ: Düyek

Acemaşiran İlahî

BESTE: Seyh Mustafa Ef
[Çalâkzâde]
GÜFTE: Sünbül Fahri Ef

Tâ dil virel
den sün bü
le - SAZ -
sün bü ler
bi ze - SAZ - - SAZ -
Mey let me yiz
gay ri gü
le - SAZ - or

Tâ dil virelden Sünbüle
Sünbül'ler derler bize
Meyl etmeyiz gayri güle
Sünbül'ler derler bize

Erişdi sem'a bir sadâ
İns ü melek eyler nidâ
Mümkün müdür şükürün edâ
Sünbül'ler derler bize

Bu gülşenin kimi gülün
Sever kimisi bülbülün
Aldık heman biz Sünbülün
Sünbül'ler derler bize

O! Sünbüle ermezse el
FAHRİ ana çekme emel
Besdir dile nakş-i ezel
Sünbül'ler derler bize

Sünbül

Çizelge 89. Tâ Dil Verilden Sünbüle Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Tâ Dil Virelden Sünbüle
Güftekâr	Sünbülü Fahri Efendi
Bestekâr	Şeyh Mustafa Efendi (Çolakzade)
Arşiv Bilgisi	14394
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde yedi adet nüshası bulunmaktadır. Eserin usûlünde Sofyan ve Düyek olarak nüshalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Arşivlerde bulunan nüshalar Cüneyt Kosal, Niyazi Sayın, O. P., Halil Can, Ziya, Necati ve bilgisayar yazımıdır. Tercih edilen nüsha ile Cüneyt Kosal ve Necati'nin yazmış olduğu nüshalar mukayese edildiğinde herhangi bir fark bulunmamaktadır. Niyazi Sayın tarafından imzalanan nüshada güfte portenin üst kısmına yazılmıştır. El yazım olan bu nüshanın nota ve güftelerinin bazı kısımları silinmiş şekildedir. Ziya imzası taşıyan nüshada eserin güftekârıyla ilgili herhangi bir bilgi nota üzerinde yer almamaktadır. Halil Can tarafından yazılmış olan nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmektedir. Ancak ölçülendirme "2/4" olarak belirtilmiş ve her 2 ölçü sonrasında 2 kalın çizgiyle ölçülendirilmiştir. Eserin güftekârıyla ilgili herhangi bir bilgi nota üzerinde yer almamaktadır. Arşivlerde bilgisayar yazımı olarak görülen nüshada usûl Sofyan olarak belirtilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem civarından seyre başlanarak Çargâh üzerinde bulunan Nigâr çeşnisi gösterilmektedir. Nevâ perdesi üzerinde bulunan kısa Hicaz makâm aralıkları gösterilerek Çargâh perdesinde Nikriz makâm çeşnili kalış yapılmaktadır. Kısa geçkinin ardından Rast perdesinden başlayan Segâh perdesinin de kullanıldığı nağmelerle Muhayyer perdesine kadar genişleyerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem civarından başlanarak Çargâh perdesine kadar gelinmektedir. Çargâh perdesi civarından Kürdî perdesi de kullanılarak Acemaşîran perdesinde kalış yapılmaktadır. Karar hissiyatı pekiştirilmek için Nevâ perdesine ve Yegâh perdesine kadar genişleyerek Acemaşîran

	<p>perdesindeki karar yinelenmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanmaktadır. Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî makâm aralıkları kullanılarak Tiz Nevaya kadar genişlemektedir. Gerdâniye perdesi üzerinde hicaz makâm aralıkları gösterimiyle Acem perdesinde Nikriz makâm çeşniysiyle kalış yapılmaktadır. Son nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem civarından başlanarak Çargâh perdesine kadar gelmektedir. Çargâh perdesi civarından Kürdî perdesi de kullanılarak Acemaşîran perdesinde kalış yapılmaktadır. Karar hissiyatı pekiştirilmek için Nevâ perdesine ve Yegâh perdesine kadar genişleyerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Muhammes usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Düyek usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Muhammes usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/89).</p>

3.3.1.90. Var Mıdır Âlemde Hiçbir Nesne Bu Candan Leziz Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Uçuk Dîvânı ACEMAŞIRAN İLÂHİ BOSTANCI ZEKÂİ DİLE
ÇAPTI

VAR MI DIR A LEM DE HIÇ BİR...
 ... NES NE BU CAN... DAN LE ZİZ
 CAN NE DIR NİM... U LA BR DEM...
 VEC HI CA NAN... DAN LE ZİZ AN
 ... DAN LE ZİZ

Et yazmış, müzikle nektârın olma
 bir halâzâm... 12-2 1981

İsmail Hakkı Özalp

Var mıdır âlemde hiç bir nesne bu candan leziz
 Can nedir kim ola bir dem veci: cânından leziz

Okudum Kur'ânı eber hatt-ı rûyından sâim
 Aşkum bir nesne gelmez Hakki Kur'ân'dan leziz

Çizelge 90. Var Mıdır Âlemde Hiçbir Nesne Bu Candan Leziz Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Var Mıdır Âlemde Hiçbir Nesne Bu Candan Leziz
Güftekâr	Hakkı
Bestekâr	Zekâi Dede
Arşiv Bilgisi	16253
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası yer almaktadır. Ulaşılan nüshalar Cüneyt Kosal ve Halil Can tarafından yazılan nüshalardır. Halil Can tarafından imzalanan nüshada hem bestekâr ve güftekâr ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. İki nüsha karşılaştırıldığında nota ve tartım farkı haricinde melodik yapı uyumsuzluğu bulunmamaktadır. İncelenmek üzere tercih edilen nüsha Cüneyt Kosal'a aittir. İncelenen nüsha üzerinde “el yazısı arıza noksanı olan bir notadan 13.2.1985” şeklinde bir not bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Muhayyer perdesi civarından başlayarak Çargâh ve yedeni olan Segâh perdesine kadar gelerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem ve Muhayyer perdeleri kullanılarak Dügâh perdesi üzerinde Zirgüle perdesi yedenli kısa bir kalış yapılmaktadır. Dügâh ve Nevâ perdeleri gösterilerek Acemaşîran perdesi üzerinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/90).

3.3.1.91. Yâ Resûlallâh Aceb Kimdir Bize Senden Yakîn Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Baskı: Hacı Hafız Şahi Sultan
Güfte: Abd. Cihri Bey

Yaşam aşkı *Fâhri*
10

Yâ Resûlallâh

Ya re tu... e lbi... luh a ceb... kim... dir ni... ce...
sen a... den a... ya kin... ya ho ni... hal... ca... se... ni...
de... fi... a... ni... ni... ni... B... sa... na... um... me...
t... o... kun... ca... ey... le... ri... a... go... y... ri... a... min...
b... sa... na... um... me... t... o... ku... n... ca... ey... le... ri...
z... ga... y... ri... a... min... B... sa... na... tu... wa... ce... ra... me...
H... pe... ni... ni... ni... ni... ni... ni... de...
ka... na... ca... a... ni... ni... ni... ni... ni...
Bu... se... me... ni... ni... ni... ni... ni... ni... min

Tamamıdır
Yâ Resûlallâh
Yâ Habibollah seni bildim gafîl miâhîbin
Biz sana immet o haccâ şerîf peyri min
Ezâletü vâze lâriyâ bahâretüddit ahamin
Şep senin' şün hal ke lundu be senovâtü sandin.

İsmail Hakkı

Çizelge 91. Yâ Resûlallâh Aceb Kimdir Bize Senden Yakîn Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Eser Adı	Yâ Resûlallâh Aceb Kimdir Bize Senden Yakîn
Güftekar	Ali Ulvi Kurucu
Bestekar	Zeki Altun
Arşiv Bilgisi	14440
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde üç adet nüshası yer almaktadır. Arşivlerin ilk sırasında yer alan Cüneyt Kosal tarafından yazılmış olan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar C. Enes Ergür ve Ziya imzaları taşımaktadır. İncelenen nüsha ile diğer nüshalar melodi ve usûl açısından karşılaştırıldığında herhangi bir fark bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun bir şekilde Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle seyredilerek Çargâh perdesi civarına gelinmektedir. Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesinden sonra Çargâh ardından Kürdî perdelerinde kalış yapılmaktadır. Çargâh ve Nevâ perdeleri gösterilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Gerdâniye perdesi civarından başlanarak Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen seyirle Muhayyer perdesinde kalınmaktadır. Nevâ perdesine gelen nağmelerle Nim Hicaz perdesi kullanılarak Nevâ perdesinde Buselik çeşnili asma kalış yapılmaktadır. Sünbüle perdesiyle devam eden nağmelerle Muhayyer perdesindeki kalış yinelenmektedir. Meyan bölümündeki nağmelerle başlanarak üçüncü mısra tekrar edilmekte, nakarat niteliği taşıyan bölüme geçmek için zemin bölümü nağmeleri kullanılmaktadır. Acem perdesinde kalış yapılarak bölüm tamamlanmaktadır. Acem perdesinden devam eden ederek önce Çargâh ardından Kürdî perdelerinde kalış yapılmaktadır. Çargâh ve Nevâ perdeleri gösterilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve

	güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Devrî Hindî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Devr-î Hindî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/91).

3.3.1.92. Ya Rifâi Ben Seninle Ahd Ü Peymân Eyledim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACEM-AŞİRAN

MÜSEMMEH İZZEDDİN HÜMAYİ BEY

Ya Ri fâ i ben se nin le
 ah du pey mân - ey le dim
 Şem i di dâ rin da yak tım
 Dâ i mâ nû n ce mâ lin
 cis mi kur bân ey le dim
 MIYÂN aş ku l mân ey le dim
 İt ti sâ lim pek ka dım dir
 ner de ol sam ben se nin

Yâ Rifâi ben seninle ahd ü peymân eyledim
 Şem'i didârında yaktım cîsmi kurbân eyledim

İttisâlim pek kadîmdir nerde olsam ben senin
 Dâimâ nûr-i cemâlin aşk u îmân eyledim

Buldu gönlüm çok zemandır yandı; âhı bugün
 Sevdiği, hem taptığı mâbûdu Allâh'ı bugün

Şems ü mâh u cân ü cânâni görüp Ken'ân dedi:
 Vâsl edip cânâna kalbim bende âh oldum bugün

Cüneyt KOSAL

Çizelge 92. Ya Rifâi Ben Seninle Ahd Ü Peymân Eyledim Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ya Rifâi Ben Seninle Ahd Ü Peymân Eyledim
Güftekâr	Kenan Rifai Hz
Bestekâr	İzzeddin Hümâyî Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korusu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmaktadır. Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Çargâh perdesinde ardından Çargâh perdesi civarından devam eden seyirle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem civarından devam ederek Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâm nağmeleri kullanılmakta ve Acemaşîran perdesinde makâmı seyir özelliği tamamlanmaktadır. Meyan niteliği taşıyan bölümde Gerdâniye perdesi civarından başlanarak Gerdâniye üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılmakta ve Acem perdesinde kısa bir Nikriz çeşnisi gösterilmektedir. Ardından Nigârlı şekilde Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Nakarat niteliği taşıyan bölümdeki nağmelerle Acem civarından devam eden seyirle Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâm nağmeleri kullanılmaktadır. Acemaşîran perdesine gelerek makâmı tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Müsemmen usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Müsemmen usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/92).

3.3.1.93. Yâr ile Ettiğin Ahdi Unutma Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûl: Dügâk   ACEMAŞIRAN İLÂHÎ-Ş   - Beste: ?
Gültepe, Hz. Hüdâî'nin
AZİZ MAHMUD HÜDÂÎ

yâr i le et - - - - - dî - - - - - gîn - - - - - ah dî u nüt

MA - - - - - GEL GÖ NÜL DOST EL LE Rİ NE

EL LE Rİ NE Gİ DE LİM SA - - - KIN BU

Vİ RAN YER DE VA TAN TUT MA - - - - -

MA - - - - -

Hafız Sâgır Hâmi Ependiden alınmış,
Vakıfda okunduğu gibi.
7.10.1984
İsmail K. Oğuz

DOST

- YÂR İLE ETTİĞİN AHDI UNUTMA
GEL GÖNÜL DOST ELLE RİNE GİDELİM
SAKIN BU YIRAN YERDE VATAN TUTMA
GEL GÖNÜL DOST ELLE RİNE GİDELİM

HAK DAN HÜDÂİ'YE İHÂN OLURDU
HER VEÇİHE YOLLAR AÇAN OLURDU
ÖZÜLMƏZ BƏRDİNE DƏRMAN OLURDU
GEL GÖNÜL DOST ELLE RİNE GİDELİM

Çizelge 93. Yâr İle Ettiğın Ahdi Unutma Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Yâr İle Ettiğın Ahdi Unutma
Güftekâr	Aziz Mahmut Hüdâî
Bestekâr	İsmail Hakkı Bey
Arşiv Bilgisi	16248
Eser Nüshaları	Eserde devlet korosu arşivlerinde beş adet nüshası yer almaktadır. İncelenmek üzere Cüneyt Kosal imzası taşıyan nüsha tercih edilmiştir. Eserin diğer üç nüshası incelenen nüsha ile karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Melodi ve usûl kullanımı açısından nüshalar arasında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesinden devam eden seyirle Muhayyer perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalınmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından devam eden nağmelerle Muhayyer perdesine kadar genişlemekte ve Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesinde devam eden nağmelerle Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi civarından başlanmaktadır. Sünbüle perdesine kadar genişleyen seyirle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından devam eden nağmelerle Muhayyer perdesine kadar genişlemekte ve Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Nevâ perdesinden devam eden nağmelerle Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/93).
-------------------------------------	--

3.3.1.94. Yine Firkât Nârına Yandı Cihân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ACENÂŞFÂH
(NÂRÎ)

CUYEK

Yi ne fir kat nâ rı na yan
dı cı han yan dı cı han
El ve da git ti mü ba rek
ra ma zan ra ma zan ah
ra ma zan Y.Ömürü

Yine firkat nârına yandı cihân
(Elvedâ gitti mübârek ramazan)
Hasretâ gitti mübârek ramazan
Nûr ile bulmuştu bîlem yeni can
Firkatâ gitti mübârek ramazan

İndi Kur'ân sende ey nûru güzel
Leylâ-i kadrinde ey kadri güzel
Gitti ey tehlî ü tehbîni güzel
El-vedâ gitti mübârek ramazan

Gâh tesbîh ü senâ vü zikr ile
Gâh tahmîd ü duâ vü şûkr ile
Can bulurdu mürde dâller nûr ile
Hasretâ gitti mübârek ramazan

Bu ay içre bağlanır dedî Resûl
Cinn ü şeytân etmeye aklâ fuzûl
Hep duâlar bunda olurdu kabûl
Firkatâ gitti mübârek ramazan

Cam' olup Hakk'a münâcât edelim
Nûr-i Kur'ân ile doğru gidelim
Bilmedik kadrin NİYÂZİ nidelim
Dinîgâ gitti mübârek ramazan [1]

Çizelge 94. Yine Firkât Nârına Yandı Cihân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Yine Firkât Nârına Yandı Cihân
Güftekâr	Niyâzî Mısırî Hz
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet Korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. İlk sırada bulunan Türk Tasavvuf Müziği Vakfı tarafından yazılan nüshadır ve incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar Mustafa Doğan Dikmen ve Aslan Hepgür imzaları taşımaktadır. Diğer nüshalar incelenen nüsha ile karşılaştırıldığında aralarında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem perdesi civarından başlanmakta ve Çargâh perdesi üzerinde bulunan Nigâr çeşniysiyle seyredilmekte, ilk kalış Acem perdesi üzerinde yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam eden seyirle Dügâh perdesine gelinmekte ve Nevâ perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi civarından devam ederek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Zemin bölümündeki benzer melodilerle Acem merkezli seyir devam edilmektedir. Acem perdesi civarından devam eden seyirle Acemaşîran perdesinde karar yinelenmektedir. Güftenin 2. mısrasının okunduğu bölümde kullanılan melodilerle son mısra okunarak makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Acemaşîran makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Acemaşîran makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/94).

3.3.2. Şevk u Tarab makâmındaki ilahiler

Aşağıda tablosu verilen Şevk u Tarab eserler alfabetik sıraya göre oluşturulmuş olup, makâm ve usûl tespit ve tahlilleri alfabetik olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Arşivlerde bulunan Şevk u Tarab makâmında olduğu tespit edilen ilahilerin listesini gösteren tablo

ŞEVK U TARAB MAKÂMINDAKİ İLAHİLER					
No	Eser Adı	Bestekâr	Güftekâr	Usûl	Form
1.	Aşkınla cânım bendedir bende	?	Abdülahad 'Nûri'	Düyek	İlâhi
2.	Aşkın meyine ben kana geldim	Sultan III.Selim (İlhâmî)	Niyâzî-i Mısrî	Muham mes	İlâhi
3.	Ben bilmez idim gizli ayân hep sen imişsin	Selâhattin Demirtaş	Ahmet Dede (Köse)(Nev'i)	Sofyan	İlâhi
4.	Bir muazzam pâdişahsın ki kulundur cümle şah	Zekâî Dede	Selami Mustafa Efendi (Nakşî)	Evsat- Hafif	İlâhi
5.	Cenâbındır şeh-i pâkize- meşreb ya resûlallah	Sultan III. Selim Han	Enderuni Vasıf	Evsat	Tevşih
6.	Dervişiz Hak diyerek zikrederiz yâ Hû	Rüştü Eriç	Mustafa Nafiz Irmak	Sofyan	İlâhi

7.	Durman yanalım ateş-i aşka	Hacı Nafiz Bey	Ahmed Hayâli(gülşeni zade	Düyek	Îlâhi
8.	Eyle dil eyle cân ü dilden bir kez	Muallim İsmail Hakkı Bey	Hafız	Devr-i Hindi	(Canfeza) Îlâhi
9.	Gönül fikr-i hayâlinle sabahlar yâ Resûlâllah	İzzettin Hümayî	İsmail Nısfet (Hâfız)	Düyek	Îlâhi
10.	Kendi hüsnün vechi dilberden hüveyda kıldı aşk	İsmail Baha Sürelsan	Erzurumlu İbrahim Hakkı Hz.	Müsemmen	Îlâhi
11.	Yuvamdan uçalı eylerim cevân	Hopçuzâde Şâkir Efendi	Bilinmiyor	Düyek	Îlâhi

3.3.2.1. Aşkınla Cânım Bendedir Bende Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

SEVK-U TARAB
(İlâhî)

ÂĞIR DÜYEK

Aşkın lâcânîm
ben de dîr ben de
Dîl a sultânîm
sen de dîr sen de ah hî
Aman Allâhım hem
ben de kıl ben de Y.Ömerî

Aşkınla cânım bendedir bende
Dîl a sultânım sendedir sende
(Aman Allâhım bende kıl bende)

Bana ey Mâlik etmî iyîlik
Bilirim kemlik bendedir bende

Âşk-ı zârim dâim oğlanım
Bana ol yârim bendedir hende

Sana keşi olsa "Semme vechullah"
Kende bîkarîm ondedir onda

Her dem ol hâzır kılmaya nâzır
Bilmeyen hâtr kandedir kende

NÜRİ ol sâdık aşk ile lîlîk
Düvâ aşk sindedir sinde (1)

Çizelge 95. Aşkınla Cânım Bendedir Bende Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Aşkınla Cânım Bendedir Bende
Güftekâr	Abdülahad 'Nûri'

Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. Yusuf Ömürlü imzası taşıyan nüsha incelenmeye alınmıştır. Nüsha üzerinde eserin güftekârıyla ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Eserin son beyitinde bulunan “Nûrî” mahlası güftenin Abdülahad “Nûrî” ye ait olduğunu göstermektedir. Diğer nüsha ise Halil Can imzası taşıyan bir nüshadır. İncelenen nüsha ile karşılaştırıldığında melodi açısından herhangi bir fark yer almamaktadır. Halil Can tarafından yazılan ve imzalanan nüshada Eserin usûlü Düyek olarak belirtilmektedir. Ancak dizeler üzerinde “2/4” ölçülendirme yapılarak her 2 ölçüde bir 2 kalın çizgiyle ölçülendirilmiştir. El yazımı olan nüshada nota ve güftelerinin bazı bölümleri silinmiştir. Eserin güftekârıyla ilgili bilgi nüsha üzerinde bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde Dügâh üzerinde bulunan Sabâ makâm aralıkları kullanılarak iki ölçü boyunca Sabâ makâm nağmeleri kullanılmaktadır. Sabâ makâm nağmeleri içinde Gerdâniye ve Muhayyer perdelerine kadar genişleyen nağmelerle Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde Nigâr çeşnişi gösterilmektedir. Acemaşîran nağmeleriyle makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Karar hissiyatının ardına Çargâh perdesine gelinerek terennüm bölümüyle Sabâ makâmı nağmeleri tekrar gösterilerek Acemaşîran perdesinde karar yinelenmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 109) anlatımında bulunan Ağır Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarâb makâmında ve Ağır Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/95).

3.3.2.2. Aşkın Meyine Ben Kana Geldim Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Beste: Sultan SELİM III
Güfte: NİYAZİ-İ MİRÂ?

Makâm: MAZ

SEVKUTARAB İLÂHİ-4

Güftesinin formunu Divan Şif. 143

Tutuş den aldığım diyyak klasik kayıtlı bir notadım
15.11.1990

E. İsmayil Koca

Çizelge 96. Aşkın meyine ben kana geldim adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Aşkın Meyine Ben Kana Geldim
Güftekâr	Niyâzî-i Mısrî
Bestekâr	Sultan III. Selim (İlhâmî)
Arşiv Bilgisi	16078
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde üç adet nüshası ile karşılaşılmıştır. İncelenmek üzere Cüneyt Kosal tarafından yazılan nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüshalardan biri Halil Can imzası taşıyan el yazısı nüshadır. Bir diğeri ise bilgisayar ortamında imza kullanılmadan yazılmış bir nüshadır. Bu nüshalarda melodik yapı karşılaştırıldığında birbirinden farklı bir cümle bulunmamaktadır. Ancak Halil Can tarafından yazılan nüshada eserin usûlü Sofyan olarak belirtilmiştir. Ayrıca Halil Can tarafından yazılan nüshada güftekârın ismi yer almamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi civarından yerinde Sabâ melodilerini kullanılarak Çargâh perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesindeki kısa kalışın ardından Gerdâniye perdesi tutularak Sabâ makâmı içerisinde yer alan Çargâh perdesi üzerindeki Zirgüleli Hicaz melodileriyle Dügâh perdesine kadar seyredilmektedir. Dügâh perdesi üzerinde Sabâ makâm nağmeleri gösterilerek Çargâh perdesinde kalınmaktadır. Çargâh perdesi civarından devam eden seyirle Çargâh üzerinde Hicaz aralıkları kullanılarak Gerdâniye perdesine kadar genişlemektedir. Dügâh üzerinde Sabâ çeşnisi tamamlanmaktadır. Kürdî perdesi kullanılarak Dügâh perdesi üzerinde Kürdî çeşnisi gösterilmekte Yegâh perdesine kadar genişleyen bölge kullanılmakta ve Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Çargâh civarından devam eden seyirle lafzî terennümlerin okunduğu üçüncü ölçüde ilk kalış Çargâh perdesinde ikinci kalış Dügâh perdesinde yapılarak Sabâ makâmı yeniden gösterilmektedir. Kürdî perdesi kullanılarak Dügâh perdesi üzerinde Kürdî makâm çeşnisi gösterilerek Yegâh perdesine kadar seyir genişletilmektedir. Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde

	uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 113) anlatımında bulunan Muhammes usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarab makâmında ve Muhammes usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/96).

3.3.2.3. Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Sofyan

Beste: ŞEHADATIN TEMİZLİK
+ Süleyman Özalp
Gözetim: M. R. Ahmed Dede

ŞEVKUTARAB İLÂHİ

BEN BİL MEZ_İ DİM GİZ Lİ A YAN

HEP SEN_i MİŞ SİN AN

TEN LER DE VÜ CAN LAR DA Nİ HAN

HEP SEN_i MİŞ SİN — SÖZ —

SEN DEN BU CI HAN İĞ RE Nİ SAN

İŞ TİR_i DİM BEN — SÖZ —

Â HİR BU NU BİL DİM Kİ Cİ HAN

HEP SEN_i MİŞ SİN — SÖZ —

Â HİR BU NU BİL DİM Kİ Cİ HAN

HEP SEN_i MİŞ SİN

İmzeli

Mevcut notayı bestekârun kendisiyle karşılaştırarak
yeniden yazdım - 10.10.1990

Çizelge 97. Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Senimişsin Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Senimişsin
Güftekar	Ahmed Dede (köse) (Nev'i)
Bestekar	Selâhaddin Demirtaş "Salâhi Dede"
Arşiv Bilgisi	16081
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde Şevk u Tarab makâmında bu eserin iki adet nüshası ile karşılaşılmaktadır. İncelenmek üzere Cüneyt Kosal tarafından yazılan el yazımı nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüsha Ziya imzası taşıyan bir nüshadır. Ziya imzası taşıyan nüshada eserin Düyek usûlünde olduğu belirtilmiştir. Cüneyt Kosal tarafından yazılan nüshada ise usûl Sofyan olarak belirtilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi tutularak seyre başlanmakta, Dügâh perdesinde kalış kalınmakta ve Sabâ makâmı seyir özelliği tamamlanmaktadır. Sabâ makâmı içinde seyredilerek Çargâh ve Gerdâniye kalınmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen melodilerle Dügâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Acemaşîran makâmını göstermek için Kürdî perdesi kullanımınıyla Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Saz melodisi ile Muhayyer perdesi tutularak Muhayyer perdesinde kalış yapılmaktadır. Muhayyer civarından devam eden seyirle Sünbüle perdesinden Tiz Nevâ perdesine kadar genişletilmektedir. Şehnâz perdesinin kullanımınıyla Acem perdesi üzerinde Nikriz makâm çeşnisi gösterilmektedir. Acem perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri uzunca gösterilerek Çargâh perdesi üzerinde Hicaz makâm aralıkları kullanılmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Zirgüleli Hicaz çeşnisi ile seyredilerek önce Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Ardından Dügâh üzerinde Uşşak makâm aralıklarıyla seyredilerek Sabâ makâmı seyir özelliği tamamlanmaktadır. Kürdî perdesinin kullanımınıyla Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve

	<p>güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sengin Semâî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Sofyan usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarab makâmında ve Sengin Semâî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/97).</p>

3.3.2.4. Bir Muazzam Pâdişahsın Ki Kulundur Cümle Şah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Usûlü: Eusafı Hafif. **ŞEVKUTARAS İLÂHİ-2** *Beit: Zekâ; Dede
Gâle: Selâmi Mustafa Ef.*

BİR MU AZ İAH PA DI ŞAH SİN
KAN GI HÂ NE BA İA PA Yİ

Kİ KU LUN DUR CUM LE ŞAH
DEV LE TIN OL TUN O LUR

KUR Bİ EV ED NÂ DE VAZ OL
CA Nİ Bİ HAK DAN TE CEL Lİ

DU İE NİN CÜN TAN Tİİ GÂH
YÂT İ LE PÜR NÜR O LUR

NÜH FE LAK HEF Tİİ ZE MİN AN
HEK NA ZAR DA AY Nİ NA VEC

CAN SA NA BİR BÂ Rİİ GÂH
Hİ HÜ DÂ MAN ZUR O LUR

EM Rİ NE MAN KUM DUR A LEM
BU SE LÂ Mİ HİZ NE Tİ NÂİ

HEA SO ZÜN VAN Yİ İ LÂN
TİN İ LE MAS FUR O LUR

ES SA LÂ TU VES CE LÂN Ey NÂ Dİ İ RÂ Hİ NÜ DÂ

KUNTÜ Â Nİ YA DE Fİ AL MİZ Nİ BİN İŞ FA' LE NÂ

GSCHIRMER *İsmail Hakkı*

*Hakkı Cem - Kemal Retemay ve Mustafa İsmail
Hakkı Bey'in el yazmaları ile ilgili notaları 1971
Tarih ile yazdım. 2.10.1990 İ.H.*

Çizelge 98. Bir muazzam pâdişahsın ki kulundur cümle şah adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Bir Muazzam Pâdişahsın Ki Kulundur Cümle Şah
Güftekar	Selâmi Mustafa Efendi
Bestekar	Zekâi Dede
Arşiv Bilgisi	14037
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde dört nüshası yer almaktadır. İncelenmek üzere Cüneyt Kosal tarafından yazılan nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüshalar Bekir Sıtkı Sezgin, Halil Can, Kemal Batanay tarafından yazılmıştır. Tercih edilen nüshayla Bekir Sıtkı Sezgin tarafından yazılan nüshayla mukayese edildiğinde usûl mertebe farkı haricinde tamamıyla aynıdır. Bekir Sıtkı Sezgin tarafından yazılan nüshada eserin usûlü Evsat usûlünün 4'lük mertebesiyle yazılmıştır. Eserin güftekarına dair bilgi nüshada yer almamaktadır. Ayrıca el yazımı olan nüshanın nota ve güftelerinin bazı kısımları silik durumdadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Sabâ makâmı içerisinde Çargâh perdesini tutularak seyre başlanmaktadır. Çargâh perdesi üzerindeki Hicaz aralıklarıyla Acem perdesinde Nikriz çeşnişi ile kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Zirgüleli Hicaz aralıklarına sahip melodilerle seyredilerek Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişletilen nağmelerle seyredilerek Dügâh perdesi üzerinde Sabâ makâmı tamamlanmaktadır. Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde Acemaşîran nağmeleriyle karar edilmektedir. Meyan bölümünde Muhayyer perdesi civarından devam eden seyirle Muhayyer üzerinde Uşşak çeşnişi kullanılmaktadır. Sünbüle perdesinin kullanımıyla Muhayyer perdesi üzerinde Kürdî ve ardından Şehnaz perdeleri kullanılarak Acem perdesi üzerinde Nikriz çeşnişi gösterilerek kalınmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Zirgüleli Hicaz aralıklarına sahip melodilerle seyredilerek Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Zirgüleli Hicaz aralıklarına sahip melodilerle seyredilerek Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar

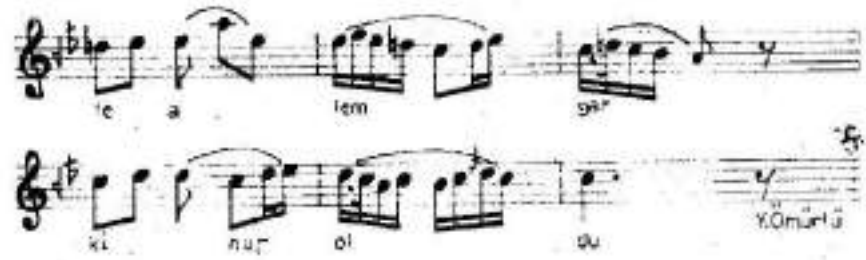
	<p>genişletilen nağmelerle seyredilerek Dügâh perdesi üzerinde Sabâ makâmı tekrar gösterilmektedir. Kürdî perdesini kullanarak Acemaşîran perdesinde Acemaşîran nağmeleriyle karar edilmektedir. Bir ölçüden oluşan Hafif usûlünde Sabâ makâmı içinde seyredilerek Irak perdesi gösterilerek Bestenigâr makâmını duyurulmakta ve Sabâ seyrine devam edilmektedir. Gerdâniye perdesine kadar genişleyen nağmelerle Kürdî perdesi gösterilerek Acemaşîran perdesinde Acemaşîran çeşnisi ile karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 111-113) anlatımında bulunan Evsat-Hafif usûlünün vellele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarab makâmında ve Evsat-Hafif usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/98).</p>

3.3.2.5. Cenâbındır Şeh-i Pâkize-meşreb Ya Resûlallah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVK-U TARAB
(Tevşih)

EVSAT SULTAN III SÉLİM

Ge na bin der ri
se hi pa ki
ze meş reb ya
Re su lal lah
Ce ma li dir ma
me hi en ta ver ban doğ
da du kev çun keb seb ya ya
Re su lal lah lah
Sa fa yi ta ri ru yrn

Cenâbındır şeh-i pöktüze-meşreb yâ Resûlallah
Cemâlindir mehl-i tâbende-keşkeb yâ Resûlallah

Safâ-yı tal'at-i rüyüle âlem garî-i nûr oldu
Misâl-i mâlî-i enver doğduğun şeb yâ Resûlallah

O ebr-i rahmet-i Rahmân ü mahbûbî Hudâ'sın ki
Yûsûf suyunu halk oldu cihân hep yâ Resûlallah

Felâkte pâdişâh olsam da etmem i'tibâr ancak
Kepinde kuluğumdur bana mâlîb yâ Resûlallah

Eğerci vardır âlemda hazârân rû-siyâhî anenâ
Benim gibi yok iyandan mürakkeb yâ Resûlallah

Ümîd-i meğrîfette şerh-i âzâbına geldim
Günâhım yüklüüp mânenî-i merkeb yâ Resûlallah

Ebedsizdir deyü etme nigâh-ı lufîlâe mahrûm
Bari feyzinle kıl merd-i müeddeb yâ Resûlallah

Niyâz-ı YÂSİR'in senden budur ki feyz-i lufîlâe
Demâdem olsa zikr ü fikri sen hep yâ Resûlallah (1)

Çizelge 99. Cenâbındır Şeh-i Pâkize-meşreb Ya Resûlallah Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Cenâbındır Şeh-i Pâkize-meşreb Ya Resûlallah
Güftekâr	Enderuni Vasıf
Bestekâr	Sultan III. Selim Han
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Bilgisayar yazımı, Halil Can ve Yusuf Ömürlü tarafından yazılan ve imzalanan nüshalarla karşılaşılmaktadır. Halil Can imzası taşıyan nüsha el yazımı nüshada nota ve güftelerin bazı bölümleri silinmiş durumdadır. Yusuf Ömürlü imzası taşıyan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. İncelenen nüsha üzerinde bestekâr bilgisi yazılmış olup, eserin güftekârıyla ilgili bilgi yer almamaktadır. Eserin son beyitinde yer alan Vasıf mahlasından güftenin Enderuni Vasıf'a ait olduğu anlaşılmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi civarından Sabâ çeşnisi kullanılarak Çargâh perdesinde kısa bir kalış yapılmaktadır. Acem perdesi gösterilerek Acem üzerinde Nigâr çeşnisiyle kısa bir kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz nağmeleri içinde Şehnaz perdesi kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi üzerinde Sabâ makâmı tamamlanarak, kürdi ve Zirgüle perdeleriyle Acemaşîran perdesi üzerinde Nikriz çeşnisi gösterilerek kalış yapılmaktadır. Sabâ makâm seyrine tekrar geçilerek Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Hisar makâm melodileriyle seyre başlanıp Segâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Böylece Hisar makâmı seyir özelliği tamamlanmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan 3. ve 4. ölçülerde kullanılan melodilerle farklı bir söz okunmasıyla şarkı formuna benzer nitelikte eser tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 111) anlatımında

	bulunan Evsat usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarâb makâmında ve Evsat usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/99).

3.3.2.6. Dervişiz Hak Diyerek Zikrederiz Yâ Hû Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVKUTARAB İLÂHİ Anter Rıfî Eriç
Öyle; Mustafa Nâfiz İsmak
12.

Usûl: Sâfyan

Der vi giz Hak de ye rak zik re de riz yâ Hû

Tan ri ma ver di gi ne şük re de riz yâ Hû

Hak gö züyle ba ka riz biz dün yâ yâ yâ Hû

Hak gö züyle ba ka riz biz dün yâ yâ yâ Hû

O ki top ra o la nı zik re de riz yâ Hû

ARABİME

Dervişiz Hak diyerek zikrederiz yâ Hû
Tanrının verdiğine şükrederiz yâ Hû
Hak gözüyle bakınız biz dünyaya yâ Hû
O kitapda olmanı zikrederiz yâ Hû

Bata Taciri: 1.1.1935

Rüştü Eriç'in kâğıdı yâdedig.
noİadon 7.1.1997

Çizelge 100. Dervişiz Hak Diyerek Zikrederiz Yâ Hû Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Dervişiz Hak Diyerek Zikrederiz Yâ Hû
Güftekâr	Mustafa Nafiz İrmak
Bestekâr	Rüştü Eriç
Arşiv Bilgisi	16238
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde iki adet nüshasıyla karşılaşılmaktadır. Bu nüshalar Cüneyt Kosal ve bestekârın kendi el yazısı ile yazdığı nüshadır. Bu iki nüsha melodik yapı olarak karşılaştırıldığında farklı bir cümle bulunmamaktadır. Eserin nüshalarında aranağmenin eserin sonuna yazıldığı görülmüştür.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi civarından başlanarak Sabâ makâmı gösterilip Çargâh perdesinde kalınmaktadır. Acem perdesi gösterilerek sırasıyla Hüseyinî, Nevâ ve Çargâh perdeleriyle Dügâh üzerinde Kürdî çeşnisi duyurulmaktadır. Acemaşîran makâmı seyriyle Şevk u Tarab makâmının seyir özelliği tamamlanmaktadır. Gerdâniye perdesi civarından başlanarak Çargâh makâmı içinde seyredilmekte ve Gerdâniyede kalış yapılmaktadır. Aynı nağmelerle tekrar eden bölümde Dügâh perdesine gelinerek Sabâ makâmı çeşnisi yinelemektedir. Çargâh perdesinde yapılan kalışın ardından Çargâh perdesi vurgulanarak Nevâ ve Kürdî perdeleriyle Acemaşîran makâm seyri içinde Şevk u Tarab makâmı seyir özelliği tamamlanmaktadır. Nota üzerinde sözsüz olarak görülen kısım aranağme olarak nüshalarda yer almıştır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 109) anlatımında bulunan Nim Hafif usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarab makâmında ve Nim Hafif usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/100).

3.3.2.7. Durman Yanalım Ateş-i Aşka Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVK-Ü TARAB
(İlahî)

DÜYEK

Dur u man dur u man
ya na lım
Ya hu ya men hu
Ley sel ha di ri la hu
A te sı a te
si aş ka
ya hu ya men hu
Ley sel ha di ri la hu
Şu le şu
ve re lım

Y. D. M. Ü.

Durman yanalım
(Yâ Hû yâ men Hû leyse'l-Hûdî illâ Hû)
Ateş-i aşka
(Yâ Hû yâ men Hû leyse'l-Hûdî illâ Hû)
Şûle vardım
Ateş-i aşka (?)

Çizelge 101. Durman Yanalım Ateş-i Aşka Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Durman Yanalım Ateş-i Aşka
Güftekar	Ahmed Hayâli(gülşenizade)
Bestekar	Hacı Nafiz Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. İncelenmek üzere arşivlerde üçüncü sırada bulunan Yusuf Ömürlü imzası taşıyan nüsha tercih edilmiştir. Arşivlerde belirtilmiş olsa da, incelenen Yusuf Ömürlü tarafından yazılan ve imzalan nüsha üzerinde eserin güftekar ve bestekar bilgisi bulunmamaktadır. Diğer nüshalar bilgisayar yazımı ve Halil Can tarafından yazılmış ve imzalanmış nüshalardır. Bilgisayar yazımı olan nüshada eserin melodik olarak eksik yazılmış olduğu tespit edilmiştir. Halil Can tarafından imzalan ve yazılan nüshada eserin makâmının Canfeza olduğu belirtilmektedir. Eser belirtilen makâm ismine uygun olarak, diğer nüshalardan farklı biçimde Hüseyinîaşîran perdesinde karar vermektedir. Eserin usûlünün Ağır Düyek olduğu belirtilmiş ancak dizek üzerinde “C” Sofyan usûlü ibaresiyle her 2 ölçüde bir 2 kalın çizgiyle ölçülendirilmiştir. İlaveten el yazımı olan nüshada notaların ve güftelerin birçok bölümü silinmiş durumdadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi civarından seyre başlanarak, Sabâ makâm çeşnisi içinde seyredilmektedir. Nevâ perdesi kullanılarak Hüseyinî perdesinde Uşşak makâm aralıklarıyla kısa kalışlar yapılmaktadır. Hüseyinî perdesi üzerinde yapılan kalışla Kûçek çeşnisi oluşturulmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm aralıkları kullanılarak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Çargâh makâm nağmeleriyle devam ederek Nevâ perdesiyle Dügâh üzerinde kısa biçimde Uşşak makâm aralıkları kullanılmakta ve Sabâ makâmının seyir özelliği tamamlanmaktadır. Acemaşîran perdesi üzerinde bulunan Nigâr nağmeleriyle karar edilerek Şevk u Tarab makâmının seyir özelliği tamamlanmaktadır. Nevâ ve Hüseyinî perdeleri gösterilerek devam eden melodiyle 20. ölçüye

	kadar hüseyni makâmı çeşnisi gösterilmektedir. Hüseynî perdesi üzerinde Uşşaklı kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölüm tekrarlanarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Ağır Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Düyek usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarâb makâmında ve Ağır Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/101).

3.3.2.8. Eyle Dil Eyle Cân Ü Dilden Bir Kez Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVKUTARAB İLÂHİ
14. Muallim İsmail Hakkı B.

Usûl: Dürâhîndî

Ey dil, ey le cân ü dil den bir kez ah ah

O la kim rah mey le ye ol pâ di şâh

O la kim rah mey le ye ol pâ di şâh

Ham ve lî ler ham pe yam ber ler gü vâh vâh

Af vî çok dur rah me der ol pâ di şâh

Af vî çok dur rah me der ol pâ di şâh

Ey dil eyle cân ü dilden bir kez ah
O la kim rahmeyle ye ol pâdişâh
Ham velîler ham peyamberler güvâh
Af vî çokdur rahmeder ol pâdişâh

Muallim İsmail Hakkı Beyin T.İ.T. deki
kolleksiyonundan gazeldir. 14.9.1958
Df. 212/357 İsmail Hakkı

Çizelge 102. Eyle Dil Eyle Cân Ü Dilden Bir Kez Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Eyle Dil Eyle Cân Ü Dilden Bir Kez
Güftekar	Hafız
Bestekar	Muallim İsmail Hakkı Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	<p>Eserin devlet korusu arşivlerinde bu eserin beş adet nüshası ile karşılaşılmıştır. Cüneyt Kosal tarafından yazılan nüsha tercih edilmiştir. Bu eserin diğer üç nüshası Muallim İsmâil Hakkı Bey, Yusuf Ömürlü ve Halil Can imzaları taşımaktadır. Kalan diğer nüsha ise bilgisayar yazımıdır. Bu nüshalarda Cüneyt Kosal, Muallim İsmâil Hakkı Bey ve bilgisayar yazımı nüshada eserin Şevk u Tarab makâmında olduğu yazmaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can imzaları taşıyan nüshalarda ise eserin Canfezâ makâmında olduğu yazılmaktadır. Nüshalarda güftekarın ismi bulunmamaktadır. Eserin bestekârı olan Muallim İsmail Hakkı Bey tarafından yazılan notası eski Türkçe/Osmanlıca'dır. Bu nüshada Hüseyinîşîran perdesine karar etmesine rağmen başlık Şevk u Tarab olarak yazılmıştır. Yusuf Ömürlü tarafından alınan notada eserin Canfezâ olduğu belirtilmiştir. Eserin güftekarına dair bilgi bulunmamaktadır. Ancak güftenin tamamının yazılı olmasından faydalanarak 'Hâfız' mahlaslı bir isimden bahsetmek mümkündür. Halil Can tarafından imzalanan notada eserin Canfezâ olduğu belirtilmektedir. Eserin güftekarına dair bilgi bulunmamaktadır.</p>
Makâmı	<p>Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi civarından seyre başlanmaktadır. Dügâhta kısa kalıplar yaparak Sabâ makâmı gösterilmektedir. Sabâ makâmını tamamlar nitelikte melodiler gösterilerek tekrar Çargâh perdesinde Sabâ çeşnileriyle kalış yapılmaktadır. Aynı yapıyla bu kez Dügâh perdesinde Sabâ makâmı tamamlanmaktadır. Dügâh ve Çargâh perdeleriyle Dügâh üzerinde Kürdî melodileri kullanılarak seyredilmektedir. Sabâ perdesinin etkisinde ve 6. ölçü ile bağlantılı olarak Dügâh perdesi üzerinde Kürdî melodiler kullanılmaktadır. Yegâh perdesi üzerinde Nihavend makâmı aralıkları kullanılarak Yegâh perdesi civarına</p>

	<p>genişleme yapılmaktadır. Hüseyinâşîran perdesinde Kürdî aralıklarıyla Canfezâ makâmının seyir özelliği tamamlanmaktadır. Elimizde bulunan bazı nüshalarda güfte sadece 2 beyit görünürken, bazı nüshalarda 8 beyit'e kadar okunan güftelerin olduğu görülmektedir. Bu güftelerin ortak özelliği aynı vezinde olmalarıdır. Kullanılan güftelerin tek bir kişiye ait olup olmadığı bilinmemektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 220) tarafından anlatılan Canfezâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.</p>
Usûlü	<p>Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Devr-î Hindî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.</p>
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	<p>Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Canfezâ makâmında ve Devr-î Hindî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/102).</p>

3.3.2.9. Gönül Fikr-i Hayâlinle Sabahlar Yâ Resûlâllah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Düyek **SEVKTARAB İLÂHİ-5** Beste: Hafız İsmail Nispet
Gülfe: Şeyh Selâhaddin Ef. -
Şânî-i İsm - Uşşâkî Şânî

ÖŞ NÜL FIK RI HA YÂ LIN LE SA BAN LAR YÂ
RE SÜ LAL LAN O LUR ŞAN İ CE MÂ LIN LE
SA BAN LAR YÂ RE SÜ LAL LAN HA Dİ Sİ ZÜL
FÜ NÜ TAN DİR E DER SE LEY LE İ WİC RÂN
SE LÂ Hİ KİY LÜ KA LİN LE SA BAN LAR YÂ
RE SÜ LAL LAN

Hadis - Şânî Şânî -
Tahrîs: Şîrînî, Ömerîden
Haber olup üşşâkî

Gönül fikr-i hayâlinle sabahlar yâ Resûlâllah
Olur Şân-i cemâkinle vakâhlar yâ Resûlâllah
Hadis-i zülümî tâhidis ederse kuyâ-i kîrân
Selâhî kuyâ-i kâhînle sabahlar yâ Resûlâllah.

Musîlîm Kâsem beye ait olduğum nolduğum
el yazısı: İsmâ'îlî notadan . . . 4.6.1301

Şîrînî

Çizelge 103. Gönül fikr-i hayâlinle sabahlar adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Gönül Fikr-i Hayâlinle Sabahlar
Güftekâr	(Şeyh) Selâhattin Efendi
Bestekâr	(Hâfız) İsmail Nısfet
Arşiv Bilgisi	14197
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde iki adet nüshası ile karşılaşılmıştır. Arşiv sıralamasında 1. nüsha Cüneyt Kosal'a aittir. Diğeri ise bilgisayar ortamında yazılmış ve imzasız bir nüshâdır. İki nüsha birbiriyle karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. İncelenmek üzere Cüneyt Kosal'a ait olan nüsha tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi civarından seyre başlanarak Çargâh perdesi üzerindeki Zirgüleli Hicaz nağmeleri kullanılmakta ve Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesi üzerinde Sabâ makâmı tamamlanarak Dügâh perdesinde kalınmaktadır. Nevâ ve Kürdî perdeleri kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. Gerdâniye civarından başlanan seyirle Muhayyer perdesi tutularak devam edilmektedir. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Gerdâniye perdesinden başlanarak Acem perdesinde Nikriz çeşnişiyle kalış yapılmaktadır. Şehnaz perdesini kullanarak Çargâh perdesine Zirgüleli Hicaz aralıklarıyla gelinmektedir. Dügâh üzerinde kullanılan Uşşak aralıklarıyla Sabâ duyurularak Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümle aynı nağmeler kullanılarak Sabâ makâm nağmeleriyle devam edilmektedir. Nevâ ve Kürdî perdeleri kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarab makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/103).
---	---

3.3.2.10. Kendi Hüsnün Vechi Dilberden Hüveyda Kıldı Aşk Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVK U TARAB İLÂHÎ
kendi hüsnün vech-i dilberden hüveydâ kıldı aşk

Usûlü: Müsemman
Süre: 2.40
♩ = 96

Güftesi: İbrâhim Hakkî Hz.
Bestesi: İsmail Bâha Sürelson

Ken-di hüsnün vech-i dilberden hü-vey-dâ
kıldı aşk. Seğ-mi a-şık-ol-ma-ya ni-ye-ri-ş-ti.
A-bu gıl-âden gâs-te-rîp ak-sî ce-mâ-li-â.
A-bu gıl-âden gâs-te-rîp ak-sî ce-mâ-li-â.
A-bu gıl-âden gâs-te-rîp ak-sî ce-mâ-li-â.

kendi hüsnün vech-i dilberden hüveydâ kıldı aşk
Seğm-i aşıkdan dönüp ari temâşâ kıldı aşk
Ab u gılâden gâsterip aks-i cemâliâ dem-be-dem
Şem-i gâl-rehâs u mâ-i serv-i bâlâ kıldı aşk...

ERZURUMLU İBRÂHİM HAKKÎ

Çizelge 104. Kendi Hüsnün Vechi Dilberden Hüveyda Kıldı Aşk Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Kendi Hüsnün Vechi Dilberden Hüveyda Kıldı Aşk
Güftekâr	Erzurumlu İbrahim Hakkı Hz.
Bestekâr	İsmail Baha Süreisan
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. İki nüshada el yazımıdır. Birbirleriyle karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh civarından seyre başlanıp, Acem perdesinde Nikriz çeşnişi ile kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi üzerindeki Hicaz nağmeleri kullanılarak seyre devam edilmekte ve Çargâh perdesinde kalınmaktadır. Çargâh perdesi üzerindeki Hicaz nağmeleriyle Dügâh perdesi de gösterilerek Sabâ makâmının seyir özelliği tamamlanmaktadır. Nevâ perdesi de kullanılarak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh perdesine kadar gelinerek Kürdî perdesi gösterilmektedir. Acemaşîran perdesinde Şevk u Tarab makamı seyir özelliği tamamlanmaktadır. Acem perdesi civarından başlanarak, Nevâ perdesi üzerinde Buselik aralıklarıyla seyredilmekte, yedenli bir şekilde Nevâ perdesinde kalış yapılmaktadır. Dügâh üzerinde Kürdî aralıkları kullanarak, 16. ölçüyle bağlantılı şekilde Muhayyer perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz melodileriyle seyredilerek Acem perdesinde Nikriz çeşnişiyle kalınmaktadır. Çargâh perdesi üzerindeki Hicaz melodileri kullanılarak Çargâh perdesinde kalınmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan 5. ile 12. ölçüler arasındaki melodilerle eserin son mısrası okunarak makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 106) anlatımında bulunan Müsemmen usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarab makâmında ve Müsemmen usûlünde yeniden yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/104).
-------------------------------------	--

3.3.2.11. Yuvamdan Uçalı Eylerim Cevlân Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEYK-U TARAB
(İLÂHÎ)

DUYEK HOPCUZÂDE ŞÂKİR EF.

Yu ram dan u çalı rı u çalı
ey le rim cev lâñ
Bu fe nâ ba ğın da
bun da ney le rim
Lâ me kân ba ğı çe sin
ey le rim sey rân
Sey rim â lâ kın
bun da ney le rim
Al lah hi Al lah hi Al lah
bun da ney le rim y.ömrü

Yuvamdan uçalı eylerim cevlân
Bu fenâ başında bunda eylerim

Lâ-mekân bağpesin eylerim seyrân
Seyrim â'lâ kân bunda neyleyim (İ)
(Allah Allah Allah bunda neyleyim)

Çizelge 105. Yuvamdan Uçalı Eylerim Cevlân Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Yuvamdan Uçalı Eylerim Cevlân
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Hopçuzâde Şâkir Efendi
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde dört adet nüshasıyla karşılaşılmıştır. Bestesi Hopçuzâde Şâkir Efendi'ye ait olduğu görülen nüshaların ikisi Yusuf Ömürlü imzası taşıyan nüshadır. Yusuf Ömürlü nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Çargâh perdesi civarından seyre başlanmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz nağmeleri gösterilerek Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesine kadar genişleyen nağmelerle Sabâ makâmı seri tamamlanarak Kürdî perdesi kullanımıyla Acemaşîran perdesi gösterilmektedir. Karar hissiyatı güçlendirilmek için Acemaşîran çeşnisi içinde seyredilmektedir. Muhayyer perdesi gösterilerek devam eden seyirle Gerdâniye üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılmaktadır. Çargâh perdesinde Çargâh makâmı gibi seyredilerek kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümdeki nağmelerle karar yinelenmektedir. 17. ve 20. ölçüler arasında Çargâh makâmından başlanıp Acemaşîran makâmı gibi karar eden Şevk u Tarab makâmını tamamlayan nağmelerle Acemaşîran perdesinde karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 223) tarafından anlatılan Şevk u Tarab makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Ağır Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Düyek usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarab makâmında ve Ağır Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/105).

3.3.3. Şevk-Efzâ makâmındaki ilahiler

Aşağıda tablosu verilen Şevk u Tarab eserler alfabetik sıraya göre oluşturulmuş olup, makâm ve usûl tespit ve tahlilleri alfabetik olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Arşivlerde bulunan Şevk-efzâ makâmında olduğu tespit edilen ilahilerin listesini gösteren tablo

ŞEVK-EFZÂ MAKÂMINDAKİ İLÂHİLER					
No	Eser Adı	Bestekâr	Güftekâr	Usûl	Form
1.	Ben Dost Hevâsına Düşüm	Hafız Kemâl Tezergil	Eşrefoğlu Rûmî	Düyek	İlâhi
2.	Biz Bülbülân-ı Ahmed'iz	Arif Hikmet Gökoğlu	Arif Hikmet Gökoğlu	Sofyan	İlâhi
3.	Bizlere Nasib Etti	Aslan Hepgür	Muzaffer Ozak (Aşkî)	Düyek	İlâhi
4.	Cilvegâh - I Sinede Devran Eder Efkâr -I Hû	C. Enes Ergür	Abdülhay Cevheri	Devr -i Hindi	İlâhi
5.	Derûnüm Âteş-i Aşkınla Yandır Yâ Resûlallah	Ali Gerçek	Hasan Sezâi Efendi "Gülşenî"	Düyek	İlâhi
6.	Durman Yanalım Ateş -i Aşka	Bilinmiyor	Ahmed "Hayâlî" (Gülşenizad e)	Sofyan	İlâhi
7.	Ey Vuslat-ı Dildârı Taleb Eyleyen Âşık	İzzeddin Hümâyî Bey	Ken'ân Rifâi	Yürük Semâi	İlâhi

8.	Günahların Varsa Eğer Yalvar Affa Dermân Ola	Erdoğan Çelikkol	Turgut Yarkent	Düyek	İlâhi
9.	Mest-ü Hayrânım	Müezzinbaşı Rıfat Bey	Şeyh Ahmed “Kuddûsi” Efendi	Devr -i Hindi	İlâhi
10.	Müşâtak-ı Cemâlinem	Selâhaddin Demirtaş “Salâhî Dede”	Muzaffer Ozak (Aşkî)	Sofyan	İlâhi
11.	Ne Rütbe Bir Kulun Olsa	Hüseyin Sadettin Arel	Bilinmiyor	Curcun a	İlâhi
12.	Yine Gönlüm Çağlamada Aşk Ateşi Dağlamada	Lütfi Filiz “Fânî”	Lütfi Filiz “Fânî”	Müsem men	İlâhi
13.	Zâhir bize envar-ı Hak	Arif Hikmet Gökoğlu	Arif Hikmet Gökoğlu	Sofyan	İlâhi

3.3.3.1. Ben Dost Hevâsına Düştüm Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

BESTE H.H.K. TEZERGİL...

Düyek: SEVKEFZA
ILAHİ 1

BEN DOST HE VA SINA DÜŞ DİM GAYRI HE VA
NE ME GE REK
BAŞIM DA DOST SEYDA Sİ VAR GAYRI SEY DA
NE ME GE REK GAYRI SEY DA NE ME GE REK
EYZA Nİ Dİ DÜNYA PE. REST YARZUN DÜ NÜ
ARZEY LE ME DENA ŞI KI ŞU Rİ DE YİM
ZERKU Rİ YA NEME GE REK

A. HEPBÜR

BEN DOST HEVÂSINA DÜŞTÜM
GAYRI HEVA NEME GEREK
BAŞIMDA DOST SEVDASI VAR
GAYRI SEYDA NEME GEREK
EYZAHİDİ DÜNYA PEREST
VAR ZÜHDÜNÜ ARZ EYLEME
BEN AŞIKI ŞÜ Rİ DİYİM
ZERKU Rİ YA NEME GEREK

İsmail H. Öz

Çizelge 106. Ben Dost Hevâsına Düştüm Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ben Dost Hevâsına Düştüm
Güftekar	Eşrefoğlu Rûmî
Bestekâr	Hafız Kemâl Tezergil
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Güftekar bilgisi incelenen nüsha üzerinde bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Gerdâniye perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm nağmeleriyle seyredilerek Gerdâniye perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm aralıklarıyla sırasıyla Acem, Hüseyinî ve Çargâh perdelerinde kısa kalışlar görülmektedir. Kürdî perdesinde Nikrizli kalışların ardından Nevâ perdesi gösterilerek Acemaşîran perdesinde Nikriz nağmeleriyle karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi tutularak başlanmakta ve ardından Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından Hicaz perdesi gösterilerek kısa bir Hüseyinî kalışla Nevâ perdesi üzerinde Buselik çeşnişi görülmekte ve Acem perdesinde kalış yinelenmektedir. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz nağmelerinin tekrar gösterilmesinin ardından Kürdî üzerinde Nigâr nağmeleri kullanılmaktadır. Acemaşîran perdesi üzerinde Nikriz nağmeleri kullanarak karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası

	eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/106).
--	--

3.3.3.2. Biz Bülbülân-ı Ahmed'iz Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

(Sofyan) **ŞEVKEFZÂ İLÂNİ.** *Buğra L'le Çiftçe. ARİF HİKMET GÖKÖZÜ*

MİL BÜL BÜ LÂ Nİ AN ME DİZ EF RA Nİ MİZ
BİZ HA NE DÂ Nİ NAY DE RİZ İZ HA Rİ SİA

BİT MEZ Bİ ZİM EF GA Nİ MİZ BİT MEZ Bİ ZİM
Nİ KEV DE RİZ İZ HA Rİ SİR. Rİ KEV İZ MİZ

SÂ Fİ Dİ LÂ Nİ AN ME DİZ İ KA Nİ MİZ
BİL VÂ Nİ Sİ PEH GAM BE RİZ İET VA MİZİN

BİT MEZ Bİ ZİM İ KA Nİ MİZ BİT MEZ Bİ ZİM
CİT MEZ Bİ ZİM FET VA MİZİN CİT MEZ Bİ ZİM

MİF TA Hİ AĞ KİN BİZ DE DİR MİS BA Hİ AĞ
KİN BİZ DE DİR AK DA Hİ AĞ KİN BİZ DE DİR

ŞER RA Nİ MİZ GİT MEZ Bİ ZİM ZÂ HİR Bİ ZE ES RA
Nİ METLE HAN DAN OL

Nİ HAK ZÂ HİR Bİ ZE EN VA Rİ HAK ZÂ HİR Bİ ZE
MU ŞUZ NİK MEY E DİR YAN OL MU ŞUZ NİK MEY LE GİR

EN VA Rİ HAK ZÂ HİR Bİ ZE Dİ DÂ Rİ HAK İ KA SİMİZ
YAN OL MU ŞUZ HİK METLE HAY AAN OL MU ŞUZ EF KÂ RİMİZ

TÛT MEZ Bİ ZİM İ KA DİMİZ TÛT MEZ Bİ ZİM
YET MEZ Bİ ZİM EF KÂ RİMİZ YET MEZ Bİ ZİM

Muhterem ARİF HİKMET GÖKÖZÜ'NÜN HANCI
İSOLANON... 8.10.1983

Çizelge 107. Biz Bülbülân-ı Ahmed'iz Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Biz Bülbülân-ı Ahmed'iz
Güftekâr	Arif Hikmet Gököğlü
Bestekâr	Arif Hikmet Gököğlü
Arşiv Bilgisi	16088
Eser Nüshaları	Eserin Devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Gerdâniye perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz aralıklarıyla Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Hüseyinî perdesi civarından devam edilerek sırasıyla Hüseyinî, Acem ve Mahur perdeleri kullanılmaktadır. Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Bu seyirle kürdî perdesi üzerinde Neveser makâm çeşnisi gösterilmektedir. Kürdî perdesi civarından devam edilerek Nevâ perdesine kadar genişleyen nağmelerle Segâh ve Zîrgüle perdeleri gösterilmektedir. Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm çeşnisiyle karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesini tutularak başlanmaktadır. Sabâ ve Segâh perdelerinin kullanımıyla Dügâh perdesine gelinmektedir. Dügâh perdesine gelen nağmelerle Sabâ makâm çeşnisi duyurulmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Zîrgüleli Hicaz dizisi kullanılarak Tiz Çargâh perdesine kadar genişletilmekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Hüseyinî perdesi civarından devam edilerek sırasıyla Hüseyinî, Acem ve Mahur perdeleri kullanılmakta ve Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Bu kurulum ile kürdî perdesi üzerinde Neveser makâm çeşnisi gösterilmektedir. Kürdî perdesi civarından devam edilerek Nevâ perdesine kadar genişleyen nağmelerle Segâh ve Zîrgüle perdeleri gösterilmektedir. Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm çeşnisiyle karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında

	bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/107).

3.3.3.3. Bizlere Nasib Etti Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

---ÖYÜK---   ---BİZLERE - NASIB - ETTİ ---   -Söz-Eyyuh Ethac AŞKI-Hz-
---şevkeza- 11801---   -Beste- Derviş ASLAN-

BİZ-LE RE-----NA--- Sİ---B E-----T Tİ--- ŞÜ KÜR EL HA---M
DÜ----- Lİ---L LÂH HA Bİ BE----- ÜM----- ME-----T ET--- Tİ
SÜ KÜR EL----- HA--M DÜ----- Lİ---L LÂH

*****BİZLERE NASIB ETTİ ŞÜKÜR ELHAM DÜLİLLÂH*****
*****HABİBE ÜMMET CİTİ ŞÜKÜR ELHAM DÜLİLLÂH *****

*****YEVİLİM NEMLİNİ SEVİLİM HIZIRLİNİ*****
*****SÜRDÜKÜ DEVLETİNİ ŞÜKÜR ELHAM DÜLİLLÂH*****

*****ŞEFİMİZ OLDU AHMED NURU EVVEL MUHAMMED*****
*****KILDI BİZLERİ ÜMMED ŞÜKÜR ELHAM DÜLİLLÂH*****

*****HAK KILDI BİZE İNSAN EYLEGİBİZİ SULTAN*****
*****TECELLİ KILIP RAHMAN ŞÜKÜR ELHAM DÜLİLLÂH*****

*****HABİBE YAR EYLEDİ ARZI QIDAR EYLEDİ*****
*****FLKÜRÜNİ SÖYLEDİ ŞÜKÜR ELHAM DÜLİLLÂH*****

*****MUREDDİNDİR ULUMUZ ARŞAN ÖTE YULUMUZ*****
*****HAKKI GÖRÜR GÖZÜMÜZ ŞÜKÜR ELHAM DÜLİLLÂH*****

*****AŞKININ BURJUR SÖZÜ NÜR İLE DOLMUŞ ÖZÜ*****
*****HAKKI GÖRMİKTE GÖZÜ ŞÜKÜR ELHAM DÜLİLLÂH*****

-27-11-1984-NEWYORK-YONKERS-

Aslan - Haggir

*****TUGRAN YERLİN*****

Çizelge 108. Bizlere Nasib Etti Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Bizlere Nasib Etti
Güftekâr	Muzaffer Ozak (Aşkî)
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivinde bir adet nüsha bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Gerdâniye civarından Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm nağmeleriyle başlanmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen ve Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılarak Gerdâniyede kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam eden seyirle Kürdî perdesinde Nikriz makâm nağmeleri gösterilerek kısa bir kalış yapılmaktadır. Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm nağmeleri kullanılarak karar edilmektedir. Aynı nağmelerle eserin tüm güfteleri okunmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara eserin dayanarak Şevk-Efzâ makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/108).

3.3.3.4. Cilvegâh - I Sinede Devran Eder Efkar -I Hû Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

 ŞEVKEFZÂ İLÂHÎ
CİLVEGÂH-I SİNEDİ DEVRÂN EDER EFKÂR-I HÛ

Göbe : Abdülhay Cahit R.
Baskı : Cumhuriyet İnce İşlet.

Şair : Nevîşânî

Cil-ve-gâ - hi dî - ne - de dev - rân e - der ef - - -
So-fi - i sâ - fi la vec - - - du hâ - le - ti - le

kâ - ni HÛ Tû - ri dil - - - de zâ - hi - ro - - - lar
dev - re - der San me - lek - - - dir ar - gi â - - - lâ -

gû - le - i en - vâ - - - ni HÛ (Hay-yi) vâ - - - ni HÛ
da e - der gûf - tû - - - ni HÛ (Hay-yi) tû - - - ni HÛ

Vus - la - hi dî - - - dâ - ni câ - - nân ey - le - dik - çe
Ceh - ri - le tev - - - hî - di - ne Ab - dül - ha - ya dah -

ar - - - zü ey - le - dik - çe ar - - - zü
ley - - - le - me dül - ha - ya dah - - - ley - - - le - me

Â - gi - lan ser - mâ - ye - si - - - dir dâ - i - mâ tek -
His - se - oâr a - lan te - cel - - - fi - den e - der iz -

râ - - - ni HÛ (Hay-yi) râ - - - ni HÛ
hâ - - - ni HÛ (Hay-yi) hâ - - - ni HÛ

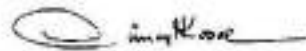
Cilvegâh-ı sinede devrân eder efkâr-ı HÛ
Tûr-i diide sâhir okur gûle-i envâr-ı HÛ

Vuslat-ı dilâr-ı cânân eyledirçe arzu
Âşkın semâyesidir dâima tekrâr-ı HÛ

Sûfi-i sâfi ki vecd ü hâlet ile devr eder
San melekdir ar-ı ââden eder gûfâr-ı HÛ

Heor ile eyler derûn-ı sinede çün ney figân
Mevlâî eyler semâ-ı gûş edüb ezâr-ı HÛ

Cehr ile tevâidne Abdülhay'ın dahî eyleme
Hisedâr olan tecelliden eder izâr-ı HÛ

Çizelge 109. Cilvegâh - I Sinede Devran Eder Efkâr -I Hû Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Cilvegâh-1 Sinede Devran Eder Efkâr-1 Hû
Güftekâr	Abdülhay Cevheri
Bestekâr	C. Enes Ergür
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin Devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Gerdâniye civarından Gerdâniye perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm nağmeleriyle başlanmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen ve Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılarak Gerdâniyede kalış yapılmaktadır. Şehnâz perdesi civarından devam edilerek Çargâh perdesinde Hicaz makâm nağmeleri gösterilerek kısa bir kalış görülmektedir. Kürdî ve Nevâ perdeleri gösterilerek, Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm nağmeleriyle karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi tutularak başlanmaktadır. Sabâ perdesi kullanımı ve Dügâh perdesi üzerinde Uşşaklı kalışlarla Sabâ çeşnisi gösterilmektedir. İkinci tekrarda Gerdâniye perdesine yönelen nağmelerle Gerdâniye perdesinde kalış yapılmaktadır. İlk nakarat niteliği taşıyan bölümle aynı nağmeler kullanılarak Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm nağmeleriyle karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Devr-î Hindî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Devr-î Hindî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/109).

3.3.3.5. Derûnüm Âteş -I Aşkınla Yandır Yâ Resûlallah Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

USULÜ : Düzgün ilahî MAKAMI : Sema'îya DESTERKÂNI : 1/4. Ferak

de ru niymi a te lah
 Re sul al lah
 de ru niymi a te lah
 Re sul al lah
 la kan der za

iculer cam a aşkın âb e Hexra iltifat etmes
 senin aşkın hayat e câidam der za Resullallah
 Lakâi dardimendin hat e lutfun iltisâ eyle
 lili kim sergihin dârülemân der za Resullallah

13.2.448

Çinaykand

Çizelge 110. Derûnüm âteş -i aşkınla yandır yâ Resûlallah adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Derûnüm Âteş-i Aşkınla Yandır Yâ Resûlallah
Güftekar	Hasan Sezâî Efendi “Gülşenî”
Bestekar	Ali Gerçek
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır. Güftekar bilgisi incelenen nüsha üzerinde bulunmamaktadır. El yazımı olan nüshanın bazı bölümleri silinmiş, nota ve güftelerin bazı bölümleri okunmaz durumdadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Gerdâniye civarından Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm nağmeleriyle başlanmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm nağmeleri gösterilerek Tiz Segâh perdesine kadar genişleyen bölge ve Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz nağmeleri kullanarak Gerdâniyede kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi civarından devam eden seyirle Gerdâniye perdesinde Hicaz, Çargâh perdesinde Hicaz ve Kürdî perdesinde Nikriz makâm nağmeleri gösterilerek kısa kalışlar görülmektedir. Acemaşîran perdesinde önce Nigâr çeşnisi gösterilmekte ve Nikriz makâm nağmeleri kullanılarak karar edilmektedir. Aynı nağmelerle eserin tüm güfteleri okunmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/110).

3.3.3.6. Durman Yanalım Ateş -I Aşka Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVK-EFZÂ
(ilâhî)

DÜVEK

Dur man ya na lım

â te ş i aş ka

şü le ve re c im

â te ş i aş ka Y.Ömürü

Durman yanalım âteş-i aşka
Şüle verelim âteş-i aşka

Evel öldümden key kolay sendim
Kat-beket yandım âteş-i aşka

Aşk ile geldim meydana girdim
Boğumı köydüm âteş-i aşka

Aşk eri ölmek ırdır anılanmaz
Yanmayas bilmez âteş-i aşka

Bîşer ü bîpâ derâ-i dî ara
Yana gür cânâ âteş-i aşka

Terk ede kali onla HAYÂLÎ
Yak per ü bâli âteş-i aşka [T]

Çizelge 111. Durman Yanalım Ateş-i Aşka Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Durman Yanalım Ateş-i Aşka
Güftekar	Ahmed “Hayâlî” (Gülşenizade)
Bestekâr	Bilinmiyor
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde iki adet nüshası bulunmaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından yazılan ve imzalanan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Güftekar bilgisi incelenen nüsha üzerinde bulunmamaktadır. Diğer nüsha ise Halil Can tarafından yazılmış ve imzalanmıştır. Halil Can tarafından yazılmış olan nüshada usûl Düyek olarak belirtmiş ancak porte üzerinde her 2/4'lük birim zamanda gruplandırılarak ölçü başına yazılan 2/4 ibaresiyle 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gruplandırılmıştır. Ayrıca el yazımı olan nüshada nota ve güftelerin bazı kısımları silinmiş durumdadır. Eserin güftekarıyla ilgili bir bilgi nüsha üzerinde bulunmamaktadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Gerdâniye civarından Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm nağmeleriyle başlanmaktadır. Tiz çargâh perdesine kadar genişleyen ve Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz nağmeler kullanılarak Gerdâniyede kalış yapılmaktadır. Gerdâniye perdesi civarından devam eden seyirle çargâh perdesinde Segâh yedenli kısa kalışlar görülmektedir. Acemaşiran perdesinde Nikriz makâm nağmeleri kullanılarak karar edilmektedir. Aynı nağmelerle eserin tüm güfteleri okunmaktadır. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Ağır Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Düyek usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Ağır Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/111).
-------------------------------------	--

3.3.3.7. Ey Vuslat -I Dildârı Taleb Eyleyen Âşık Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

YÜRÜK-SEMAİ ŞEVK-EFZÂ İZZEDDİN HÜMÂYİ BEY

Ey . . . . . vus la tı dil . . . . . da
. . . . . rı . . . . . ta . . . . . leb ey le . . . . . yen a . . . . .
şık . . . . . Dur ma . . . . . yü rü . . . . . var . . . . . ta . . . . .
Yük se . . . . . o bü . . . . . yük . . . . . lük . . . . .
. . . . . bu la sîn . . . . . sev . . . . .
. . . . . le re ol . . . . . cüm . . . . .
gi . . . . . li . . . . . ya . . . . . ri . . . . . Yük sel o
le . . . . . den . . . . . a . . . . . ri . . . . .
ka dar . . . . . ki o la . . . . . sîn mak .
. . . . . sa da lâ . . . . . yik . . . . . Yük .
sel o ka dar . . . . . ki o
la . . . . . sîn mak sa da lâ . . . . . yik . . . . . Yük

İmtyâz Koral

Çizelge 112. Ey Vuslat -I Dildârî Taleb Eyleyen Âşık Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Ey vuslat -ı dildârî taleb eyleyen âşık
Güftekâr	Ken'ân Rifâî
Bestekâr	İzzeddin Hümâyî Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüsha bulunmaktadır. Güftekâr bilgisi incelenen nüsha üzerinde bulunmamaktadır.
Makâmı	Makâm özelliklerine uygun olarak Acem ve Gerdâniye perdeleri civarından başlanarak Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz ve Acem perdesi üzerinde Nikriz makâm çeşnileri gösterilerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından Kürdî perdesine kadar Nikriz makâm nağmeleri kullanılarak gelinmektedir. Çargâh perdesi civarından Acemaşîran perdesine kadar yine Nikriz makâm nağmeleriyle gelinerek Hüseyinâşîran perdesi yeden alınarak makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Meyan niteliği taşıyan bölümde Çargâh perdesi tutularak başlamakta, Segâh ve Dügâh perdeleri gösterilerek Sabâ makâm çeşnisi oluşturulmaktadır. Dügâh üzerinde Sabâ makâmını duyurularak Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından Kürdî perdesine kadar Nikriz makâm nağmeleriyle gelinmektedir. Çargâh perdesi civarından Acemaşîran perdesine kadar Nikriz makâm nağmeleriyle gelinerek Hüseyinâşîran perdesi yedenli makâmın seyir özelliği sergilenmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Yürük Semâî usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Yürük Semâî usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/112).

3.3.3.8. Günahların Varsa Eğer Yalvar Aff'a Dermân Ola Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

DÜVEK
(♩ : 160)

ŞEVKEFZÂ (İlâhî)
Günahların var sa eğer

Beste : ERDİNÇ ÇELİKKOL
Güfte : TURGUT YARKENT

ARANAÇMESİ

GÜ KÂH LA BEN VAR SA E ÇER
YAL VAR AF FA DER MÂN O LA (SAZ) DER MÂN O LA (SAZ)
HA RÂN ŞE YE ME ME DE GER
CEN NET SA NA FER MÂN O LA
HA RÂN ŞE YE YER ME DE GER
CEN NET SA NA FER MÂN O LA (SAZ)
GE Rİ GÂN SUN DE NE GE Rİ
İ Yİ LİK YAP DÖ NER GE Rİ (SAZ) DÖ NER GE Rİ (SAZ)
NE RENK OL SA OL SUN DE Rİ
YE TER İN SAN İN SAN O LA
NK RENK OL SA OL SUN DE Rİ
YE TER İN SAN İN SAN O LA D.C.

/..

ŞEVKEF ZÂ (ihâ)
Günâhların var sa eğer

DEVAMI (2)

Beste : ERDİNÇ CELİKKOL
Güfte : TURGUT YARKENT

YAH DİM ET GİR BEL Lİ ET ME
AF ET A NA AF Dİ LET ME (SAZ) AF Dİ LET ME (SAZ)
HİÇ KİM SE YE ZEM İ LET ME
KÜ TU GE LİP KUR NÂN O LA
HİÇ KİM SE YE ZEM İ LET ME
KÜ TU GE LİP KUR NÂN O LA (SAZ)
SAN MA HA YAT E EBD VÂ Kİ
HİÇ BİR KUL'A DEĞİL BÂ Kİ DEĞİL BÂ Kİ
YA RA TAN DIR HÜ VİL BÂ Kİ
CEN NET SA NA ME KAN O LA
YA RA TAN DIR HÜ VİL BÂ Kİ
CEN NET SA NA ME KAN O LA

GÜNÂHLARIN VAR SA EĞER
YALVAR AF'FA DERMÂN OLA
HARÂM ŞEY'E VERME DEĞER
CENNET SANA FERMÂN OLA..
EĞRİ GÖRSEN, DEME EĞRİ
İVİLİK YAP, DÖNER GERİ
NE RENK OLSA, OLSUN DERİ
YETER İNSAN, İNSÂN OLA..

YARDIM ETSEN, BELLİ ETME
AF ET AMA, AF DİLETME
HİÇ KİMSEYE ZEM İLETME
KÖTÜ GELİP, KURBÂN OLA..
SANMA HAYAT EBED VÂKİ
HİÇ BİR KUL'A DEĞİL. BÂKİ
YARATAN'DIR HÜVELBÂKİ
CENNET SANA, MEKÂN OLA.

Öğlen
Ecr.

Çizelge 113. Günahların Varsa Eğer Yalvar Affa Dermân Ola Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Günahların varsa eğer yalvar affa dermân ola
Güftekar	Turgut Yarkent
Bestekâr	Erdoğan Çelikkol
Arşiv Bilgisi	16158
Eser Nüshaları	Eserin TRT ve Devlet korusu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	İncelenen nüsha da ilk iki mısra aranağme için ayrılmıştır. Eserde Acem ve Gerdaâniye perdesi civarından başlanarak Gerdâniye üzerinde Hicaz çeşni kullanılmaktadır. Gerdâniye üzerinden Hicaz nağmeleriyle Acem perdesinde Nikrizli kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam eden seyirle Çargâh perdesi üzerinde Hicaz kullanımıyla seyreden nağmelerle Kürdî perdesi üzerinde Nikriz makâm çeşniyle kalış yapılmaktadır. Rast perdesi üzerinde Hicaz nağmeleriyle devam eden seyirle Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm çeşni içinde yedenli karar yapılmaktadır. Acem perdesi civarından başlanarak Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz nağmeleriyle seyredilmektedir. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam ederek Çargâh perdesi üzerinde Hicaz makâm aralıklarıyla Kürdî perdesinde Nikriz makâm çeşniyle kalış yapılmaktadır. Rast perdesi üzerinde Hicaz nağmeleriyle devam eden seyirle Acemaşîran perdesinde Nikriz nağmeleriyle karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Muhayyer perdesi tutularak başlanmaktadır. Nevâ perdesinde gelinerek Nevâ üzerinde Buselik çeşni gösterilmektedir. Sünbüle perdesinden devam eden seyirle Tiz Nevâ perdesine kadar genişleyen nağmelerle Muhayyer perdesinde kalış yapılmaktadır. Nakarat niteliği taşıyan bölümde Acem perdesi civarından devam eden seyirle Çargâh perdesi üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılarak Kürdî perdesinde kalış yapılmaktadır. Rast perdesi üzerinde Hicaz nağmeleriyle Acemaşîran perdesinde Nikriz çeşniyle karar edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222)

	tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1/113).

3.3.3.9. Mest Ü Hayrânım Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVKEFZÂ İLÂHİ MEST Ü HAYRÂNIM

Göbe: Şeyh Ahmed Kuddûsî Hz.
(1748-1840) (Kâzî)
Bazı: Mâsûmî-Şeyh İsmail Hay
(1820-1880) (Sâkî)

Usûl: Devrîhâfîl

Mest ü hayrânım - Zâr ü girânım
Her dem İsmâm - HÂ demek ister

Terket sıvâyı - Olmo müâş
Seven Hüdâ'yı - HÂ demek ister

Gözünden yaşlar - Akmağa bağlar
Cümlê kurt kuşlar - HÂ demek ister

Gece ol kâim - Gündüzün sâim
Ehl-i Hak dâim - HÂ demek ister

İrfân isteyen - İhsân isteyen
Cânân isteyen - HÂ demek ister

HÂ ism - Ezâm - HÂ HÂ de haçam
Kudûsî her dem - HÂ demek ister

Çizelge 114. Mest Ü Hayrânım Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Mest ü hayrânım
Güftekâr	Şeyh Ahmed “Kuddûsi” Efendi
Bestekâr	Müezzinbaşı Rifat Bey
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde üç adet nüshası bulunmaktadır. Arşivlerin ilk sırasında bulunan Türk Tasavvuf Müziği Vakfı tarafından yazılan ve Cüneyt Kosal imzası taşıyan nüsha incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar; Mustafa Hakan Alvan ve Halil Can tarafından yazılmış ve imzalanmıştır. Tercih edilen nüsha ile diğer nüshalar melodi ve usûl açısından karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık görülmemektedir. Halil Can tarafından yazılmış olan nüshada eserin güftekârıyla ilgili bulunmamaktadır. Ayrıca el yazımı olan nüshada notalar ve güftelerin bazı bölümleri silinmiş durumdadır.
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Gerdâniye civarından Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz nağmeleriyle başlanmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm nağmeleri gösterilerek Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen ve Gerdâniye perdesi üzerinde bulunan Hicaz nağmeleri kullanılarak Acem perdesinde Nikriz nağmeleriyle kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam edilerek Çargâh perdesinde Hicaz ve Kürdî perdesinde Nikriz makâm nağmeleri gösterilerek kısa kalışlar görülmektedir. Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm nağmeleriyle Hüseyinâşîran yedenli karar edilmektedir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Dügâh perdesi üzerinde Kürdî nağmeleriyle başlanmaktadır. Acemaşîran perdesinde Nigâr çeşnisi gösterilmektedir. Eserde Kürdî perdeleri yerine Segâh perdelerinin uygun olduğu tarafımızca tespit edilmiştir. Meyan niteliği taşıyan bölümde Sabâ makâmı işlenerek Acemaşîran kalışlar yinelenmektedir. Gerdâniye civarına yönelerek Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. İlk nakarat niteliği taşıyan bölümdü nağmelerle Acem perdesi civarından devam eden seyirle Çargâh perdesinde

	Hicaz ve Kürdî perdesinde Nikriz makâm nağmeleri gösterilerek kısa kalışlar görülmektedir. Acemaşîran perdesinde Nikriz makâm nağmelerini kullanılarak Hüseyinâşîran perdesi yeden alınarak karar edilmektedir.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Devr-î Revan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Devr-î Revan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/114).

3.3.3.10. Müştâk-ı Cemâlinem Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVKEFZA İLÂHÎ

SOFYAN   Müştaki Cemalinem Muhammedü'l Arabî   "Selhaddin DEMİRTAŞ"
Gâibe: Mustafa ÖZAK Hz. Aşkî

MÜŞ TA KI CE MA Lİ NEM MİL HAM ME ... DİL

A ... RA ... Bİ MÜŞ TA CI KE MA Lİ NEM ...

... MİL HAM ME DİL A ... RA ... Bİ LÂ ... İ LÂ ME

İL LAL LAH (ALİAH) MİL HAM ME RE ... SU LUL LAR

BAL LAL LA ME A LEY WİM ... VE SEL Lİ Mİ

TES ... Lİ ... MA AŞ Kİ DER Kİ YA RA ... YİM

Hİ ZU RÜN DA Dİ RA ... YİM RÂ Yİ ME YÜZ

SİL SE YİM ... MİL HAM ME DİL A ... RA Bİ

Çizelge 115. Müştâk-ı Cemâlinem Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Müşâtâk-ı Cemâlinem
Güftekar	Muzaffer Ozak (Aşkî)
Bestekâr	Selâhaddin Demirtaş “Salâhî Dede”
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korusu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde Muhayyer civarından seyre başlanarak Çargâh perdesi üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen seyirle Acem perdesinde Nikriz çeşniyle kalış yapılmaktadır. Şehnaz bölgesinden Dügâh perdesine kadar gelinerek Acemaşîran perdesinde Nikriz nağmeleriyle karar edilmektedir. Çargâh perdesi civarında Dügâh perdesi üzerinde Uşşak nağmeleriyle Sabâ çeşni duyurulmakta ve ardından Gerdâniye ve Tiz Çargâh perdelerine kadar genişletilerek Acemdeki kalış yinelenmektedir. Şehnaz bölgesinden devam seyirle Acemaşîranda Nikrizli karar tekrarlanmaktadır. “Aşkî der ki” sözleriyle başlanan bölümde Gerdâniye tutularak seyre başlanmaktadır. Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen nağmelerle Acemde kalış tekrarlanmaktadır. Ardından ilk bölümde kullanılan benzer nağmelerle Şehnaz bölgesinden başlanıp Acemaşîran perdesinde Nikrizli karar yapılmaktadır. Son bölümde ilk kalışı Gerdâniyede yapması sebebiyle makâm özellikleri tam olarak yansıtılmaktadır. Ancak makâma ismini veren bölümde eserin Acem perdesi merkezli nağmeler kurulması Çargâh üzerinde Hicaz nağmelerinin gösterilerek Tiz Çargâh perdesine kadar genişleyen bölgenin kullanılması devamında karara gelinirken Acemaşîran ve Çargâh perdeleri aralığında Nikriz beşlisi kullanılarak karar edilmesi Gönül (2017, s. 222) tarifindeki Reng-i Dil makâm özelliklerini tam anlamıyla karşılamaktadır. Bu bilgiler ışığında eserin makâmı tespitinde Reng-i Dil makamında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında

	bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Reng-i Dil makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/115).

3.3.3.11. Ne Rütbe Bir Kulun Olsa Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

SEYİPZÂ İLÂHİ (E. Sadettin Aral)

Çeyreime (-)

Ne rüt-be bir ku-lun ol-sa bu-
 1. - - - - - 2. - - - - -
 1. - - - - - 2. - - - - -
 1. - - - - - 2. - - - - -
 1. - - - - - 2. - - - - -
 1. - - - - - 2. - - - - -
 1. - - - - - 2. - - - - -
 1. - - - - - 2. - - - - -
 1. - - - - - 2. - - - - -
 1. - - - - - 2. - - - - -

Le-der ay za-rişler pe-di ya-
rı (303) 3- ci- ni ke-ri şü
ya-şar za-rişler ya-şar
Ö- miş-ler di-şer-
de-riş-ler
Ö- miş-ler di-şer-
de-riş-ler
Ö- miş-ler di-şer-
de-riş-ler
Ö- miş-ler di-şer-
de-riş-ler

Cüneyt KOSAL

Çizelge 116. Ne rütbe bir kulun olsa adlı ilahinin makâm ve usûl özelliklerini anlatan çizelge

Eser Adı	Ne Rütbe Bir Kulun Olsa
Güftekâr	Bilinmiyor
Bestekâr	Hüseyin Sadettin Arel
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüshası bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde Acemaşîran perdesi civarından başlanarak Çargâh perdesinde yapılan kalışın ardından Gerdâniye perdesine yönelinerek Çargâh üzerinde Zirgüleli Hicaz dizisi içerisinde seyredilmekte ve Çargâh perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesine gelinerek Gerdâniye perdesini 5 koma bemolle pestleştirmekte ve Acem perdesinde kalış yapılmaktadır. Acem perdesi civarından devam edilerek Nim Hisar perdesi gösterilmektedir. Hicaz Rûmi nağmelerin ardından Acem merkezli nağmelerle Çargâh perdesindeki Hicaz nağmeleriyle devam edilmektedir. Acemaşîran perdesinde Nigâr çeşnişiyle seyir edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Ağır Düyek usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu, incelenen nüshada yazılı olan Curcuna usûlüyle icrâ edilmesinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk u Tarâb makâmında ve Ağır Düyek usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/116).

3.3.3.12. Yine Gönüm Çağlamada Aşk Ateşi Dağlamada Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

ŞEVKEFZÂ İLÂHÎ

(YİNE GÖNLÜM ÇAĞLAMADA)

MOSEMME

LÜTFİ FİLİZ

Yİ NE GÖN LÜM ÇAĞ LA MA DA
 AŞK A TE Şİ DAĞ LA MA DA
 GÂH GÖ LÜP GÂH AĞ LA MA DA
 NE HOŞ DER DİN VAR EY GÖ NÜL
 SEN SİN BA NA YAR EY GÖ NÜL

Yine gönüm çağlamada
 Aşk ateşi dağlamada
 Gâh gülüp gâh ağlamada

Ne hoş derdin var ey gönül
 Sensin bana yar ey gönül

Aşk bağında bir bulbulsün
 Taze açan gonca gülsün
 Al karanfil, mor sümbülsün

Ne hoş rengin var ey gönül
 Sensin bana yar ey gönül

Kâh çıkarın yüksekleri
 Kâh konarın sea her yere
 Kâh görürsün nerden nere

Ne hoş seyirin var ey gönül
 Sensin bana yar ey gönül

Bazen esersin yel gibi
 Bazen coşarsın sel gibi
 Bazen durursun el gibi

Ne hoş tavrın var ey gönül
 Sensin bana yar ey gönül

Döngürsün uçtan uca
 Hiç demezsin gündüz, gece
 Kanaatların pek de yüce

Ne hoş devrin var ey gönül
 Sensin bana yar ey gönül

Anka kuşu aşk elçisi
 Kaf dağına hem bekçisi
 Fânî kapa gözetçisi

Ne hoş zevkin var ey gönül
 Sensin bana yar ey gönül

Çizelge 117. Yine Gönül Çağlamada Aşk Ateşi Dağlamada Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Yine gönülüm çağlamada aşk ateşi dağlamada
Güftekâr	Lütfi Filiz “Fânî”
Bestekâr	Lütfi Filiz “Fânî”
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivinde bir adet nüsha bulunmaktadır. Arşivde belirtilmesine rağmen Güftekâr bilgisi incelenen nüsha üzerinde bulunmamaktadır
Makâmı	Eserde makâm özelliklerine uygun olarak Acem ve Gerdâniye perdeleri civarından başlanarak Gerdâniye perdesi üzerinde Hicaz ve Acem perdesi üzerinde Nikriz makâm çeşnileri gösterilerek Çargâh perdesi üzerinde Hicaz çeşni gösterilerek kalış yapılmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde Hicaz nağmeleri kullanılarak Acem perdesinde Nikrizli kalış görülmektedir. Şehnaz perdesi tutularak Sabâ perdesine kadar gelinmekte ve Gerdâniye perdesinde 4 koma bemol kullanılarak Çargâh üzerinde Hicaz Rumî nağmeleri kullanılmaktadır. Nağmenin devamında Segâh perdesinde bir kalış görülmektedir. Ancak hem makâm hem de kullanılan nağme açısından Kürdî perdesinin kullanılmasıyla Neveser makâm çeşnisinin uygun olduğu icrâ edilerek belirlenmiştir. Eserin nüshası üzerinde ses değiştirici işaret eksikliği olduğu tespit edilmiştir. Kürdî perdesinden devam eden seyirle Acemaşiran perdesinde Nikrizli karar edilmektedir. Eserin tüm güfteleri aynı melodilerle icrâ edilmektedir. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Müsemmen usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Müsemmen usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.Ek-1/117).

3.3.3.13. Zâhir Bize Envar-ı Hak Adlı Eserin Makâm Ve Usûl Özellikleri

Uşûl : Sefyan

Beste : Arif Hikmet Gökoğlu
Güfte : Arif Hikmet Gökoğlu

Zâ - hîr bi - ze en - va - n Hak Zâ - hîr bi - ze
Nîk - met - le gir - yan ol - mu - şuz Nîk - met - le gir -

en - va - n Hak Zâ - hîr bi - ze di - de - n Hak
yan ol - mu - şuz Hik - met - le hay - rân ol - mu - şuz

İ - kâ - dî - miz tîl - mez bi - zîm İ - kâ - dî - miz
Ef - kâ - nî - miz yet - mez bi - zîm Ef - kâ - nî - miz

tîl - mez bi - zîm
yet - mez bi - zîm

TÜRK TASAVVUF MÜSİKİSİ VAKFI

Çizelge 118. Zâhir Bize Envar-ı Hak Adlı İlahinin Makâm Ve Usûl Özelliklerini Anlatan Çizelge

Eser Adı	Zâhir bize envar-ı Hak
Güftekâr	Arif Hikmet Gököğlü
Bestekâr	Arif Hikmet Gököğlü
Arşiv Bilgisi	Bilinmiyor
Eser Nüshaları	Eserin devlet korosu arşivlerinde bir adet nüsha bulunmaktadır.
Makâmı	Eserde Türk müziği nazari anlayışında alışılmadık bir şekilde Acem civarından başlanarak Gerdâniye perdesinin 4 koma bemolle pestleştirilerek kullanıldığı görülmektedir. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz ve Mahur perdesine denk gelen perde kullanımı Çargâh üzerinde Hicaz-ı Rûmî olarak isimlendirilebilir. Ancak Kürdi perdesinde yapılan kalışla Neveser çeşnisinin kullanıldığı görülmektedir. Kürdî perdesi civarından devam eden seyirle Acemaşîran perdesi üzerinde Nikriz makâm nağmeleri kullanılarak makâmın seyir özelliği tamamlanmaktadır. Çargâh perdesi üzerinde bulunan Hicaz makâm aralıkları içinde Gerdâniyeden başlayan seyirle devam edilmektedir. Güfte kullanım yapısına bakıldığında senyo işaretinin en başa koyulması uygun görülmüştür. İncelenen eserin makâmı Gönül (2017, s. 222) tarafından anlatılan Şevk-Efzâ makâm tarifine büyük ölçüde uymaktadır.
Usûlü	Eserin usûlüne bakıldığında birim zamana düşen melodi sayıları ve güfte kullanımı bakımından Gönül (2017, s. 105) anlatımında bulunan Sofyan usûlünün velvele ve ana kalıbında icrâ edilmesinin uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilmiş bulgulara ve yorumlara dayanarak eserin Şevk-Efzâ makâmında ve Sofyan usûlünde yeniden yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz.118).

3.4. Repertuvara Alınmayan Eserler

Acemaşîran, Şevk u Tarab ve Şevk-Efzâ makâmlarında verilen eserler alfabetik sıraya göre oluşturulmuş olup, Türk musîkî alanında resmi olmayan çeşitli arşivlerde karşılaşılan, bestekârı yaşayan eserlerden oluşmaktadır. Bestekârlarının yaşıyor

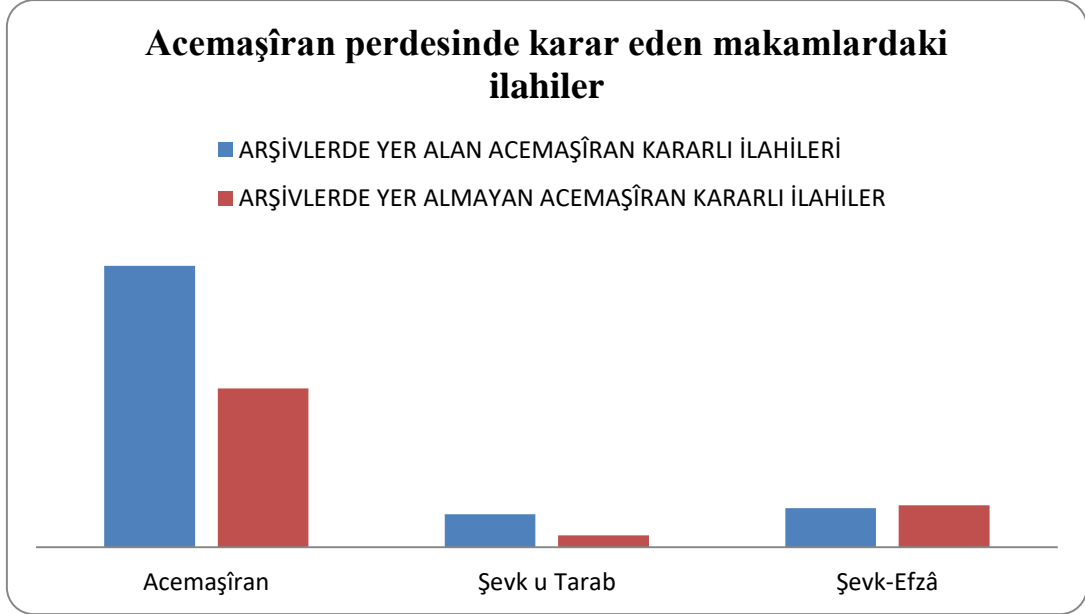
olması ve eser nüshalarının resmi olmayan arşivlerde yer alması sebebiyle incelemeye alınmamıştır. Eserlerin listesi güftekâr, bestekâr, form ve usûl bilgileriyle birlikte ek-2 bölümünde yer verilmiştir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Ulaşılan Sonuçlar

- İlâhi formunda Acemaşîran perdesinden karar eden makâmlarda eser örneklerinin bulunduğu Acemaşîran, Şevk u Tarab ve Şevkefzâ olmak üzere üç adet makâmın olduğu,
- Arşivlerde ilahi formunda Acemaşîran perdesinden karar eden makâmlarda Acemaşîran makâmında 148, Şevk u Tarab makâmında 15, Şevkefzâ makâmında 29 adet ilahiye ulaşıldığı,
- İlâhi formunda Acemaşîran perdesinden karar eden makâmlarda ulaşılan toplam eser sayısının 192 ve araştırmada örneklem olarak belirlenen TRT repertuvar numarası bulunan ve arşivlerde kayıtlı olan toplam 118 ilahiye ulaşıldığı,
- Araştırma kapsamından ulaşılan ve TRT repertuvarında arşiv numarasına sahip olan eserler arasında; 40 adet Acemaşîran makâmında, 5 adet Şevk u Tarab makâmında ve 2 adet Şevk-Efzâ makâmında kayıtlı olduğu,
- Araştırma kapsamından ulaşılan ve Devlet Koroları ve özel arşivlerde bulunan eserler arasında, 54 adet Acemaşîran makâmında, 6 adet Şevk u Tarab

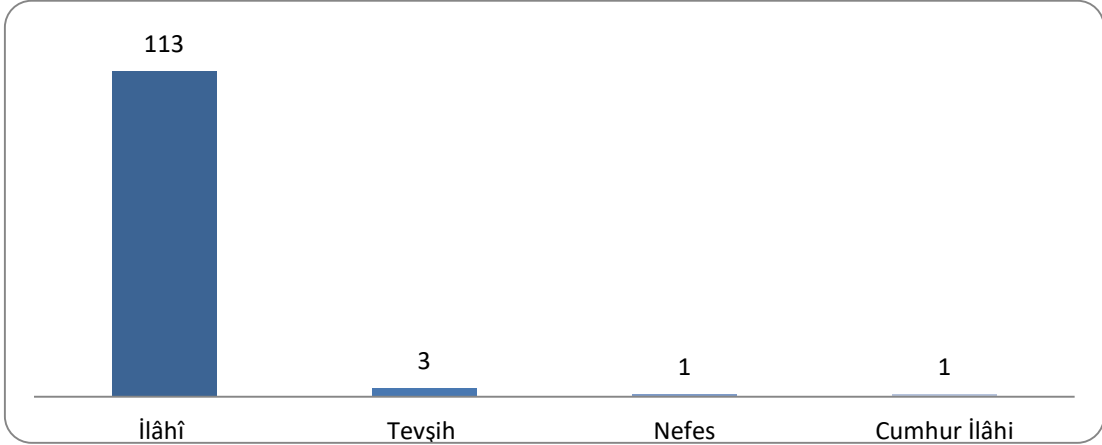
makâmında ve 11 adet in Şevkefzâ makâmında kayıtlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Grafik 1. Acemaşîran perdesinde karar eden ilahilerin arşiv oranlarına göre dağılımı
Grafik 1’de Arşivlerde Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlardan oluşan Acemaşîran, Şevk u Tarab, Şevk-Efzâ makâmlarındaki ilahilerin sayısal dağılımı gösterilmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Ulaşılan Sonuçlar

İlâhinin Türk müziği sözlü formlarından biri olduğu işlediği konular itibariyle bazı kaynaklarda dini Türk müziği formları içerisinde değerlendirildiği, güftelerinde genellikle Allah, peygamber, İslâm vb. gibi konuların tema olarak belirlendiği, İlahilerin işlediği konulara ve icrâ mekânlarına göre farklı adlar aldığı sonucuna varılmıştır.

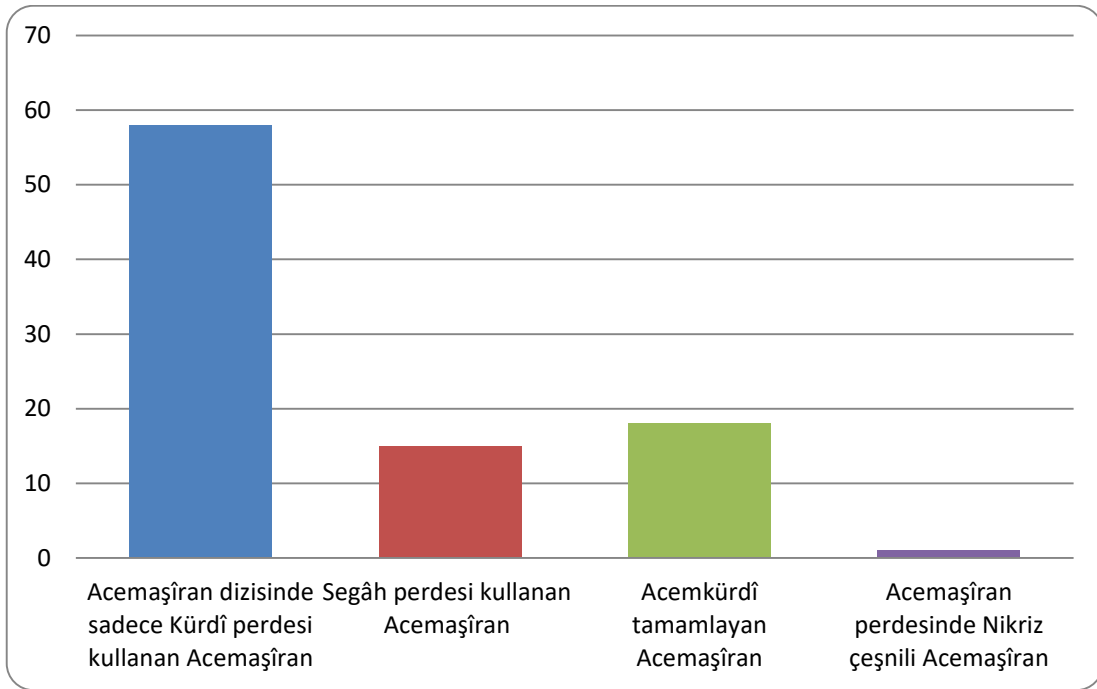

Grafik 2. Arşivlerde ulaşılan Acemaşîran perdesinde karar eden ilahîlerin form yapılarına göre dağılımı

Grafik 2’de arşivlerde yer alan Acemaşîran perdesinde karar eden Acemaşîran, Şevk u Tarab, Şevk-Efzâ makâmlarındaki eserler incelendiğinde 113 ilahi, 3 Tevşih, 1 Nefes ve 1 Cumhur ilâhî toplamda 118 adet dînî formda bestelenmiş eser olduğu görülmektedir.

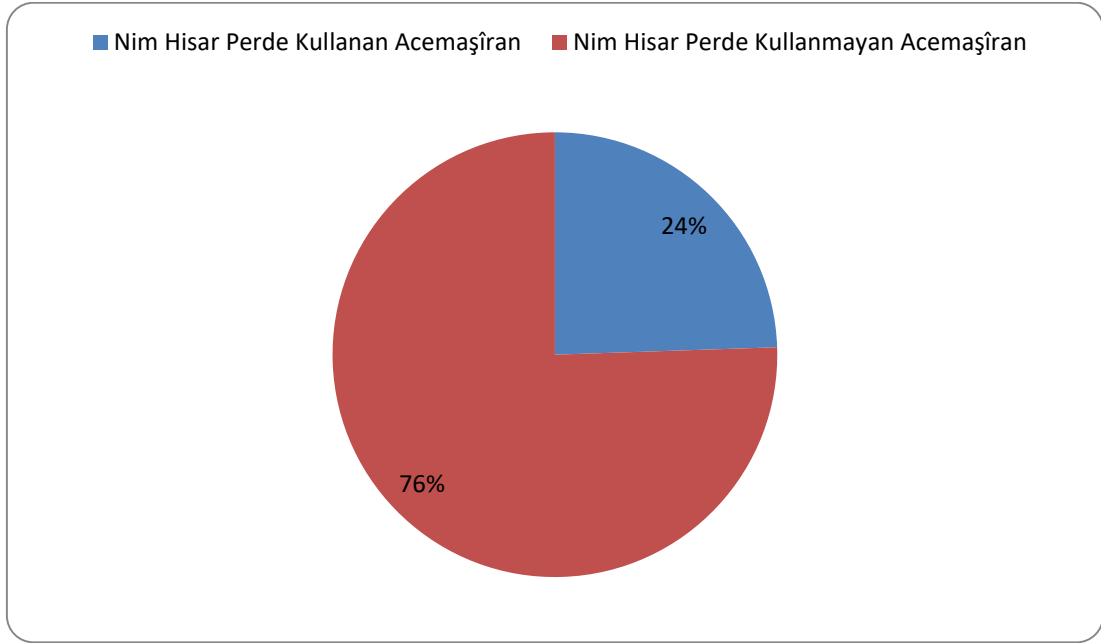
4.3. Üçüncü Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Araştırma sonucunda araştırma örneklemini kapsamında arşivlerde ulaşılan Acemaşîran perdesinde karar eden Acemaşîran makâmında 94, Şevk u Tarab makâmında 11 ve Şevk-Efzâ makâmında 13 adet eser makâm ve usûl özellikleri bakımından incelenmiştir.

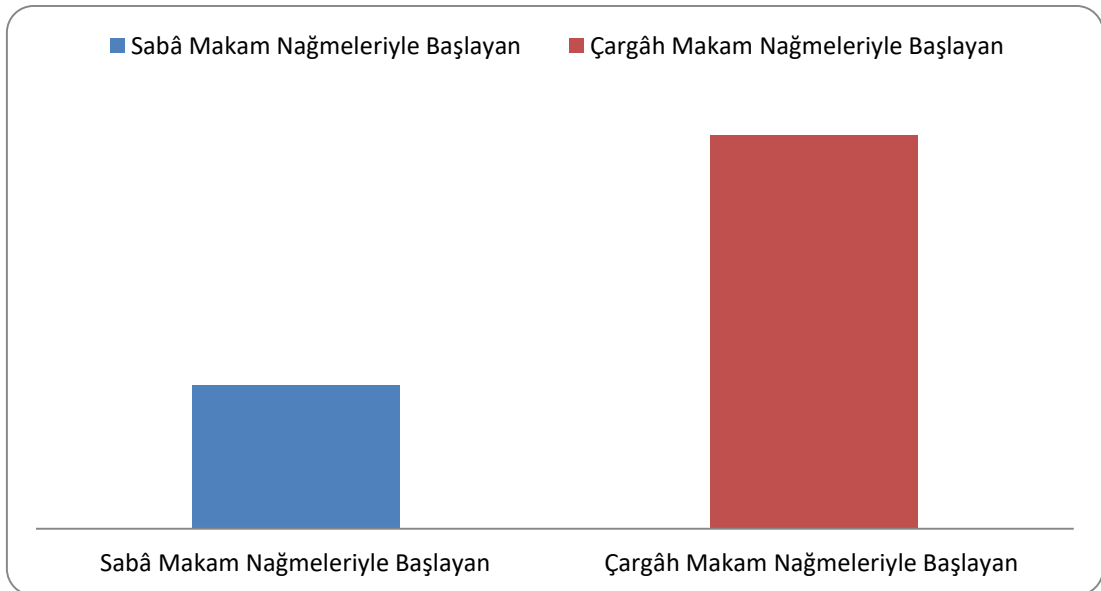
Grafik 3. Arşivlerde ulaşılan Acemaşîran makamındaki ilahîlerin makâm kullanımına göre dağılımı

Grafik 3'te Acemaşîran makamında 58 adet eserde Acemaşîran makam dizisinde Kürdî perdesi kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edildiği, 15 adet eserde Segâh perdesi kullanılarak Dügâh perdesi üzerinde Uşşak makamı hissiyle Acem makamı gösterilerek Acemaşîran perdesinde karar edildiği, 1 adet eserde Nikriz çeşnisi kullanılarak Acemaşîran perdesinde karar edildiği, Acemaşîran makamında 16 adet eserde Kürdî perdesi kullanılarak Dügâh perdesi üzerinde Acemkürdî makamı hissiyle Acemaşîran perdesinde karar edildiği görülmektedir.

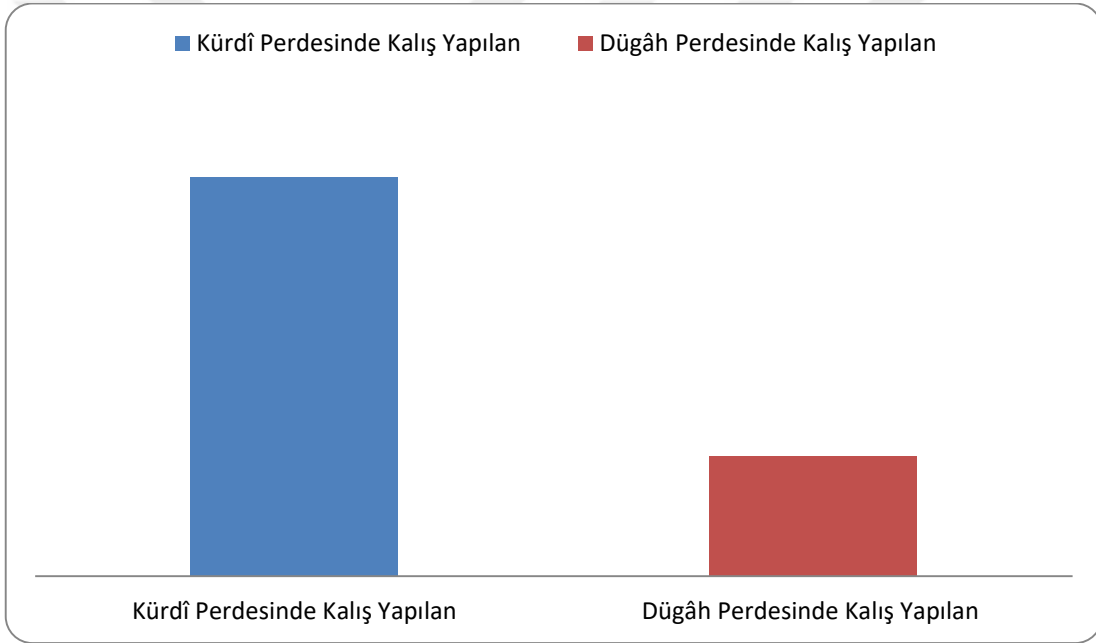
Grafik 4. Arşivlerde ulaşılan Acemaşîran makâmındaki ilahîlerin Nim Hisar perdesini kullanım dağılımı

Grafik 4'te Acemaşîran makâmında makâm özelliği bakımından incelenen 94 adet eserin 23'ünde Nim Hisar perdesi kullanılarak Dügâh perdesi üzerinde Acem makâmı hissiyatıyla Acemkürdî makâmı özelliği sergilediği görülmektedir.

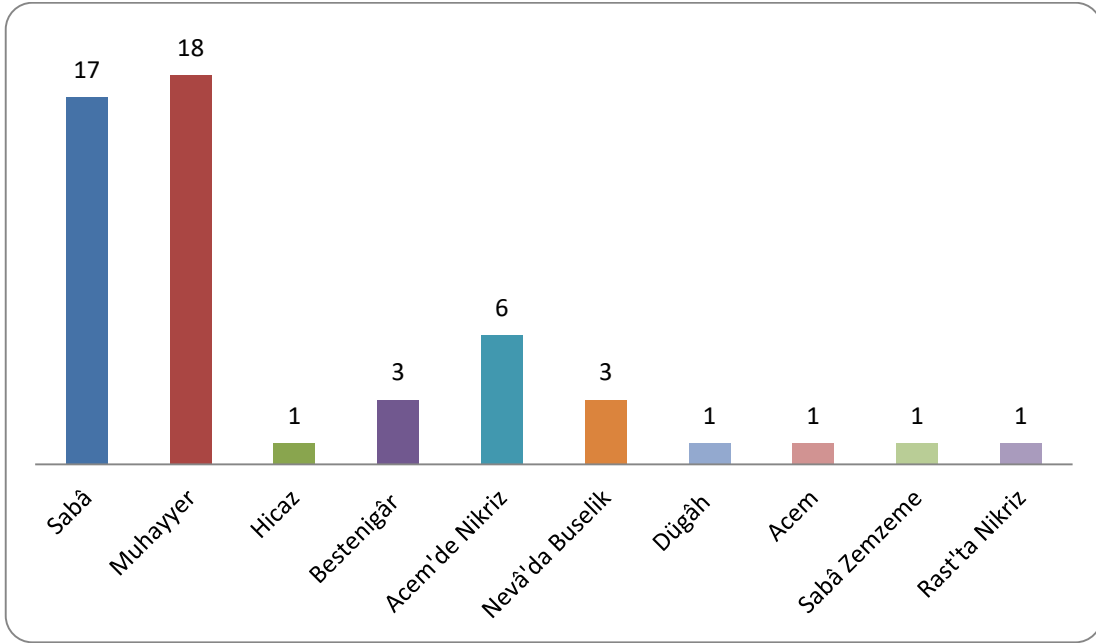
Grafik 5. Arşivlerde ulaşılan Şevk u Tarab makâmındaki ilahilerin makâm kullanımına göre dağılımı

Grafik 5'te Şevk u Tarab makâmında makâm özelliği bakımından incelenen 11 adet eserde Şevk u Tarab makâm dizisinde Dügâh perdesine sıklıkla vurgu yapıldığı ve Sabâ makâmının gösterilerek başlandığı ve Acemaşîran perdesinde karar edildiği, 7 adet eserde Çargâh perdesi civarından başlanarak Dügâh perdesindeki kalışlarla Sabâ makâmı gösterilerek Acemaşîran perdesinde karar edildiği, Şevk u Tarab makâmında olduğu belirtilen ancak Hüseyinâşîran perdesiyle karar edilen 1 adet eserin makâmının Canfezâ olarak belirlendiği görülmektedir.

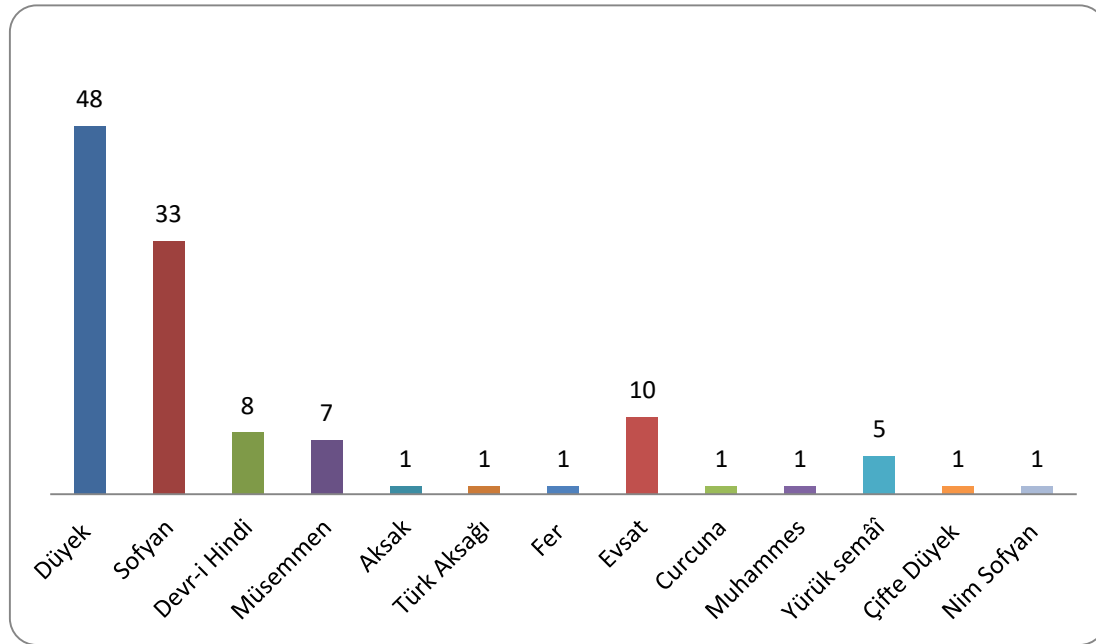
Grafik 6. Arşivlerde ulaşılan Şevk-Efzâ makâmındaki ilahilerin makâm kullanımına göre dağılımı

Grafik 6'da Şevk-Efzâ makâmında makâm özelliği bakımından incelenen 10 adet eserde Kürdî perdesi gösterilerek Acemaşîran perdesinde karar edildiği, 3 adet eserde makâm gerekliliklerinde olmamasına rağmen Kürdî perdesinde kalış yapılmadan dügâh perdesinde kalışların yapıldığı görülmektedir.

Grafik 7. Arşivlerde ulaşılan Acemaşîran makâmındaki ilahîlerin meyan bölümlerinde kullanılan makâm çeşnileri dağılımı

Grafik 7'de arşivlerde ulaşılan Acemaşîran makâmındaki ilahîlerin meyan bölümlerinde 17 eserde Sabâ makâm çeşnisinin kullanıldığı, 1 eserde Sabâ Zemzeme çeşnisinin kullanıldığı, 3 eserde Bestenigâr makâm çeşnisi kullanıldığı, 6 adet eserde Acem perdesinde Nikrîz makâm çeşnileriyle kalışlar yapıldığı görülmektedir.

Grafik 8. Arşivlerde ulaşılan Acemaşîran perdesinde karar eden makâmlardaki ilahîlerin incelenen nüshaları üzerinde belirtilen usûllerin dağılımı

Grafik 8’de 48 eserde Düyek, 33 eserde Sofyan, 1 eserde Evsat, 8 eserde Devr-i Hindî, 1 eserde Muhammes, 1 eserde Aksak, 7 eserde Müsemmen, 1 eserde Fer, 1 eserde Türk Aksağı, 1 eserde Curcuna, 5 eserde Yürük Semâî usûlü, 1 eserde Çifte Düyek, 1 eserde Nim Sofyan usûlü nüshalar üzerinde belirtilmektedir.

Tablo 4. Arşivlerde Acemaşîran makâmında bulunan eserlerin sonuç listesi

Acemâşîran Makâmındaki İlahiler					
No	Eser Adı	Makâmı	Tespit Edilen Makâmı	Usûlü	Tespit Edilen Usûlü
1.	A Sultanım Sen Var İken Ya Ben Kime Yalvarayım	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
2.	Aç Basiret Perdesin Âyine -İ Rahman’ A Bak	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
3.	Ağlayarak Geldim Sana	Acemaşîran	Acemaşîran	Devr-i Hindî	Devr-i Revan
4.	Âlemi Yoktan Var Eden Allahsın	Acemaşîran	Acemaşîran	Yürük Semâî	Yürük Semâî
5.	Arz-I Hâl İçin Sultâna Geldim	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Çifte Düyek
6.	Aşkınla Âşık Yansın Ya Rabbi	Acemaşîran	Acemaşîran	Aksak	Aksak

7.	Aşkınla Hep Bu Fakirin Neylesin Ah Neylesin	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
8.	Ayıpları Örtün Sensin	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Çifte Düyek
9.	Ayların Sultânı Hoş Geldin Mübârek Ramazân	Acemaşîran	Acemaşîran	Müsemmen	Müsemmen
10.	Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost	Acemaşîran	Acemaşîran	Yürük Semâî	Yürük Semâî
11.	Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost	Acemaşîran	Acemaşîran	Yürük Semâî	Yürük Semâî
12.	Bambaşka Ufuklar Açıyor Ruhlara Kur'an	Acemaşîran	Acemaşîran	Yürük Semâî	Yürük Semâî
13.	Ben Ben İsem Canda Değil	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
14.	Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin	Acemaşîran	Acemaşîran	Çifte Düyek	Çifte Düyek
15.	Ben Yürürem Yâne Yâne	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
16.	Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmed	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
17.	Bir San'at Var Yarattığı Herşeyde	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan – Serbest	Sofyan – Serbest

18.	Can Elllerinden Gelmişem Fani Mekânı Neylerem	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
19.	Canların Şahı Gülmezse Ah Nice Olur Halim Benim	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
20.	Cem Olmuş Dervişleri	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Sofyan
21.	Cemalin Şem'ine Mevlâ Gönül Pervânelik İster	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	Evsat
22.	Cerrahi Benim Özüm	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
23.	Derd Ü Gamdan Azad Et Benim Güzel Allah'ım	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
24.	Derd- Mendim Mücrimi M Dermana Geldim Ya Resul	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
25.	Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Sofyan
26.	Dermân Arardım Derdime Derdim Bana Dermân İmiş	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Nim Sofyan
27.	Donandı Her Yer Kandiller ile	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan

28.	Dost ile Ettiğin Ahdi Unutma	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
29.	Durman Yanalım A Kardeş Aşk Meydânın Da	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Çifte Düyek
30.	Ehl-İ Melâmet Oldum Nihâyet	Acemaşîran	Acemaşîran	Türk Aksağı	Türk Aksağı
31.	Elveda Bizden Sana Ey Şehri Rahmet Elveda	Acemaşîran	Acemaşîran	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
32.	Elvedâ Ey Kalpleri Hândân Eden Ramazân	Acemaşîran	Acemaşîran	Müsemmen	Müsemmen
33.	Elvedâ Şehr-i Saadet Elvedâ	Acemaşîran	Acemaşîran	Devr-i Hindi	Devr-i Revan
34.	Ey Bana İyi Diyen Adını Derviş Koyan	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	İlâhi
35.	Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Fahte – Düyek Sıralı
36.	Ey Benim Sevgili Mevlâm Senin Aşkın Kimde Var	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
37.	Ey Dergehi Cümlelerin Penâhı	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	Evsat
38.	Ey Dil Bu Yeter İki Cihanda Sana İz'an	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Sofyan

39.	Ey Dostlarım Ağırlaşalım	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Sofyan
40.	Ey Harimi Harem-i Lemyezeli	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	Evsat
41.	Ey Kerim Allah Ey Gani Sultan	Acemaşîran	Acemaşîran	Müsemmen	Müsemmen
42.	Ey Ki Esrar-ı Nihân- Râ Rûz U Şeb Der Cüst Ü Cüst	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	Evsat
43.	Ey Resûl-i Hazret-i Hak Ve'y Habîb-İ Kibriyâ	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	Evsat
44.	Ey Şehr-i Nüzul-i Sure Bais Oldun Çok Sürure	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
45.	Ey Tâlibi Dîdâr Olan Gel Hakka Pervâz Edelim	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
46.	Eyyub'am Dil Müptelayı M Derde Derman İsterem	Acemaşîran	Acemaşîran	Fer	Fer
47.	Ezelde Aşk ile Yandım Kül Oldum	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
48.	Feyz-İ Hüdâ Nûr-i Safâ Ahmed Muhammed Mustafâ	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
49.	Gaflet İle Hakk'ı	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan

	Buldum Diyenler				
50.	Geldin Geri Gider Misin	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
51.	Gülşen -i Feyzinde Bülbül Pür Figân	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
52.	Habib-i Nur-i İzzetsin Muhammed	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
53.	Hak Müyesser Etse Varsam	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
54.	Hak Yoluna Gidenlerin Asâ Olsam Ellere	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
55.	Hakka Aşık Olanlar Zikrullahdan Kaçar Mı	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
56.	Hazret-İ Hakk'ın Habîbi, Sevgili Bir Tanesi	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
57.	Hem Evvelsin Hem Âhir	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
58.	İbtidadan Yol Sorarsan	Acemaşîran	Acemaşîran	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
59.	İlahi Neylesin N'itsin Gönül Sensiz Karar Etmez	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
60.	İrfan Meclisine	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan

	Erişebilsen				
61.	İşitin Ey Yarenler, Kıymetli Nesnedir Aşk	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
62.	Kadrim Ola Berter Şerefi Nâdı Ali'den	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
63.	Kâinatı Yaratan Sevgi ile Donatan	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
64.	Kalbini Bağ -ı Cinan Et Ravza -i Tevhid ile	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
65.	Kerim Allah, Rahim Allah	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
66.	Kible-i Mihrabım Izdır Hazret-i Pir Hüdâî	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
67.	Korktum Kıyamet Gününden Muhammed Unutma Bizi	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
68.	Küntü Kenzin Serteser Sırr -ı Nihânı Sendedir	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Nim Hafif
69.	Lem'a-i Nûr-i Velayet Hazret-i Sünbül Sinân	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	Evsat

70.	Lûtfeyledin İbtidâ Nârımız Nûr Eyledin	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
71.	Merhaba Ey Aşk-ı Bâkî	Acemaşîran	Acemaşîran	Müsemmen	Müsemmen
72.	Merhaba Şehr-i Remazan (Gökyüzünde Saf Saf)	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
73.	Mest Ü Hayrânım	Acemaşîran	Acemaşîran	Nim Sofyan	Sofyan
74.	Mürşide Hak Diyen Kişi	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Sofyan
75.	Müjde Mü'minler Size İhsan-ı Rahman' Dır Gelen	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
76.	Müştak Olup Özlediğim	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
77.	Nefsinden Geçemedim Rızana Eremedim	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Düyek
78.	Neş'e Doldu Kâinat, Huzur Buldu Tüm Mekân	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
79.	Neyleyeyim Dünyayı Bana Allah'ım Gerek	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
80.	Nice Bir Firkatle Yansın Can ü Dil	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	Evsat

81.	Nur ile Doldu Yine Kevn ü Mekân	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	İlâhi
82.	Ol Cihanın Fahrinin Sırrına Kurban Olayım	Acemaşîran	Acemaşîran	Evsat	Evsat
83.	Onbir Aylık Yoldan Geldin Hoş Geldin Şehr -i Ramazan	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
84.	Sen Canından Geçmeden, Canan Arzu Kılırsın	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
85.	Sevgi Dolu Cesur Ana Korudu	Acemaşîran	Acemaşîran	Sofyan	Sofyan
86.	Sözüm Sirâyet Etse Bu Nefs-i Namurâda	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Çifte Düyek
87.	Sultan-ı Kevneyn Kabrinden Kalkınca	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
88.	Şuride Vü Şeydâ Kılan	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Sofyan
89.	Tâ Dil Verelden Sünbüle	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Muhammes
90.	Var Mıdır Âlemde Hiçbir Nesne Bu Candan Leziz	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
91.	Yâ Resûlallâh Aceb Kimdir Bize Senden Yakîn	Acemaşîran	Acemaşîran	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî

92.	Ya Rifâi Ben Seninle Ahd ü Peymân Eyledim	Acemaşîran	Acemaşîran	Müsemmen	Müsemmen
93.	Yâr ile Ettiğın Ahdi Unutma	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek
94.	Yine Firkât Nârına Yandı Cihân	Acemaşîran	Acemaşîran	Düyek	Düyek

Tablo 5. Arşivlerde Şevk u Tarab makâmında bulunan eserlerin sonuç listesi

Şevk u Tarab Makâmındaki İlahiler					
No	Eser Adı	Makâmı	Tespit Edilen Makâmı	Usûlü	Tespit Edilen Usûlü
1.	Aşkınla Cânım Bendedir Bende	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Düyek	Ağır Düyek
2.	Aşkın Meyine Ben Kana Geldim	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Muhammes	Muhammes
3.	Ben Bilmez İdim Gizli Ayân Hep Sen İmişsin	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Sofyan	Yürük Semâi
4.	Bir Muazzam Pâdişahsın Ki Kulundur Cümle Şah	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Evsat-Hafif	Evsat-Hafif
5.	Cenâbındır Şeh-i	Şevk u	Şevk u	Evsat	Evsat

	Pâkize-Meşreb Ya Resûlallah	Tarab	Tarab		
6.	Dervişiz Hak Diyerek Zikrederiz Yâ Hû	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Sofyan	Nim Hafif
7.	Durman Yanalım Ateş-i Aşka	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Düyek	Ağır Düyek
8.	Eyle Dil Eyle Cân Ü Dilden Bir Kez	Şevk u Tarab	Canfezâ	Devr-i Hindi	Devr-i Hindî
9.	Gönül Fikr-i Hayâlinle Sabahlar Yâ Resûlâllah	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Düyek	İlâhi
10.	Kendi Hüsnün Vechi Dilberden Hüveyda Kıldı Aşk	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Müsemmen	Müsemmen
11.	Yuvamdan Uçalı Eylerim Cevlân	Şevk u Tarab	Şevk u Tarab	Düyek	Ağır Düyek

Tablo 6. Arşivlerde Şevk-efzâ makâmında bulunan eserlerin sonuç listesi

Şevk-Efzâ Makâmındaki İlahiler					
No	Eser Adı	Makâmı	Tespit Edilen Makâmı	Usûlü	Tespit Edilen Usûlü
1.	Ben Dost Hevâsına Düştüm	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Düyek	Düyek
2.	Biz Bülbülân-ı Ahmed'iz	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Sofyan	Sofyan
3.	Bizlere Nasib Etti	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Düyek	Düyek
4.	Cilvegâh- ı Sinede Devran Eder Efkâr -I Hû	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Devr -i Hindî	Devr -i Hindî
5.	Derûnüm Âteş -i Aşkınla Yandır Yâ Resûlallah	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Düyek	Düyek
6.	Durman Yanalım Ateş -i Aşka	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Düyek	Düyek
7.	Ey Vuslat -ı Dildârı Taleb Eyleyen Âşık	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Yürük Semâî	Yürük Semâî
8.	Günahların Varsa Eğer Yalvar Affa Dermân Ola	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Düyek	Düyek
9.	Mest ü Hayrânım	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Devr -i Hindi	Devr-i Revan
10.	Müş tâk-ı Cemâlinem	Şevk-Efzâ	Reng-i Dil	Sofyan	Sofyan
11.	Ne Rütbe Bir Kulun Olsa	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Curcuna	Curcuna

12.	Yine Gönüm Çağlamada Aşk Ateşi Dağlamada	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Müsemmen enn	Müsemmen
13.	Zâhir Bize Envar-ı Hak	Şevk-Efzâ	Şevk-Efzâ	Sofyan	Sofyan

4.4. Öneriler

- Araştırmada ele alınan Acemaşîran perdesinde karar eden Acemaşîran, Şevk u Tarab ve Şevkefzâ makâmlarında olan ilahilerde yapıldığı üzere Türk müziği külliyyatı formlar özelinde ayrı ayrı çalışılıp, makâm ve usûl tespitlerinin doğru bir şekilde yapılması,
- Türk müziği külliyyatının aktarımına katkı sağlanması açısından yapılan makâm ve usûl tespitleri doğrultusunda eserlerin nüshalarında herhangi bir şüphe bırakılmadan çeşitli nota yazım programları kullanılarak bilgisayar ortamında yeniden notaya alınması,
- Eserlerin form tespitlerinin doğru bir şekilde yapılabilmesi için güfte içeriği, müzik biçimi, icrâ mekânı gibi kriterlerin göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yavaşca, A. (2002). *Türk Müsîkîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri* (1. Baskı). İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı.
- Özalp, M. N. (1992). *Türk Müsîkîsi Beste Formları* (1. Baskı). Ankara: TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayın Müdürlüğü Yayınları.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (11. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ayverdi, İ. (2016). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük* (1. Baskı). İstanbul: Seçil Ofset.
- Akdoğu, O. (1995). *Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler* (1. Baskı). İzmir. Bornova Can Ofset
- Kaya, D. (2003). *Âşık Edebiyatına Giriş*. Bişkek: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.
- Altunışık, R., Coşkun, R., & Engin, Y. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Özkan, İ. H. (2003). *Türk Müsîkîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri* (6. Baskı). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Kutluğ, Y. F. (2000). *Türk Müsîkisinde Makâmlar* (1. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Mutlu, K. (2015). "Halkın Değişen Müziksel Temsilleri: Osmanlı'dan Günümüze Müziğin Siyasal Tahayyülü, Tahayyülün Siyasal Müziği", *AKÜ AMADER*, (1) 1-11.
- Toptaş, Ç. (2022). Makâm, Usûl ve Form Özellikleriyle Türk Müsîkîsinde İlâhiler.
- Gönül, M. (2017). *Türk Müziği Solfej-Makâm-Usûl-Dikte* Alıştırmaları.
- Öztuna, Y. (1969). *Türk Musîkîsi ansiklopedisi* (1. Baskı). Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Erkoçoğlu, F. (2008). Safiyyüddîn-i Urmevî ve Şerefiyye Risâlesi. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 49(1), 299-302.

- İrden, S. (2018). Edvar Geleneğinden Günümüze Nişâbürek Makâmi Tahlili. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (13), 1-22.
- Arvas, A. (2009). Âşıklar Çay Evi: Günümüzde Van Yöresi Âşıklık Geleneğini Sürdüren Bir Kahvehane ve Bu Mekânda Kaydedilmiş Bir Fasil. *Folklor/Edebiyat*, 15(59), 197-209.
- Tanrıkorur, C. (1985). Türk Halk Musikisi ve Klasik Türk Musikisi. *Erdem*, 1(2), 559-572.
- Kurubaş, B., & Gönül, M. (2024). Fasil Müziği Bağlamında Yörelerde İcra Edilen Peşrevler. *Folklor/Edebiyat*, 30(118), 529-550.
- Elçi, A. C. (2008). Tarihsel gelişim bağlamında Türk halk müziği araştırmaları. *Millî Folklor*, 20(78), 37-54.
- Devellioğlu, F. (2007). Osmanlıca-Türkçe Lugat. *İstanbul: Kesit Yayınları*.

EKLER

**EK.1 İNCELENEN ACEMAŞİRAN, ŞEVK U TARAB VE ŞEVK-EFZÂ
MAKÂMLARDAKİ İLÂHİLERİN TASHİH EDİLMİŞ NOTALARI**

Acemaşîran İlahî

22.04.2024

A sultanım sen var iken ya ben kime yalvarayım

Güfte: Yunus EMRE
Beste: Zekai DEDE

Sölyan

A SUL TA NIM SEN VAR İ KEN YA BEN Kİ
HER DEM A BA POŞ EY LE YEN TUR LU DER

ME DE YAL VA RA YIM HÜ EN TE RAB Bİ
DE DİŞ EY LE YEN HÜ EN TE RAB Bİ

EN TE HAS Bİ YA MA BUD
EN TE HAS Bİ TA MA BUD

İŞ MİN GA Nİ SET TAR İ KEN YA BEN Kİ
YU NU SU Bİ HOŞ EY LE YEN YA BEN Kİ

ME YAL VA RA YIM HÜ EN TE RAB Bİ
ME YAL VA RA YIM HÜ EN TE RAB Bİ

EN TE HAS Bİ YA MA BUD
EN TE HAS Bİ YA MA BUD

E.D.

Acemaşîran İlahî

Aç basiret perdesin âyine -i Rahman' a bak

6.10.2024

Güfte:Nâmi

Beste:H. Aslan Hepsigür

♩ Düyek

AC BA Sİ RET PER DE SIN Â
 ÇEK ME ZAH MET AN LA SİL MAZ
 SU RE Lİ MEV HÜ ME DEN GEÇ
 NUS HA Yİ KUB RA İ KEN ET

Yİ NE İ RAH MAN NE BAK
 SİR Rİ TEV HİD KÂL İ LE
 KÂ Mİ LİN GİR GÜN LÜ NE
 TİN FE RÂ MUŞ AS Lİ Nİ

TAH Tİ CÂ HE KİB Rİ YÂ Yİ
 TÖ Rİ DL DE BERK U RÂN OL
 İŞ LE NİR HER BİR Fİ İL OL
 NÂ Mİ YÂ GEL TAH Tİ DİL DE

HAZ RE Tİ SÜB TA NE BAK
 PER TEV İ SUB HA NE BAK
 FÂ U Zİ SÂ NE BAK
 D TU RAN ÇÂ RÂ NE BAK

İL LÂL LAH İL LÂL LAH NÜR MİHAM MED SÂL LÂL LAH

İL LÂL LAH İL LÂL LAH LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH

Acemaşiran İlahi

Ağlayarak geldim sana

0.11.2004

Güfte: Bilinmiyor
Beste: bilinmiyor

Derv-i Revan

AĞ LA YARAK GEL DİM SA NA
 FAĞ FIR LE NA YA RAB BE NA
 LÜT FEY LE YIP RAH MET BA NA
 FAĞ FIR LE NA YA RAB BE NA
 İS YA Nİ MA BAK MA A MAN
 HA LİM D LUR ÇÜN KI YA MAN
 YAL VA RE RİM BEN HER ZÂ MAN
 FAĞ FIR LE NÂ YA RAB BE NÂ

Acemaşiran Cumhuri İlahi

Älemi yoktan var eden Allahsın

Güfte:Bilinmiyor
Beste:Bilinmiyor

Yürük Semâî

1.Â - LE Mİ YOK TAN VAR E DEN AL
2.HAK İ LE NÂ HAK KI İZ HÂR E DEN AL

LAH SIN LÜT FU NA YOK
LAH SIN

İN İİ HÂ BİL İİ RİR AR ZU SE MÂ

ZİK Rİ Mİ Zİ DÂ İ MA

YÂD E DEN AL LAH SIN

Acemaşiran İlahi

Arz-ı hâl için sultâna geldim

Güfte:Kuddüsi
Beste:Latif Ağa

Çifte Dilyek

AR ZI HAL I ÇIN

SUL TA NA GEL DIM

SA BEN İ OL LEM TA LÜT Bİ FU BE

İH DER SA MA NA NA GEL GEL DIM DIM

DER DI FI RA KA

DER MA A RAR DIM

ACEMAŞİRAN İLÂHİ

Aşkınla âşık yansın ya Rabbi

22.06.2004

Gâfîr Muhibbî (Şeyh Safer Dal)
Beste: H. Aslan Heggür

Alsak

AŞ KIN LA Ā ŞIK YAN SIN YÂ RAB Bİ

YA NA YA NA KÜL OL SUN YA RAB Bİ

HER SE HER Ā ŞIK YA NA RAK IN LER

HER SE HER Ā ŞIK YA NA RAK IN LER

GÜL ZÂ Rİ AŞ KA YAN SIN YÂ RAB Bİ

SENİN A DI NI Ā ŞIK AN DI K ÇA

KAL SIN DEN Bİ VÂ CİT SIN YÂ RAB Bİ

KOY SUN IN KÂ RİN BUL SUN İ MÂ NİN

KOY SUN IN KÂ RİN BUL SUN İ MÂ NİN

GÖR SUN Bİ DÂ RİN LÜT FÜN YÂ RAB Bİ

Aşkınla âşık yarısın ya Rabbi

AŞ KIN LA DO ŞAN VAH DE TE VAR SIN
 KI YA MA DU RAN KUL UN YÂ RAB Bİ
 GÜ NÜL DE BİL YÂR AĞ YÂR OL MA SIN
 GÜ NÜL DE BİL YÂR AĞ YÂR OL MA SIN
 MU HEB Bİ OL YÂR OL SUN YÂ RAB Bİ

© 2023
San

Acemaşiran İlahi

Aşkınla hep bu fakirin neylesin ah neylesin

22.06.2024

Güfte ve Beste:
Zeki ALTUN

Düyek

AŞ KIN LA HEF BU FA KI RIN
NEY LE SIN AH NEY LE SIN
DİL DE SEV DA YI MU HAB BET
BİL ME ZEM KİM BU GA Rİ BİN
HEF SE Nİ MED HEY LE SIN SEN
BAŞ KA CA NE SOY LE SIN
SA VE İ LUT FUN DA BUL DU
CÖM LE Ā ŞIK LAR NE CAT
CÖM LE Ā ŞIK LAR NE CAT

Aşkınla hep bu fakirin neylesin ah neylesin
Dilde sevdâyı muhabbet hep seni med eylesin
Sâye-î lutfunda buldu cümle âşıklar necat
Bilmezem ki bu garibin başkaca ne söylesin

Acemaşiran İlahi

Ayıpları örten sensin

Güfte: Bilinmiyor
Beste: İzzettin Erkikdemir

Çifte Düyek

A YIP LA RI ÖR TEN SEN SİN

GÜ NAH LA RI YOK E DER SİN

CÜM LE KU LUN MAT LÜ BU SUN

CUM LE KU LUN MAT LÜ BU SUN

LÜT FET Bİ ZE YÂ RÂB BE NÂ

Acemaşiran İlahi

Ayların sultanı hoş geldin mübarek ramazan

Göbe: Resat ÖZPİRİNÇÇİ
Beste: Erdiñ ÇELİKROL

Müsemmen

Armağna

AY LA RIN SUL TA NI HOŞ GEL DİN MÜBÁ REK RA MA ZAN

RAB Bİ MIN İH SÁ NI HOŞ GEL DİN MÜ BÁ REK

RA MA ZAN (saz) RA MA ZAN (saz)

SÜS LE DİN EZ MÂ NI HOŞ GEL DİN MÜ BÁ REK

RA MA ZAN (saz) RA MA ZAN

PAK LA DİN İN SÁ NI HOŞ GEL DİN MÜ BÁ REK

RA MA ZAN (saz) RA MA ZAN (saz) Son

Ayların sultanı hoşgeldin mübarek ramazan
Rabbimin ihsanı hoşgedin mübarek ramazan
Süsledin ezmanı hoşgeldin mübarek ramazan
Pakladın insâni hoşgeldin mübarek ramazan

Acemaşîran İlâhi

19.10.2024

Bakıp cemâl-i yâre çağırırım dost dost

Güfte: Niyâzi Mısrî Hz.
Beste: Asım Molla (Marisâh)

Yürük Semâi

DOST BA KIP CE MÂ Lİ YÂ RE AH

BA KIP CE MÂ Lİ YÂ RE ÇA ĞI RIRAM

DOST YÂ Rİ YÂ Rİ DOST DİL OL DU PÂ

RE PÂ RE AH ÇA ĞI RIRAM DOST

YÂ Rİ YÂ RE DOST GEL Dİ BU DOST İ LİN DEN

AH GEL Dİ BU DOST İ LİN DEN

KO KA KO KA GÜ LÜN DEN HE Yİ HE Yİ HEY

Nİ YÂ Zİ NİN Dİ LİN DEN AH ÇA ĞI RIRAM

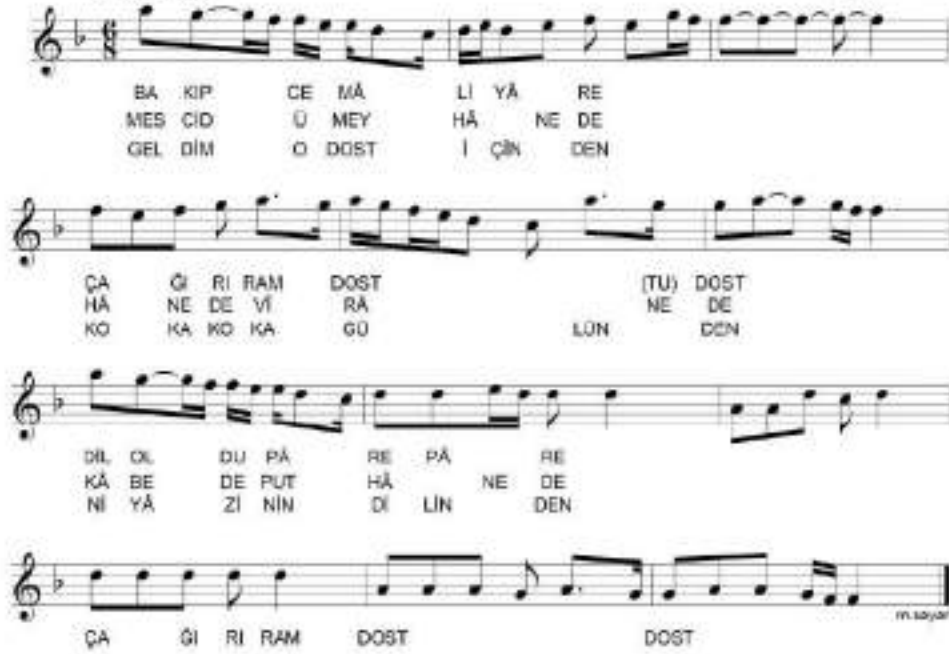
DOST YÂ Rİ YÂ Rİ DOST

Acemaşiran İlahi

Bakıp cemâl-i yâre çağırırım dost dost

Güfte:Niyâzi Mısri Hz.
Beste:Ali Şirvanî Desde

Yürük Semâî

BA KIP CE MÂ LI YÂ RE
MES CİD Ü MEY HÂ NE DE
GEL DİM O DOST İ ÇİN DEN

ÇA ĞI RI RAM DOST (TU) DOST
HÂ NE DE Vİ RÂ NE DE
KO KA KO KA GÜ LON DEN

DİL OL DU PÂ RE PÂ RE
KÂ BE DE PUT HÂ NE DE
Nİ YÂ Zİ NİN Dİ LİN DEN

ÇA ĞI RI RAM DOST DOST

m.sayar

Şevkefza İlahi

Cilvegâh-ı Sinede Devrân Eder Efkâr-ı Hû

1. Fİ. 2004

Gâfî: Abdülhay Cevherî
Beste: C. Evres Ergür

Devr-ı Hîndî

CL VE GÂ Hİ Sİ NE DE DEV RÂN E DER EF
SO Fİ İ SA Sİ Fİ KI VEC DU HA LE TI LE

KÂ Rİ HÜ TÛ Rİ DİL DE ZÂ Hİ RÖ LUR
DEV RE DER SAN ME LİK DIR AR Sİ A LA

SÛ İF İ DER EN VA Rİ HÜ (HAY Yİ) VA Rİ HÜ
DÂ E DER CUF TA Rİ HÜ (HAY Yİ) TA Rİ HÜ

VUS CEN Rİ LE DEV CÂ Bİ CÂ NÂN EY LE DİK CE DÂH
CEN Rİ LE DEV CÂ Bİ CÂ NÂN EY LE DİK CE DÂH

AR LEY LE ZU EY LE DİK CE DÂH AR LEY LE ZU
LEY LE ME DÜL HA VA DÂH AR LEY LE ME

A Sİ KİN BER NÂ YE Sİ DER DÂ İ NÂ TEK
HİS SE DÂR O LAN TE CEL Lİ DEN E DER İZ

RÂ Rİ HÜ (HAY Yİ) RÂ Rİ HÜ

CİLVEGÂH-I SİNED EDEVRÂN EDER EFKÂR-I HÛ
TÛR-I DİLDE ZÂHİR OLUR ŞÛLE-I ENVÂR-I HÛ

VUSLAT-I DİDÂR-I CÂNÂN EYLEDİKÇE ARZU
ÂŞIKIN BERMÂYESİDİR DÂİMA TEKRAÂR-I HÛ

SÛFİ-I SÂFİ KI VECD-Ü HÂLET İLE DEVR EDER
SAN MELEKİDİR ARŞ-I ÂLÂ DAN EDER GÖFTÂR-I HÛ

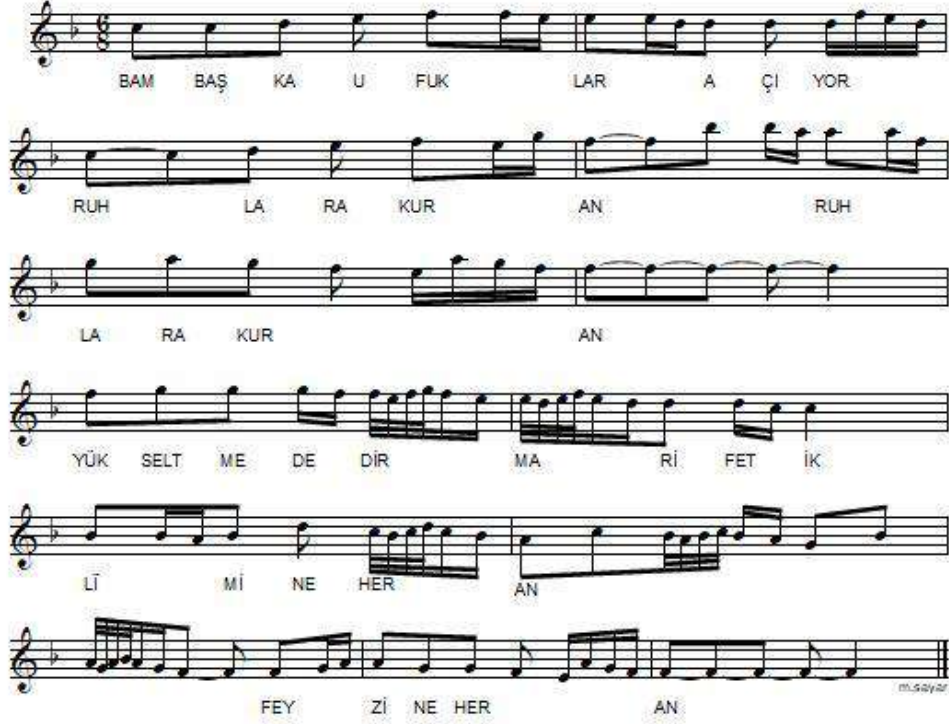
HECR İLE EYLER DERÛN-I SİNED CÜN NEY FİGÂN
MEVLEVİ EYLER SEMÂ-I GÛŞ EDÛP ESRÂR-I HÛ

Acemaşîran İlâhi

Bambaşka ufuklar açıyor ruhlara Kur'an

Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemal Belviranlı

Yürük semâi

BAM BAŞ KA U FUK LAR A ÇI YOR
RUH LÂ RA KUR AN RUH
LA RA KUR AN
YÜK SELT ME DE DİR MA Rİ FET İK
Lİ Mİ NE HER AN
FEY Zİ NE HER AN

Bambaşka ufuklar açıyor ruhlara KUR'AN, (Ruhlara Kur'an.)
Yüselmededir marifet iklimine her an, (Feyzine her an.)
Kur'an bize yad ettiriyor Bezm-i Elesti, (Bezm-i Elesti.)
Mü'min; o tecellinin ezelden beri mesti, (Mest-i Elesti.)

İmanla geçen her gece gündüz gibi aydın, (Gün gibi aydın.)
Bir taze bahar âlemi her anı hayatın, (Anı hayatın.)
Ermek ne saâdetdir o imandaki nûra, (Ondaki nûra.)
Vicdâna safâlar veren âsûde huzûra, (Gerçek huzûra.)

Acemaşîran İlahî

Ben ben isem canda değil

22.06.2024

Güfte: Kerem Rifai Hz.
Beste: İzzettin Hümeyî

Sölyan

BEN BEN İSEM CAN DA DE ĞİL
HA Sİ Lİ BEN DEN ÇI Kİ VER HA Sİ Lİ BEN CAN DA DE ĞİL
DEN ÇI Kİ VER

BEN SEN İ SEM TEN DE DE ĞİL BEN SEN İ SEM TEN DE DE ĞİL
BEN Lİ Ğİ Vİ RAN E Dİ VER BEN Lİ Ğİ Vİ RAN E Dİ VER

SEN BEN İ SEM TEN CANDO LUR SEN BEN İ SEM TEN CANDO LUR
CAN DA DE Nİ İS TER İ SEN CAN DA DE Nİ İS TER İ SEN

BEN BEN İ SEM TEN DE DE ĞİL BEN SEN İ SEM TEN DE DE ĞİL
BEN Lİ Ğİ AT CAN O LU VER BEN Lİ Ğİ AT CAN O LU VER

Aranajör

m.ayyör
B.O.

Acemaşîran İlâhi

Ben bilmez idim gizli ayân hep sen imişsin

Güfte: Ahmed Dede (Köse) (Nev'i)

Beste: Ali Rızâ Bey (Eyyûbi Dervîş)

Çifte Düyek

BEN BİL MEZ İ DİM GİZ Lİ A YAN

HEP SEN İ MİŞ SİN

TEN A LER HİR DE BU NÜ CAN BİL LAR DİM DA Nİ HAN HAN

HEP HEP SEN SEN MİŞ MİŞ SİN SİN

SEN DEN BU Cİ HAN İÇ RE Nİ ŞAN

İS TER İ DİM BEN

ŞEVKEFZA İLAHİ

Ben Dost Hevasına Düştüm

1. FL. 2004

Gülste: Eşrefoğlu Rami
Beste: Hafız Kemal Tezergil

Dürek

BEN DOST HE VA SI NA DÜŞ DÜM GAY RI HE VA
NE ME GE REK BA ŞIM DA DOST SEV DA SI VAR
GAY RI SEV DA NE ME GE REK GAY RI SEV DA
NE ME GE REK EY ZA HI Dİ DÜN YA PE REST
VA ZOH DU NU ARZ EY LE ME BEN A ŞI KI
ŞU RI DE YİM ZER KU RI YA NE ME GE REK

BEN DOST HEVASINA DÜŞTÜM
ÖZGE HEVA NEME GEREK
BAŞIMDA DOST SEVDASI VAR
DAHİ SEVDA NEME GEREK

EY ZAHİD-İ DÜNYA PEREST
VAR ZÖHDÜNDÜ ARZ EYLEME
BEN AŞIK İ ŞÜRİDEYEM
ZERK U RİYA NEME GEREK

Acemaşîran İlahî

Ben Yürürüm yâne yâne

22.04.2024

Güfte: Yunus EMRE Hz.
Beste: Bilâzîsiyye

Solyan

BEN YÜRÜRÜM YÂNE YÂNE YÂNE AL
LAH YÂ HÜ YÂ AL LAH
AŞK BO YA DI BE Nİ KÂ NE AL LAH
GEL GÖR BE Nİ AŞK NEY LE Dİ AL LAH
AL LAH YÂ HÜ YÂ AL LAH
YÂ HÜ YÂ AL LAH
NE Â Kİ LEM NE Dİ VÂ NE AL
LAH YÂ HÜ YÂ AL LAH

Ben yürürüm yâne yâne
Aşk boyadı beni küne
Ne âkilem ne divâne
Gel gör beni aşk n'eyledi

Aşkın beni mest eyledi
Aldı gönlüm hast'eyledi
Öldürmeğe kâsd eyledi
Gel gör beni aşk n'eyledi

Ben Yunus-u biçareyim
Aşk elînden avareyim
Baştan ayağa yareyim
Gel gör beni aşk n'eyledi

Acemaşîran İlâhi

Bir ismi Mustafa bir ismi Ahmed

Güfte: Derviş Musa Dede
Beste: H. Aslan Hepgür

Düyek

BİR İS Mİ MÜS TA FA BİR İS Mİ
GEL Dİ DOL DU NÜ RI LE BU KÂ İ

AH NÂD MED AL LA HÜM ME SAL Lİ A LÂ
ÜM ME Tİ O LAN KA MÜ

MUHAM MED MUHAM MED AL LA HÜM ME
BUL DU NE CÂT UM MET Tİ O

SAL Lİ A LÂ MUHAM ME MUHAM MED
LAN KA MÜ BUL DU NE CAT BUL DU NE CAT

RU Zİ MAH ŞER DE Bİ ZE EY LE ME DED
SER TA CI A LE ME İ DE LİM SA LAT

EY LE MEDED AL LA HÜM ME SAL Lİ A LÂ
İ DE LİM SA LAT

MUHAM MED MUHAM MED AL LA HÜM ME

SAL Lİ A LÂ MUHAM MED MUHAM MED

m.sayar

Acemaşîran İlâhi

Bir san'at var yarattığı herşeyde

Güfte ve Beste:
Ünal Ensâri

Sofyan

BİR SAN AT VAR YA RAT DI Ğİ HER ŞEY DE
AR Şİ Ğİ LÂ DA KUR DU SAL TA NA TI
KUD RE Tİ GÖ RÜ NÜR E SER LE RİN DE (ALLAH)
RAH ME Tİ KAP LA DI TŪM KĀ İ NA TI
MŪ HŪR VUR MUŞ SAN Kİ HER ZER RE Sİ NE (ALLAH) RE Sİ NE
A YET A YET VAH EY LE Dİ KUR A Nİ KUR A Nİ
HAC SIN DE VAR LĀ İ LĀ HE İL LĀL LAH (ALLAH)
AL LAH AL LAH LĀ İ LĀ HE İL LĀL LAH (ALLAH) İL LĀL LAH

MŪNACAT(SERBEST)

YĀ RĀB YĀ
RĀB YĀ RĀB ŞU TA Nİ KU LU NA RAH MEY LE
GŪNAHLARI ÇOKOL SADA AF VEY LE AFVEY LEAF VEY LE YĀ RĀB
SANASA DİK SANA LĀ YİK KULEY LE DİLİM DEVAR LĀ
İ LĀ HE İL LĀL LAH
AL LAHAL LAH LĀ İ LĀ HE İL LĀL LAH (ALLAH) İL LĀL LAH *m.soyar*

Şevkefzâ İlâhî

Biz bülbülân'î ahmed'iz

7.11.2024

Güfte ve Beste:
Arif Hikmet GÖKOĞLU

Sölyan

BİZ BÜL BÜL Â Nİ AH ME DİZ EF GA Nİ MİZ
BİZ HA NE ÇA Nİ HAY DE RİZ İZ HA Nİ SİR

BİR MEZ Bİ ZİM EF GA Nİ MİZ BİR MEZ Bİ ZİM
Rİ KEV SE RİZ İZ HA Nİ SİR Rİ KEV SE RİZ

SÂ Fİ Dİ LÂ Nİ AH ME DİZ İ KA Nİ MİZ
BİZ VÂ Rİ Bİ PEY GAM BE RİZ FET VÂ Nİ MİZ

YİT MEZ Bİ ZİM İ KA Nİ MİZ YİT MEZ Bİ ZİM a.o.
ÇİT MEZ Bİ ZİM FET VÂ Nİ MİZ ÇİT MEZ Bİ ZİM

NİF TÂ Hİ AŞ KN BİZ DEDİR MİS BÂ Hİ AŞ KİN BİZ DE DİR

AK DA Hİ AŞ KN BİZ DE DİR SERA Nİ MİZ GİT MEZ Bİ ZİM

ZÂ HR Bİ ZE ES RA Rİ HAK ZÂ HR Bİ ZE
Nİ MET LE HAN DAN OL MU ŞUZ Nİ MET LE GİR

FN VA Rİ HAK ZÂ HR Bİ ZE FN VA Rİ HAK
YAN ÇL MU ŞUZ HİMET LE GİR YAN ÇL MU ŞUZ

ZÂ HR Bİ ZE Dİ HAN DÂ Rİ HAH İ KA Dİ MİZ
HR MET LE HAY RAN ÇL MU ŞUZ ÇL KÂ Rİ MİZ

TÜT MEZ Bİ ZİM İ KA Dİ MİZ TÜT MEZ Bİ ZİM
YET MEZ Bİ ZİM ÇL KÂ Rİ MİZ YET MEZ Bİ ZİM

Şevkefza İlahi

Bizlere Nasib Etti

1.11.2004

Güfte: Muzaffer Ozak (Aşkı)
Beste: Aslan Heggür

Dürek

BI LE RE NA Sİ BE T Tİ

ŞÜ KÜR EL HAM DÜ Lİ L LÂH

HA Sİ BE ÖM ME T ET Tİ

ŞÜ KÜR EL HAM DÜ Lİ L LÂH m. HEGGÜR

BİZLERE NASİB ETTİ
ŞÜKÜR ELHAMDÜLLAH
HABİBE ÜMMET ETTİ
ŞÜKÜR ELHAMDÜLLAH

YİYELİM NİMETİNİ
SEVELİM HAZRETİNİ
SÜRDÜRDÜ DEVLETİNİ
ŞÜKÜR ELHAMDÜLLAH

ŞEFİMİZ OLDU AHMED
NURU EVVEL MUHAMMED
KILDI BİZLERİ ÜMMET
ŞÜKÜR ELHAMDÜLLAH

HAKK KILDI BİZE İHSAN
EYLEDİ BİZİ SULTAN
TECELLİ KILIP RAHMÂN
ŞÜKÜR ELHAMDÜLLAH

HABİBE YÂR EYLEDİ
'ARZ İ DÖNÂR EYLEDİ
'FEZKÜRÜNİ' SÖYLEDİ
ŞÜKÜR ELHAMDÜLLAH

NÜREDDİN'DİR ULUMUZ
'ARŞDAN ÖTE YOLUMUZ
HAKKI GÖRÜR DÖZÜMÜZ
ŞÜKÜR ELHAMDÜLLAH

AŞKININ BUDUR SÖZÜ
NÜR İLE DOLMUŞ ÖZÜ
HAKKI GÖRMEKDE GÖZÜ
ŞÜKÜR ELHAMDÜLLAH

Acemaşîran İlahî

Can ellerinden gelmişem
(Vasf-ı Hal)

Guftê: İbrahim Hakkı Erzurumî Hz.
Beste: Albeddîn YAVAŞÇA

Sofran
Arasğme

CAN EL LE RİN DEN GEL Mİ ŞEM FÂ Nİ ME KÂ Nİ NEY LE RİM
OL MÜL KE MEY LİM SAL MI ŞİM BEN BU Cİ HÂ Nİ NEY LERİM
AŞ KIN ŞA RÂ BIN İÇ Mİ ŞİM DİL GÜL ŞE Nİ ME GOÇ MÜ ŞEM
EEN VAR LI ĞİM DAN GEÇ Mİ ŞİM NÂ MÜ Nİ ŞÂ Nİ NEY LERİM
DİL DEN DE LE BİN TER CÜMAN VAR KEN Nİ ÖY LER Bİ LİSAN
ÇÜN CÂ NÜ DİL DİR HEM ZEBAN NUT KU BEYAZ Nİ NEY LERİM
HAK KI CE Mİ İ HALK DAN MÜS TAĞ NİYİM BİL LÂ HİBEN
HAL LÂ KI Â LEM VAR İKEN HAL KI ZAMA Nİ NEY LERİM

ZİKİR
YA HAZ RE Tİ AL LAH AL LAH Dİ YELİM BİS MİL LÂH AL LAH

Her bilâmin sonunda son satırdaki zikir okunsa bildiği gibi, sızoz kradu arasğme yerine zikir okunur.

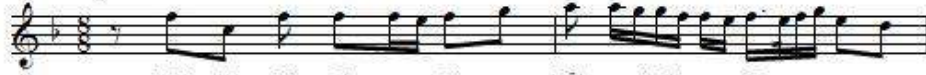
Acemaşîran İlâhi

19.10.2024

Canların şalı gülmezse ah nice olur halim benim

Güfte ve Beste:
Hayati Günyeli

Düyek

CAN LA RİN ŞA HI GÜL MEZ SE
DÜ ŞE Rİ SEN BİR KUY TU YA
GÜ VİN ME DÜN YA MA LI NE

AH Nİ CE O LUR HÂ LİM BE NİM AH
DA LA Rİ SEN BİN UY KU YA AH
KAN MA YA SIN HER Â LI NE AH

BUY RU ĞU NA YÜZ CE VIR ME
HEP EG Rİ DER SEN DÖĞ RU YA
GE ZE Rİ SEN BU KIB Rİ LE

AH Nİ CE O LUR HA LİN SE NİN AH HA LİN SE NİN
AH Nİ CE O LUR HA LİN SE NİN AH HA LİN SE NİN
AH Nİ CE O LUR HA LİN SE NİN AH HA LİN SE NİN

Acemaşîran İlâhi

Cem olmuş dervişleri

19.10.2024

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî (Abdullah)
Beste: Nalçacı Dergâhu Şeyhi İhsan Bey

Sofyan

CEM OL MUŞ DER VIŞ LE Rİ

CE OL MUŞ DER VIŞ LE Rİ

PİRİM AB DÜL KÂ DİRİN

PİRİM AB DÜL KÂ DİRİN

YO LUN DA SÂ DİK LA Rİ

YO LUN DA SÂ DİK LA Rİ

Cem' olmuş dervişleri
Pîrim Abdülkâdir'in
Yolunda sâdikları
Pîrim Abdülkâdir'in

E lim verdim eline
Kurbân olam diline
Cânlar fedâ yoluna
Pîrim Abdülkâdir'in

Arısanın balıyam
Bahçesinin gülüyem
Bâğın bülbülüym
Pîrim Abdülkâdir'in

Hakk katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Pîrim Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşid eder şeytâm
Ash dürür Geylânî
Pîrim Abdülkâdir'in

Sana direm ey kişi
Kalbden çıkar teşvişi
Oda yannmaz dervişi
Pîrim Abdülkâdir'in

Evliyâlar rehberi
Hakk'ın sırâ mazharı
Başında kudret gülü
Pîrim Abdülkâdir'in

Acemaşîran İlâhî

Cemalin şem'ine Mevlâ gönül pervânelik ister

Güfte: İsa Mahvi Efendi

Beste: Akbaba İsmâma

Ahmet Efendi

Evvat

CE MA LÜN ŞEM Mİ İ NE NEV LÂM

GO NUL FER VA NE LİK İS TER

E Rİ YIP KAL MA YA AS LA

GO NUL SO ZA NE LİK İS TER

VI SÂ LİN SİR Rİ NA CA NİRİ

VU SUL İS TER A EUL TÂ NİM

Acemaşîran İlâhi

Cerrahi benim özüm

19.10.2024

Güfte ve Beste:
H. Aslan Hıpgür

Sofyan

CER RA Hİ BE NİM Ö ZÜM KÂ BE YE DÖ NÜK YÜ ZÜM

TEV HİD DIR DA İM SÖ ZÜM MU HAM MED İ Kİ GÖ ZÜM

LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH ALLAH NUR MUHAMMEDSAL LÂL LAH AL LAH

BÂ Kİ AL LAH İL LÂL LAH LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH m.sayar

CERRAHİ BENİM ÖZÜM
KABEYE DÖNÜK YÜZÜM
TEVHİDDİR DAİM SÖZÜM
MUHAMMED İKİ GÖZÜM

DOYULMAZ CEMALİNE
ERİLMEZ KEMALİNE
SELATU SELAM VERDİM
HEM EHLİNE ALİNE

KUL OLSAM KAPUSUNA
YÜZ SÜRSEM RAVZASINA
BİR CANIM VAR FEDADIR
GÖNÜLLER SULTANINA

CERRAHİ DERVİŞİYEM
HEM AŞKI MUHİBBİYEM
NUREDDİN BENDESİYEM
MUHAMMED ÜMMETİYEM

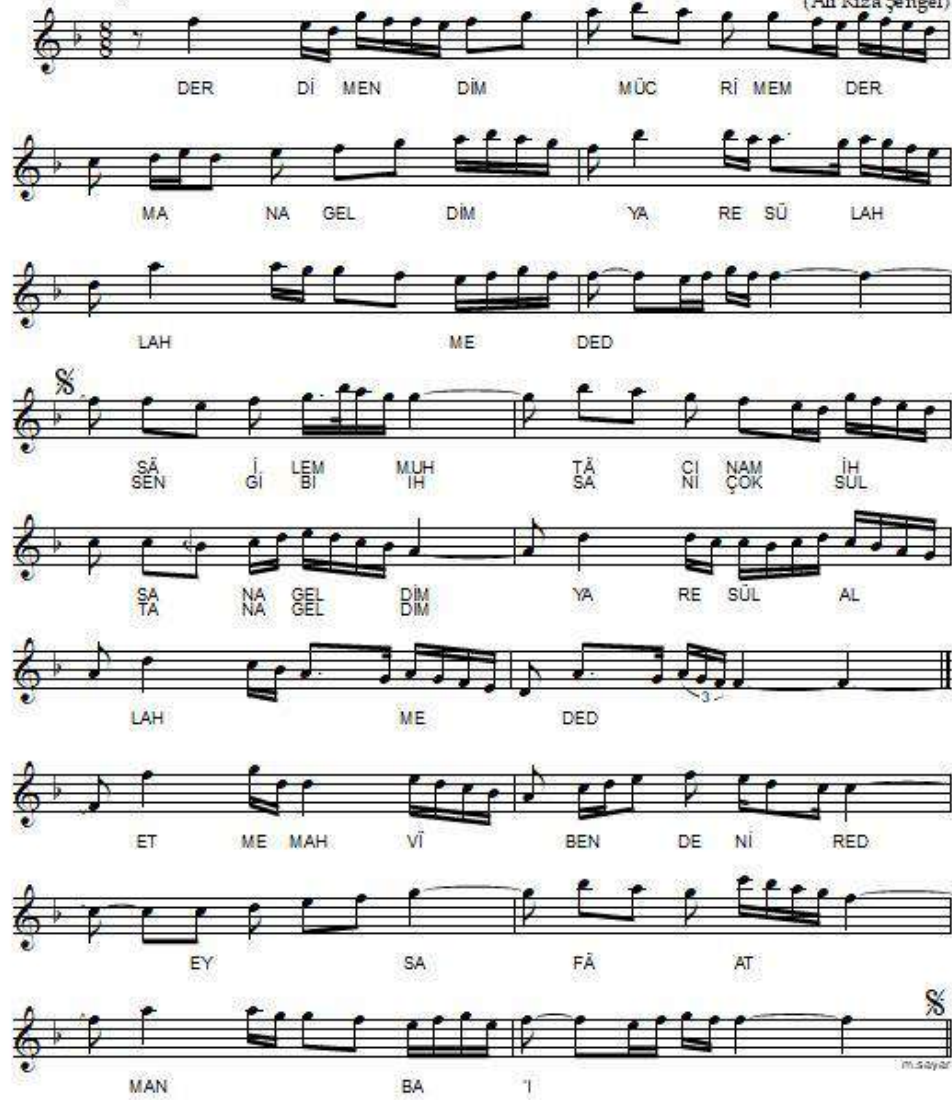
Acemaşîran İlâhi

Derd - mendim mücrimini n dermana geldim ya Resul

Güfte: İsa Mahvi Efendi

Beste: Eyyûbi Dervîş Ali Rıza Bey
(Ali Rıza Şengel)

Düyek

DER Dİ MEN DİM MÜC Rİ MEM DER
MA NA GEL DİM YA RE SÜ LAH
LAH ME DED
SÂ SEN İ Gİ LEM Bİ MUH İH TÂ SA Cİ Nİ NAM ÇOK İH SÜL
SA TA NA NA GEL GEL DİM DİM YA RE SÜL AL
LAH ME DED
ET ME MAH Vİ BEN DE Nİ RED
EY SA FÂ AT
MAN BA '1

Acemaşîran İlâhi

Derd ü gamdan azad et benim güzel Allah'ım

Güfte: Muzaffer Özak
Beste: Kemal Tezergil

Düyek

DER DÜ GAM DAN A ZAD ET BENİM GÜ ZEL

AL LA HIM MAH ZUN KAL Bİ Mİ ŞA DET

BE NİM GÜ ZEL AL LA HIM SEN AŞ SİN AN ÇAK ZU

PE NA HIM GÖK LE RE ÇI KAR A HIM
RA GEL DİM ZUL METTEN NÜ RA GEL DİM

AF FETBE NİM GÜ HIM GEL DİM BENİM GÜ ZEL AL LA HIM
GAM DANSU RU RA LÜT FUÇOK DUR Bİ Lİ RİM Nİ METLE RİM

GÖ RÜRÜM GÖ RÜRÜM AL LAH DE YİP

GE ZE RİM BE NİM GÜ ZEL AL LA HIM

Acemaşiran İlahi

Dermân arardım derdime derdim bana dermân imiş

Güfte: Niyazi Misri Hz.
Beste: Ser Müezzîn Rifat Bey

Nim Sofyan

DER MAN A RAR DIM DER Dİ ME
 DER DIM BA NA DER MAN İ MİŞ
 BUR HAN A RAR DIM AS LI MA
 AS LIM BA NA BUR HAN İ MİŞ
 BUR HAN AL LAH SUL TAN AL LAL
 HER DERT LE RE DER MAN AL LAH

Dermân arardım derdime, derdim bana dermân imiş
 Bîrhan sorardım nakim, aâm bana bîrhan imiş

Sâg ile sâh gâle idim, ben dâst yûle gâlem dâst
 Ben târîfde arardım el cüm kîndî can imiş

Öyle sanırdım arıyan, dost gavvâr ben gavvârım
 Bîrden görüp işledi bildim ki ol can imiş

Savm ile Sâh ile Hacc ile sarıma bîr zâhîl bîst
 İman ile kâmil olmağı tazm olan irfân imiş

Kâmilde gelîr yokun senin, ya kânde varîr menâhîl
 Nerdin gelîr gîrîgîlî anılamayın hayvan imiş

Mürşîd gerekîr bîldîr İhâk'ı sana İhâk-kaî yakîn
 Mürşîd olmağın bilîkleri gîman imiş

Her mürşîde dîl verme kîm yûluna sarpa olgîrîr
 Mürşîd kâmil olmağîr gayet yûlî İhân imiş

Azîl bîmevîr bîr sîr dîrîr, yokun dîğîlîr dîr dîrîr
 Alın kâim bîr sîr dîrîr, gîleken anı hayrân imiş

İst Niyaz'ın slâmın, bîr nevîne ârtîmez İhâk yûlîm
 İhâk'dan ayân bîr nevîne yok, gîlemlere pînkân imiş

Acemaşiran İlahi

Derman Azardım Derdime

Güfte: Niyâzi Mersî Hz.
Beste: Muallim İsmail Hakkı Bey

Nim Sofyan

DER MAN A RAR DIM DER Dİ ME

DER DIM BA NA DER MAN İ MIŞ

BUR HAN SO RAR DIM AŞ LI MA

AŞ LIM BA NA BUR HAN İ MIŞ

YA AL LAH YA AL LAH

DER MA NİM AL LAH

Şevkefza İlahi

Derûnum Âteş-i Aşkınla Yandır Yâ Resûlallah

Güfte: Hasan Sezai Efendi "Gülşen"
Beste: Ali Geçek

Dârek

DE RÜ NUM Â TE Şİ AŞ KIN LA YAN DIR YA
RE SÜL AL LAH DI LI TEŞ NEM
ME Yİ VAS UN LA KAN DIR YÂ RE SÜL AL LAH
DI LI TEŞ NEM ME Yİ VAS UN LA KAN DIR YÂ
RE SÜL AL LAH

DERÜNÜM ÂTEŞ-İ AŞKINLA YANDIR YÂ RESÛLALLAH
DİL-İ TEŞNEM MEY-İ VASLINLA KANDIR YÂ RESÛLALLAH

FİRÂKIN ÂTEŞİ BAĞRIM YAKIP ESKİM REVÂN ETTİ
DÜ ÇEŞM-İ İNTİZÂRIM DOLU KANDIR YÂ RESÛLALLAH

SEN OL SEMS-İ HAKİKATSEN Hİ ÂLEM CÜMLE ZERRÂTİN
VÜCÛDUN BÂİS-İ KEVN Ü MEKÂNDIR YÂ RESÛLALLAH

İÇENLER CÂM-İ AŞKIN ÂB-İ HİZR'A İLTİFÂT ETMEZ
SEMİN AŞKIN HAYÂT-İ CÂVİDÂNDIR YÂ RESÛLALLAH

SEZAYİ DERD-MENDİN BAB-İ LÛTFÂ İLTİCÂ EYLEMEZ
BİLİR KİM DERCEHİN DÂRÜLEMÂNDIR YÂ RESÛLALLAH

Acemaşiran İlahî

Donandı her yer kandiller ile

22.06.2024

Güfte: Bilinmiyor
Beste: Bilinmiyor

Sölyan

DO NAN DI HER YER KAN DİL LER İ
SAY MU SA LAT LA ŞAD OL DU DL

LE DOL DU CA MI LER E FEN DİM
LER MÜ MİN LER AÇ DI E FEN DİM

MÜ MIN LER İ LE
RAB BI NE EL LER

ZİK RÜ TES BİH LER SAF DİL LER İ
RE SÖ Lİ EK REM DİM ME Tİ KİL

LE SA NA EY LER LER E FEN DİM
LAR 1- HOŞ SA FA GEL DİN E FEN DİM
2- SE Nİ SOY LER LER

ŞEH Rİ RA MA ZAN
ŞEH Rİ RA MA ZAN

Acemaşiran İlahi

Dost ile ettiğin ahdi unutma

1.11.2004

Güfte: Aziz Mahmud Hüddî
Bente: Muallim İsmail Hakkî Bey

Düyek

DOST İ LE ET Tİ ĞİN
AH DI U NUT MA
GEL GÖ NÜL DOST İL LE Rİ NE
İL LE Rİ NE Gİ DE LİM
SA KIN BU Vİ RAN EV
DE VA TAN TUT MA

Vâr ile ettiğin ahdi unutma
Gel gönül dost illerine gidelim
Sakın bu vürûn evde vatan tutma
Gel gönül dost illerine gidelim

Kudretiniz yettiğince eyelim
Perviz olup yhee beller aşalım
Senin ile dost iline düşelim
Gel gönül dost illerine gidelim

Çiğün ilin varıp görmek dilersem
Hayât iklimine ermek dilersem
Salmaz gülşen gülün dermek dilersem
Gel gönül dost illerine gidelim

Dosttan yana kanad bîkîp uçalım
Ak u karaya bakmayıp geçelim
İlme gibi âb-ı hayâtı içelim
Gel gönül dost illerine gidelim

Hakk'dan Hüddî'ye ihlâk olurdu
Her vech ile yollar âsîn olurdu
Onulmaz derdine dermân olurdu
Gel gönül dost illerine gidelim

Acemaşîran İlahî

Durman yanalım a kardeş aşk meydanında

Çiftö: Bilinmiyor
Beste: Bilinmiyor

Çiftö Düyek

DUR MAN YA NA LIM A KAR DEŞ

AŞK MEY DA NIN DA

GEL GEL A ŞK MEY DA NA

TA LIP İ SEN CA NA NA

Durman yanalım a kardeş aşk meydanında
Gel aşk meydanına talip isen canına

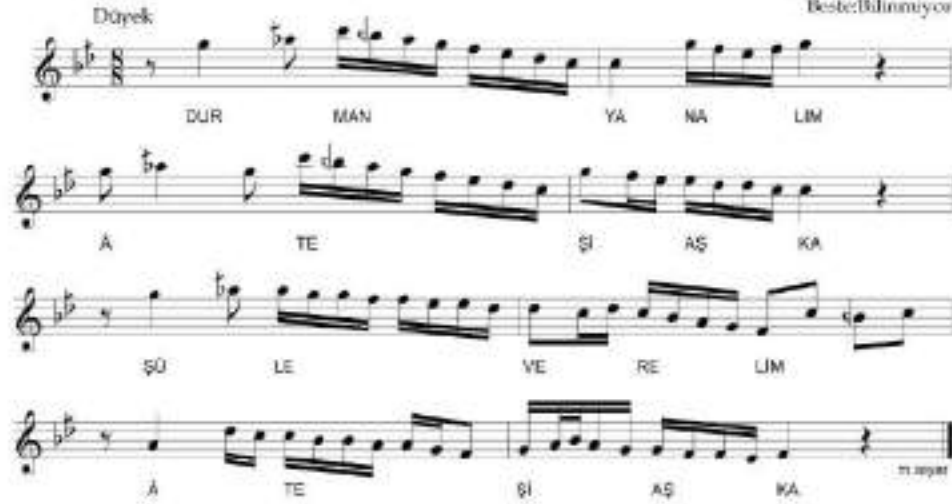
Şevkefza İlahi

Durman Yanalım Ateş-i Aşka

1.11.2004

Güfte:Ahmed 'Hayali'Gülşenizade
Beste:Bilinmiyor

Dürek

DUR MAN YA NA LIM
A TE Şİ AŞ KA
ŞO LE VE RE LIM
A TE Şİ AŞ KA

DURMAN YANALIM ATEŞ-İ AŞKA
SÜLE VERELİN ATEŞ-İ AŞKA

EVVEL ALDANDIM PEK KOLAY SANDIM
KAT BE KAT YANDIM ATEŞ-İ AŞKA

AŞK İLE GELDİM MEYDANA GİRDİM
BAĞRIMI KÖYDÜM ATEŞ-İ AŞKA

AŞK EHLİ ÖLMEZ SIRDIR ANLANMAZ
YANMAYAN BİLMEZ ATEŞ-İ AŞKA

Bİ SER Ü Bİ PÂ DERD-İ DİL ARA
YANA GÖR CÂNÂ ATEŞ-İ AŞKA

TERK İDE KÂLİANLA HAYALİ
YAK PER Ü BÂLİ ATEŞ-İ AŞKA

Acemaşiran İlahi

Ehl-i melâmet oldum nihâyet

Güfte: Ahmed GÖNEREN
Beste: Erol BAŞARA

Türk Aksağı

Arzusuşme

EH LI ME LÂ MET OL DUM NI HÂ YET
ET MEM Şİ KÂ YET AŞ KIN YO LUN DA
Arzusuşme
DİL DE E ME LİM SEN SİN GÜ ZE LİM
LÜT FET TUT E LİM AŞ KIN YO LUN DA

Ehli melâmet
Oldum nihâyet
Etmem şikâyet
Aşkın yolunda

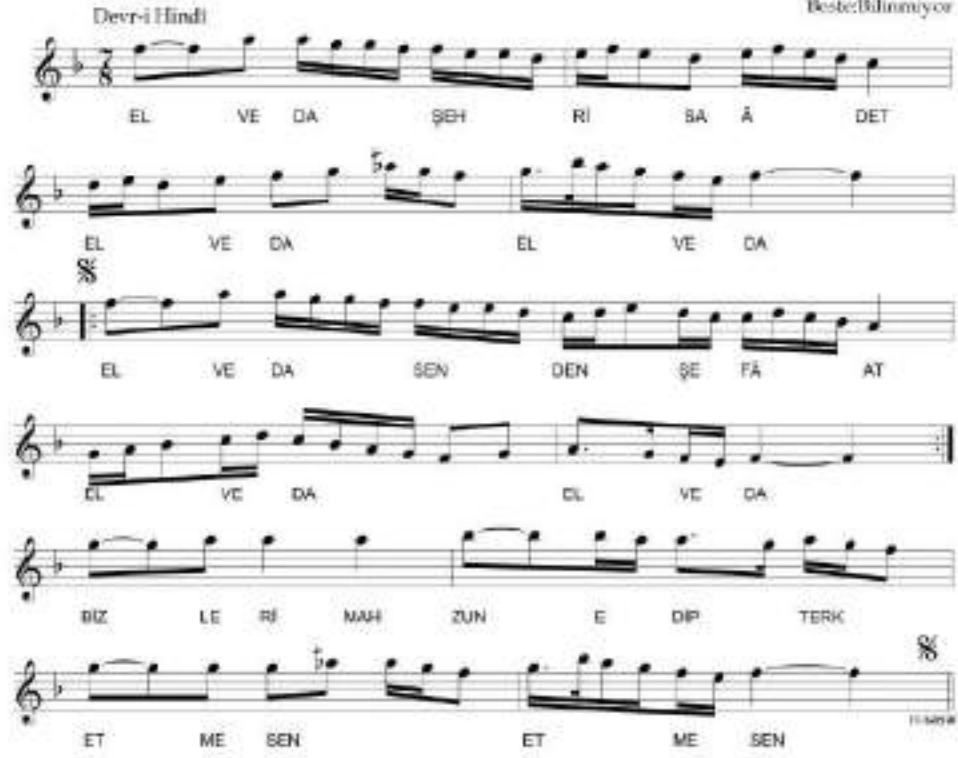
Dilde emelim
Sensin güzelim
Lûtfet tut elim
Aşkın yolunda

Acemaşiran İlâhi

Elveda bizden sana ey şehri saâdet elveda

Güfte: Bilinmiyor
Beste: Bilinmiyor

Devr-i Hindi

EL VE DA ŞEH RI BA Â DET

EL VE DA EL VE DA

EL VE DA SEN DEN ŞE FÂ AT

EL VE DA EL VE DA

BİZ LE Rİ NAH ZUN E DİP TERK

ET ME SEN ET ME SEN

Acemaşiran İlahî

Elvedâ bizden sana

1.11.2024

Güfte: Bilinmiyor
Beste: Bilinmiyor

Dâvr-i Hindî

EL VE DÂ BİZ DEN SA NA EY ŞEH Rİ RAH MET
NŪ Rİ LE ZEY N'OL DU Ā LEM CŪM LEMES GİD

EL VE DÂ SEN Gİ DER SİN İL LE Bİ Zİ
LER TE MAM ZİK RU TES BİH Ū TE RÂ VİH

YAK DI HAS RET EL VE DÂ
GİT Dİ BUN LAR EL VE DÂ

ELVEDÂ BİZDEN SANA EY ŞEHR-İ RAHMET ELVEDÂ
SEN GİDERSİN İLLE BİZİ YAKDI HASRET ELVEDÂ
NŪR İLE ZEYN'OLDU ĀLEM CŪMLE MESCİDLER TEMAM
ZİKİR Ū TESBİH Ū TERÂVİH GİTDİ BUNLAR ELVEDÂ

Acemaşîran İlahî

Elvedâ bizden sana

22.05.2024

Güfte: Bilinmiyor
Beste: Bilinmiyor

Davz-ı Hindi

EL VE DÂ BİZ DEN SA NA EY ŞEH Rİ RAH MET
NŪ Rİ LE ZEY N'OL DU Ā LEM CŪM LEMES CİD

EL VE DÂ SEN Gİ DER SİN İL LE Bİ Zİ
LER TE MAM ZİK RU TES BİH U TE RÂ VİH

YAK Dİ HAS RET EL VE DÂ
GİT Dİ BUN LAR EL VE DÂ

ELVEDÂ BİZDEN SANA EY ŞEHR-İ RAHMET ELVEDÂ
SEN GİDERSİN İLLE BİZİ YAKDI HASRET ELVEDÂ
NŪR İLE ZEYN'OLDU ĀLEM CŪMLE MESCİDLER TEMAM
ZİKİR Ū TESBİH Ū TERĀVİH GİTDİ BUNLAR ELVEDÂ

Acemaşiran İlahi

Elvedâ ey kalpleri hândân eden ramazân

Güfte: Bilinmiyor
Beste: Erdiç Çelikkol

Müsemmen

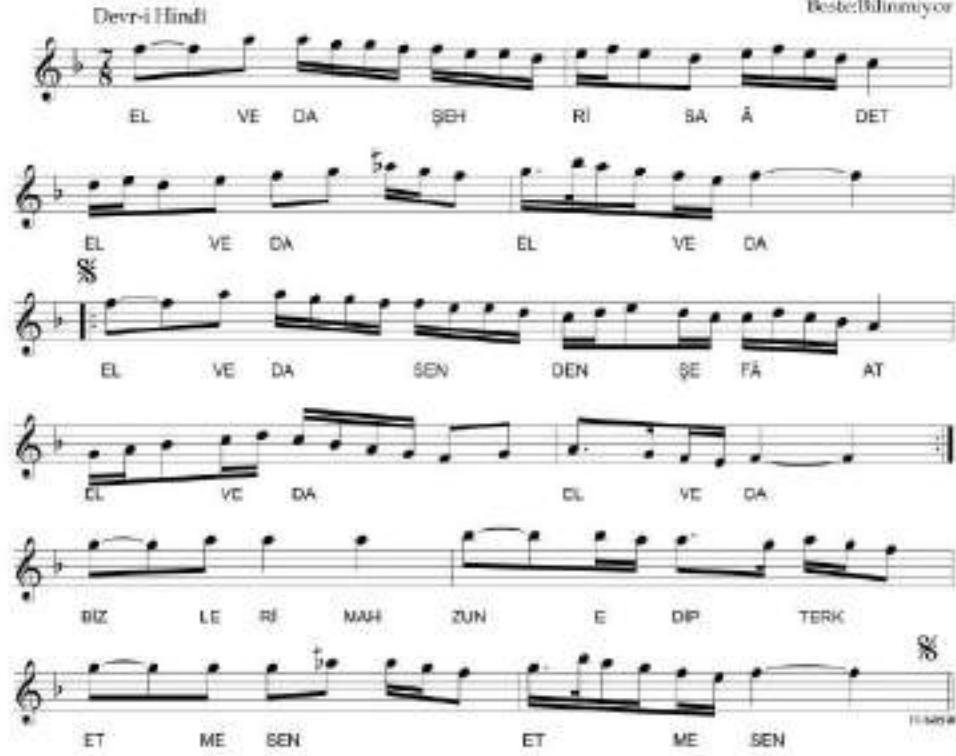
EL VE DÂ EY KALP LE Rİ HAN
DAN E DEN RA MA ZAN
EL Fİ RAK EY İN SA Nİ İN
SAV E DEN RA MA ZAN
FEY ZU RAH MET VE NE CÂD
HEP Sİ SEN DE RA MA ZAN
SEN DE İN Dİ O MLH TE REM
KUR AN RA MA ZAN

Acemaşiran İlahi

Elveda bizden sana ey şehri rahmet elveda

Güfte: Bilinmiyor
Beste: Bilinmiyor

Devr-i Hindi

EL VE DA ŞEH RI BA Ā DET

EL VE DA EL VE DA

EL VE DA SEN DEN ŞE FĀ AT

EL VE DA EL VE DA

BİZ LE Rİ NAH ZUN E DİP TERK

ET ME SEN ET ME SEN

Acemaşîran İlâhi

Ey benim sevgili mevlâm senin aşkın kimde var

Göfte: Yunus EMRE
Beste: Bilinmiyor

Fakhe-Düyek
Seralı

20

AH EY BE NİM SEV Gİ Lİ MEV LÂM
BO GA ZİM DA HAL KA ZİN CİR

SE NİN AŞ KİN KİM DE VAR YÂ HÜ
EL LE RİM DE KÜN TE VAR

KİM SE BİL MEZ SEN Gİ LİR SİN
E ÖER HAK KI İS TER İ SEN

SE NİN AŞ KİN BEN DE VAR YÂ HÜ
KÜN TE LE RİN KİR DA WİR

(Düyek)
YÂ HABİB AL LÂH YÂ RE SU LÂL LÂH

Acemaşîran İlahî

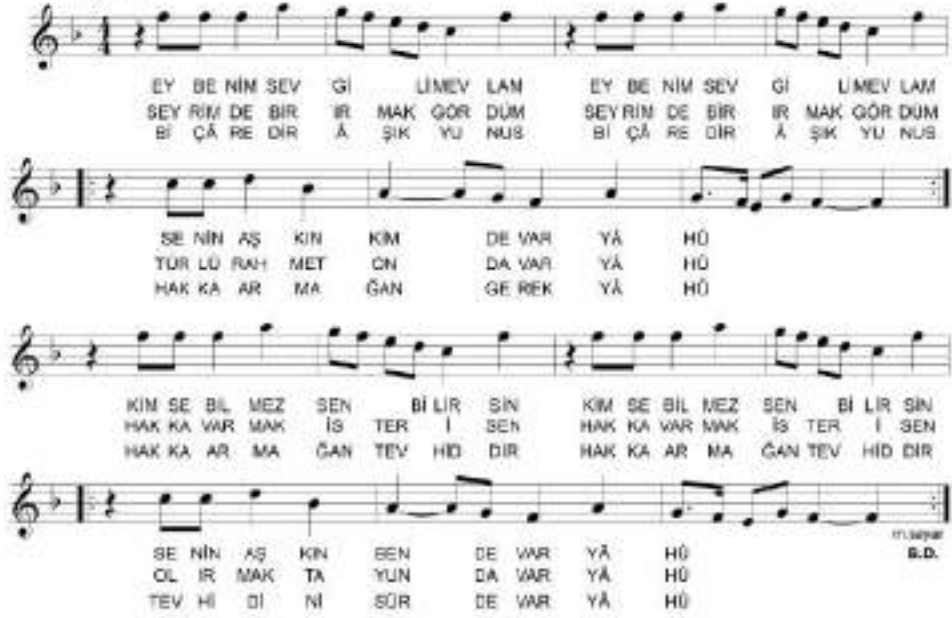
Ey benim sevgili mevlam

22.06.2024

Güfte: Yunus EMRE Hz.

Beste: İzmirli Hacı Mahmut Efendi

Sölyan

EY BE NİM SEV Gİ LİMEV LAM EY BE NİM SEV Gİ LİMEV LAM
SEY RİM DE BİR İR MAK GÖR DÜM SEY RİM DE BİR İR MAK GÖR DÜM
Bİ ÇÄ RE DİR Ä ŞİK YU NUS Bİ ÇÄ RE DİR Ä ŞİK YU NUS

SE NİN AŞ KİN KİM DE VAR YÄ HÜ
TÜR LÜ RAH MET ON DA VAR YÄ HÜ
HAK KA AR MA ĞAN GE REK YÄ HÜ

KİM SE BİL MEZ SEN Bİ LİR SİN KİM SE BİL MEZ SEN Bİ LİR SİN
HAK KA VAR MAK İŞ TER İ SEN HAK KA VAR MAK İŞ TER İ SEN
HAK KA AR MA ĞAN TEV Hİ DİR HAK KA AR MA ĞAN TEV Hİ DİR

SE NİN AŞ KİN BEN DE VAR YÄ HÜ
OL IR MAK TA YUN DA VAR YÄ HÜ
TEV Hİ Dİ Nİ SÜR DE VAR YÄ HÜ

17.06.2024
B.D.

Acemaşiran İlahi

Ey dergehi cümlenin penâhu

Gâfî: Bilinmiyor
Beste: H. Süleddin Arel

Evrat

EY DER GE Hİ CÜM LE NİN FE NÂ Hİ
MEV CÜ DÂ TIN VÜ CÜD GÂ Hİ
YOK LUK LAR İ ÇİN DE VÂR OLAN HAK
ZÂ TİY YE Tİ KİB Rİ YÂ YEMUT LÂK
SEN SIN O HA Kİ KA TUL HA KÂ YİK
HER CL VE NE HAK DENL SE LÂ YİK *mayor*

Şevkefzâ İlâhî

Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'an

Gülfe: Divâne Melîmül Çelebi
(Sultan Divanı)

Beste: Hacı Faik Bey

Solyan

EY DİL BU YE TER İ Kİ Cİ HAN
DA SA NA İZ' AN
BİR DİR BİR İ Kİ DL MA YA YOK
BİL MİŞ OL İM KÂN
MA BU DUR AL LAH
HAK SOY LE YE ÇEK SEN DE SE Nİ
OR TA DA NEN VAR
A LEM DE HE MAN BEN DE Dİ ĞİN
DİR SA NA NOK SAN
MA BU DU AL LAH

ms. 5/24

Acemaşiran İlahi

Ey dostların ağlaşalım

1. FL. 2004

Gâthe: Üftade Hz.
Beste: Zeki Altun

Sofyan

EY DOĞT LA RİM AĞ LA ŞA LIM O RUÇ A YI GIT Tİ Yİ NE
 HAS RET İ LE İN LE ŞE LİM O RUÇ A YI GIT Tİ Yİ NE
 BİR NUR İ Dİ HAK DAN GE LIB YE RE GÖ GE NURU DO LUB
 SA DK LA RİN E LİN A LUB O RUÇ A YI GIT Tİ Yİ NE

Ey dostların ağlaşalım
 Oruç ayı gittü yine
 Hasret edip inleşelim
 Oruç ayı gittü yine

Bir nûr idi Hakk'dan gelüp
 Göklere nûr dolup
 Sâdıkların eîn olup
 Oruç ayı gittü yine

Vermiş idi câna safî
 Emmiş idi 'ahde vefâ
 Olmuş idi dersle şifî
 Oruç ayı gittü yine

Üftade'yi şâd eyleyen
 Mü'minleri yâd eyleyen
 Kayıdan âzâd eyleyen
 Oruç ayı gittü yine

Acemaşiran İlahi

Ey harimi harem-i lemyezeli

Güfte:Şeyh Said Özok Efendi
Beste:Yahya Nazım Efendi

Evsat

EY HA Rİ MI MI
HA RE MI LEM YE ZE Lİ
MAH SA RE Fİ MI KAN PE Dİ PER Dİ
Çİ Çİ RA AS Yİ HAB Ü ŞE Lİ
CA MI ŞER
İ NE TA SUB HU KI YAM

Acemaşîran İlahî

Ey Kerim Allah ey Gani Sultan

22.06.2024

Güfte: Niyâzi Mısrî
Beste: Soduñ AKSÜT

Müsemmen

EY KERİM AL LAH EY GANİ SUL TAN

DERT LİYİZ SEN DEN U MA RIZ DER MAN (AL LAH)

LÛT Fİ NA HAD YOK İH SA NE PA YAN

DERT LİYİZ SEN DEN U MA RIZ DER MAN (AL LAH) ^{Son}

GER ÇIKUL LAR DA MA' SİYET ÇOK DUR

RAH ME TİN MEV LAM DA Hİ AR TİK DUR

GAY RI DAN Bİ ZE HİÇ ME DED YOK DUR

Acemaşiran İlahi

Ey ki esrar-ı nihân-râ rûz u şeb der cüst ü cüst

Güfte: Mehmet Tahir Olgun

(Tabir-ül Mevlevî)

Beste: Abdülkadir Töre (Şeyyid)

Evsat

EY KI ES RA RI NI HÂN RÂ
RÜZ ŞEB DER CÜS TÜ CÜST
Bİ Şİ NEV Vİ E Zİ MEN Kİ HE ME YEK
LE Mİ A İ EN VÂ Rİ HÜ Sİ
SEM İ CÂN Nİ RÂ BE Rİ KU ÇA
MI ÇO ZER İN ÇU ÇUŞ POST
YÂ Dİ Çİ Rİ N Nİ RÂ CE NA Bİ
GAY Vİ Sİ A ZAM NÜK TE GÜST
NİST Bİ RÜ RÖ NÖ DE RÖ NEM
ZER RE İ HÂ Lİ Zİ DÖST

Acemaşiran İlahi

Ey Resû-i Hazret-i Hak ve'y Habib-i Kibriyâ

Güfte: Hasan Sezâi Efendi
(Gülşerif)

Beste: Bilinmiyor

Evsat

EY RE SÜ Ü HAZ RE Tİ HAK KI
YÂ RE SÜ LAL LAH Vİ SA LİN

VEY HA BI BI KIB RI YÂ
BEZ Mİ NE SA YES TE KİL

VEY Zİ YA Yİ AY M A LEM
TÂ GÖ NÜL DL SUN ŞA RA Bİ

VEY İ NÂ Mİ EN BI YÂ
AŞ KI NİN MES TÂ NE Sİ

mayıs

Acemaşîran İlahî

Ey şehîr-i nüzul-i sûre bâis oldun çok sürûre

Güfte: Abdülehadîd Nûri
Beste: Abdülkadir Töre

Düyek

EY ŞEH Rİ NÜ ZU LI SÜ
RE BÂ İS OL DUN ÇOK
SÜ RÜ RE GARK EY LE
Dİ Bİ Zİ NÜ RE
GARK EY LE DİN Bİ Zİ NÜ
RE ŞEH Rİ RE MA ZAN
MER HA BA

Acemaşiran İlahi

Ey tâlibi didâr olan gel Hakka pervâz edelim

Güfte: Aziz Mahmut Hüdâî
Beste: Bilinmiyor

Düyek

EY MEN SOL TA ZUL KİM LI U SE Bİ ZAK RI Dİ DIR AÇ DAR HİM Dİ O MET GO LAN ET ZUN
GUL HAK KA PER VAZ E DE LIM CAN NA LE NE YOL TAP DA SİR HİZ Dİ MET O ET ZUN
GEL HAK KA PER VAZ E DE LIM CAN NA LE NE YOL TA SİR HİZ Dİ MET O ET ZUN
EY VA DİN ASK İM LE İ M HU DA DA Bİ Rİ NAR HAZ NİN O RİT SO LAN ET ZUN
GEL HAK KA PER VAZ E DE LIM
GEL HAK KA PER VAZ E DE LIM

Ey Talib-i Didâr Olan
Gel Hakk'a Pervâz Edelim
Ey Aşk İle Bîmar Olan
Gel Hakk'a Pervâz Edelim

Menzilî Uzakdır Hîmmet Et
Can İle Yolda Hizmet Et
Varın Nisar-ı Hazret Et
Gel Hakk'a Pervâz Edelim

Sol Kimse Ki Açdı Gözün
Canane Tapışırda Özün
Dinde Hücdî'nin Sözü
Gel Hakk'a Pervâz Edelim

Şevkefza İlahi

Ey Vuslat-ı Dildarı Taleb Eyleyen Âşık

1. Fİ. 2004

Gölbe: Ken'ân Rîfâi

Beste: İacdeddin Hümayî Bey

Yürük Semai

EY VUS LA TI DİL DA RI TA LEB
 EY LE YEN A ŞIK DUR MA YU RU VA TA LUK
 YUK
 BU LA SIN SEY GE LI YA RI YUK
 LE RE OL CUM LE DEN A RI RI
 SEL O KA DAR KI O LA SIN MAK SA DA LA
 YIK YUK SEL O KA DAR KI O LA SIN
 MAK SA DA LA YIK YUK

EY VUSLAT-I DILDARI TALEB EYLEYEN AŞIK
 DURMA YÜRÜ VAR TA BULASIN SEVGİLİ YARI
 YÜKSEL O KADAR KI OLASIN MAKSADA LÂYİK
 YÜKSEL O BÜYÜKLÜKLERE OL CÜMLEDEN ARI
 KEN'AN IL'NİN İSTER İSEN OLMAYA SAHİ
 BUL YÜSUF'UNU MISR-I YÜCÜDÜNDE O NAHİ

ÂYİNE-İ ÂDEMDE GÖRÜNDÜ ULU MEVLÂ
 BEN SECDEYE VARDIM O TECELLİNİN ÖNÜNDE
 UYDURMADI ŞEYTÂNE BENİ RABB'Y-UL-A'LÂ
 ESMÂ VÜ MÜSENNA'YI GÖRÜP NURLU YÜZÜNDE
 BEN "NÂR-I EN-ALLAHT" GÖRÜP EYLEDİM İMAN
 CÂNÂNİMİN AYNİ İLE KAAŞINDA NÜMÂYÂN

TÂ-HÂ İLE YÂSİN-İ SERİF NASİYESİNDE
 KAF DAĞI BEDEN, NÜTKÜ İSE DİLBERİN ANKAA
 SÂ NOKTASI HÂLİ, LERİNİN NÂHİYESİNDE
 MERYEM DEHEMİ DİLBERİMİN LEBLERİ İSÂ
 ÖLMÜŞLERİN İSTERSE VERİR KALBİNE DERMAN
 ADEM ALDI, MİR'ÂT-I DİLİ MAZHAR-I YEZDÂN

Acemaşîran İlahî

22.04.2024

Eyyub'am dil müptelayı m derde derman isterem

Güfte: Yunus Emre

Beste: Haydar Akifemir

For

EY YÜ BÂM DİL MÜP TELÂ YİM DER DE DER MÂN İS TEREM

Â ŞİKAM DİL HAS TAYİM HEM CÂ NACÂ NÂN İS TE REM

YÂ KÜ BÂM BEN AĞ LADİM YÜ SUF İ ÇİN ÇEK TİM FIRAK

YÜ SÜ FÂM ZİN DÂN İ ÇİN DE FAZ LİRAH MÂN İS TE REM

Arzâşme

MÜ SÂ NİN TÜR RU NA VAR DİM DOST CEMÂ LİM GOR ME Yİ

GİT TIAK LİM NÂ GEHOL DEM SİR RSÜB HAN İS TE REM

YÜ NUS EM REM KİM SELER HİÇ BİL MEDİ HÂ LİM BENİM

HÂ LİMÂRZ ET ME GERİR MER DİR FAN İS TE REM

Acemaşiran İlahi

Ezelden aşk ile yandım kül oldum

Güfte: Muzaffer Özak
Beste: Muzaffer Özak

Sofyan

AH E ZEL DE AŞK I LE YAN DIM KÜL OL
DUM NAR İÇ RE NUR LA RA
BAN DIM GÜL OL DUM ŞEVK İ LE A
DI NI AN DIM DİL OL DUM
MEY DA NI AŞ KA A ŞIK DEV RA NA GEL
DIM HU DE YIP AL LA HIM
CEV LA NA GEL DIM n. sayar

Ezelden aşk ile yandım kül oldum
Nâr içre nurlara bandım gül oldum
Şevk ile adını aldım dil oldum
Meydan-ı aşka yanmağa geldim
Hu deyip Allah dönmeğe geldim

Acemaşîran İlahî

22.06.2024

Feyz-i Hüdâ Nür-i safâ Ahmed Muhammed Mustafâ

Güfte: Neccârzâde Rıza Efendi

Beste: Bilâsüyyez

Düyek

FEY ZI HÜ DÂ

NÜ Rİ SA FA

AH MED MU HAM

MED MUS TA FA

ŞEM Sİ DU HÂ

BED Rİ DÜ CÂ

AH MED MU HAM

MED MUS TA FA

Acemaşiran İlahi

Gaflet ile Hakk'ı buldum diyenler

Güfte: Yunus Emre
Beste: Bilinmiyor

Sofyan

GAF LET İ LE HAK KI BUL DUM Dİ YEN LER
ER YA RIN HAK Dİ VA NIN DA BEL LO LUR
ER YA RIN HAK HU ZU RUN DA BEL LO LUR

Gaflet ile Hakk'ı buldum diyenler
Er yarın Hakk dîvânında bell'olur
Âhîret tedârikine gördüm diyenler
Er yarın Hakk dîvânında bell'olur

Kiminin adı süfi kiminin dervîş
Dervîş isen kardeş takvaya çuls
Gizlice yollardın sen Hakk'a eriş
Er yarın Hakk dîvânında bell'olur

Devletlüyum deyü fakire gülme
Gülüp gülüp kardeş kem nazar kılma
Ölüm vardır yâhü sen gâfil olma
Er yarın Hakk dîvânında bell'olur

Acemaşiran İlahî

Geldin geri gider misin

22.06.2024

Güfte: Abdülezzeddin Nûri
Beste: Zekriyyade Hafız
Ahmed Efendi

Düyek

GEL NÜ
DIN RI
GE RI
RI DER
CI BI
DER LE
MI SIN
SA NA
DA IZ
ŞEH ZET
RI KI
RE LA
ME ZAN
MA DİK
BI TEZ
Zİ GİT
GA CI
RİB GİN
E DO
DER YA
MI SIN
MA DİK
EL EL
VE VE
DA DA
ŞEH ŞEH
RI RI
RE RE
ME ZAN
ME ZAN

B.D.

Acemaşîran İlahî

Gülşen -i feyzinde bülbül pür figan

22.06.2024

Güfte: Mustafa Nafiz İRMAK
Beste: Memduh CUMHUR

Düyek

GÜL ŞE Nİ FEY ZİN DE BÜL BÜL PÜR Fİ GAN

AŞK FER YA DİY LA İN LER A SÜ MAN

AŞK FER YA DİY LA İN LER A SÜ MAN

BİZ GA Rİ BİZ BEK LE RİZ SEN DEN A MAN

BİZ GA Rİ BİZ BEK LE RİZ SEN DEN A MAN

RÜ Hİ PA KİN DEN ME DED SÜN BÜL Sİ VAN

Şevkefzâ İlâhî

1. Fİ. 2004

Günahların varsa eğer yalvar aff'a dermân ola

Güfte: Turgut Yarkent
Beste: Erdiñ Çelikkol

Dürek

Aranağme

GÜNAH LA RIN VAR SA E GER YAL VAR AF FA
DER MAN O LA (902) DER MAN O LA (902)
HA RAM ŞE YE VER ME DE ÖER
CEN NET BA NA FER MAN O LA
HA RAM ŞE YE VER ME DE ÖER
CEN NET BA NA FER MAN O LA
EC RI CÖR SEN DE ME CÖ RI İ Yİ LİK YAP

Günahların varsa eğer yalvar aff'a dermân ola

DÖ NER GE Rİ (söz) DÖ NER GE Rİ (söz)

NE RENK OL SA OL SUN DE Rİ

YE TER IN SAN IN SAN O LA

NE RENK OL SA OL SUN DE Rİ

YE TER IN SAN IN SAN O LA

Günahların var sa eğer
Yalvar aff'a dermân ola
Haram şey'e verme değer
Cennet sana fermân ola

Eğri görseñ, deme eğri
İyilik yap, döner geri
Ne renk olsa, olsun deri
Yeter insan, insan ola

Yardıñ etsen, belli etme
Aff et ama, aff diletme
Kötü gelip, kurban ola
Hiç kimseye zem fetme

Sanma hayat ebed vâkıf
Hiç bir kul'a değil bâkıf
Yaratın'dır hüvelbâkıf
Cennet sana mekan ola.

Acemaşiran İlahi

Hak müyesser etse varsam

Güfte:Yunus Emre
Beste:Ahmet Hatipoğlu

Sofyan

HAK MÜYESSER ET SE VAR SAM SANA GÜZEL KÂ BE TUL LAH

HAK MÜYES SER ET SE VAR SAM SANA GÜZEL KÂ BE TUL LAH

BA KU BEN HRY RÂ NIN OL SAM SANA GÜZEL KÂ BE TUL LAH

BAKUBEN HRY RÂ NIN OL SAM SANA GÜZEL KÂ BE TUL LAH

(322 - - - - -)

Â BE NİN ÇEV RE Sİ DAĞ LAR Dİ DÂR GÖR MÜŞ SÜ LAR ÇAĞ LAR

KÂ BENİN ÇEV RE Sİ DAĞ LAR Dİ DÂR GÖR MÜŞ SÜ LAR ÇAĞ LAR

A ŞİK YU NUS DUR MAZ AĞ LAR SANA GÜ ZEL KÂ BE TUL LAH

A ŞİK YU NUS DUR MAZ AĞ LAR SANA GÜZEL KÂ BE TUL LAH

Acemaşîran İlahî

Hak yoluna gidenlerin asâ olsam ellerine

Güfte: Seyrânî

Beste: Hafız Kemal GÜRSES

Düyek

HAK YO LU NA GI DEN LE RİN
SEY RÂ Nİ KAL DIR PAR MA GİN

A SA OL SAM EL LE RI NE
VAK TI DIR HAK KA DUR MA GİN

HER PİR VAS FIN İ DEN LE RİN
DER YA YA A KAN IR MA GİN

KUR BAN OL SAM DİL LE RI NE
KAT RE OL SAM SEL LE RI NE

KUR BAN OL SAM DİL LE RI NE
KAT RE OL SAM SEL LE RI NE

Hak yoluna gidenlerin,
Asâ olsam ellerine.
Er pîr vasfın idenlerin,
Kurban olsam dillerine.

Torunuyuz bir dedenin,
Sulbündeniz bir bedenim,
Münafıkla cenk edenin,
Silah olsam ellerine.

Bir üstâda olsam çırak,
Bir olurdü yakın ırak.
Kemiklerim etsem tarak,
Sakalının tellerine.

Yönüm Hakk'a çevirseler,
Bedenimi kavursalar,
Küllerimi savursalar,
Muhabbetin yelleriyle.

SEYRÂNÎ kaldı parmağın,
Vaktidir Hakk'a varmağın
Deryaya akan ırmağın,
Katre olsam sellerine.

Acemaşîran İlahî

Hakka aşık olanlar zikrullahdan kaçarmı

Güfte: Ütade Hazretleri
Beste: H. Aslan Hepgür

Sofyan

HAK KA A ŞİK O LANI LARİ ZİK RUL LAH DAN KA ÇAR MI
 A RİF O LAN CEV HE RİN BOŞ YER LE RE SA ÇAR MI
 YA AL LAH YA AL LAH LA I LA HE İL LAL LAH
 SA KI AL LAH İL LAL LAH LA I LA HE İL LAL LAH

Hakka aşık olanlar,
Zikrullahdan kaçarmı,
Ârif olan cevherin
Boş yerlere kaçarmı?

Gelsin marifet alan
Yoktur otakiminde yatan,
Emmareye kul olan,
Hayrı şerhi seçer mi?

Gereek sâlim yaremler
Gördüm demec görenler
Keremle cümler
Gizli sırlar açar mı?

Sen bir leğnek selvân,
Hemün şâyde durursun,
Sen bir palaz yarırsun,
Kıy kanatsız uçar mı?

Ütade yamp tütür
Rûhâller gibi ötür,
Dervişlere şie atan,
İman ile güçer mi?

Acemaşîran Tevşih

Hazret-i Hakk'ın Habibi, sevgili bir tanesi

Güfte: Hz. Sezat
(Hasan Sezâî Efendi "Gülşeri")
Beste: Bilinmiyor

Düyek

HAZ RE TI HAK KIN HA BI BI
YÂ RE SU LAL LAH VI SÂ LİN

SEV GI LI BİR TA NE Sİ
BEZ MI NE ŞA YES TE KİL

OL DU ÖN ÇÜN OL OL DU A LEM
TÂ GÖ NÜL OL BUN ŞE RÂ BI

HÜS NÜ NÜN Dİ VÂ NE Sİ
AŞ KI NİN MES TÂ NE Sİ

ZÂ TI PÂ KİN DIR SE BEB BU
ÖEN Cİ AŞ KİN MAH ZE Nİ OL

Â LE Mİ CA DI NA
MUŞ SE ZÂ GÂ Lİ BÂ

OL MA SA TES Rİ FİN OL MAZ
Kİ Mİ MÂ RET İS TE MEL BU

DI CI HAN KÂ ŞÂ Ne Sİ
GÖN LÜ MÜN Vİ RÂ NE Sİ

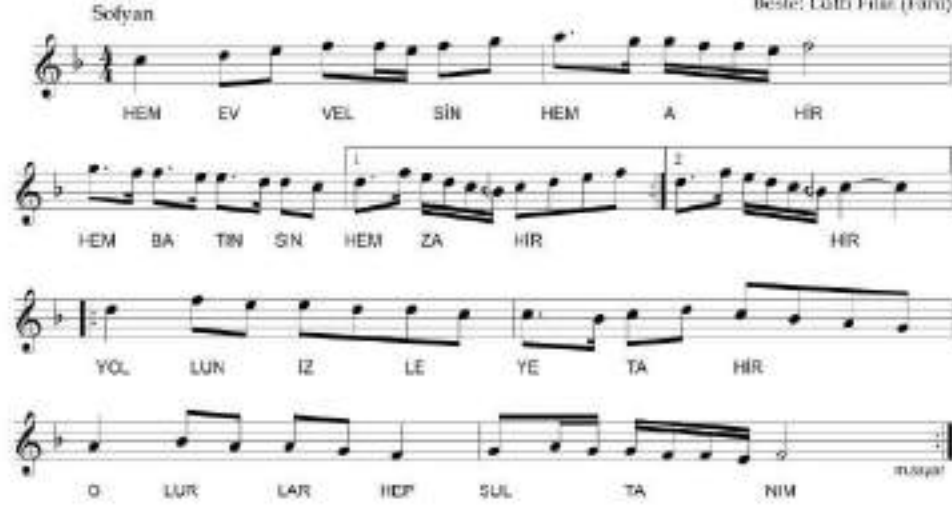
B.Ö.

Acemaşiran İlahi

Hem evvelsin hem âhir

Güfte: Lütfi Filiz (Fâri)
Beste: Lütfi Filiz (Fâri)

Sofyan

HEM EV VEL SİN HEM A HİR

HEM BA TIN SİN HEM ZA HİR HİR

YOL LUN İZ LE YE TA HİR

O LUR LAR HEP SUL TA NİM

Hem evvelsin hem âhir
Hem bâhusus hem zâhir
Yolun izleyen tahir
Olurlar hep sultanım

Senin aşkınla yanan
Rahmetine dayanan
Uykulardan uyanan
Müthâ kuldur sultanım

Bu Fâri Hakk'a tapar
Her işi Hakk'la yapar
Sevgi topunu kapar
Buhîyadır sultanım

Acemaşiran İlahî

İbtidadan yol sorarsan

23.06.2024

Göbe: Hatayi (Şah İsmail)
Beste: Selahattin Demirtaş
(Salâhi Dede)

Devr-i Hindi

İ BTİ DA DAN YOL SO RAR SAN SÖ Fİ

YOL MU HAM MED A LI NİN DIR HÜ

YOL MU HAM MED A LI NİN DIR HÜ

YET MİŞ İ KI DİL SO RAR SAN SÖ Fİ

DİL MU HAM MED A LI NİN DIR HÜ

DİL MU HAM MED A LI NİN DIR HÜ

Pl. İsmail B.D.

İbtidadan yol sorarsan
Yol Muhammed Ali'nindir
Yetmiş iki dil sorarsan
Dil Muhammed Ali'nindir

Gece olur gündüz olur
Cümle alem dümdüz olur
Gökte kaç bin yıldız olur
Ay Muhammed Ali'nindir

Şah Hatayi hasta inler
Cümle alem anı diler
Nur olmuş aleme dolar
Gün Muhammed Ali'nindir

Acemaşîran İlâhî

İlahi neylesin n'itsin gönül sensiz karar etmez

Güfte:Hüseyin

Fahreddin Etenclî (Seyh)

Beste:Selahattin Demirtaş

(Salâhi Dede)

Düyek

İ LÂ HI NEY LE SIN NİT SIN
GÖ NÜL SEN SİZ KA RAR ET SIN
E ĞER GEL SIN E ĞER DİT SIN
GÖ NÜL SEN SİZ KA RAR ET SIN
ÇÜ SEN SIN FAH Rİ NİN YÂ Rİ
SE VIN DİR GA RİP NÂ ÇA Rİ
Fİ RİM NÜ RED DİN CER RA HI
GÖ NÜL SEN SİZ KA RAR ET SIN

Acemaşîran İlahî

İrfan meclisine erişebilsen

24.01.2024

Göfite: Seyh Aziz Efendi
Beste: Selahattin Demirtaş
(Salihî Dede)

Solyan

İR FAN MEC Lİ Sİ NE E Rİ ŞE BİL
HAZ RE Tİ NÜ TED DİN AŞ KIN REH ÖC
SEM Rİ (AL LAH) SEM Rİ (AL LAH) VA RİP AN LAR
A TIF DER VİŞ İ LE RİN GÖ RÜ ŞE BİL SEM Rİ
ED NÂ KEM TE Rİ VA RİP AN LAR İ LE RİN GÖ RÜ ŞE BİL
A TIF DER VİŞ İ LE RİN GÖ ED NÂ KEM TE
SEM Rİ AŞ GE KIN KER VA Nİ NA LER (ALLAH)
(ALLAH) KA Rİ ŞA BİL SEM Rİ AŞ KIN KER VA
GEL ME DÖN GE Rİ DE MEZ LER (ALLAH)
(ALLAH) Nİ MEZ NA LER KA Rİ ŞA BİL SEM Rİ
GEL NE DÖN GE Rİ YOL DA Bİ RAK MAZ LAR LAR
KA PU DAN SAV MAZ LAR A LİR LAR SE Nİ
(SE Nİ SE Nİ) YOL DA Bİ RAK A LİR LAR SE Nİ
(SE Nİ SE Nİ) KA PU DAN SAV MAZ LAR LAR
A LİR LAR SE Nİ MAZ LAR LAR A LİR LAR SE Nİ

Acemaşiran İlahî

İşitin ey yarenler, kıymetli nesnedir aşk

Göfte: Yunus Emre
Beste: Zeki Alkoçsar

Solyan

I Şİ TIN EY YÂ REN LER KİY MET Lİ NES NE DİR AŞK (SAZ)

I Şİ TIN EY YÂ REN LER KİY MET Lİ NES NE DİR AŞK (SAZ)

DEĞ ME LE RE Bİ TE MEZ HÜR MET Lİ NES NE DİR AŞK

DEĞ ME LE RE Bİ TE MEZ HÜR MET Lİ NES NE DİR AŞK (SAZ)

HEM CE FÂ DİR HEM SÂ FÂ HAM ZA YI AT TI KAF A (SAZ)

HEM CE FÂ DİR HEM SÂ FÂ HAM ZA YI AT TI KAF A (SAZ)

AŞK İ LE DİR MÜS TA FA DEV LET Lİ NES NE DİR AŞK

AŞK İ LE DİR MÜS TA FA DEV LET Lİ NES NE DİR AŞK B.D.

Arasözüm

Dağa düşer kül eyler,
Gönüllere yol eyler,
Sultanları kül eyler,
Hikmetli nesnedir aşk.

Kime kim vurdu ok?
Gussa ile kaygı yok,
Feryad ile âhi çok,
Fıratlı nesnedir aşk.

Akılları şuytır,
Deryalara düşürür,
Nice ciğer pişirir,
Key odlu nesnedir aşk

Miskin Yunus n'eylesin?
Derdin kime söylesin?
Varsın dostu toylasın,
Lezzetli nesnedir aşk.

Acemaşiran İlahî

Kadrim ola berter şerefi nâdi Ali'den

Göfte: Kähyâzâde Arif Bey
Beste: Müzaffer Ozak (Aşık)

Solyan

KAD RİM O LA BER TER ŞE RE Fİ NÂ DI A LI
DEN NUS RET BU LA YIM DEM BE DEM İM
DA DI A LI DEN AL LAH DEN
MEY DA NI MUHAB BET TE KI FER YA DI A LI
DEN DÜ DI DE İ ZEH RA İ KI ŞEH
ZA DI A LI DEN AL LAH
YA RAB BE NI DÜR EY LE ME EV LÂ DI A LI
DEN AL LAH DEN

Acemaşiran İlahi

Kainatı yaratan sevgi ile donatan

Güfte ve Beste:
Lütfi Filiz (Fart)

Sofyan

KA İ NA TI YA RA TAN SEV Gİ İ LE DONA TAN (saz)

KA İ NA TI YA RA TAN SEV Gİ İ LE DONA TAN (saz)

HA YAT VE RİP YA ŞA TAN BİR AL LAH TİR BİR AL LAH

HA YAT VE RİP YA ŞA TAN BİR AL LAH TİR BİR AL LAH

Acemaşiran İlahi

Kalbini bağ -ı cinan et ravza -i tevhid ile

Güfte:Niyazi Mısıri Hz
Beste:Sultan III. Selim

Sofyan

KAL BI Nİ BA ĞI CI
HAN ET RAV ZA I
TEV HİD İ LE
CAN DI MA ĞIN KIL MU
AT LAR NEF HA I
TEV HİD İ LE

msayır

Kalbini bağ cinan et ravza-i tevhid ile
Can dînüñün kal muattar nefha-i tevhid ile

Kâbe-i sır-i sıyanın âi-nihâyi yolların
Kal' eder erhâb-e aşk bir lem'a-i tevhid ile

Her ne denli râ-siyek ettiyse byannı senin
Ağar bî-şek yürek bu gurra-i tevhid ile

Mâverâ-ı im ü şimâ seyr edip arya çihar
Kim ki nâlele eylediyse ezbe-i tevhid ile

Ey NİYÂZÎ arif-i hâlık gîrâlden selb eder
On sekiz bin parçeyi bir lemha-i tevhid ile

Acemaşiran İlahî

Kerim Allah, Rahim Allah
(Tevşih)

26.01.2024

Çifti: İbrahim Hakkı
Erzurumî Hz.
Beste: Zekai Dede

Düyek

KE RİM AL LAH RA HİM AL LAH
CI HAN SEN SIN CI NAN SEN SIN
ZE VÂ LİN YOK MI SÂ LİN YOK
MU HAM MED MÜS TA FA HAK KI

A MAN AL LAH A MAN AL LAH
GÖ NÜL LER DE A MAN AL LAH
VE NİL RİN DE Nİ HAN SEN SIN
A Zİ Lİ Yİ YOK MU Şİ LİN YOK
A LİM AL LAH A ZİM AL LAH
YÖZÜ KEV Nİ LÂ ME KÂN SEN SIN
Rİ RI KİN LÂ NÂ Zİ RİN YOK
YOK KER DI RE LÂ RİN HAK KI

A MAN AL LAH A MAN AL LAH

ME DE SEN DEN MÜ İN AL LAH

KE RİM SEN DEN KE RİM AL LAH

A MAN AL LAH A MAN AL LAH B.B.

Acemaşiran İlahî

Kable-i mihrabım ızdır hazret-i pir hüdâi

Gülfe: Mustafa Düzgünman
Beste: Mustafa Düzgünman

Düyek

KIB LE İ MIN RÂ BI MIZ DIR HAZ RE TI PİR

HÜ DÂ İ Sİ NE DE MEH TÂ BI MIZ DIR

HAZ RE TI PİR HÜ DÂ İ HAZ RE TI PİR

HÜ DÂ İ CAN DA CA NÂ NI MIZ DIR

DİL DE DE İ MA NI MIZ ZK Rİ MIZ EZ

KÂ Rİ MIZ DIR HAZ RE TI PİR HÜ CA İ

HAZ RE TI PİR HÜ DÂ İ

Acemaşiran İlahî

24.04.2024

Korktum kıyamet gününden Muhammed unutma bizi

Göfte: Yunus Emre
Beste: Aslan Heppöür

Sölyan

KORK DUM KI YA MET GÜ NÜN DEN MUHAM MED
 U NUT MA BI Zİ HER CAN KAL KIN CA KAB RİN DEN
 E FEN DİM U NUT MA BI Zİ SA NA GE LİR
 HUL LE BU RAK NU RİN OL MUŞ AR ŞA DI REK
 ÜM ME TI NE LÜT FÜN GE REK NE Bİ BİM
 U NUT MA BI Zİ ÜM ME TI NE LU FÜN GE REK
 E FEN DİM U NUT MA BI Zİ

YAKDI BENİ NEFSİN KAHRI YIKILDI GÖNLÜMÜN ŞEHİRİ
 SENSİN ALEMLERİN FAHRİ MUHAMMED UNUTMA BİZİ
 DERVİŞ YUNUS KALMIŞ NAÇAR YAŞ YERİNE KANLAR SAÇAR
 SENİN SÖZÜN HAKKA GEÇER EFENDİM UNUTMA BİZİ

Acemaşiran İlahi

Küntü kenzin serteser sır -ı nihânu sendeçdir

Güfte: Seyh Mahyi Efendi

Beste: Muallim İsmail Hakkı Bey

Nim Hafif

KÜN TŪ KEN ZİN

SER TE SER SİR

Rİ Nİ HÂ Nİ

SEN DE DİR

İ MA AL LÂ HİN RŪ MŪ ZU

HEO A YA Nİ

SEN DE DİR

SEN SE Nİ BİL DİN İ SE

CİM LE Cİ HA Nİ AN LÂ DİN

Acemaşiran İlahi

Lem'a-i nûr-i velayet Hazret-i Sünbül Sinân

27.11.2004

Güfte: Bilinmiyor
Beste: Hacı Fâik Bey

Evvel

LE MA İ NÜ Rİ VE LÂ YET
HAZ RE TI SÜN BÜL SİNAN
MUK BI LI EH LI TA Rİ KAT
HAZ RE TI SÜN BÜL SİNAN
VÂ Sİ Lİ DER GÂ Hİ Ö ZET
VÂ Kİ Fİ ES RÂ Rİ DİL

Acemaşiran İlahi

Lütfeyledin ibtidâ nârimiz nûr eyledin

Güfte: Muzaffer Ozak (Aşkî)
Beste: Aslan Hepgür

Düyek

LUT FEY LE DİN İB Tİ DA NA RI MIZ NJR EY LE DİN
KL DK SA NA İK Tİ DA YA HAZ RE Tİ NU RED DİN

Lütfeyledin ibtidâ
Nârimiz nûr eyledin
Kıldık sana iktidâ
Yâ Hazret-i Nûreddin

Halveti bübülsün
Cerrâhi'nin gülüsün
Hakk'ın seçkin kulusun
Yâ Hazret-i Nûreddin

Aşkullahın guluru
Muhammed Ali'nün
Zâlandadır zuhuru
Yâ Hazret-i Nûreddin

Kerâmâtin nümâyân
Hisseddârin bi-pâyân
Senden bulan bulur
Yâ Hazret-i Nûreddin

Acemaşiran İlahi

Merhaba ey aşk-ı bâkî

Güfte: İbrahim Hakkı Erzurumî Hz.
Beste: Cahit Öney

Müsemmen

MER HA BA EY AŞ KI - BA Kİ MER HA BA
PUR VE FA SIN PUR VE FA SIN PUR VE FA
HAK KI HAK DAN GA FİL OL MAZ SAN MÜ DAM
CAN FE ZA SIN CAN FE ZA SIN CAN FE ZA
EV VEL A BİR YA RI GA RİM SIN MÜ DAM
CAN FE ZA SIN CAN FE ZA SIN CAN FE ZA
HAK KI HAK DAN GA FİL OL MAZ SAN MÜ DAM
PUR SE FA SIN PUR SA FA SIN PUR SA FA

Merhaba ey aşk-ı bâkî merhaba
Pür-vefasın, pür-vefasın, pür-vefa

Hakk, Hakk'dan gafî olmayan müdam
Pür-safesın, pür-safesın, pür-safe

Evvel Ahir yar-ı çarmanın bendim
Can-fezasın, can-fezasın, can-feza

Hakk, Hakk'dan gafî olmayan müdam
Pür-safesın, pür-safesın, pür-safe

Acemaşiran İlâhî

Merhaba Şehr-i Remazan
(Gökyüzünde saf saf)

24.06.2024

Göfte: Yılmaz Çiçek
Beste: Hasan Şanlıtürk

Düyek

MER HA BA MER HA BA ŞEH RI RE MA ZAN

MER HA BA MER HABA ŞEH RI RE MA ZAN

GÖK YÜ ZÜN DE SAF SA FOL MUŞ MELEK LER GÖK YÜ ZÜN DE

SAF SA FOL MUŞ MELEK LER SE FA SIN DAN ÇAR KADÖ NER

FELEK LER SEFA SIN DAN ÇAR KADÖ NER FELEK LER

BU AY DA HEP KABUL OLUR DİLEK LER BU AY DA HEP

KABUL OLUR DİLEK LER MER HABA MER HABA

ŞEH TI RE MA ZAN MER HABA MER HABA

ŞEH RI RE MA ZAN

Acemaşiran İlahi

Mest ü hayranım

Güfte: Şeyh Ahmed Kuddûsi
Beste: Aslan Hepgür

Sofyan

MES TÛ HAY RA NİM ZA RÛ GİR YA NİM
HER DEM Lİ SA NİM HJ DE MEK İS TER İS TER
İL LAL LAH İL LAL LAH LA İ LA HE İL LAL LAH
İL LAL LAH İL LAL LAH LA İ LA HE İL LAL LAH

Mest-ü hayranım
Zâr ü gıryanım
Her dem lisanım
Hu demek ister

Gece ol kâim
Gündüzün saim
Ehl-i hak dâim
Hu demek ister

Terket sıvayı
Olma müralı
Seven hüdâ'yi
Hu demek ister

Hû, ism-i a'zam
Hu' hu'de hocam
Kuddûsi her dem
Hu demek ister

Şevkefza İlahi

Mest-ü Hayranım

1.11.2004

Güfte:Şeyh Ahmed "Kaddusi" Efendi
Beste:Müezzinzâde Rifat Bey

Devrihüddî

MES TÖ HAY RÂ NİM ZÂ RÜ GİR YÂ
NİM MES TÖ HAY RÂ NİM
ZÂ RÜ GİR YÂ NİM HER KUD DEM Lİ Sİ
SA NİM DEM HÜ DE MEK İS TER
HER KUD DEM Lİ Sİ SA HER NİM DEM HÜ DE MEK DE MEK İS
TER HÜ İS Mİ A ZÂM
HO HO DE HO CAM HÜ İS Mİ
A ZÂM HO HO DE HO CAM

MEST Ü HAYRANIM ZÂR Ü GİRÂNİM
HER DEM LİSÂNİM HÜ DEMEK İSTER

İRFAN İSTEYEN İHSÂN İSTEYEN
CANÂN İSTEYEN HÜ DEMEK İSTER

GÖZÜMDEN YAŞLAR AKMAĞA BAŞLAR
CÜMLE KURT KUŞLAR HÜ DEMEK İSTER

TEKET ŞHAYİ OLMA NÜRÂİ
SEVEN HÜDAYİ HÜ DEMEK İSTER

HÜ İSM-İ A ZÂM HÜ HÜ DE HOCAM
KUDDÜSİ HER DEM HÜ DEMEK İSTER

Acemaşîran İlahî

Müjde mü'minler size ihsan-ı Rahman' dır gelen

Güfte:Ahmed Remzi Dede
Beste:Darsan Çalınak

Düyek

MÜJ DER DE MU DER MIN LER SI ZE IN DER VAS LI CA NAN SA IT NI RAH NI MAN DIR GE LEN DIR GE LEN ŞA MA NI NI LA ZİM E DİN BÜ MÄ Zİ NI GUF RAN DIR GE LEN İY Dİ EK BER GER GÜ NU KAD MÄ Sİ VÄ DAN EÄ İM OL REM Rİ MÜ BÄ REK HER GE CE Rİ Dİ LER SEN VAS LI HAK İY Dİ EK BER HER GÜ GÜN KAD MÄ HI AŞ KI KUL LA RA TÄ Rİ MÜ BÄ REK HER GE CE LI ME YEZ DAN ÖR GE LEN EH RÄ LI İ MÄ NA NE MUT LU RÄ HI AŞ KI KUL LA RA TÄ LÖT FO SOB HAN DIR GE LEN LI MI YEZ DAN DIR GE LEN

Acemaşiran İlahi

Mürşide Hak diyen kişi

Güfte: Nizamoglu Seyyid
Seyfullah (Seyfi)
Bescie: Abdülkadir Tero
(Seyyid)

Sofyan

MUR Şİ DE HAK DI
YEN KI Şİ
MUR Şİ DI HAK BİL
MEK GE REK
EV LI YA YA
U YAN KI Şİ

Mürşide hak diyen kişi mürşidi hak bilmek gerek
Evliyaya ayın kişi gayrisin yok bilmek gerek

Candan göre şeyhinin yüzün ayırma izinden izin
Mürşid-i Kâmilin sözün atılmı ok bilmek gerek

Döndür yüzün haktan yana mürşidin gör önden sanı
Her ne gelse şeyhten sanı az ise çok bilmek gerek

Söz bilir haber anlayan anlamaz durup tanıyaa
Evliya nutkun dinleyen karnını tok bilmek gerek

Alçaktan alçağa yürüye toprak içinde çürüye
Aşk ateşinde eriye altın gibi sızmak gerek

Ezel hakta iken canın var idi ahdi peymanın
İstersen Seyfi imanın hak ve hukuk bilmek gerek

Acemaşiran İlahî

Müştak olup özlediğim

24.04.2024

Güfte: Yunus Emre
Beste: Hasan Şanlıtürk

Solyan

MÜ TAK OLUP ÖZ LE DİĞİM ŞEH Rİ REMEZAN MER HA DA
BA KP YO LUN GÖZ LE Dİ ĞİN
ŞEH Rİ REMEZAN MER HABA MA HI MÜBAREK MER HABA
SAFA GEL DİN İZ ZE Tİ LE DA HI AZİM Nİ ME Tİ LE
MÜ MİN LE RE RAH ME Tİ LE
ŞEH Rİ REMEZAN MER HABA MA HI MÜBAREK MER HABA
MÜ MİN LE RİN BAY RA MIDİR ON BİR AYIN SUL TA NDIR
HAK KIN BI ZE FER MA Nİ DR
ŞEH Rİ REMEZAN MER HABA MA HI MÜBAREK MER HABA

Aranjman

Müştak olup özlediğim

ON BİR AY LIK YOL DAN GELİR BİR AY BİZE MİH MAN OLUR
 MUZ NIP LE RE GUF RAN O LUR
 ŞEH Rİ REMEZAN MER HABA MA HI MÜBAREK MER HABA
 DER VİŞ YU NUS SEYER ÖZ DEN KAN LI YA ŞI DÖKER GÖZ DEN
 HOŞ NUT DL SLN CÖM LE MİZ DEN
 ŞEH Rİ REMEZAN MER HABA MA HI MÜBAREK MER HABA
 ŞEH Rİ REMEZAN MER HABA MA HI MÜBAREK MER HABA

Şevkefza İlahi

Müşâk-ı Cemâlinem

1.11.2004

Güfte/Muzaffer Ozak
Beste/Selahaddin Demirtaş

Sofyan

MÜŞ TA KI CE MA Lİ NEM MU HAM ME DÜL
A RA Bİ MUH TA CI KE MA Lİ NEM
MU HAM ME DÜL A RA Bİ LÂ İ LÂ HE
İL LÂE LAH (AL LAH) MU HAM MED RE SU LUL LAH
SÂE LÂE LA Hİ A LEY HM VE SEL Lİ
TES Lİ MA AŞ Kİ DER Kİ YA RA YIM
HU ZU RUN DA DU RA YIM PÂ Yİ NE YÜZ
SÜ RE YİM MU HAM ME DÜL A RA Bİ

Acemaşiran İlahi

Nefsinden geçemedim rızana eremedim

Güfte: Muhibbi (Şeyh Safer Dal)
Beste: Metin Alkanlı

Düyek

NEF SİM DEN GE ÇE ME DİM Rİ ZÂ MA E
RE ME DİM BEN BE Nİ Bİ LE ME DİM
LÜT FEY LE RA HİM AL LAH LEVİM ET TİR HEP
NEF Sİ Mİ FEVT ET TİR ME VAK Tİ Mİ
BUL MAK İ ÇİN KEN Dİ Mİ LÜT FEY LE KE
RİM AL LAH BUL MAK İ ÇİN KEN Dİ Mİ
LÜT FEY LE KE RİM AL LAH AF FİN GE NİŞ LA YU
LA TAK NA TÖ DER Hİ TAB FERMAN İŞ TE ÖL Kİ TAB LÜT FEY LE GAFFAR AL LAH

Acemaşîran İlahî

Neş'e doldu kâinat, huzur buldu tüm mekân

24.01.2024

Güfte:Lütfü Alacalar
Beste:Erdiñ Çelikkoç

Düyek

NEŞ EDÖL DÜ KÂ İ NAT HU ZUR BUL DU TÜM ME KAN
PÜR NUR OL DU GÖNÜL LER DÖL DÜ KALP LERE İ MAN
DİL LER DE AL LAH SE Sİ KALP LER DE Zİ KİR HER AN
ON BİR A YIN SUL TÂ Nİ MER HABÂ YÂ REME ZAN
DİL LER DE AL LAH SE Sİ KALP LER DE Zİ KİR HER AN
ON BİR A YIN SUL TÂ Nİ MER HABÂ YÂ REME ZAN
YÜK SELİR KEN SEMÂ YÂ YÜCETEK BİR SES LE Rİ
SE VİNÇ LERE GARK OL DU KUL LARIN NEFİS LE Rİ
VEC DE GEL Dİ GÖ NÜL LER DÖL DÜ İ MÂN HİS LE Rİ
SUL TÂN LARIN SUL TÂ Nİ MER HABÂ YÂ REME ZÂN

Neş'e doldu kâinat, huzur buldu tüm mekân

VEC DE GEL Dİ GÖ NÜL LER DOL DU İ MAN HIS LE Rİ
SUL TÂ LA RIN SUL TÂ Nİ MER HABÂ YÂ REME ZAN

Acemaşîran İlahî

Neyleyeyim dünyayı bana Allah'ım gerek

Güfte: Aziz Mahmut Hüdai
Beste: Bilâmsüycü

Solyan

NEY LE YE YİM DÜN YÂ Yİ BA NA AL LA

HİM GE REK GE REK NEZ MÂ Sİ VÂ Yİ

BA NA AL LA HİM GE REK

SON KITA

BEY HÜ DE HE VÂ Yİ KÖ

HAK KI BU LA GÖR YÂ HÜ

HÜ DÂ İ NİN SÖ ZÜ BU

BA NA AL LAH HİM GE REK

1-
Neyleyeyim dünyayı
Bana Allahım gerek
Gerekmez müslüvayı
Bana Allahım gerek.

2-
Ehli dünya dünyada
Ehli ukba ukbada
Her biri bir sevâde
Bana Allahım gerek.

3-
Fânî devlet gerekmez
Türlü sinet gerekmez
Haksız cennet gerekmez
Bana Allahım gerek.

4-
Bülbül güle eder zîr
Pervaneyi yakmış ızır
Her kulun bir derdi var
Bana Allahım gerek.

5-
Beyhüde hevâyı ku
Hakka bulagör ya bu
Hüddiyî'nin sözü bu
Bana Allahım gerek

Acemaşiran İlahi

Nice bir firkatle yansın can ü dil

Güfte: Fazlî

Beste: Bilinmiyor

Evsat

Nİ CE BİR FIR KAT LE
 YAN SIN CA NU DİL
 MER HA MET KİL MER HA
 MET KİL YÂ RA DİM
 KEV SE Rİ VUS
 LAT LA KAN SIN CA NU DİL

Acemaşiran İlahi

Nur ile doldu yine kevn ü mekân

Güfte: Aziz Mahmut Hüdai
Beste: Zekaiyade Hafız
Ahmed Efendi

Evrat §

NÜ Rİ LE DOL DU Yİ NE KEV
MA SI VA HUB BİN A RA DAN

NO ME KAN GEL DI LÜT FEY
SO RE GÖR DEZ Mİ VAH DET

LE MÜ BÂ REK RE ME ZAN (AH)
DE SA FÂ LAR SÖ RE GÖR

ZEY NO LUB A ÇIL DI EB VA
ZA TI Bİ ÇÜ NE HD DA Yİ

RI ÇI NAN GEL DI HOŞ LUT §
I RE GÖR GEL DI LÜT FEY

FEY LE ŞEH Rİ RE ME ZAN
LE MÜ BÂ REK RE ME ZAN

Acemaşîran İlahî

Sevgi dolu cesur ana korudu

24.04.2024

Güfte ve Beste:
Selâhattin İÇİ

Solyan

A

(BENDİR) (SAZ) (BENDİR) (SAZ) (BENDİR)

(SAZ) (BENDİR) (SAZ)

SEV Gİ DO LU CE SUR A NA KO RU DU

KA RA GÖZ LÜ CEY LAN SUTU BES LE Dİ

NEM RUD ZUL MÜ ULAŞ MA Dİ YAV RU YA

BİR DIR AL LAH İ NAN CİY LA BU YU DU

B

YA HAZ RE Tİ İB RA HIM YA HAZ RE Tİ İB RA HIM

BİR DIR AL LAH BİR DIR AL LAH

BİR DIR AL LAH BİR DIR AL LAH

Sevgi dolu cesur ana korudu

C

(BENDİR) (BENDİR) (BENDİR)

NE GÜ NEŞ TİR NE DE AY DIR YA RA DAN

NEDETAŞ TAN PUT LAR OLUR BİR TAN RI

O ME KAN DAN O ZA MAN DAN MÜ NEZ ZEH

KÂ BE KU RUP DE DI GE LİN TEV Hİ DE

D

(BENDİR) (BENDİR) (BENDİR)

AL LAH DOĞ TU PEY GAM BER LER A TA SI

İ MÂN İ LE KÖ RUN DU O A TEŞ TEN

ZU LÜM BİT Tİ PUT LAR DÖŞ TÖ SON RA SI

CEN NET OL DU BÜ TÜN Cİ HAN VAH DET TEN

A+B / C+B / D+B şeklinde icra edilmelidir.

Acemaşîran İlâhî

Sultan-ı kevneyn kabrinden kalkınca

24.04.2024

Güfte: Bolulu Hünmet Bayrami Hz.

Beste: Selahattin Demirey (Saldâhi Dede)

Düyek

SUL TA NI KEV NEYN KAB RIN DEN
KAL KIN CA
DI YE BE NİM UM MET LE
RİM Nİ CE OL DU
CEB RÂ IL HAZ RE TI HA ZİR
D LUN CA
DI YE BE NİM UM MET LE
RİM Nİ CE OL DU

Şevkefzâ İlâhî

Biz bülbülân'î ahmed'iz

24.01.2024

Güfte ve Beste:
Arif Hikmet GÖRÖĞLÜ

Sölyan

BİZ BÜL BÜL Â Nİ AH ME DİZ EF GA Nİ MİZ
BİZ HA NE ÇA Nİ HAY DE RİZ İZ HA Nİ SİR

BİR MEZ Bİ ZİM EF GA Nİ MİZ BİR MEZ Bİ ZİM
Rİ KEV SE RİZ İZ HA Nİ SİR Rİ KEV SE RİZ

SÂ Fİ Dİ LÂ Nİ AH ME DİZ İ KA Nİ MİZ
BİZ VÂ Rİ Bİ PEY GAM BE RİZ FET VÂ Nİ MİZ

YİT MEZ Bİ ZİM İ KA Nİ MİZ YİT MEZ Bİ ZİM
ÇİT MEZ Bİ ZİM FET VÂ Nİ MİZ ÇİT MEZ Bİ ZİM

MİF TÂ Hİ AŞ KN BİZ DEDİR MİS BÂ Hİ AŞ KN BİZ DE DİR

AK DA Hİ AŞ KN BİZ DE DİR SERA Nİ MİZ GİT MEZ Bİ ZİM

ZÂ HR Bİ ZE ES RA Rİ HAK ZÂ HR Bİ ZE
Nİ MET LE HAN DAN OL MU SİZ Nİ MET LE GİR

EN VÂ Rİ HAK ZÂ HR Bİ ZE EN VÂ Rİ HAK
YAN OL MU SİZ HİMET LE GİR YAN OL MU SİZ

ZÂ HR Bİ ZE Dİ RAN DÂ Rİ HAK İ KA Dİ MİZ
HR MET LE HAY KAN OL MU SİZ EF KÂ Rİ MİZ

TÜT MEZ Bİ ZİM İ KA Dİ MİZ TÜT MEZ Bİ ZİM
YET MEZ Bİ ZİM EF KÂ Rİ MİZ YET MEZ Bİ ZİM

Şevkefzâ İlâhî

Günahların varsa eğer yalvar aff'a dermân ola

Güfte:Turgut Yarkent
Beste:Erdiñ Çelikkol

Dürek

Arasğme

GÜNAH LA RIN VAR SA E GER YAL VAR AF FA
DER MAN O LA (982) DER MAN O LA (982)
HA RAM ŞE YE VER ME DE ÖER
CEN NET BA NA FER MAN O LA
HA RAM ŞE YE VER ME DE ÖER
CEN NET BA NA FER MAN O LA
EC RI CÖR SEN DE ME EC RI İ YI LİK YAP

Günahların varsa eğer yalvar aff'a dermân ola

DÖ NER GE Rİ (söz) DÖ NER GE Rİ (söz)

NE RENK OL SA OL SUN DE Rİ

YE TER İN SAN İN SAN O LA

NE RENK OL SA OL SUN DE Rİ

YE TER İN SAN İN SAN O LA

Günahların var sa eğer
Yalvar aff'a dermân ola
Haram şey'e verme değer
Cennet sana fermân ola

Eğri görseñ, deme eğri
İyilik yap, dîner gör
Ne renk olsa, olsun deri
Yeter insan, insan ola

Yardıñ etsen, belli etme
Aff et amn, aff diletme
Kötü gelip, kurban ola
Hiç kimseye zem fetme

Sanma hayat ebed vâkı
Hiç bir kul'a değil bâkı
Yaratın'dır hüvelbâkı
Cennet sana mekan ola.

Şevk u Tarab İlâhi

0.07.2022

Bir muazzam pâdişâhsın ki kulundur cümle şâh

Güfte: Selâmi Mustafa Efendi

Beste: Zekî Dede

Evsat-Hafif

BİR MU AZ ZAM PA Dİ ŞAH SİN
 KI KU LUN DUR CUM LE ŞAH
 KUR BI EV ED NÂ DEVAZ OL
 DU SE NİN ÇÜN TAH TI GÂH
 NÜH FE LEK HEF TU ZE MİN AN
 ÇAK SA NA BİR BÂ Rİ GÂH
 EM Rİ NE MAH KÖM DUR Â LEM
 HER SÖZÜN VAH Yİ İ LÂH
 ESSA LÂ TÛ VES SE LÂM EY HA Dİ İ RA Hİ HÛ DÂ
 KÖNÛ Â Gİ YA ŞE Fİ AL MUZ NİBİN İŞ FA' LE NÂ

Şevk u Tarab İlâhi

Aşkın meyine ben kâne geldim

0.07.2022

Güfte: Niyâzi-i Misri
Beste: Sultan III Selim Han

Muhammes

AŞ KIN NE Yİ NE BEN
KÂ NE GEL DİM
ŞEV KIN O DU NA
HOŞ YÂ NE GEL DİM
AL LAH HO YÂ MEV LAM HÖ
HOŞ YÂ NE GEL DİM

Aşkın meyine ben kâne geldim
sevkin oduna hoş yâne geldim

Şer-i tehdidi gördüm yakımaş
Gitti karanın pervâne geldim

Halka-i zikri kurnuş aşkâr
Ben de sahrında cevâne geldim

Mecnunum bugün leyâ derinden
Neylerin aklı civâne geldim

Derdli cânânım açdı yâreler
Bağrım çatlında dermâne geldim

Ösmî sinâr'ım hâk-i pâyine
Sürmeye yüzüm kalfan'a geldim

Yâremi bildim yârımden imiş
Bunda Niyâzi lokman'e geldim

Şevk u Tarab İlahi

Ben bilmez idim gizli ayan hep senmişsin

Göze: Köbe Ahmed Dede
(Şalâhi dede)
Beste: Selâhaddin Demirtaş

Sengin Semâî

BEN BİL MEZ İ DİM GİZ Lİ A YAN

HEP SEN İ MİŞ SİN AH

TEN LER DE VÜ CAN LAR DA Nİ HAN

HEP SEN İ MİŞ SİN (332)

SEN DEN BU CI HAN İÇ RE Nİ ŞAN

İS TER İ DİM BEN (342)

A HİR BU NU BİL DİM KI CI HAN

HEP SEN İ MİŞ SİN (332)

A HİR BU NU BİL DİM KI CI HAN

HEP SEN İ MİŞ SİN (332)

Şevk u Tarab İlâhi

Dervişiz hak diyerek zikrederiz

06.2022

Güfte: Mustafa Nafiz İrmak
Beste: Rûşîî Eniç

Nim Hafif

DER Vİ ŞİZ HAK Dİ YE REK ZİK RE DERİZ YÂ HÜ

TAN RI NİN VER Dİ Gİ NE ŞÜKRE DE RİZ YÂ HÜ

HAK GÖ ZÜY LE BAKARIZ BİZ DÜN YA YA YA HÜ

HAK GÖ ZÜY LE BAKARIZ BİZ DÜN YA YA YA HÜ

O KİTAP TA O LA Nİ ZİK RE DE RİZ YÂ HÜ

Ararâğına

7150991

Şevk u Tarab

Gönül fikri hayâlinle sabahlar yâ resûlallah

Güfte:Şeyh Selâhaddin Efendi
Beste:Hâfız İsmâil Nesefî

Dârek

GÖ NÜL FİK Rİ HA YÂ LİN LE
SA BAH LAR YA RE SÜL AL LAH
O LUR ŞEM İ CE MÂ LİN LE
SA BAH LAR YA RE SÜL AL LAH
HA Dİ Sİ ZÜL FÜ NÜ TAH DİS
E DER SE LEY LE İ HİC RAN
SE LÂ Hİ KİY LÜ KA LİN LE
SA BAH LAR YA RE SÜL AL LAH

Acemaşîran İlahî

Tâ Dil Verelden Sünbüle

20.11.2024

Güfte: Sünbülî Fahri Efendi

Beste: Şeyh Mustafa Efendi (Çolakzâde)

Muhtarmes

TÂ DİL Vİ REL
DEN SÜN (SÜN)BÜLE (SÜZ)
SÜN BÜL Lİ LER
DER LER Bİ ZE
(SÜZ) KARAR (SÜZ)
MEY LET ME YİZ
GAY Rİ GÜ LE (SÜZ) re: 11/2024

Acemaşîran İlahî

Tâ Dil Verelden Sünbüle

24.05.2024

Güfte: Sünbülî Fahri Efendi

Beste: Şeyh Mustafa Efendi (Çolakkâde)

Mahzûmes

TÂ DİL Vİ REL
DEN SÜN (SÜN)BÜLE (SÜR)
SÜN BÜL Lİ LER
DER LER Bİ ZE
(SÜR) (SÜR) SARAR
MEY LET ME YİZ
GAY Rİ CÜ LE (SÜR) (SÜR)

Acemaşîran İlâhî

24.05.2024

Var mıdır âlemde hiç bir nesne bu candan leziz

Göfte:Hakkı
Beste:Zekki Dede

Düyek

VAR MI DIR A LEM DE HIÇ BİR
NES NE BU CAN DAN LE ZİZ
CAN NE DIR KİM O LA BİR DEM
VEC HI CÂ NAN DAN LE ZİZ (AH) DAN LE ZİZ

Var mıdır âlemde hiç bir nesne bu candan leziz
Can nedir kîm ola bir dem vech-i canandan leziz

Okuram kur'ânı ezber hatt-ı ruyinden senin
Aşkım bir nesne gelmez hakkı kur'andan leziz

Acemaşîran İlahî

Yâ Resûlallâh aceb kimdir bize senden yakın

Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Zekâ Altun

Devr-1 Hindi

YA RE SÜL LAL LAH A CEP KİM
DIR BI ZE SEN DEN YA KİN
YA HA BİB AL LAH SE Nİ BİL
DİK ŞE Fİ CL MOZ Nİ BİN
BİZ SA NA ÜM MET O LUN CA EY LE RİZ GAY
Rİ E MİN BİZ SA NA ÜM MET O LUN CA
EY LE RİZ GAY Rİ E MİN
ES SE LÂ TÖ VES SE LAM EY
HEP SE NİN ÇÜN HAL KO LUN DİR
RAH MET ET TİK Â LE MİN
BU SE MÂ VA TÖ ZE MİN

ms. sayfa

Acemaşîran İlahî

Yâr ile ettiğin ahdi unutma

24.04.2024

Güfte: Aziz Mahmut Hüdai
Beste: İsmail Hakkı Bey

Düyek

YÂR İ LE ET Dİ ĞİN

AH Dİ U NUT MA

GEL GÖ NÜL DOST EL LE Rİ NE

EL LE Rİ NE Gİ DE LİM

SA KİN Bİ Vİ RAN YER DE VA TAN TUT

MA MA

m.aziz
B.D.

Hak'dan hüdâi'ye ihsan olurdu
Her vech ile yollar âsân olurdu
Onulmaz derdine dermân olurdu
Gel gönül dost ellerine gidelim

Şevkefza İlahi

Yine Gönüm Çağlamada

1. Fİ. 2004

Güfte: Lütfi Filiz
Beste: Lütfi Filiz

Müsemmen

Yİ NE GÖN LÜM ÇAĞ LA MA DA

AŞK A TE Şİ DAĞ LA MA DA

GAH GÜ LÜP GAH AĞ LA MA DA

NE HOŞ DER DİN VAR EY GÖ NÜL

YİNE GÖNLÜM ÇAĞLAMADA
AŞK ATEŞİ DAĞLAMADA
GAH GÜLÜP GAH AĞLAMADA

NE HOŞ DERCİN VAR EY GÖNÜL
SENSİN BANA YAR EY GÖNÜL

AŞK BAĞINDA BİR BÜLBÜLSÜN
TAZE AÇAN GONCA GÜLSÜN
AL KARANFİL, MÖR SÖMBÜLSÜN

NE HOŞ RENGİN VAR EY GÖNÜL
SENSİN BANA YAR EY GÖNÜL

KÂH ÇIKARSIN YÜKSEKLERE
KÂH KONAKSIN SEN HER YERE
KÂH GEZERSİN NERDEN NERE

NE HOŞ SEYRİN VAR EY GÖNÜL
SENSİN BANA YAR EY GÖNÜL

BAZEN ESERSİN YEL GİBİ
BAZEN ÇOARSIN SEL GİBİ
BAZEN DURUSUN EL GİBİ

NE HOŞ TAVRIN VAR EY GÖNÜL
SENSİN BANA YAR EY GÖNÜL

DOLAŞIRSIN UÇTAN UCA
HIÇ DEMEZSİN GÜNDÜZ, GECE
KANATLARIN PEK DE YÜCE

NE HOŞ DEVRİN VAR EY GÖNÜL
SENSİN BANA YAR EY GÖNÜL

ANKA KUŞU AŞK ELÇİSİ
KAF DAĞININ HEM BEKÇİSİ
FÂNİ KAPİ GÖZETÇİSİ

NE HOŞ ZEYHİN VAR EY GÖNÜL
SENSİN BANA YAR EY GÖNÜL

Şevkefza İlahi

Zâhir Bize Envar-ı Hak

1. FL. 2004

Güfte: Arif Hikmet Gökçe
Beste: Arif Hikmet Gökçe

Sofyan

ZÂ NIK HİR MET Bİ LE ZE GR EN VAN VA OL RI MU HAK SUZ

ZÂ NIK HİR MET Bİ LE ZE GR EN VAN VA OL RI MU HAK SUZ

ZÂ HİK HİR MET Bİ LE ZE HAY Dİ RAN DA OL RI MU HAK SUZ

İ EF KÂ Rİ MİZ TUT YET MEZ Bİ ZİM

İ EF KÂ Rİ MİZ TUT YET MEZ Bİ ZİM rit.

EK-2 TRT VE DEVLET KOROSU ARŞİVLERİNDE BULUNMAYAN ESERLER LİSTESİ

TRT ve Devlet Korosu Arşivlerinde Bulunmayan Acemaşîran İlahîler					
1.	Aşıkın Efkârı Hu'dur Dildeki Ezkârı Hu	Hayati Günyeli	Kenzî (Abdülaziz Şenol)	Düyek	İlahî
2.	Aşkın Kime Yâr Olur	Bora Uymaz	Niyâzî Mısrî Hz	Sofyan	İlahî
3.	Bilhamdillah Safa Buldu Gönüller	M. Hakan Alvan	Hz. Pir İsmail Hakkı Bursavî (K.S.)	Düyek	İlahî
4.	Bir Kez Gönül Yıktdın İse	M. Hakan Alvan	Yunus Emre	Raks Aksağı	İlahî
5.	Bütün Şükran Bütün Minnet Yüce Tanrım Sana Elbet	M. Cahit Atasoy	Bilinmiyor	Düyek	İlahî
6.	Cennetleri Bezetmiş Rıdvân Bizi Gözetmiş Münaveb Eli	Mehmet Kemiksiz	Alvarlı Efe Hz.	Sofyan - Serbest	İlahî
7.	Dil Çeşmine Görüldü Çü Dîdâr-ı Muhammed	Mehmet Kemiksiz	Kuddûsî	Sofyan	İlahî
8.	Dilinde Zâkirin Her Dem	Hayati Günyeli	Ümmî Sinan Hz	Düyek	İlahî
9.	Ben Yürürem Yâne	Derviş Kânûni	Yunus Emre	Sofyan	İlahî

	Yâne	Cüneyd Kosal			
10.	El Açanlar Mahrum Kalmaz	M. İhsan Özer	Muzaffer Özak	Sofyan	İlâhi
11.	Elim Alıp Bu Dergâha Getirenin Demine Hu	Hayati Günyeli	Şah İsmâil (Hatayi)	Sofyan	İlâhi
12.	Erenlerin Sohbeti Ele Giresi Değil	Ayhan Altınkuşlar	Ümmî Sinan Hz	Sofyan	İlâhi
13.	Erişemez VASFİNA Hiçbir Rebâbın Sesi	Yeşim Çağlayan	Hasan Çıkar (Dede)	Sofyan	İlâhi
14.	Ey Dil Ey Dil Niye Bu Rütbede Pür Gamsın Sen	Özata Ayan	Şeyh Galib	Müsem men	İlâhi
15.	Ey Garip Yolcu Dur Bak Biraz Şu Virane Olan Ömrüne	Osman Kenarda	Osman Erdiren	Düyek	İlâhi
16.	Ey Gönül Gel Seninle Bâb-I Hakka Gidelim	Ertuğrul İnanç	Mehmed Nasûhî Hz.	Düyek	İlâhi
17.	Ey Sevgili Allah'ım Rûhum Seni Saracak	Barış Demir	Osman Hulûsî-İ Dârendevî Hz.	Aksak Semâi	İlâhi
18.	Ey Şehinşahi Risalet V'ey Habib-i Kibriya	İsmail Hakkı Bey	Bilinmiyor	Devri Hindi	Tevşih
19.	Gâfil Ne İçin Usanmıyorsun	Melih Özaltiner	Kenan Rifaî Hz.	Düyek- Yürük	İlâhi

	Münaveb Eli			Semai	
20.	Geldi Yine Şükür Kula Şehri Ramazan Merhaba	İzzettin Eskidemir	İzzettin Eskidemir	Düyek	İlâhi (Ramaz aniyye)
21.	Geldin Geri Gider Misin	Mehmet Kemiksiz	Abdülehaddi n Nûri	Sofyan	İlâhi
22.	Hayran Oldum İşlerine	Tahir Karagöz	Etem Ertürk	Düyek	İlâhi
23.	Hikmeti Varı Yoğun La İlahe İllâllah	Amir Ateş	Fevzi Halıcı	Sofyan	İlâhi
24.	Hû Durur Âlemde Cânâ Cânların Cânânı Hû	Hayâti Günyeli	Senâyi Ali Efendi	Düyek	İlâhi
25.	Kadir Gitti Teravîh Aralandı	Mehmet Kemiksiz	Anonim (Sivas Yöresi)	Sofyan	İlâhi
26.	Kim Umar Senden Vefayı	Turgut Tokaç	Aziz Mahmut Hüdaî	Devr-İ Hindi	İlâhi
27.	Kuldan Sana Lâyık N'ola	Melih Özaltner	Aziz Mahmut Hüdaî	Sofyan	İlâhi
28.	Kün Emriyle Yaradan Bir Allah'dır Bir Allah	Cabbar Bozkurt	Hz. Aşkî (Muzaffer Özak)	Nim Sofyan	İlâhi
29.	Lutfet Cemâlin	Hayati	Şeyh Muhyi	Sofyan	İlâhi

	Göreyim	Günyeli	Efendi		
30.	Mü'minin İman Gülleri Açar Ramazan Ayında	Erdoğan Ateş	Aşık Deryâmî	Düyek	İlâhi
31.	Ne Ulu Devlet Saâdetdir Ki Bu Hafızlara	Ahmed Esad Uğurlu	Bilinmiyor	Sofyan	İlâhi
32.	Onbir Aydır Gideli Bizde Çekerdik Hicrân	Mehmet Kemiksiz	Sultan 1. Ahmed (Bahtî – Ahmedî)	Sofyan	İlâhi
33.	Pâdişâhî Bi Zevâle Bağlanan Şâdân Olur	Mehmet Kemiksiz	Lütfi Filiz (Fânî)	Düyek	İlâhi
34.	Rabbenâ ya Rabbenâ İkrâmı Pek Çok Kullara	Mehmet Kemiksiz	Mehmet Kemiksiz	Düyek	İlâhi
35.	Rahmet-İ Rahîm'den İstirhâm Eyle	Mehmet Kemiksiz	Alvarlı Efe Hz.	Sofyan	İlâhi
36.	Rahmetin İhsan Eyle	Mehmet Kemiksiz	Mehmet Kemiksiz	Sofyan	İlâhi
37.	Ruhumun Senden İlahi Şudur Ancak Emeli (İstiklâl Marşı)	Mehmet Kemiksiz	Mehmet Akif Ersoy	Evsat	İlâhi
38.	Safâ Verdin Hoş Geldin Merhabâ Şehr- i Gufrân	Mehmet Kemiksiz	Mehmet Kemiksiz	Sofyan	İlâhi

39.	Safhâ-İ Kalbimde Menkûş Oldu Çün Esrar-I Hak	Tolga Bektaş	Sultan III. Murat	Devri Hindi	İlâhi
40.	Salâdır Mü'mine Gelsin Terâvih Sünnetin Kılsın	Mehmet Kemiksiz	Üftâde Hz. (Mehmet Muhyiddin)	Sofyan	İlâhi
41.	Seherlerde Nalan ile Tesbih Eder O Sümbüller	Mehmet Kemiksiz	Hafız İlhan Tok	Sofyan	İlâhi
42.	Sendedir Leyle -i Kadr'in Kadri Kuran'da Ki Var	Mehmet Kemiksiz	Alvarlı Efe Hz.	Düyek	İlâhi
43.	Seni Seven Sevilir Seni Yeren Yerilir	Mehmet Kemiksiz	Bilinmiyor	Düyek	İlâhi
44.	Senin Aşkın Bana Mezheb Ü Dindir	Mehmet Kemiksiz	Eşrefoğlu Rûmi	Düyek	İlâhi
45.	Senin Hicrân -i Aşkınla İlâhi Âşıkân Ağlar	Amir Ateş	Aşık Haydar	Düyek	İlâhi
46.	Senin Takdirin Olmasa Can Teni Bulmaz Allah'ım	Sevinç Atan	Ömür Gençel	Sofyan	İlâhi
47.	Sevdim Seni Ben, Sevmeye Lâyık Diye Sevdim	Abdullah Uysal	Bilinmiyor	Yürük Semai	İlâhi
48.	Tuluun Misli Şems-i Dıraşandır Ya	Şaban Keşkeş	Hasan Rıza Efendi	Devri Hindi	İlâhi

	Resulallah				
49.	Ummâna Dalman Gerek Temâşâ-i Esrâr İçün	Mehmet Kemiksiz	İlhan Tok	Yürük Semai	İlâhi
50.	Yâ Rabbi Kerem Eyle Bu Şehr-İ Sıyâm İçre	Mehmet Kemiksiz	İsâyı Mahvî	Sofyan	İlâhi
51.	Yâ Resûl Allah Yâ Habîb Allah	Ahmet Kadri Rizeli	Bilinmiyor	Sofyan	İlâhi
52.	Zât -I Hakk'ın Gavs-1 A'zam Mazhar-1 Envârıdır	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Devri Hindi	İlâhi

TRT ve Devlet Korosu Arşivlerinde Bulunmayan Şevk- Efzâ İlâhîler

1.	Âşık Olmuşam Ben Güle	Adnan Üzülmez	Muzaffer Ozak “Aşkî”	Düyek	İlâhi
2.	Ben Aşka Vurulduğum Âşık Olan Aşktır	Bora Uymaz	Mevlânâ Celâleddîni “Rûmî”	Sofyan	İlâhi
3.	Biz Dünyadan Gider Olduk	Melih Özaltınır	Yunus Emre	Düyek	İlâhi
4.	Bugün Lebbeyk Diyen Hüccâc Alırlar Vakfede İhsân	M. İhsan Özer	İsmail Hakkı Zühdi Efendi	Düyek	İlâhi
5.	Dil Beytini Pâk Eden	M. Hakan Alvan	Hız. Pîr Muhammed Nûreddin Cerrahî	Sofyan	İlâhi
6.	Ehl -i Derdin Dardına Dermân İken Tekrâr -ı Hû	Nâyî Şâban Keşkeş	Yahya Efendi	Düyek	İlâhi
7.	Evliyâdan Gelen Kelâm	M. Hakan Alvan	Kaygusuz Abdal	Raks Aksağı	İlâhi
8.	Gel Gel Yanalım	M. Hakan Alvan	Seyyid Nesimî	Nim Sofyan	İlâhi
9.	Gel Vücûdun Şehrini Seyreyle Gör Cânânını	Neyzen Şaban Keşkeş	Hasan Sezâî Efendi	Düyek	İlâhi

			“Gülşenî”		
10.	Mâşaallah Ayn-ı Kur'andır Habîb-i Kibriyâ	Ertuğrul İnanç	Alvarlı Efe Hz. (Muhammed “Lûtfî” Efendi) (Nakşî)	Devr -İ Hindi	İlâhi (Tevşih)
11.	Tevhid ile Olur Her Derde Derman	M. Hakan Alvan	Aziz Mahmud “Hüdâî” Hz.	Sofyan	İlâhi
12.	Yetmiş İki Millet İçre Nâcîyiz	Muharrem Sönmez	Elazığ'lı Hacı Muharrem Hilmi Efendi “Sırrî”	Yürük Semai	İlâhi

TRT ve Devlet Korusu Arşivlerinde Bulunmayan Şevk u Tarab İlâhîler					
1.	Arayı Arayı Bulsam İzini	Abdullah Uysal	Yunuz Emre Hz.	Düyek	İlâhi
2.	Bu Günki Sırr-I Mektûmun Küşâde Dil Olan Anlar	M.Hakan Alvan	Hikmet Mehmet Efendi	Düyek	İlâhi
3.	Hak Hak Diyen Aşıklar	Alim Gülüm Dede	Fecrî	Çifte Düyek	İlâhi
4.	Yuvamdan Uçalı Eylerim Cevlân	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Sofyan	İlâhi